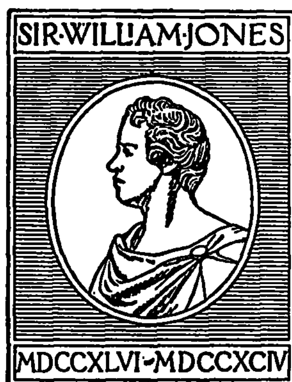
Raghunandana's Indebtedness to his Predecessors

by

Bhabatosh Bhattacharya, M.A., B.L.,
Kāvyatīrtha

Sir William Jones Research Fellow,
The Asiatic Society

1 Park Street, Calcutta 16
1955

RAGHUNANDANA'S INDEBTEDNESS TO HIS PREDECESSORS

PREFACE

The following critical study of 'Raghunandana's indebtedness to his predecessors' was made by the present writer under the guidance of the Hon'ble Mr. Justice Ramaprasad Mookerji, while the former was the Sir William Jones Research Fellow for Sanskritic Studies at the Asiatic Society, Calcutta, for three years from October, 1949 to September, 1952. Though he has always indicated in the footnotes of the present work the sources of his information and also appended a long list of the works, consulted by him, yet he would specially mention here that the periods of literary activity, placed against all the works and authors, except the two Epics which are undatable, are, with the exception of the following two works and two authors, invariably taken from MM. Dr. P. V. Kane's *History of Dharmaśāstra*, Vols. I–III:—

The Yogiyājñavalkyasmṛti, the Agastyasaṁhitā, Vidyākara Vājapeyin and Bṛhaspati Rāyamukuṭa.

The present writer has accepted the date of the Yogiyājñavalkyasmṛti, as fixed in the introduction by its editors and has fixed the lower limit of the date of composition of the Agastyasaṁhitā from the consideration of the fact that the earliest digest-writer to quote from it is Hemādri in his Caturvarga-cintāmaṇi, the date of composition of which is about 1270 A.D. He has assigned the date of flourishing (1350–1425 A.D.) of Vidyākara from the editor's preface to the B.I. edition of his only published work, viz. the Nityācārapaddhati. Kane has assigned 200 to 700 A.D. to the Yogiyājñavalkyasmṛti but is silent about the Agastyasaṁhitā and allotted a lower limit (1500 A.D.) only to the date of Vidyākara. As regards Bṛhaspati Rāyamukuṭa, no flourishing period having been fixed by Kane, except the fact that his commentary on the Amarakośa was composed in 1431 A.D. and also in view of the fact that this author names Vardhamāna Upādhyāya (1450–1500 A.D.) and his Smṛtiparibhāṣā in his own Smṛtiratnahāra, the present writer has assigned 1400–1475 A.D. as the period of literary activity of this author.

Calcutta:
28th April, 1953

BHABATOSH BHATTACHARYA

CONTENTS

CHAPTER I

Introductory

Raghunandana is the last great Bengal digest-writer on Dharmaśāstra. His Smṛtitattva, which is divided into 28 parts, i.e. separate works, is an encyclopædia, containing quotations from not less than 300 works and authors. Raghunandana, being a *nibandhakāra*, i.e. digest-writer, necessarily drew upon the Epics, the Purāṇas, the Dharmasūtras and Gṛhyasūtras, the Smṛtis, the commentaries (of the Dharmasūtras, Gṛhyasūtras and Smṛtis) and the earlier digests (i.e. *nibandhas*). The earlier digests, drawn upon by Raghunandana to a very great extent, belong to Bengal and Mithilā, though digests, composed in other parts of India, also figure prominently in the list of his quoted works. His indebtedness to these digests is two-fold, first, in the form of prose comments, quoted from them and secondly, in the form of texts of dharmasūtra, gṛhyasūtra, smṛti or purāṇa, quoted from them. These two kinds of quotation of Raghunandana from the earlier digests may be styled *first-hand* and *second-hand* quotations respectively. This second-hand quotation was rendered necessary for two reasons, viz. (1) scarcity in the time of Raghunandana of the original works, i.e. dharmasūtras, gṛhyasūtras, smṛtis or purāṇas which contained authoritative texts on social and religious law, and (2) attribution of greater authority to the texts themselves, whenever the source-books of the latter were still available in his time but were supposed to be distorted and therefore not reliable. Raghunandana has expressly stated in the last of his introductory verses of the Malamāsatattva[1] that the topics, referred to by him above, are being discussed by him for the delight of the good, after he has consulted the *nibandhas* (i.e. digests) copiously.

The *nibandhas* began to be composed from the 11th century onwards and the prominent nibandhakāras, to whom Raghunandana is indebted, are :—(1) Bhavadeva, Jīmūtavāhana, Aniruddha, Ballāla Sena, Halāyudha, Kullūka Bhaṭṭa, Śūlapāṇi, Rāyamukuta and Śrīnātha in Bengal, (2) Śrīdatta, Caṇḍeśvara, Vidyāpati, Rudradhara, Vācaspati Miśra and Vardhamāna Upādhyāya in Mithilā, (3) Vidyākara Vājapeyin in Orissa, and (4) Vijñāneśvara, Lakṣmīdhara, Śrīdhara, Hemādri, Allāḍanātha, Mādhavācārya and Viśveśvara Bhaṭṭa in other provinces of India. Of these, Kullūka Bhaṭṭa and Vijñāneśvara were not nibandhakāras properly but commentators on the Manu-smṛti and Yājñavalkya-smṛti respectively. The Mitākṣarā of Vijñāneśvara, though professing to be a commentary on the Yājñavalkya-smṛti, is owing to its profusion really in the nature of a digest. Śūlapāṇi, one of Raghunandana's Bengal predecessors, was a digest-writer as well as a commentator on the Yājñavalkya-smṛti and our author has quoted profusely from his various digests and from his commentary, called the Dīpakalikā. The Smṛtiratnākara of Caṇḍeśvara and the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara are divided into seven and fourteen parts respectively. Our author has quoted from them many hundreds of times and mostly abbreviated their names into Ratnākara and Kalpataru respectively, though he has occasionally fully mentioned the names of their specific parts, e.g. Kṛtyaratnākara, Gṛhastharatnākara, Dānakāṇḍakalpataru, Tīrthakāṇḍakalpataru, etc. Though Raghunandana has quoted

---

[1] p. 738, Jīvānanda's edition of Smṛtitattva, Vol. I (1895).

from several works of Vardhamāna Upādhyāya, whom he has invariably styled as *Navya Vardhāmāna* (i.e. the younger Vardhamāna) to distinguish him from the earlier logician Vardhamāna, yet it is rather unfortunate that none of these quoted works has so far come to light, the only published work being the Daṇḍaviveka,[1] which again has never been quoted by Raghunandana. The Agastyasaṁhitā,[2] though neither a digest nor a commentary but a late dharmaśāstra work in continuous *anuṣṭubh* metre, deserves mention among the Smṛtis, quoted by Raghunandana, partly because of its obscurity and partly because of the importance of the subject-matter of the quotations from it, such as auspicious time for Tāntric initiation, fruits recommended for *haviṣya* diet and the *Rāmanavamī* festival.

Raghunandana is always found fighting with the doctrines of the Maithila digest-writers, who, as we shall show below, are neither Śrīdatta nor Caṇḍeśvara, neither Vidyāpati nor Rudradhara but are possibly Vācaspati Miśra and Vardhamāna Upādhyāya, Raghunandana's immediate Maithila predecessors, some works of the former and most works of the latter of whom are still unpublished. Our author's greatness lies in the wonderful synthesis he has made of all the dicta of his predecessors on topics of dharmaśāstra. But some scholars, without realizing this greatness by making a critical study of his works, have made unwarranted remarks about him from time to time. Dr. S. K. De[3] has described the work of Raghunandana as great but narrowly conservative and his prescriptions as amounting to social tyranny, while Dr. Enamul Haque[4] has attributed the liberalness of Raghunandana's views to the influence of Sufism. The comprehensive list of the mediæval works and authors, smṛtic and astrological, quoted in the 28 works of Raghunandana, has been appended by the late Rai Bahadur Manmohan Chakravarti to his big paper, entitled 'Studies in the history of Smṛti in Bengal and Mithilā'.[5] But this list has not even been partially utilized by later scholars for the simple reason that Chakravarti has given no catch-words but only referred to the pages of the Serampore edition (1834-35) of Raghunandana's Smṛtitattva, which, being published more than a century ago, is now out of print and moreover, being printed in Bengali characters, is not accessible to most of the scholars outside Bengal. Mr. (now Mahāmahopādhyāya Dr.) P. V. Kane has allotted about four pages[6] to Raghunandana and though he has devoted a paragraph each to this author's Dāyatattva and commentary on Jīmūtavāhana's Dāyabhāga, yet he has said nothing about the other *tattvas* or works of Raghunandana, except making the following remark about them: 'It is not feasible to give even brief summaries of Raghunandana's *tattvas*. Their very names indicate the subject-matter.'[7] Time is now ripe for making a critical study of Raghunandana's works by a process of analysis and identification of the numerous quotations from both ancient and mediæval Sanskrit works, as almost all of the ancient and most of the mediæval works, i.e. digests and commentaries, composed by authors, enumerated above, in several parts of India in the five centuries, just preceding Raghunandana and immensely utilized by him in his works, have

[1] Edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, Gaekwad's Oriental Series, Vol. LII, 1931.

[2] Edited by the same, Hitavādī Office, Calcutta, 1910.

[3] Vide p. 22, Vaiṣṇava faith and movement in Bengal, Calcutta, 1942.

[4] p. 185, Vaṅge Sūphī-prabhāva (in Bengali), Calcutta, 1944.

[5] *J.A.S.B.*, Vol. XI (1915), pp. 311–406.

[6] pp. 416–19, History of Dharmaśāstra, Vol. I (1930).

[7] *Ibid.*, p. 417.

been published in the last five decades. The immensity of the work of indexing the quotations only, for the above identification, will be somewhat realized from the fact that neither the Bengali edition of Serampore nor the Devanāgarī edition of Jīvānanda contains indexes and moreover, the metrical or prose quotations are never differentiated from the author's comments in these two editions by the system of stanzas or paragraphs.

It may be added here that the present writer has incidentally touched upon Raghunandana in some of his already published papers [1] on dharmaśāstra topics.

---

[1] (a) The place of Agastyasaṁhitā in Dharmaśāstra Literature. *J.B.O.R.S.*, Vol. XXII (1936), pp. 111–115.

(b) The Śuddhiratnākara: an unpublished Smṛti manuscript of Mithilā. *Ibid.*, Vol. XXIII (1937), pp. 138–142.

(c) Raghunandana's indebtedness to Caṇḍeśvara. *N.I.A.*, Vol. I (1938), pp. 534-5.

(d) Hindu pilgrimages of the 15th century. *Proc. All-India Oriental Conference*, Ninth Session, Trivandrum (published, 1940), pp. 415–420.

(e) Vidyāpati, a Maithila writer on Dharmaśāstra. *Ibid.*, Twelfth Session, Banaras (published, 1946), pp. 288–297.

(f) The devotional element in Raghunandana's works. *Siddhabhāratī* (published by the V.V.R. Institute, Hoshiarpur, 1950), Part I, pp. 225–229.

(g) The Rāmāyaṇa and its influence upon Ballāla Sena and Raghunandana. *Journal of the Oriental Institute of Baroda*, Vol. II, No. 1 (1952), pp. 18–22.

(h) Consecration of temples in the 16th century. *Bhāratiya Vidyā*, Vol. XIII (1952), pp. 11–16 (published, August, 1953).

CHAPTER II

Ancient Period—The Epics

Mr. (now Mahāmahopādhyāya Dr.) P. V. Kane has allotted sec. 32, consisting of two pages (pp. 158–60), to 'The Two Epics' in his *History of Dharmaśāstra*, Vol. I. The more important portion of the above section may be reproduced here:—

'The two epics, particularly the Mahābhārata, contain in numerous places passages bearing on dharmaśāstra and are relied upon as authoritative Smṛtis in later works. The Mahābhārata is styled a dharmaśāstra in the Ādiparva (2 : 83). The Rāmāyaṇa is pre-eminently a Kāvya; yet on account of its noble ideals it was almost as popular as the Mahābhārata and is relied upon as a source of *dharma* in the *nibandhas*, though much less frequently than the other great epic. The Ayodhyākāṇḍa (Canto 100) and the Āraṇyakāṇḍa (33) contain disquisitions on politics and state administration. * * *

For considerations of space it is impossible to enter into any discussion as to the age of these two epics, as to the earlier and later strata in them and other allied questions. These questions are passed over here as more appropriate to separate treatises on the epics. * * *.'

In the concluding portion of the above section Dr. Kane has given two tables to indicate where dharmaśāstra topics occur in the two Epics.

(*a*) The Rāmāyaṇa

The Ayodhyākāṇḍa (II. LXXIX. v. 12), which has been first utilized by Raghunandana in his Tithitattva (p. 135), is in connection with the oath of Bharata and purports, 'Let the (full-moon) *tithis* of the months of Āṣāḍha (June-July), Kārttika (October-November) and Māgha (January-February) pass away without any (*śrāddha*) gift being made in favour of him (i.e. the father Daśaratha), at whose instance the revered one (i.e. the oldest brother Rāma) has gone away (to exile).' This shows that the full-moon *tithis* of the above three months are highly auspicious for making *śrāddha* gifts.

The second utilization of the same Kāṇḍa is in the Āhnikatattva (p. 456), but as it is one of the long connected series of quotations from the same Kāṇḍa in the Śuddhitattva (to be described just below), we do not propose to deal with it separately here.

The third quotation from the Rāmāyaṇa is from the Āraṇyakāṇḍa (III. II. v. 24) and in the Śuddhitattva (p. 245) and is the same as the quotation on p. 64 of the Hāralatā of Aniruddha, which work, as we shall see later on, was principally laid under contribution by Raghunandana in producing his Śuddhitattva in the shape of providing himself with original texts of earlier works and comments of Aniruddha thereon, relevant to the above-named work of the former. This third Rāmāyaṇa quotation is an utterance of Anasūyā, wife of Atri, about the *mahāguru* character of the husband to the wife and is to the following effect:—

'I see none else (but the husband) as a greater relation to a family woman (i.e. a wife). The husband is a friend, a resort, a guardian, a god and a guru, combined in one.' The above quotation has been utilized by

our author in connection with the prescription of greater austerities to be performed by the widow in the mourning period, following her husband's death.

The fourth quotation from the Rāmāyaṇa, which is also in the Śuddhitattva (p. 323), is not a single verse but a combination of three groups of verses, two from the Ayodhyākāṇḍa (II. CXI. vv. 35-36 and II. XLI. v. 10) and one from the Yuddhakāṇḍa (VI. CIV. vv. 32*b*-33*a*). Raghunandana introduces these combined groups of verses, just after a text of the Āśvalāyana-gṛhya-pariśiṣṭa, prescribing the duty of offering the ten *piṇḍas* for the person, who did the first one on the day of death (by reason of setting fire to the corpse of the deceased). The purport of the first group is as follows:—

'After having mixed the *piṇḍas*, made of the oilcakes of the *iṅgudī* fruits along with palms, in the plate of grass, Rāma uttered the following words, "May it please Your Majesty to partake of this food which we ourselves take and which is an embodiment of a man and of the manes".' Our author adds that it is not to be concluded from the above quotation from the Ayodhyākāṇḍa, informing the readers about the repetition of the offering of *piṇḍas* by Rāma even after the performance of the same by Bharata that the ten *piṇḍas* are to be offered again by the proper person but that Rāma did it again in view of the futility of the observance of the same rite by Bharata, due to the curse of Daśaratha, recorded in the Ayodhyākāṇḍa, which (i.e. the second group of verses) is to the following effect:—

'May not what Bharata will offer in favour of myself after my death, on securing this covetable kingdom and being recognized (as the ruler by his subjects), reach me.' Raghunandana continues by saying that it is not to be argued as to how he (i.e. Bharata) could make a *śrāddha* gift in the absence of his recognition by the people, otherwise the following prayer (i.e. the third group of verses) of Rāma, the best of the Raghu race, to Daśaratha after Sītā's ordeal becomes ineffective:—

'O you, conversant with *dharma*! please cast your favour on Kaikeyī and Bharata, as you said to Kaikeyī, "I have abandoned you with your son".'

The fifth quotation is also in the Śuddhitattva (p. 326) and from the Ayodhyākāṇḍa (II. LXXXVI. vv. 1*a*–6*a*) and has been introduced by our author to confirm the following prescription of Dakṣa, quoted by the former just above:—

'The sixteen *śrāddhas*, beginning with the first *śrāddha* and ending with the *sapiṇḍīkaraṇa*, should be done by one (i.e. a son or similar other heir) only, even though the sons (or similar other heirs) may be divided in their estates.'

Our author comments on the word *ekena* (i.e. by one only), occurring in the above text, by saying that the word is unqualified, i.e. it may mean a person other than the eldest son or similar other heir and further says that consequently Bharata performed the first *śrāddha* out of the apprehension of not getting Rāma and winds up his argument by quoting the above group of verses from the Ayodhyākāṇḍa, which is to the following effect:—

'After ten days (i.e. days of mourning, here "twelve days" in the case of Bharata, who was a Kṣatriya, as interpreted by Raghunandana) had elapsed, Bharata, having been ceremonially purified according to proper rites, performed the *śrāddhas* to be done after twelve and thirteen days respectively (reckoned from the day of death of his father, Daśaratha) and then made gifts of riches, costly jewels, cows, carriers, conveyances,

men-servants, maid-servants, very big houses and principal ornaments to Brāhmaṇas for the spiritual benefit of his (deceased) father on the occasion of the obsequies of that king (i.e. his father, Daśaratha). After thirteen days (i.e. fourteen days, as interpreted by Raghunandana) had passed and other subsequent rites had been performed, all the ministers assembled together and said to Bharata, "That (former) king, who was both our supporter and preceptor, has gone to heaven (i.e. has died), after having sent to exile his dear sons, Rāma and Lakṣmaṇa. O you, who are also a son of the former king! just legally be our ruler from to-day".'

The only Rāmāyaṇa quotation in the Ekādaśītattva, the first of the two such in the Udvāhatattva and the last such in the Śuddhitattva are parts of the above lengthiest Rāmāyaṇa quotation, not only in the Śuddhi° but also in all the works of Raghunandana and so they do not deserve separate treatment here. But the second Rāmāyaṇa quotation in the Udvāha°, the only such in the Vyavahāra° and the last but one such in the Śuddhi°, which is the same as the second Udvāha° quotation, will now be treated in succession. The topics of the above three (which are really two) quotations are also different from that of all the above Rāmāyaṇa quotations, which is the performance of *śrāddha*, its proper time, proper person and proper articles of gift, consequent upon it. Raghunandana has introduced these two Sundarakāṇḍa quotations [V. 93. 13 (N.W.) and V. 92. 38 (N.W.)], to eulogize the religious merit of offering protection in the Udvāha° and Śuddhi° and to emphasize the importance of the demeanour of a witness in judging his reliability in the Vyavahāra°, which deals with judicial procedure. The utilization of the first of the above two Sundarakāṇḍa quotations in the Śuddhi°, dealing with ceremonial purification, is in its exhaustive chapter on gifts, while the incorporation of the same in the Udvāha°, dealing with marriage, is incidentally in connection with the above sacrament, which is also nothing but the gift of a girl by her father or other lawful guardian to a deserving bridegroom. The purport of the above two quotations, consisting of one verse only in each case, may be set out here:—

'The religious merit of the performance of a horse-sacrifice, followed by the giving of sufficient sacrificial fees to the officiating priests, is not equal to that of the offering of protection to an intimidated person, asking for the same.'

'Though a person may try hard to conceal his outward appearance, it is impossible to do the same. On the contrary, the outward appearance forcibly speaks out, as it were, the inner workings of the mind of that man.'

(b) The Mahābhārata with the Bhagavadgītā

Though we have succeeded in identifying all the 18 quotations from the Bhagavadgītā, which, though a part of the Bhīṣmaparvan of the Mahābhārata, has been separately mentioned by our author in connection with its quotations, yet we could not do so in relation to the numerous citations from the original work, the encyclopædic Mahābhārata. We have been able to identify 15 only of this latter kind of citations. The purport of these identified Mahābhārata quotations is first given below, with the subject-matter of each of the same successively prefixed to the quotation concerned:—

(1) *Marriage with the daughter of one's teacher*

After quoting a text of Sumantu, condemning among others marriage with the daughter of one's teacher, Raghunandana has quoted in the Udvāha° (p. 119) six connected but not continuous lines from the 77th

chapter of the Ādiparvan (lines of vv. 1*b*, 5*b*, 7*b*, 8 and 17*a*), concerning the proposal of marriage to Kaca by Devayānī, the daughter of Śukrācārya, the teacher of the demons and the refusal of Kaca, on account of Devayānī being his teacher's daughter. The purport of the above lines is to the following effect:—

'Devayānī said to (Kaca), who was about to go back to his abode among the gods, "Just take my hand duly and after muttering the mantras". Kaca replied, "Honoured lady! you, being the daughter of my teacher, are always to be respected according to *dharma*. Just as your father Śukra, who is my teacher, is to be always revered, so you, Devayānī, are also to be similarly treated and it does not behove you to make such a proposal (of marriage) to me. I refuse your proposal as you are my teacher's daughter and not on account of any visible defects in you".'

(2) *Religious efficacy of bathing in the Gaṅgā water*

Our author has quoted both in the Tithitattva (p. 120) and in the Prāyaścittatattva (pp. 508-9) four connected but not continuous verses (vv. 11, 16, 23 and 24) of the 170th chapter of the Ādiparvan to prove the religious merit of bathing in the water of the Gaṅgā both in the daytime and at night, after quoting a verse to the same effect from the Brahmāṇḍapurāṇa or the Brahmapurāṇa (according to the Tithi° and Prāyaścitta° quotations respectively). The purport of the above Mahābhārata verses with our author's introductory remark is as follows:—

'The words of the Gandharva in the Ādiparvan, relating to the rights of the night-roamers, are as follow: "So those, who are conversant with *Brahman* (i.e. the Supreme God), condemn all persons, even forest-dwellers and kings, who reach water at night". To this Arjuna replied thus: "O you, wicked one! who is restricted from using the sea, sides of the Himālayas and the river Gaṅgā even at night? The divine river (i.e. the Gaṅgā) is auspicious, unrestricted and the carrier of divine news. Why do you wish to impose restrictions on (the use of) that river? It is not the traditional *dharma*. Why should we be dissuaded by your warning from touching at our sweet will the holy water of the river, brought by Bhagīratha (i.e. the Gaṅgā), which is to be used unrestricted and unobstructed?"'

(3) *Religious utility of the daughter's son*

The Ādiparvan (chap. 116, v. 11) has been again quoted by our author in his Udvāha° (p. 147) in connection with the religious utility of the daughter's son. Raghunandana says:—

'So following are the words of Gāndhārī in the Ādiparvan, "A daughter, younger than (all of) my (hundred) sons will be born to me—a daughter, though one in number, yet more (useful) than my hundred sons. Then my husband will not be removable from the (spiritual) world, attainable by a person only through the agency of his daughter's sons".'

The above verse is the germ of the doctrine of spiritual benefit as the guiding principle of the Bengal School of the Hindu Law of Inheritance and also of the recognition by the same School of the several kinds of daughter's sons, e.g. of the deceased, of his father, grandfather, etc. as preferential heirs than the distant agnates.

(4) *Purification of a defiled bell-metal vessel*

The Śāntiparvan (Rājadharma—chap. 35, v. 31) has been utilized by our author in his Śuddhi° in the topic of 'purification of things'. The

verse quoted means, 'A vessel of bell-metal, which has been either used in eating by a Śūdra or smelt by a cow or defiled by the tip of an elephant's trunk, is purified in ten (days)'.

Seven verses of the Anuśāsanaparvan (chap. 26, vv. 37 and 55, chap. 115, vv. 63, 64 and 76, chap. 122, v. 18 and chap. 141, v. 59) have been quoted by our author in his several works. Three of these quotations are in the Prāyaścitta°, while the rest are in the Tithi°, Malamāsa°, Śuddhi° and Kṛtya.°

(5) *Glorification of the Gaṅgā*

The purport of the two quotations from chap. 26, which are cited only two pages apart in the *gaṅgāmāhātmya* (i.e. glorification of the Gaṅgā) portion of the Prāyaścitta° (pp. 500 and 498), is to the following effect:—

'All the creatures, existing in the three worlds, if propitiated (after death) with libations of the holy water of the Gaṅgā, obtain the highest satisfaction. He, who pastes on his head (i.e. forehead) the mud, accumulated on the banks of the daughter of Jahnu (i.e. the Gaṅgā), gets the radiance of the sun simply for dispelling darkness (arising out of sin).'

(6) *Cāturmāsya-vrata or vow extending over four months*

The three quotations from chap. 115, cited together or almost together in the Malamāsa° and Kṛtya° [*sāmānya-śuddhi* (i.e. general purification) and *cāturmāsya-vrata* topics respectively], mean:—

'O lord of men! one should abstain from eating all kinds of flesh, specially in the bright fortnight of the month of Kārttika (October-November), as *dharma* is thereby practised. He, who avoids flesh-eating during the four months of the year [beginning from the bright twelfth *tithi* of Āṣāḍha (i.e. June-July) to the same of Kārttika (i.e. October-November)], secures four covetable things, viz. fame in this world and in the next, long life and strength. * * * These and many other kings in days of yore did not partake of meat in the autumnal month of Kārttika and so they reached heaven.'

(7) *Religious efficacy of making gifts and penances*

The quotation from chap. 122 is in the very beginning of the Prāyaścitta° (p. 467) in its first topic, viz. definition of *prāyaścitta* (i.e. expiation). It purports that 'just as dirt is removed from the skin with the application of water and darkness vanishes out of fear (as it were) of fire, so all the sins (of a man) are destroyed by gifts and penances'.

(8) *Duties and privileges of a Śūdra*

The remaining quotation from the same parvan (chap. 141) is in the Malamāsa° (p. 793) and concerns itself with the religious duties and privileges of a Śūdra. It is to the following effect:—

'A Śūdra, who abstains from the killing of animals, performs good acts and worships gods and Brāhmaṇas, gets his desired results of *dharma* by the practice of his allotted duties.'

The reading in the oblong Bombay ed. of the M. bh. is a little different from that of the above quotation and purports that 'a clever Śūdra, who is always tolerant, performs good acts and worships gods and Brāhmaṇas, receives his desired results of *dharma*'.

The Bhagavadgītā quotations

The Bhagavadgītā has been quoted 18 times by our author separately, as mentioned above, under the two appellations, viz. Bhagavadgītā and Gītā in his six works, viz. Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Ekādaśī° and Śuddhi°. The Tithi° quotation (pp. 175-6) is the same as one of the three quotations of the Ekādaśī° (pp. 13-14 at p. 14), which latter again are the same as the consolidated second quotation of the Śuddhi° (p. 367). So our work will be finished if we describe below the fourteen quotations from the Bh. g. in the following four works only of our author, viz. Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa° and Śuddhi°. These fourteen quotations again are from the following eight chapters only of the Bh. g., viz. 1st, 2nd, 3rd, 5th, 9th, 11th, 17th and 18th.

Chap. I quot.

The only quotation from this chapter, which is in the Prāyaścitta° (p. 533) and consists of a half-verse only, is Arjuna's statement to Lord Kṛṣṇa that 'if they (i.e. the Pāṇḍavas) kill their enemies, sin will come upon them'. Our author has quoted it, along with a portion of the Āśvamedhikaparvan just following it, the latter quotation containing the prescription of the horse-sacrifice for removing the above sin for kings.

Chap. II quot.

The only quotation from this chapter, which is in the *tṛtīya-yāmārdha-kṛtya* (duties in the first half of the second quarter of the day) topic of the Āhnika° (p. 350) and also consists of a half-verse only, means, 'Be not a performer of acts with any desire and let not your attachments be to bad acts'.

Chap. III quot.

Three verses (viz. Nos. 12, 13 and 30) of this chapter have been quoted by our author on pp. 433 and 425 of the Āhnika° and on p. 837 of the Malamāsa° respectively. The purport of the above three verses is as follows:—

'Gods, being propitiated by sacrifices, give you (by rainfall) your foodstuff (consisting of grains). So he, who partakes of that foodstuff, given by the gods, without (ceremonially) giving it back to them, is a thief. The good, who eat the remnants of (the offerings of) the sacrifices (such as Vaiśvadeva), are relieved of all the (fivefold) sins (inevitable in a householder's life) and the wicked, who cook their food for their own sake (and not for offering it to the above sacrifices), partake of sin only. * * * Just go on fighting, after having surrendered (the result of) all actions to Me conscientiously and being bereft of any desire or attachment and free from any repentance (for not getting worldly objects).'

Chaps. V and IX quot.

The two verses from chaps. V and IX of the Bh. g., quoted by our author on p. 837 of his Malamāsa°, mean:—

'Having surrendered the results of one's actions to God (and not with any desire of personal gain), one attains the quiescence (called salvation), due to the self-less devotion, while one, who acts otherwise, is annihilated, being attached out of desire to the (earthly) results. * * *

O you, son of Kuntī (i.e. Arjuna)! just surrender to Me, whatever you do, eat or give, or whatever sacrifice or penance you perform.'

Our author has introduced the above two quotations from chaps. V and IX as well as the third one from chap. III, one after another on the same page of his Malamāsa° in the topic on *mumukṣu-kṛtya* (i.e. duties of a person, desirous of salvation after death). The portions within brackets in the extracts, given above and quoted by Raghunandana from chaps. III, V and IX of the Bh. g., are the renderings of our author's comments on difficult words of these extracts.

Chap. XI quot.

The only quotation from this chapter, which is on page 820 of the Malamāsa° and consists of a half-verse only, is to the following effect:—

'These (i.e. your enemies) have already (pūrvam) been killed by Me (i.e. God) and you Savyasācin (i.e. Arjuna)! just became an apparent cause of their death (by fighting and killing them).'

Our author adds after this quotation that like the word *pūrva* in this Bh. g. quotation, the same word, as part of the compound *pūrvasandhyāyām*, occurring in a text quoted by him just above (on p. 819), is descriptive of its etymology and so means 'previous' only and not 'of the previous day', as interpreted by the Maithilas and that consequently the compound word *pūrvasandhyāyām* means 'in the previous morning' and not 'in the evening of the previous day'. The text in question means, 'If there is a rattling of the cloud in the previous (i.e. already past) morning in the very day of the performance of the vow, the settled practice is that the vow is not to be performed on that day'. It should be noted in this connection that the Sanskrit word *sandhyā*, occurring in the above compound, means twilight, thus admitting of a twofold interpretation, i.e. either morning or evening.

Chap. XVII quot.

Eight verses (viz. Nos. 8–10, 23–26 and 28) of this chapter have been quoted by our author on p. 430 of his Āhnika° and on pp. 367 and 345 of his Śuddhi° respectively. The purport of the above verses is as follows:—

'Those articles of food, which increase life, goodness, strength, convalescence, happiness and delight and which are beautiful, non-irritating, permanent and pleasing, are the favourites of the *sāttvika* class of persons. Those diets, which are either pungent or sour, salty or very hot, dry or painful, are coveted by the *rājasa* class of persons and these produce misery, bereavement and disease. Those things, which have either been produced in the previous night or become dehydrated or putrefied or are the leavings of another person's food or are uneatables, are liked by the *tāmasa* class of persons. * * *

The three words, viz. *om*, *tat* and *sat* have been spoken of (by the sages) as the three names of *Brahman* (i.e. God) and in ancient times the Brāhmaṇas, the Vedas and the sacrifices were made of them. So duly made sacrifices, gifts and penances of the Brahmavādins (i.e. devoted persons) always begin with the word "*om*". Those, who aspire after salvation, commence their various sacrifices, gifts and penances with the word "*tat*". The word "*sat*", O son of Pṛthā (i.e. Arjuna)! is applied in a good temperament and in a plausible act. O son of Pṛthā (i.e. Arjuna)! whatever is sacrificed, given away or done, or whatever penance is performed with absence of *śraddhā* (i.e. charitable attitude) is called bad (or non-existent) and these do not conduce to the benefit of the performers of those acts either in this world or in the next.'

Chap. XVIII quot.

Four verses (Nos. 26–28 and 61) of this chapter have been quoted by our author in two groups on p. 350 and pp. 383-4 respectively of his Āhnika°, chaps. on *tṛtīya-yāmārdha-kṛtya* and *caturtha°* (duties in the second quarter of the day). The first group, consisting of the first three of the above four verses, is a description of the three kinds of agents, viz. *sāttvika*, *rājasa* and *tāmasa* and purports:—

'That person, who is free from the desire for result, devoid of pride, full of patience and energy and is not moved by the success or failure of actions, is called the *sāttvika* agent. The person, who is an orator (or "attached to the world", according to the Bh. g. reading), desirous of the result of his actions, avaricious, aggressive, impure and full of joy and sorrow, according to occasion, is called the *rājasa* agent. The man, who is needless, thoughtless, haughty, wicked, detractor of the merits of others, lazy, dejected and procrastinating, is called the *tāmasa* agent.'

The second group, consisting of the verse 61 only, means:—

'O Arjuna! God exists in the hearts of all beings and directs them in their actions by His power (able to perform impossible things), just as a magician directs the actions of human and other likenesses on wooden machines by dint of his own magic.'

CHAPTER III

Ancient Period—The Dharmasūtras and Gṛhyasūtras (800 B.C.–300 B.C.)

Our author has utilized the Dharmasūtras of Gautama, Āpastamba, Baudhāyana and Vaśiṣṭha and the Gṛhyasūtras of Āśvalāyana, Pāraskara and Gobhila, along with the Gṛhyāsaṁgraha of Gobhila's son. Of the latter class of works, the quotations of our author from the Gobhila-gṛhyasūtra, which prescribes the domestic rites of the followers of the Sāmaveda, are by far the largest in number, being comparable with those from the Manusmṛti and Viṣṇu-dharmottarapurāṇa (to be described below). The reason is obvious. Raghunandana, himself a Bengali Sāmavedin Brāhmaṇa of the Rāḍhīya sect, wrote most of the works, included within his encyclopædic Smṛtitattva, principally for the Sāmavedins, who outnumber the followers of other Vedas in Bengal, and occasionally allotted special volumes for the followers of the Ṛgveda and Yajurveda. So we find that our author's Tithi°, Śrāddha°, Saṁskāra° and Chandogavṛṣotsarga° teem with quotations from the Gobhilagṛhyasūtra, which are also distributed over twelve other works. Of the above four works, the Śrāddha°, as distinguished from our author's Yajurvediśrāddha° and the Chandogavṛṣotsarga°, as distinguished from his Yajurvedivṛṣotsarga°, the word *chandoga* of the former meaning a Sāmavedin, are meant to be manuals for the followers of the Sāmaveda only. As the quotations from the Gobhila-gṛhyasūtra cover almost all the *saṁskāras* (i.e. sacraments) and other domestic rites of a devout Hindu and are scattered over as many as sixteen works of our author and also as those from the other Gṛhyasūtras and all the Dharmasūtras consist of short sentences, so it has not been feasible to give here English renderings of even some of them.

CHAPTER IV

Ancient Period—The Smṛtis

(a) THE MANUSMṚTI (200 B.C.–100 A.D.)

The Manusmṛti, in all its chapters with the solitary exception of the first one, has been copiously quoted in almost all the works of Raghunandana. The entire omission of the first chapter is due to the fact that it deals with introductory and cosmological matter, which latter topic is the subject of no work of our author, who was a digest-writer and not a philosopher. As Chapter II deals with *saṁskāras* before marriage, so it has been principally utilized by our author in his Saṁskāratattva and occasionally in his Tithi°, Āhnika°, Jyotis°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Śuddhi° and Śūdrakṛtyavicāraṇa°. As Chapter III contains the three topics of marriage, five *mahāyajñas* and *śrāddha*, so it has been mainly laid under contribution in the Udvāha°, Tithi°, Śrāddha° and Yajurvediśrāddha° and occasionally utilized in the Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Śuddhi° and Divya°. As Chapter IV concerns itself with the appropriate vows and means of livelihood of the Brāhmaṇa householder which are the special subject-matter of no work of our author, so he has utilized this chapter occasionally in his Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Udvāha° and Śuddhi°. As the contents of Chapter V are eatables and uneatables, ceremonial cleanliness, purification of things and the duties of women, so it has been principally laid under contribution by our author in his Śuddhi° and occasionally in his Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Ekādaśī° and Udvāha°. As Chapter VI of the Manusmṛti is the shortest of all the chapters of the work, consisting as it does of 97 verses only and is concerned with penance and monasticism, the duties of the forest-dweller and of the recluse, and as our author has exclusively devoted no work to the above topics but incidentally discussed them in one or other of his works, so we find two half-verse quotations (Nos. 38*b* and 3*b*) only from this chapter in the Malamāsa° and Ekādaśī° respectively. As Chapter VII concerns itself with government and statecraft, which also form the subject-matter of no work of our author, so he has made only five quotations from it, covering verses 46–8, 182-3, 197*b*–200*b* and 210, in his Jyotis° and Malamāsa° only in the topics of vices and expedition. As Chapter VIII deals with law and administration of justice, including the law of evidence, so it has been principally utilized by our author in his Prāyaścitta°, Vyavahāra° and Divya° and occasionally in his Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya° and Śuddhi°. As the contents of Chapter IX are the duties of husband and wife, partition, gambling, punishment of criminals and the duties of Vaiśyas and Śūdras, so this chapter has been principally incorporated by our author in his Udvāha°, Dāya° and Śuddhi° and occasionally utilized by him in his Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta°, Vyavahāra° and Śrīpuruṣottama°. As the subject-matter of Chapter X is two-fold, viz. the origin of the mixed castes and *āpad-dharma* (i.e. means of livelihood which may be adopted by a person, in case he cannot earn his living by following the appropriate calling of his caste), so we find our author utilizing it principally in his Āhnika° (in the *āpad-dharma* topic) and occasionally in his Prāyaścitta° (in the topic of mixed castes), Malamāsa°, Ekādaśī° and Śuddhi°. As *prāyaścitta* (i.e

expiation) is the sole subject-matter of Chapter XI, so our author has principally laid it under contribution in his Prāyaścitta° and occasionally utilized it in his Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī° and Śuddhi°. As Chapter XII is filled with miscellaneous topics, such as *karmavipāka* (i.e. results of one's actions in future lives), several classes of customs and the conventions of the *pāṣaṇḍas* (i.e. persons outside the pale of orthodox Hinduism) and of the trade-guilds, so we find that our author, who has devoted no work to this mixed subject-matter, has occasionally utilized this chapter in his Prāyaścitta°, Malamāsa° and Vyavahāra° only and verses 9 and 106, 89-90 and 111 have been respectively quoted by him in his above three works.

Apart from smaller quotations, consisting of one or two verses only, there are also some bigger quotations of three or more verses at a stretch. We append below a list of the same with their distribution and subject-matter:—

(1) Three verses (58, 60-61) of Chapter III in the Prāyaścitta° (p. 533) on the enumeration of the five *sūnās* (i.e. necessary elements of a householder for domestic purposes, e.g. the hearth, the threshing floor, the broomstick, the mortar and the water-jar, which cause loss of animal life in their very use) and the enumeration of the five *mahāyajñas* (such as teaching, propitiation of the manes, sacrifices, food offerings to animals and hospitality), the constant practice of which relieves a Brāhmaṇa householder of the inevitable sins, resulting from the use of the above five *sūnās*;

(2) Three verses (216–218) of Chapter III on *pariveṣana* (i.e. serving of the dishes) in the Śrāddha° (pp. 229-30);

(3) Eleven verses (207–223 with omissions) of Chapter IV on the list of persons, whose food cannot be partaken of, in the Āhnika° (pp. 451-2);

(4) Four verses (229–232) of the same chapter in the Śuddhi° (p. 364) on the appropriate kinds of religious merit, accruing from sixteen specified classes of gifts such as of water, food, sesame, lamp, land, gold, house, silver, wearing apparel, horse, ox, cow, conveyance and bed, protection, paddy and knowledge of the Vedas;

(5) Seven verses (15*b*–36*a* with omissions) of Chapter V on the eating of fish and flesh in the Āhnika° (p. 449) with the kinds of and procedure of eating, the same;

(6) Three verses (46–48) of Chapter VII in both the Jyotis° (pp. 716-7) and Malamāsa° (p. 742) on the enumeration of the vices, arising out of lust and anger;

(7) Three verses and a half (197*b*–200*b*) of the same chapter in the Malamāsatattva (pp. 742-3) on the application by a king of *sāma* (conciliation), *dāna* (making gifts or presents) and *bheda* (causing dissensions) upon an enemy before plunging in an actual war with him;

(8) Four verses and a half (68, 69*b*, 70, 87-88) of Chapter VIII in the Vyavahāra° (pp. 214-5) on the eligibility of several classes of persons to depose as witnesses and on the several kinds of procedure for eliciting the deposition from different classes of witnesses;

(9) Three verses and a half (9, 11-12 and 19*a*) of Chapter X in the Prāyaścitta° (pp. 540-1) on the origin of the several mixed castes;

(10) Three verses (101–3) of the same chapter in the Śuddhi° (p. 362) on the special privileges of Brāhmaṇas to accept any means of livelihood, when hard pressed with poverty;

(11) Three verses (99, 100 and 116) of the same chapter in the Āhnika° (pp. 353-4) on the privilege of a Śūdra to adopt the profession of a craftsman in dire distress and the enumeration of the ten ways of earning one's livelihood, when in distress and irrespective of one's caste, viz. teaching,

craftsmanship, service, menial service, tending cattle, trade, agriculture, contentment, begging and usury; and

(12) Nine verses (107–115) of Chapter XI in the Prāyaścitta° (p. 519) on the procedure of the expiation of a person, tainted with an *upapātaka* (i.e. a minor sin).

(b) THE YĀJÑAVALKYASMṚTI (100 A.D.–300 A.D.)

The Yājñavalkyasmṛti, which is divided into three chapters, viz. ācāra, vyavahāra and prāyaścitta and consists of 366, 306 and 334 verses respectively, has been quoted by our author in his following fifteen works only, viz. Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya°, Vyavahāra°, Śuddhi°, Yajurvedi-śrāddha°, Divya° and Śūdrakṛtyavicāraṇa°. Our author's quotations from the first two chapters of the Yāj., which are over 100 in each case, far outnumber those from the third one, which are about 25 only. So we find that nearly one-fourth portion of the contents of the Yāj. has been incorporated by our author in his several works. The quotations generally consist of one or two verses, while those, consisting of three or more verses, are only nine in number. A list of these nine citations is given below, along with their distribution and subject-matter:—

(1) I. 11*a*–13*a* on the proper times of the eight *saṁskāras* (i.e. sacraments), beginning with *garbhādhāna* (i.e. impregnation) and ending with *cūḍā* (i.e. tonsure), quoted both in the Malamāsa° (p. 747) and in the Saṁskāra° (p. 908);

(2) I. 58–61 on the enumeration and definition of the eight forms of marriage, such as *brāhma, daiva,* etc., quoted in the Udvāha° (p. 128);

(3) I. 63–65 on the list of persons who can give away a girl in marriage, one in default of the other, the absolute liability of the guardian of a girl, who has attained puberty, to give her away in marriage and the right of such a girl to choose her own husband in the absence of any guardian to do so and the desirability of giving a girl in marriage to a better bridegroom than the one to whom she has been already betrothed, quoted in the same work (p. 127);

(4) I. 204–6 on the religious merit and procedure of making gifts of several kinds of cows, viz. a gold-horned and silver-hoofed cow, a *kapilā* or dark-brown cow and a cow when she is just on the point of giving birth to a calf (and therefore styled *ubhayatomukhī*), quoted in the Śuddhi° (p. 365);

(5) I. 293*b*–307*a*, consisting of 14 verses and being thus the biggest quotation from the Yāj., on the procedure of propitiating the planets with the desire of attaining peace or prosperity, cited in the Saṁskāra° (pp. 943-4);

(6) II. 13–15 on the demeanour of witnesses, quoted in the Vyavahāra° (p. 218);

(7) II. 27–29 on the relatively probative force of documents and possession, quoted in the same work (p. 224);

(8) II. 100–102 on the procedure of the ordeal of balance, quoted in the Divya° (p. 589); and

(9) III. 7–14 on the procedure, subsequent to the offering of libations of water to the just cremated person, including the entrance to the house of the same by those, engaged in the cremation, quoted in the Śuddhi° (p. 318).

(c) THE NĀRADASMṚTI (100 A.D.–400 A.D.)

The Nāradasmṛti has been quoted in the following ten works of our author not less than 112 times, of which 79 have been identified by us, viz.

Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Udvāha°, Dāya°, Vyavahāra°, Śuddhi° and Divya°. As the Nāradasmṛti deals with *vyavahāra* (i.e. law and procedure) only, so all these quotations relate to inheritance, other titles of law and judicial procedure and most of these are in the Dāya°, Vyavahāra° and Divya°, which deal with inheritance, procedure and ordeals respectively. The work of identification of these Nāradasmṛti quotations in the Nāradasmṛti itself has yielded many interesting results. First, in some cases only parts of long quotations could be traced in the printed Smṛti and secondly, the readings of the latter are in many cases meaningless and corrupt. As instances of these two classes of findings may be pointed out the quotation on pp. 205-6 of the Vyavahāra°, consisting of two verses and relating to the enumeration and description of the five kinds of the *hīna* (i.e. deficient) class of defendants and the first group of four verses on p. 232 of the same work, concerning the void character of the legal transactions of several classes of persons. In the first case, the second verse, descriptive of the five kinds of deficient defendants, enumerated in the first one and thus closely connected with the latter (= Nār. 2/33) is absolutely wanting in the printed Nāradasmṛti. In the second case, the third line (= Nār. 4/41*a*) is differently read in the Narādasmṛti and Vyavahāra° as given below:—

Nār.	Vyavahāra°
कामक्रोधाभिभूतार्तभयव्यसनपीडिताः।	कामक्रोधाभिभूता वा भयव्यसनपीडिताः।

Here the Vyavahāra° reading °भूता वा° is more sensible and thus definitely better than the Nār. reading "भूतार्त". Thirdly, the readings of the printed Nāradasmṛti in some cases, though not corrupt, are different from those, preserved in the several works of our author, the differences being sometimes trivial and sometimes serious enough to alter the sense of the texts themselves. For example, the text of Nārada, enumerating the principal categories of crime, has been differently read in the printed text of the above Smṛti (17/2) and the Vyavahāra° (pp. 213-214) respectively, as given below:—

Nār.	Vyavahāra°
मनुष्यमारणं स्तेयं परदाराभिमर्शनम्।	मनुष्यमारणं स्तेयं परदाराभिमर्षणम्।
पारुष्यं द्विविधं ज्ञेयं साहसं च चतुर्विधम्॥	पारुष्यमन्टतञ्चैव साहसं पञ्चधा स्मृतम्॥

That is, according to the printed Nār., *sāhasa* (crime of violence) is of four kinds, viz. manslaughter, theft, violence to the wives of others and the two kinds of *pāruṣya* (i.e. abuse and assault, treated as one head), while, according to the Vyavahāra° quotation, *sāhasa* is of five kinds, viz. manslaughter, theft, violence to the wives of others, *pāruṣya* and falsehood. Lastly, though the Nāradasmṛti was presumably not lost at the time of our author as is apparent from his many original, i.e. first-hand quotations from the former, yet our author sometimes makes second-hand quotations, i.e. cites a text of Nārada, as quoted by an earlier commentator or digest-writer. The quotation on p. 111 of the Udvāha°, the citation in the same work on pp. 136-7, the second quotation on p. 224 of the Vyavahāra°, the citation on p. 277 of the Śuddhi° and that on pp. 588-9 of the Divya° are the five instances of this second-hand quotation, which were culled by our author from Harināthopādhyāya, the Vivādacintāmaṇi (a digest of Vācaspati Miśra), the Dīpakalikā (a commentary on the Yājñavalkyasmṛti by Śūlapāṇi),

Rāghavabhaṭṭa and the Yājñavalkyadīpakalikā which is the same as the third work. The B.I. edition (1885) of the Nāradasmṛti is out of print for several decades and a revised edition of the same is long overdue. The future editor of this revised reprint, besides collating the extant Nāradasmṛti MSS., must needs take into consideration the numerous Nārada quotations in the works of Raghunandana and other mediæval digest-writers and commentators for purposes of correction and completion of the older edition.

(*d*) The Parāśarasmṛti (100 A.D.–500 A.D.)

The Parāśarasmṛti has been quoted 21 times and its commentary by Madhavācārya 9 times in the following eight works of our author, viz. Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Udvāha°, Dāya°, Śuddhi°, and Vāstuyāga°. Only seven, i.e. one-third portion of these Parāśarasmṛti quotations, could be traced in the two volumes, viz. ācāra and prāyaścitta kāṇḍas of the printed Smṛti, while as many as 6 of the 9 commentary quotations could be identified in the accompanying commentary portion of the above Smṛti by Madhavācārya (1330–1385 A.D.). Our author sometimes cites from this commentary by the name only of the commentator, viz. Madhavācārya and sometimes by the phrase *parāśarabhāṣya* (i.e. commentary on the Parāśarasmṛti) and only once (p. 127 of U.T.) introduces his quotation with the sentence *parāśarabhāṣye madhavācāryeṇa likhitam* (i.e. written by Madhavācārya in his commentary on the Parāśarasmṛti). But curiously enough, one long group of verses on *Kalivarjya*, i.e. practices forbidden in the Kali age (pp. 273-4 of S.T.), said to be quoted from the Ādityapurāṇa by Parāśara, another (p. 290 of S.T.) from the Parāśarasmṛti itself and a third (p. 333 of A.T.) from Vṛddhaparāśara have been traced, not in the original Smṛti but in the above commentary on the same. Though Parāśarasmṛti is one of the earliest and most important Smṛtis and has been highly eulogized by itself (Vol. I, chap. I, v. 24) to be the only Smṛti, appropriate to the present Kali age, by the sentence *Kalau pārāśarāḥ smṛtāḥ*, yet our author's quotations from this Smṛti are not numerous, amounting to 30 only, including those from its commentary by Madhavācārya.

(*e*) The Yogi-yājñavalkyasmṛti (600 A.D.–650 A.D.)

This Smṛti is different from the famous Yājñavalkyasmṛti, as its very name implies. It has been recently (1951) critically edited on the collation of two MSS. and published from Lonavla in the district of Poona under the caption 'Bṛhat-yogiyājñavalkyasmṛti'. It consists of twelve chapters with verses varying between 20 and 198 in the individual chapters. Our author's quotations from this Smṛti are in the following seven works only, viz. Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Ekādaśī°, Chandogavṛṣotsarga° and Maṭhapratiṣṭhādi° only. These quotations have been culled from the following seven chapters only of the Yogi-yāj., viz. I, II, IV, VI, VII, VIII and IX. The quotations in the Āhnikatattva are by far the largest in number, being not less than 30, while those in the other works, taken together, reach half the above number. The reason is obvious. The Yogi-yāj. deals with the preliminary and concluding portions of the religious rites and are hence more or less formal in character and the Āhnika° is concerned with the formal aspect of the daily observances. The citations from the seventh chapter of the Yogi-yāj., concerned as they are with ceremonial ablutions, outnumber those from the other quoted chapters. Most of all these 45 quotations are found in the printed text,

while the missing ones in the Appendix, which has been compiled by the editors from several digests, containing the quotations from the Yogi-yāj., missing in the printed text. Though the editors have laid many digests except our author's encyclopædia under contribution for the reconstruction of this missing portion, yet the occurrence of our author's missing quotations in their Appendix lends additional weight to the almost comprehensiveness of this reconstructed portion.

(*f*) The Agastyasaṁhitā (before 1270 A.D.)

The Agastyasaṁhitā has been quoted by our author in the following six works, viz. Tithi°, Āhnika°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Kṛtya° and Dīkṣā°, on four topics, viz.:—

(1) the Rāmanavamī festival (Chs. 26–28),
(2) the offering to gods of flowers, culled from other persons' trees without securing their permission (Ch. 13, v. 46),
(3) the auspicious times of tāntric initiation (Ch. 17, vv. 3–14), and
(4) the fruits and other eatables, allowed in a *haviṣya* diet (Ch. 16, vv. 26–28).

The quotation of a long group of verses, relating to the first topic, has been utilized by our author in both the Tithi° and Kṛtya°, a single verse from the Ag. sam., concerning the second topic, in both the Āhnika° and Ekādaśī°, another long group of verses, regarding the third topic, in both the Malamāsa° and Dīkṣā° and a third group of verses, enumerating the fourth topic, in both the Ekādaśī° and Kṛtya°. We append below the purport of the above four groups of verses, one after another:—

(1) *The Rāmanavamī festival*

Rāma, who is but an incarnation of the God Hari, was born on the ninth lunar day of the bright half of the month of *Caitra* (March-April). If in any year that lunar day coincides with the asterism of *Punarvasu*, it becomes highly auspicious and confers immense good on the worshipper. If the coincidence of the asterism with the lunar day occurs in the midday, the festival is then of the holiest character possible. The period of duration of the Rāmanavamī festival is more sacred than that of ten millions of solar eclipses. The Supreme Being fully manifested Himself as Rāma in the womb of Kausalyā, when the sun had gone to the Aries and the *lagna* was *Karkaṭa*. The rites, performed on the anniversary of that day in honour of the God Rāma, conduce to the salvation of the performer. Persons, wishing to attain the neighbourhood of the Supreme Being, should fast and offer oblations to the Fathers on that day and abstain from sleep in the night following it. The fool, who eats on this day, surely suffers in the horrible *Kumbhīpāka* hell. All persons should shower on this day bounties on the deserving, according to their circumstances, and charities, however small, if made on that day, will have the spiritual effect of great ones, like the *tulāpuruṣa* (i.e. the great gift of weighing gold or other precious metals against one's own body). The simple performance of the Rāmanavamī festival confers on the performer the spiritual benefit, accruing from the repeated munificence on solar eclipse days in the holy spot of Kurukṣetra. The ninth lunar day, if beginning from the middle of a solar day, will be discarded by the devotees of the God Viṣṇu, who will fast on the following solar day and break their fasts on the next following day. They will then entertain out of devotion Brāhmaṇas with various

kinds of food and honour them with *dakṣiṇā* and thus become themselves fulfillers of their own resolve and propitiate Rāma instantaneously. They will then worship the other members of the family of Rāma after securing His permission.

The God Rāma will be meditated upon as possessing tender limbs, large eyes, shining like blue lotuses and Daśaratha as busy in taking hold of his son in the right side, while the god Lakṣmaṇa with golden lustre and carrying an umbrella should be standing in the back, both Bharata and Śatrughna, with fans of palmyra-leaves in hand, being on both sides, and the busy Hanumat, seeking the favour of Rāma, standing in front.

'Rāma, who is none other than the God Hari, was born for putting the ten-mouthed (i.e. Rāvaṇa) to death, re-establishing *dharma*, destroying the demons and the *daityas* and saving the good persons. Please take along with your three brothers this *arghya* (offering out of respect), given by me.'

After uttering the above mantra the devotee should worship Him and pass the day and night without rest.

(2) *The offering to gods of flowers, etc.*

The worship of the person, who adores (a god) after bringing flowers from trees, planted by another person and without his consent ('with his consent', according to the reading in E.T.), is rendered fruitless. [The Ag. sam. reads as the A.T.].

Raghunandana, after quoting the above, says both in A.T. and E.T. that the text applies to (worshipping) persons other than the twice-born classes. Our author then substantiates his above proposition by quoting other texts of similar contents.

(3) *The auspicious times of tāntric initiation*

That is the proper time for initiation, when the preceptor, being pleased and wearing a happy look, offers it (to the disciple). But the following particulars should be borne in mind in this connection. The preceptor, who must be pure in mind and must have restrained his senses, should in an auspicious time and place fast, make his resolve and place the sanctified jar and, after having performed the *nāndīmukha* (i.e. prosperity-increasing) śrāddha, utter blessings according to his own gṛhyasūtra. Misery, death, loss of friends, destruction and loss of knowledge befall a person, who is initiated in the months of Caitra (March-April), Jyaiṣṭha (May-June), Āṣāḍha (June-July), Bhādra (August-September) and Pauṣa (December-January) respectively. But acquisition of gems, prosperity, all-round good, knowledge, happiness, increase of intelligence and prosperity come to persons, who are initiated in the months of Vaiśākha (April-May), Śrāvana (July-August), Āśvina (September-October), Kārttika (October-November), Mārgaśīrṣa (November-December), Māgha (January-February) and Phālguna (February-March) respectively. One should get oneself initiated in either of the following week days, viz., Sunday, Monday, Wednesday, Thursday and Friday, but should positively avoid an intercalary month. The ceremony of initiation should be performed under the ascendancy of the following asterisms, viz., Aśvinī, Bharaṇī, Svāti, Viśākha, Hastā, Jyeṣṭha, Uttarāṣāḍhā, Uttarabhādrapada and Uttaraphālgunī. The second, fifth, seventh, tenth and thirteenth lunar days and the full-moon days are the most suitable for initiation and confer (upon the initiated person) the fulfilment of all his desires.

One should have one's initiation performed in a day, fit for worship with five requisites (*pañcopacāra*), when the moon, the stars, Jupiter and Mercury are up and in an auspicious interval of time, due to twelve purifying elements and when the moon and the stars are in positions, favourable to the performer. All other religious acts are also recommended to be performed in those periods of time. No other period is so auspicious as that of a solar eclipse and anything, then performed, produces unlimited good results.

(4) *List of fruits, etc.*

The learned consider the following things, along with others, recommended in other vows, allowable in a *haviṣya* diet (i.e. a diet, consisting of rice, mixed with *havis*, i.e. ghee and along with several unseasoned vegetables and prescribed fruits):—

Cow's milk, and curds and ghee made of it, cane-sugar without jaggery, cocoanut, plantain, *lavalī*, mango, myrabolan, jackfruit and *harītakī*.

CHAPTER V

Ancient Period—The Purāṇas

(*a*) The Mahāpurāṇas—The Bhāgavatapurāṇa (300 A.D.–600 A.D.)

Though among the Mahāpurāṇas the Vāyu°, Matsya°, Padma°, Nāradīya°, Bṛhannāradīya°, Agni°, Garuḍa°, Brahma°, Skanda°, Brahmavaivarta° and Bhāgavata° have been quoted in the various works of our author, yet the citations from the Bhāgavata° (also called Śrīmadbhāgavata), sometimes along with its well-known commentary by Śrīdharasvāmin, are the most numerous as well as the most important. Our author has quoted from the Bhāgavata° in the following ten works, viz., Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya° and Śuddhi°. The quotations are not less than 32 in number, those in the Saṁskāra° and Udvāha° and most of those in the Ekādaśī° being the same as some of those in the other seven works and they have, therefore, not been included in the above enumeration. These 32 quotations, again, are from the following *skandhas* (i.e. parts) only of the Bhāgavata°, which consists of 12 *skandhas*, viz., 1st, 3rd, 5th–8th, 10th and 11th. In nine out of these thirty-two quotations, our author has also cited the corresponding portions of the commentary of Śrīdharasvāmin and thirteen of all these quotations are from the 11th *skandha* alone, while the rest are from the remaining seven *skandhas*, specified above. We propose to describe here these remaining 19 quotations only, which are really sixteen, three being repetitions and leave out of consideration the 13 quotations from *skandha* XI, which are rather lengthy and of a highly devotional character.

Skandha I

The first quotation from this skandha (chap. 2, v. 4) is regarding the procedure to be adopted in the recital of the glorified stories of gods, the second one (chap. 9, vv. 43-44, 46) is concerning the death scene of Bhīṣma and the performance of the obsequial rites of that great man, finally released from worldly bondage, by Yudhiṣṭhira, the third one (chap. 13, v. 58) is Nārada's prediction to Yudhiṣṭhira about Gāndhārī's burning herself to death in the same funeral pyre with her deceased husband, Dhṛtarāṣṭra, while the fourth quotation (chap. 17, vv. 32, 38, 39 and 41*a*) is a report of the following conversation between the king Parīkṣit and Kali:—

'Along with your (i.e. Kali's) presence in a human body the following vices begin to assert themselves, viz., avarice, theft, wickedness, apostasy, adversity, illusion, quarrel and pride. * * * Being propitiated by Kali, the Lord apportioned the following things to Kali, viz., gambling, drinking, women and the indispensable implements of a householder, the sources of four-fold vices. Being again asked, the Lord gave him gold, falsehood, pride, lust and enmity, which is the fifth in the above list. So a person, aspiring to be great, should never resort to the above.'

Skandha III

The only quotation from this *skandha* (chap. 30, vv. 23-24) is to the following effect:—

'Then he (i.e. the dead person), being carried over 99,000 *yojanas* (i.e. about 8,91,000 miles) swiftly by the wicked (messenger of Yama, the God of Death) to the abode of the latter in two or three *muhūrtas* (i.e. 96 or 144 minutes), experiences pain (for that period).'

Our author prescribes on the authority of the above text burning of a dead body after the lapse of twelve *daṇḍas* (i.e. 4 hours and 48 minutes), as the going only to the abode of Yama, the God of Death, is accomplished by the swiftest messenger in two or three *muhūrtas* and the double journey in four or six *muhūrtas* (i.e. 192 or 288 minutes, which latter is equal to 4 hours 48 minutes = 12 *daṇḍas*), (in case the dead person comes back to life, being first wrongly carried and then returned by Yama).

Skandha V

The only quotation from this *skandha* (chap. 26, v. 31) is regarding the prohibition of sacrificing and eating even male animals, the sacrifice and eating of female animals being absolutely forbidden according to the dharmaśāstra.

Skandha VI

The first quotation from this *skandha* (chap. 9, v. 50) is to the effect that a learned person should not direct a fool to the performance of actions with an end in view, just as a good physician does not prescribe unwholesome diet to a patient, hankering after the same. The second quotation (chap. 19, v. 20) is concerning the partaking of the food, dedicated to God, for purification of the self and fulfilment of all the desires of a woman, performing the *puṁsavana* vow (i.e. ceremony of a pregnant woman to secure a male child).

Skandha VII

The first quotation from this *skandha* (chap. 5, vv. 23-24) is to the effect that hearing, recital, remembering, service, worship and glorification of, surrender of the fruits of work to, faith in and dedication of one's own self to, Viṣṇu by a person constitute *bhakti* (i.e. devotion) in its nine aspects. The second quotation (chap. 7, vv. 51-52) purports that neither Brahmanhood nor godliness nor saintliness, neither good conduct nor experience nor making gifts, neither penance nor sacrifice nor cleanliness nor vow is sufficient for the satisfaction of God who is pleased by spotless devotion and that everything else is trash.

Skandha VIII

The only quotation from this *skandha* (chap. 16, vv. 39–41) lays down that one should worship God Keśava (a name of Viṣṇu) with unguents, flowers and similar other things and with the formula of twelve syllables (i.e. *oṁ namo bhagavate vāsudevāya*, meaning 'I bow down to the Lord Vāsudeva'), and if possessed of wealth, one should offer *śāli* rice, cooked with milk and along with ghee and jaggery, and perform sacrifice to fire with the original formula (given above) and then either offer the dedicated food to a votary of the God or partake of it oneself.

Skandha X

The first quotation from this *skandha* (chap. 12, v. 37, Śrīdharasvāmin's commentary quoting the above text) defines 'childhood (*Kaumāra*) up to the fifth year, boyhood (*pogaṇḍa*) up to the tenth year, adolescence (*kaiśora*) up to the fifteenth year and youth (*yauvana*) beyond that.' The second citation (chap. 22, v. 1*b*) is to the effect that the cowherd girls, partaking of the *haviṣya* diet, performed the vow of the worship of the goddess Kātyāyanī and our author has quoted this to establish the vow-character of the worship of the goddess Durgā. The third quotation (chap. 53, vv. 12-13) contains the description of the future marriage of Rukmiṇī in the following words:—

'The best of the Brāhmaṇas performed protection of the bride with mantras of the Sāma-, Yajur- and Ṛgvedas, while the priest, proficient in the Atharvaveda, performed sacrifices (*homa*) for the propitiation of the planets. The king (i.e. Rukma, father of Rukmiṇī), who was the best of the persons, conversant with the religious procedure, gave away to the Brāhmaṇas gold, silver, clothes, sesame, mixed with jaggery and cows.'

Our author has utilized the above quotation twice (p. 591 of J.T. and p. 125 of U.T.) to extol the efficacy of performing rites for the propitiation of the malignant planets in relation to a person's destiny. The fourth quotation (chap. 64, vv. 16–18, 24*b*) is rather a long one, consisting of the episode of Nṛga, which is to the following effect:—

'The cow of a certain illustrious Brāhmaṇa was led astray and mixed up with my (i.e. Nṛga's) cattle. I, who was ignorant of that affair, gave that away out of my horde to another Brāhmaṇa. When the real owner (i.e. the former Brāhmaṇa) saw it being taken away, he said, "It is mine", to which my donee (i.e. the latter Brāhmaṇa) replied, "It is mine. Nṛga has given it away to me". The two Brāhmaṇas (i.e. the latter and the former) quarrelling together for the assertion of their individual ownership, called me the donor and the stealer respectively. Hearing this, I was in a puzzle. * * * So long as I was reduced to the state of a chameleon for that sin, I saw myself, O Lord, in that very body.'

Our author has quoted this episode in his Dāya° (pp. 182-3) to prove that the proposition that one is not guilty of theft, if one steals a thing of another person, thinking it to be one's own, is wrong. The fifth quotation (chap. 86, v. 23*b*) consists of a half-verse and is to the effect that 'they (i.e. the townsmen and the villagers) bowed down to him (i.e. Kṛṣṇa) with their hands, folded on their heads' and our author has quoted this to establish that the touch of the head with folded hands is a form of obeisance.

(*b*) The Upapurāṇas—the Viṣṇudharmottarapurāṇa (500 A.D.–1000 A.D.)

Though among the Upapurāṇas the Devī°, Kalikā° and Nandikeśvara° have been occasionally quoted by our author in his several works, yet the Viṣṇudharmottara quotations are by far the most numerous and most important of the Upapurāṇa citations. Of the 28 works of our author, as many as the following seventeen contain quotations from the V.D., amounting to about 250:—

'Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśi°, Udvāha°, Vyavahāra°, Śuddhi°, Vāstuyāga°, Kṛtya°, Devapratiṣṭhā°, Jalāśayotsarga°, Chandogavṛṣotsarga° and Maṭhapratiṣṭhādi°.' The quotations are almost fairly distributed over the three khaṇḍas (or

parts) of the V.D. Those from the first khaṇḍa are from chaps. 4, 60, 72, 140–42 and 147, those from the second one from chaps. 29, 34, 52, 73, 75–77, 79, 82, 85, 88, 89, 91, 92, 95, 116, 117, 124, 134, 140, 143 and 158 and those from the third one are from chaps. 301, 316, 317, 319 and 341 only. Six only of the above copious quotations (three from Khaṇḍa I, one from Khaṇḍa II and two from Khaṇḍa III) contain the specific number of the khaṇḍa of the V.D., which our author invariably calls Kāṇḍa and of these six the only quotation from the V.D. (II. 95. 28-29) in the Devapratiṣṭha° (p. 512) is prefixed with a wrong numbering of the khaṇḍa of the former, as is evident from the phrase, viz. *viṣṇudharmottare prathama* (i.e. first)—*Kāṇḍam*. The quotations are mostly regarding tithi, śrāddha and dāna, though verses relating to devapūjā, śuddhi and general conduct are also to be found here and there among them. The longest group of quotations, which is on dāna, is from chap. 341 (vv. 22–131 with omissions) of Khaṇḍa III in the Maṭhapratiṣṭhādi° (pp. 628–30).

The Ancient Period is now closed. As the quotations from works of this period consist of original texts, which are mostly verses (except in the case of the Dharmasūtras and Gṛhyasūtras which are written in prose aphorisms) and the authors of which are traditionally supposed to be infallible sages, so all these citations have been implicitly accepted as authoritative by our author, along with similar other mediæval digest-writers in the several provinces of India and consequently no question of refutation of the prescriptions, laid down by these original texts, arises. But this has not precluded the possibility of our author's and similar other writers' occasional rejection of some of these texts, when the original works, embodying the same, were either lost or supposed to be tampered with and the texts themselves had to be quoted from digests, containing the same. Cases of rejection of the original texts occurred when either the more authoritative digests had stamped them out as spurious or the less authoritative ones had quoted them, the former remaining silent in those very cases. We shall come across such cases of rejection in our treatment of the Mediæval Period (Appendix portion).

CHAPTER VI

Mediæval Period—Bengal

Of the six sources of law, recognized in Modern European Jurisprudence,[1] viz. custom, religion, equity, scientific discussion, adjudication and legislation, Raghunandana's works, like similar mediæval digests of other provinces of India, exhibit traces of having been influenced by the first and the fourth, viz. custom and scientific discussion. Bengal, the easternmost province of the sub-continent of India and surrounded on almost three sides by mountains and the sea, developed characteristics, which differentiated her from the rest of the country in her peculiar alphabet, mode of worship, law of inheritance, art and architecture. Consequently as the Bengal customs had remained practically the same throughout the five centuries (1050 A.D.–1550 A.D.) just preceding Raghunandana, so he has almost always abided by and made a reconciliation of the decisions of his nine Bengal predecessors, viz. Bhavadeva, Jīmūtavāhana, Aniruddha, Ballāla Sena, Halāyudha, Kullūka, Śūlapāṇi, Rāyamukuṭa and Śrīnātha. We shall now treat with these nine Bengal predecessors, one after another.

(a) Bhavadeva Bhaṭṭa (1050–1150 A.D.)

Apart from a *paddhati* of this author, relating to the domestic rites of the Sāmavedins, and often quoted in the Saṁskāra° of Raghunandana, the Prāyaścitta-prakaraṇa is the only work of Bhavadeva, drawn upon by our author in Prāyaścitta° and Śuddhi°, the quotations being 10 and 2 in number respectively. The longest quotation, which is on p. 539 of P.T., is from p. 43 of P.P. It purports that 'the word *abhyāsa* (i.e. repetition), attached to a sin like drinking liquor, is to be construed in the sense of the groups of the series of acts, constituting such drinking on different occasions and not in the totality of actions, needed for doing the same on a single occasion, just as the sense of the verb "to cook" denotes all the consecutive actions, necessary for a single endeavour of cooking and beginning with the cleansing of the cooking vessels and ending with the testing of the boiled character of the rice and also as the meaning of the root "to kill" involves all the separate signs of different kinds of beating'. Our author applies this logic of Bhavadeva in his topic of the 'partaking of the cooked food of a Caṇḍāla'. Another important quotation of the opinion of Bhavadeva, which is on p. 352 of S.T., is to the effect that 'as theft is also included among the modes of acquiring ownership over a thing, so a right, recognized by the *Śāstras*, also arises in a stolen article, so far as its use according to one's sweet will is concerned'. After quoting this extract our author adds that this view is supported by Bhavadeva Bhaṭṭa. A paraphrase of the above quotation is found on p. 71 of Bhavadeva's P.P. and the purport of the very words, embodying the paraphrase, is that 'just as the right of ownership (in an article bought) arises in the vendee by the fact of purchase and the corresponding right of the vendor is thereby extinguished, so a thief also acquires a similar right in a stolen article regarding its free use and carriage from one place to another, by the extinction of the right of the previous owner'.

---

[1] Vide *The Elements of Jurisprudence* (7th edition) by T. E. Holland (1895), p. 50.

(b) Jīmūtavāhana (1100–1150 A.D.)

The three extant works of this author are the Kālaviveka, Vyavahāramatṛkā and Dāyabhāga and these are collectively styled as the '*dharmaratna*' by Jīmūtavāhana in his separate treatises. The first of these works, treating of *Kāla* or proper time for religious observances, has been utilized 33 times by our author, principally (i.e. 30 times) in his Tithi°, Malamāsa° and Ekādaśī°, containing the same topic and only once each in his Āhnika°, Śuddhi° and Chandogavṛṣotsarga°. Raghunandana has almost always accepted the conclusions of his illustrious Bengal predecessor, as expounded in his Kālaviveka, the only three cases of dissent from the same being on p. 24 of T.T., p. 849 of M.T. and p. 40 of E.T. The second work, treating of *vyavahāra*, i.e. judicial procedure, has been drawn upon nine times by our author, principally (i.e. six times) in his cognate work, Vyavahāra° and only once in his Dāya° and twice in his Divya°. The third work, the Dāyabhāga which treats of *dāya* and *bhāga*, i.e. inheritance and partition and is the most important of the above three, has been quoted by our author as many as 21 times, the majority of which, numbering 15, are in the corresponding work of Raghunandana, viz. the Dāya° and only once, twice and thrice in his Prāyaścitta°, Malamāsa° and Śuddhi° respectively. That our author was a staunch follower of Jīmūtavāhana, who advocated the peculiar doctrine of spiritual benefit as the determining factor in the choice of the heirs of a deceased person, is nowhere better exemplified than in the following extract from the Śuddhi° (pp. 390-1) of the former:—

'Failing the above persons (previously enumerated by Raghunandana), the following is the list of the ultimate performers of the obsequial rites to the deceased, in proportion to the degree of spiritual benefit, expounded by the Dāyabhāga and as laid down by Śātātapa in the following words, "The maternal uncle is to offer funeral cakes to the sister's son and *vice versa* and one is to perform the same in regard to one's father-in-law, teacher or preceptor, friend, maternal grandfather and to their wives, sisters and parents—this is the prescription of those conversant with the Vedas".'

(c) Aniruddha Bhaṭṭa (1150–1175 A.D.)

The two extant works of Aniruddha, viz. the Hāralatā and Pitṛdayitā, have been exhaustively quoted in several works of our author. The former of the above two, viz. the Hāralatā, being a work on *śuddhi* (i.e. ceremonial purification), has been quoted no less than 44 times in the Śuddhi° alone, a work of the cognate topic and once only in each of the following five works, viz. Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta°, Udvāha° and Chandogavṛṣotsarga°. These nearly fifty quotations are fairly distributed over almost all the chapters of the Hāralatā, covering 214 pages only in the text portion. Our author has invariably accepted the interpretations and abided by the conclusions of his third Bengal predecessor with the solitary exception of his quotation from the Hāralatā on pp. 336-37 of the Śuddhi°, which runs as follows:—

यत्तु दत्तानां भर्तृगृहावस्थानेऽप्येकाहे दशपिण्डदानमुक्तं हारलताकृद्भिस्तत्र प्रमाणं न विद्मः ।

(That is, we do not know the authority of the following statement of the author of the Hāralatā, viz. दत्तानां .... दशपिण्डदानम्.)

But the printed edition of the Hāralatā reads the following on p. 180 in the corresponding portion, which is a comment on the previously quoted 14 verses of the Ādipurāṇa on pp. 176-77 (four verses only from the 7th to the 10th of the above 14 being quoted in the Śuddhi° on p. 335):—

दश पिण्डानेकाहेनैवेति ऋष्यशृङ्गवचनं वाग्दानात् पूर्वं बोद्धव्यम्। दत्तानां भर्तृगृहावस्थाने च अहनि चापरे इत्यशौचदिनादपरदिने इत्यर्थः।

So it seems that the MS. of the Hāralatā, consulted by our author, was a bit corrupt in this portion and somewhat topsy-turvied the above two consistent and consecutive sentences. So our author's remark about the unauthoritative character of the above quotation from the Hāralatā is without any force whatsoever. The latter work, viz. the Pitṛdayitā, dealing with *āhnika* (i.e. daily observances) and *śrāddha*, has been quoted by our author mainly in the Śrāddha° and Āhnika° and occasionally in the Tithi°, Malamāsa°, Śuddhi°, Yajurvediśrāddha° and Chandogavṛṣotsarga°, the quotations in the former two works being 29 and 8 times respectively and in the latter five works being 5, 2, 4, 2 and 2 times only. Our author has almost always in these 52 quotations accepted the views, expounded in the Pitṛdayitā, the only cases of his rejection of the same being on pp. 204, 209, 222, 241, 245 (twice), 277 (twice) and 316 of Śr. T., p. 421 of Ā.T. and p. 316 of Ś.T.

(*d*) Ballāla Sena (1150–1175 A.D.)

Both the two extant works of this royal author, viz. the Adbhutasāgara and Dānasāgara, have been utilized by our author, who quotes the former work, treating of propitiatory rites, twice only, once each in his Jyotis° and Malamāsa° and utilizes the latter work, dealing with gifts, 11 times in all, 6 times being in the Śuddhi° and only once each in the Āhnika°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Divya° and Dīkṣa°. The quotations from the Adbhutasāgara are citations from earlier works, preserved in the former, while those from the Dānasāgara are comments of Ballāla Sena, on the texts, quoted by him in this work.

(*e*) Halāyudha (1175–1200 A.D.)

The Brāhmaṇa-sarvasva is the only extant work of Halāyudha among several of the same author, quoted by Raghunandana, who quotes it six times only in his following five works, viz. Śrāddha°, Āhnika°, Ekādaśī°, Śuddhi° and Yajurvediśrāddha°. The quotations are once in each of the above works, except in the Āhnika°, quoting it twice and all these are neither big nor important.

(*f*) Kullūka Bhaṭṭa (1150–1300 A.D.)

Of the commentaries of the Manusmṛti, those of Medhātithi (900 A.D.) and Govindarāja (1080–1140 A.D.) have been utilized by our author only once each in his Dāya° (p. 184 and pp. 191-2), while that of Kullūka Bhaṭṭa as many as 34 times in his following eleven works, viz. Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya°, Vyavahāra°, Śuddhi° and Yajurvediśrāddha°. These 34 quotations again are from Kullūka's comments on the more difficult verses of the Manusmṛti (chaps. II–V and VIII–XI only), among more such quoted by our

author from the same. These have all been identified in the printed Manvartha-muktāvalī, which is the name of Kullūka's commentary but unfortunately the above two quotations only from the first two commentaries could not be similarly traced in the printed editions of the same where they are wanting. The following highly eulogistic remarks about Kullūka, made by **Sir William Jones** in course of a judgment (Pedda Ramappa *v.* Bangari Seshamma, I.L.R. 2 Mad. 286 at p. 291), are expressive of the real merit of that learned commentator of the Manusmṛti:—

'At length appeared Cullūca Bhaṭṭa, who, after a painful course of study and the collation of numerous manuscripts, produced a work of which it may perhaps be said very truly that it is the shortest yet the most luminous, the least ostentatious yet the most learned, the deepest yet the most agreeable, commentary ever composed on any author, ancient or modern.'[1]

It may be said in corroboration of the above remarks that our author, while explaining the more difficult texts of the Manusmṛti, quoted by him, has nominally utilized the commentaries of Medhātithi and Govindarāja, the famous two Kullūka's predecessors but substantially drawn upon that of Kullūka and in most of the cases the quotations cover the entire portions of Kullūka's comments on individual verses of the Manusmṛti. These two facts, viz. big number of and wholesale, quotations from Kullūka's commentary, are proofs of the learning, depth and concise character of the same.

(*g*) Śūlapāṇi (1375–1460 A.D.)

Śūlapāṇi is not really the immediate Bengali predecessor of our author, having preceded the latter by more than a century and being directly succeeded by Bṛhaspati Rāyamukuṭa, Śrīnatha Ācāryacūḍāmaṇi and Govindānanda Kavikaṅkaṇācārya. But he is virtually the last great Bengal digest-writer to be copiously quoted and immensely incorporated in his works by our author who was a pupil of Śrīnātha (1470–1540 A.D.) and a younger contemporary of Govindānanda[2] (1500–1540 A.D.). But as our author, Raghunandana (1500–1575 A.D.), flourished in Navadvīpa in Nadia district and Govindānanda in Bagri in Midnapore district and both were thus separated by more than a hundred miles, so our author, though quoting from the earlier writer, Śrīnātha, did not even know the existence of, far from consulting, the works of the later author, Govindānanda in those pre-printing days of difficult communication. The utilization of the works of Rāyamukuṭa and Śrīnātha by our author is also not very considerable both in quantity and quality and will be dealt with in the next two sections (*h*) and (*i*).

Though Śūlapāṇi wrote a number of digests on dharmaśāstra and a commentary on the Yājñavalkyasmṛti, called the Dīpakalikā, yet only this Dīpakalikā and two digests, viz. the Prāyaścittaviveka and Śrāddhaviveka, are not only the biggest and most important but also the only three works, along with the shorter treatise, the Sambandhaviveka, of Śūlapāṇi Mahāmahopādhyāya to be fully utilized by our author. The great importance, attached by Raghunandana to the Dīpakalikā of Śūlapāṇi, will be realized from the fact that our author has drawn upon the famous Mitākṣarā of Vijñāneśvara and the Dīpakalikā of his great Bengal

[1] Quoted from P. V. Kane's *History of Dharmaśāstra*, Vol. I, pp. 360-61.

[2] Author of four digests, viz. Varṣakriyākaumudī, Dānakriya°, Śrāddhakriyā° and Śuddhi°, all edited in B.I. by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, 1902–5.

predecessor only, in total exclusion of the Bālakrīḍā of Viśvarūpa (800–850 A.D.) and Aparārka of Aparāditya (about 1125 A.D.), two other extant commentaries on the Yāj., to solve the knotty points of the more difficult texts of this smṛtikāra in most of his works. The quotations from the Dīpakalikā, which are 37 in number, are fairly distributed over as many as 12 works of our author and collected from all the three chapters of the former work. These quotations, though considerably less in number and size than those from the Mitākṣarā (to be discussed below), are none the less important than the latter. The majority of the citations from the Prāyaścittaviveka, numbering not less than 42, are mostly in the Prāyaścitta° of our author, dealing with the same topic, viz. prāyaścitta (or expiation), while they are also fairly distributed over eight other works, viz. Tithi°, Āhnika°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Udvāha°, Vrata°, Dāya° and Śuddhi°. Our author has almost always accepted the decisions of Śūlapāṇi, except in three cases, viz. on p. 10 of T.T. and pp. 517 and 544 of P.T. The citations from the Śrāddhaviveka are equally numerous and the overwhelming majority of them, numbering 76 (= 13+35+9+19), occur in the Tithi°, Śrāddha°, Malamāsa° and Śuddhi°, while eight other works, viz. Āhnika°, Prāyaścitta°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya°, Divya° and Yajurvedivṛṣotsarga° quote once or twice from this work of Śūlapāṇi. The quotations from the Sambandhaviveka, numbering 4 only, are in the Udvāha° and Śuddhi°, of which the two in the former work, dealing with marriage, could only be identified.

(h) Bṛhaspati Rāyamukuṭa (1400–1475 A.D.)

Bṛhaspati Rāyamukuṭa, who composed many works on Smṛti and belonged to the court of the Bengal King Jalaluddin (reigning from 1418 to 1431 A.D.[1]), receiving his title of Rāyamukuṭa from his royal patron, must be placed in the first three quarters of the 15th century, as his commentary on the Amarakoṣa, the famous Sanskrit lexicon, was written in 1431 A.D. and as he has quoted Vardhamāna Upādhyāya (1450–1500 A.D.) on folio *21b* of his Smṛtiratnahāra and his work Smṛtiparibhāṣā on folio *25a* of the same. Our author has quoted eleven times from this former author's works, by the mention of his name only, in the following six works, viz. Tithi°, Śrāddha°, Malamāsa°, Dāya°, Śuddhi° and Yajurvediśrāddha°. Only three of the above eleven quotations could be traced in the Government of India MS. (No. 5219) of the Smṛtiratnahāra of Rāyamukuṭa and these three quotations are in the 2nd, 3rd and 6th of the above six works, one in each. It may be added here that Rāyamukuṭa eulogizes his royal patron in the fourth introductory verse of his Smṛtiratnahāra.

(i) Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi (1470–1540 A.D.)

Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi, the teacher of Raghunandana, who styles him as Gurucaraṇāḥ, Bhaṭṭācāryacaraṇāḥ or Ācāryacūḍāmaṇi, has been quoted by the latter under those three appellations twelve times, once and twice respectively in his eight works, viz. Tithi°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Śuddhi°, Yajurvediśrāddha°, Chandogavṛṣotsarga° and Yajurvedivṛṣotsarga°. The Kṛtyatattvārṇava, Śuddhitattvārṇava and Vivāhatattvārṇava, three extant works of Śrīnātha, have been also quoted by our author eight times, once and once respectively in his following six works, viz. Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Udvāha° and

---

[1] History of Bengal, Vol. II, pp. 128-9.

Śuddhi°. Of these eight quotations from the Kṛtyatattvārṇava, as many as five, as well as three of the twelve citations from Gurucaraṇāḥ could be traced in the Asiatic Society MS. (No. I. F. 45) of the former. Though the only citation from the Śuddhitattvārṇava in the Śuddhi° (p. 257) could not be found out in the faded palm-leaf MS. (No. 3689, Govt. of India collections), yet fortunately owing to the surprise publication of the Vivāhatattvārṇava in the Annals of the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, Vol. XXXII (pp. 327–339) at the end of September, 1952, the only quotation from the same in the Udvāha° (p, 117) has been successfully traced on p. 336 of the former. The almost similarity of the titles of the works of both Śrīnātha and Raghunandana, who were teacher and pupil respectively, directly proves the fact that attempts to clarify and consolidate the social and religious laws of Bengal were afoot a generation earlier than our author but it required the genius of the latter to do the same in the lines of the training imparted to him and researches made by the former.

CHAPTER VII

Mediæval Period—Mithilā

Śrīdatta, Caṇḍeśvara, Vidyāpati, Rudradhara, Vācaspati Miśra and Vardhamāna are the six mediæval digest-writers of Mithilā and the several works of all of them have been utilized by our author in his encyclopædia. But as the Daṇḍaviveka [1] (on punishments), the only published work of Vardhamāna (1450–1500 A.D.), has not been quoted by our author and MSS. of the other works of the former, quoted by the latter, are also not available, so we have omitted this last digest-writer of Mithilā from our treatment. We may finish him here at the very outset by remarking that our author often styles him as 'Navya Vardhamāna' (i.e. the younger Vardhamāna), thus differentiating him from the earlier logician Vardhamāna Upādhyāya of Mithilā and that our author's quotations from this later Vardhamāna's several works are mostly second-hand, i.e. they are citations from the smṛtis and purāṇas, preserved in Vardhamāna's works, rarely consisting of comments of the latter on such ancient texts and are, therefore, not very important. Our author also sometimes criticizes Vardhamāna's views.

(a) ŚRĪDATTA UPĀDHYĀYA (1275–1300 A.D.)

The three works among many such of Śrīdatta, utilized by our author, are the Samayapradīpa, Ācārādarśa and Pitṛbhakti, of which the first only has been specifically mentioned only thrice out of the ten quotations by our author from the same and the second and third works are nowhere specifically mentioned. The second work only was printed twice.[2] But we have consulted D.C. MSS. of all of them. The subject-matters of the above three works are the following:—

(1) The proper times for various *vratas* or vows.
(2) The daily religious duties of the followers of the White Yajurveda.
(3) Śrāddha rites for the same.

The first work contains, as stated above, ten quotations which are in the Tithi°, Malamāsa° and Ekādaśī° and have all been identified. Our author has almost always accepted the views of Śrīdatta, as expounded in this work, the only exception being on p. 85 of Tithi°, where the former rejects the views of both the latter and Vācaspati Miśra, a later Mithilā digest-writer. It may be mentioned here that a view of the Maithilas, beginning with the word *maithilāstu*, quoted by our author on p. 11 of E.T., has been traced by us on folio *2b* of this work. The only quotation from the second work is in the Āhnika°, this time also with the name of Śrīdatta only, suffixed to it and it has been identified by us. The five quotations, three with the joint names of Śrīdatta and Vācaspati Miśra and two with that of the former only, suffixed to them, occur in the Śrāddha°, Malamāsa° and Yajurvediśrāddha°. They are without exception refutations of

[1] Edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, *G.O.S.*, [illegible] I, 1931.
[2] (1) Divākara Press, Banaras, (2) Venkaṭeśvara P[illegible]bay, *saṁvat* 1961.

the views of Śrīdatta and Vācaspati Miśra and have all been identified in the third work.

(*b*) Caṇḍeśvara Ṭhakkura (1290–1360 A.D.)

Our author's quotations from the Smṛtiratnākara of Caṇḍeśvara, divided into seven parts, are numerous and are prefixed either with the specific mention of the quoted part or with the general heading 'ratnākara'. This latter mode of general reference to Caṇḍeśvara's works by our author has made our task of identification a bit more difficult. Our author has quoted the following six parts of (or works included within) the above Smṛtiratnākara, viz. (1) Kṛtyaratnākara, (2) Gṛhastha°, (3) Vivāda°, (4) Dāna°, (5) Śuddhi° and (6) Pūjā°,[1] while the seventh work, viz. Vyavahāra°, has nowhere been quoted by him. Of these, the quotations from the first five only could be traced, those of the first three in the printed B.I. editions of the same and those of the fourth and the fifth in the complete D.C. MS. and the incomplete Government of India MS. respectively. The citations from the sixth work, viz. the Pūjā°, which are, however, not numerous, could not be identified owing to the non-existence of any MS. of the same. The same difficulty, existing also for the seventh work, viz. the Vyavahāra°, has been solved by the fact of our author's non-utilization of the same.

The Kṛtya°, which begins with the discussion of *dharma* and deals with the various *vratas* and observances in the several months of the year, including *malamāsa* (i.e. the intercalary month) and on the several days of the week, has been quoted ten times by our author, of which six quotations are in the Tithi°, two in the Malamāsa° and one each in the Jyotis° and the Kṛtya°. The Gṛhastha° on the duties of householders has been cited by our author as many as 30 times in the following seven works, viz. Tithi°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha° and Śuddhi°, the quotations in the 2nd and the 6th being more numerous than in the other works and amounting to 6 and 14 respectively. The Gṛhastha° quotations are also the largest in number among all the Ratnākaras, those from the Vivāda°, which are 26 only, coming next. This latter work, which is an extensive treatise on civil and criminal law, has been quoted by our author in the following seven works, viz. Tithi°, Saṁskāra°, Udvāha°, Dāya°, Vyavahāra°, Śuddhi° and Maṭhapratiṣṭhādi°, the quotations in the 4th and the 6th, amounting to 11 and 8 respectively and heading the list. Only eleven quotations in the Śuddhi° could be identified in the incomplete MS. of the Śuddhiratnākara, while nineteen citations in the following eight works could be traced in the complete MS. of the Dānaratnākara, viz. Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Udvāha°, Vyavahāra°, Śuddhi°, Jalāśayotsarga° and Maṭhapratiṣṭhādi°. Of these nineteen quotations those in the Śuddhi° and the Jalāśayotsarga° are five in each case.

---

[1] The descriptive paragraph on the Pūjāratnākara, which should have been inserted on p. 383 of the late Rai Bahadur Monmohan Chakravarti's big paper on 'Contributions to the History of Smṛti in Bengal and Mithilā' (*J.A.S.B.*, New Series, Vol. XI (1915), pp. 311–406), has been inadvertently left out, obviously in the printing stage, inasmuch as the learned writer speaks of the seven sections of the Smṛtiratnākara on p. 382 of the same and prefaces his paragraphs on the Dāna° and Vivāda° by the bracketed letters, (c) and (*e*) on p. 383, thereby clearly indicating that the corresponding paragraph on the Pūjā° with (*d*), prefixed to it, was placed in the author's original composition between the paragraphs (*c*) and (*e*).

(c) Vidyāpati (1375–1450 A.D.)

Of the six dharmaśāstra works by Vidyāpati, the famous Maithila poet and author, the following four only have been utilized by Raghunandana, viz.—

(1) Gaṅgāvākyāvalī,
(2) Dānavākyāvalī,
(3) Durgābhaktitaraṅgiṇī, and
(4) Varṣakṛtya.

Our author has not consulted the Śaivasarvasvasāra and Vibhāgasāra, the two other remaining works of Vidyāpati. Of the 21 quotations from the first work which are in the Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta°, Malamāsa° and Śuddhis°, we have succeeded in tracing 17 only. Of the seven citations from the third work, all in the *durgotsava* portion of the Tithi°, six only could be found out. The only quotation from the second work, which is in the Udvāha° (p. 138), could not be traced in the Poona MS. of the same, as also the three citations from the fourth work in the Malamāsa° (pp. 776, 822 and 823) for absence of any MS. of the same. Our author only once (p. 496 of S.T.) rejects the reading of a portion of a text of the Bhaviṣyapurāṇa, preserved in the G.V., on the ground of faulty construction and only once (p. 501 of S.T.) disapproves of its prescription, but refutes as many as four times the views of Vidyāpati, recorded in his D.bh., quoted seven times only by the former.

(d) Rudradhara (1425–1460 A.D.)

Six quotations under the general heading 'Rudradhara' in the Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta° and Kṛtya° could not be traced but two such in the Śuddhi° could be identified in the Government of India MS. (No. 9804) of the Śuddhiviveka, one of his two best-known works, the other being the Śrāddhaviveka. The above eight quotations are with one exception either acceptances by our author of the interpretations of Rudradhara or second-hand quotations from the latter by the former. The only exception, which is also one of the two traced quotations, is a refutation of the view of Rudradhara by our author and is to the following effect:—

'Rudradhara's conclusion from the following text of the Kūrmapurāṇa, quoted in the Ratnākara (i.e. Śuddhiratnākara, p. 61), viz. "the sapindaship of the female children (i.e. daughters), not given away, extends to the seventh degree" "that the text, laying down the rule of sapindaship of unmarried girls, applies to the period between betrothal and marriage" is wrong, because the "giving away", referred to in this text means "marriage" only, there being no authority for construing it to apply to cases, falling in the period between betrothal and marriage and further the fault of cumbrousness arises in interpreting it in that way.'

The other identified quotation relates to the interpretations, offered by Rudradhara of two words, viz. *kriyāhīnasya* and *mūrkhasya*, occurring in a text of the Kūrmapurāṇa, previously quoted by him.

(e) Vācaspati Miśra (1425–1480 A.D.)

We have seen above that our author seldom criticizes the views of Śrīdatta, Caṇḍeśvara, Vidyāpati and Rudradhara, except all the opinions in the Pitṛbhakti of the first author, referred to by him and the majority of those in the Durgābhaktitaraṅgiṇī of the third author, utilized by him.

We have also seen that cases of our author's criticism of the views of Vardhamāna are very rare. But we come across hundreds of cases, in which our author strongly denounces the views of the *Maithilas*, i.e. his Mithilā predecessors in digest-writing. These views of the *Maithilas*, so vehemently refuted by our author, must, therefore, be ascribed to Vācaspati Miśra, who has been by name, and many of whose works, published and unpublished, have been specifically quoted and in many cases criticized by our author. So we now propose to ascertain our author's indebtedness to Vācaspati Miśra in connection with the following four published works of the latter, which are also more important owing to the profusion of quotations from them in several works of our author:—

(1) Śrāddhacintāmaṇi,
(2) Śuddhicintāmaṇi,
(3) Tīrthacintāmaṇi, and
(4) Dvaitanirṇaya.

Of the 29 quotations from the first work, occurring in the following seven works of our author, viz. Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Udvāha°, Śuddhi° and Śūdrākṛtyavicāraṇa°, twenty have been identified and twelve of these identified quotations and two of the untraced ones are refutations of the views of Vācaspati Miśra by our author.

The second work has been quoted by our author principally in the Śuddhi° (five times) and only once in the Udvāha°. The Udvāha° quotation (p. 120) is the only untraced one and the two Śuddhi° quotations on pp. 275 and 292 respectively are the only cases of refutation by our author of the views, expounded by Vācaspati Miśra in his Śuddhicintāmaṇi. The rest four are acceptances of the same by Raghunandana.

The fourth work, concerned as it is with the settlement of some doubtful points of Dharmaśāstra, relating to both *ācāra* and *vyavahāra*, i.e. law and custom, has been quoted by our author twenty times in his following nine works, viz. Tithi°, Śrāddha°, Jyotis°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Udvāha°, Śuddhi°, Jalāśayotsarga° and Chandogavṛṣotsarga°. The only quotation in the Udvāha° (p. 116) is the only unidentified one and seven only are refutations, of the above twenty citations.

The third work, i.e. the Tīrthacintāmaṇi, is the only work of Vācaspati Miśra which has never been criticized by our author. The reason is obvious. Seven of the eight quotations from this work in the Tithi°, Śrāddha°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Udvāha° and Śuddhi° are second-hand ones, being citations of several texts of the Vāyupurāṇa, Brahmapurāṇa, Bhaviṣyapurāṇa and of the Mahābhārata, preserved in this work. One of the above quotations (on p. 503 of P.T.) is a reference by our author to the different reading of a half-verse, as read in the Tīrthacintāmaṇi and in another (on p. 500 of P.T.), after quoting two verses from the Mahābhārata and the Bhaviṣyapurāṇa respectively, our author adds that two separate formulas of *tarpaṇa* with simple Gaṅgā water and sesamum-mixed Gaṅgā water respectively have been prescribed in the Tīrthacintāmaṇi on the authority of the above two texts. The Tīrthacintāmaṇi deals with the rites and ceremonies to be performed in pilgrimages to the following five places, viz. Prayāga (i.e. modern Allahabad), Puruṣottama (i.e. modern Puri), the river Gaṅgā, Gayā and Vārāṇasī (i.e. modern Banaras). But our author, Raghunandana, in his Tīrthayātrātattva (one of the *tattvas* outside the 28 *tattvas*, included within his Smṛtitattva) describes the procedure of pilgrimage to Gayā, Prayāga and Vārāṇasī only. The obvious reason of our author's omission here of Puruṣottama and the Gaṅgā is that he has already allotted one separate work in his Smṛtitattva to Puru-

ṣottama under the caption 'Śrīpuruṣottamatattva' and incidentally dealt with the religious procedure, connected with the Gaṅgā in the *Gaṅgā-māhātmya* (i.e. glorification of the Gaṅgā) portion of his Prāyaścittatattva. So we see that our author also closely follows Vācaspati Miśra in the selection of his places of pilgrimage. This selection, again, of Vācaspati Miśra seems to be guided by the following statement of the Vāyupurāṇa (II. 45. *50b-51b*), which has been copiously quoted as the only authority in the Gayā portion both by Vācaspati and Raghunandana in their respective works:—

> 'Let Vārāṇasī, Prayāga, Puruṣottama and the confluence of the Gaṅgā with the sea (i.e. the modern Bay of Bengal) remain for ever. The place on the Phalgu (i.e. Gayā), presided over by Gadādhara (a name of Viṣṇu), is the best of all the places of pilgrimage.'

Both Vācaspati and Raghunandana have simply changed 'the confluence of the Gaṅgā with the sea' into 'the Gaṅgā' itself. Our author has, moreover, not only almost copied without acknowledgment the general procedure (of starting for and returning from a place of pilgrimage) and the special procedure of pilgrimage to Prayāga from Vācaspati's Tīrthacintāmaṇi but also there is the closest correspondence of quoted texts and author's remarks in the Gayā portion of the respective works of both the authors.

CHAPTER VIII

Mediæval Period—Orissa

VIDYĀKARA VĀJAPEYIN (1350–1425 A.D.)

The only Orissa author, consulted by Raghunandana, is Vidyākara Vājapeyin, whose only published work, the Nityācārapaddhati, has been laid under contribution not less than 26 times by our author in as many as the following ten of his works, viz. Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Vrata°, Śuddhi°, Chandogavṛṣotsarga°, Śrīpuruṣottama° and Maṭhapratiṣṭhādi°.

Our author, who never names this work but always refers to it by the name of its author, has almost always accepted the quotations of the Purāṇas and other earlier works, preserved in and conclusions of, this work of his illustrious Oriya predecessor. The only case of dissent (p. 401 of P.T. = p. 68 of E.T.), recorded in two similar quotations, is regarding the word *dvijottama*, occurring in a text of Vaśiṣṭha, quoted by both Vidyākara and Raghunandana and has been interpreted by the former as 'an undegraded member of the twice-born class' on the analogy of the sense of the word *niṣāda-sthapati* and by the latter as 'a Brāhmaṇa only' on the authority of the mention in the later portion of the above-mentioned text of Vaśiṣṭha of the word *vipra*, which means a Brāhmaṇa and no other member of the twice-born class. Of the 24 other quotations which are cases of acceptance by our author of texts quoted or conclusions formulated by his Oriya predecessor, the following two deserve special mention. The first is a couple of verses, obviously of a lost Purāṇa, which has been quoted twice (pp. 361 of A.T. and 502 of P.T.) by our author.

These two verses lay down the two mantras to be uttered when making a ceremonial ablution in the holy river Gaṅgā. The purport of the verses is given below:—

'O you, Gaṅgā! who have sprung from the holy feet of Viṣṇu and flowed in the three worlds, O you, the daughter of Jahnu and known as *Dharmadravī* (i.e. the holy river)! please wash away my sins. O you, the goddess and holy mother Bhāgīrathī (i.e. the river, conducted to the earth by Bhagīratha)! please sanctify with your nectar-like waters me who am full of faith and devotion.'

The second which is a lengthy and important discussion, extending over two pages (26–28) of the Ekādaśī° and containing the name of neither Vidyākara nor the Nityācārapaddhati, is really from pp. 2–4 of the latter. An English rendering of the above discussion is given below:—

'Daily duties are those, the non-performance of which entails sin upon persons, for whom they are prescribed. So in *agnihotra* sacrifices, which are recommended to be performed for the attainment of heaven, the word *yāvajjīvam* (i.e. for one's whole life) implies their performance for one's whole life, the word "life" here connoting its entire period. But as such sacrifices require a few hours only and do not cover the entire period of one's life and as the word *juhuyāt* (i.e. one should perform the sacrifice) may mean the repeated and incessant performance of the sacrifice, which is impossible, so the word *yāvajjīvam* is to be interpreted as the period, consisting of mornings and evenings, which are the appropriate times for the performance of the *agnihotra* sacrifice. Heaven and similar other

things, recommended to be the objects of such sacrifices, cannot be really so, owing to the inability of the former to confer perpetual good. The thoughtless persons only aspire after heaven, while the thoughtful ones do not do so, as it produces many kinds of (subsequent) pain and misery. So having regard to the intention of people at all stages of life, the vanishing of their accumulated sins seems to be the real end in view. So in the following injunctions, such as "vasante vasante jyotiṣā yajeta", "aharahaḥ (= ahaḥ+ahaḥ) svāhā kuryāt", the repetition of the word *vasanta* or *ahaḥ* does not imply incessant performance but habitual practice of the sacrifice. "Habitual practice" means "cessation from non-performance", which latter is ordained in the Scriptures, inferable from the maxim "wherefrom ensures evil, etc.". So daily duties are those which are laid down to remove the evil, ensuing from the non-performance (of prescribed actions), by reason of such authoritative sentences as "A man secures downfall from the non-performance of prescribed duties". Because in those sentences the *bhāvanā* (or the efficient force) of performing is the end in view, consisting of three necessary parts such as "what", "how" and "why" but it fails to prove itself as an injunction without *bhāvya* (or the result aimed at), which cannot be identified with the "removal of sin", which is an absolute negation and hence permanent. But this *bhāvya* can be identified with one's desired object by reason of the injunction itself and the verbal and nominal inflexions, inasmuch as the imports of the verb and of the *bhāvya* cannot be mixed up or identified. In such sacrifices as the *viśvajit*, the desired results of which are not defined, the *bhāvya* (or the desired result) is imagined to be the vanishing of the accumulated sins, as it is the object of desire of everybody at every moment. But that is really not so. The reason is that the vanishing of the sins (of a person) requires a desire on his part, tainted with the idea of the harmfulness of sins but in a *Viśvajit* sacrifice, the *bhāvya* is heaven, untainted with any other definite desire. But it may so happen that a performer of such a sacrifice may, by the grace of God, be averse to any kind of pleasure, nay, even to heaven. As an undesired thing can never be the *bhāvya* of a religious action, so heaven fails to become the *bhāvya* in acts, recommended to be performed throughout one's whole life. The meaning of the verb is now being discussed in the context of the religious action in answer to the question "how", which means the "instrument of the action". But as such an instrument of action fails to operate without the niceties of action on the part of the agent which are beneficent to the performer, so the details, furnished in the relevant scripture, regarding the question "why", determine the *bhāvya* finally. So as a human life has been fixed as the period of the performance of the sacrifice in question, so in every sentence of the injunction the actions, even though deficient on account of physical inability, are supposed to be properly performed on account of the work *yathāśakti* (i.e. up to one's power). So in cases of utter physical inability, actions, even mentally performed, are supposed to be properly done, owing to the injunction, "One should perform the religious action even in mind".'

CHAPTER IX

Mediæval Period—Other provinces of India

Though our author has mainly abided by the decisions of his several Bengali and Maithila and single Oriya, predecessors and adversely criticized some conclusions of only three of the second group, viz. Śrīdatta, Vidyāpati and Vācaspati Miśra, yet he has almost always quoted with approval from the works of the digest-writers of all other provinces of India for the confirmation of his own views. So we now intend to indicate province by province and also chronologically the names only of our author's remaining predecessors with the sole exception of the Mitākṣarā of Vijñāneśvara, the celebrated commentary on the Yājñavalkyasmṛti, as the quotations from the works of all these are invariably second-hand ones and rarely contain the author's own remarks on the texts, preserved by them in their respective works. The Mitākṣarā, however, which has been singled out by us for separate treatment, contains original comments, over and above a vast mass of floating *smṛti* material, both of which have been highly useful to our author for the composition of his several works. We now take up the Mitākṣarā first.

(*a*) Vijñāneśvara (1070–1100 A.D.) (of West India)

The Mitākṣarā

The Mitākṣarā, being a running commentary in the nature of a digest owing to its vastness, contains three corresponding chapters on *ācāra*, *vyavahāra* and *prāyaścitta* and the *dāyabhāga* (or inheritance) portion is included within the second chapter on *vyavahāra*. This inheritance portion was in mediæval times and is also even now the authoritative work on the Hindu law of inheritance over the whole of India except Bengal and Assam, the corresponding work in those provinces being the Dāyabhāga of Jīmūtavāhana (1100–1150 A.D.), described above. Still the authority of the rest of the Mitākṣarā is also acknowledged in those two provinces of Eastern India and this is amply testified by not less than 120 quotations from it in as many as the following sixteen of our author's works viz. Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Jyotis°, Malamāsa°, Saṁskāra°, Ekādaśī°, Udvāha°, Dāya°, Vyavahāra°, Śuddhi°, Jalāśayotsarga°, Divya°, Maṭhapratiṣṭhādi° and Śūdrakṛtyavicārana°. Of these, the citations in the Prāyaścitta° and Śuddhi° are the most numerous, being 27 and 36 respectively. Our author, though a follower of Jīmūtavāhana in inheritance matters, has also mainly utilized the *vyavahāra* chapter of the Mitākṣarā including its inheritance portion in the following three of his works only, viz. Dāya°, Vyavahāra° and Divya° and principally laid the *prāyaścitta* chapter of the same under contribution in the remaining thirteen of his works. Six quotations from the *vyavahāra* chapter also occur in the following six works of our author, viz. Āhnika°, Prāyaścitta°, Ekādaśī°, Udvāha°, Śuddhi° and Jalāśayotsarga°, while the *ācāra* chapter has been quoted 18 times in his following eight works, viz. Tithi°, Śrāddha°, Āhnika°, Prāyaścitta°, Malamāsa°, Ekādaśī°, Udvāha° and Śuddhi°. Only the following seven of these 120 quotations from the Mitākṣarā by our author are refutations

of the views of the former by the latter, viz. on p. 463 of T.T., p. 545 of P.T., p. 22 of E.T., pp. 298, 332 and p. 398 of S.T. and p. 585 of Div. T. Like the quotations from the works of Bengal, Mithilā and Orissa, described above, the Mitākṣarā citations are partly first-hand and partly second-hand, the obvious reason being the expansive digest-like nature of the work, in spite of its professing to be a concise commentary of limited letters, as indicated by the Sanskrit compound word '*mitākṣarā*', forming its title. It should be noted in conclusion of this section that our author, though a staunch follower of Jīmūtavāhana's Dāyabhāga in his treatise on inheritance, viz. the Dāyatattva, follows to some extent the Mitākṣarā theory of joint-tenancy (*sāmudāyika svatva*) over and above the Dāyabhāga theory of tenancy-in-common (*prādeśika svatva*) in partition on p. 163 of his D.T.

(b) OTHER DIGEST-WRITERS OF INDIA

The names of the remaining digest-writers of the other provinces of India, whose works have been utilized by our author, are set out below, with the names of their relevant works and times of flourishing noted against them:—

A—*South India*

Madhavācārya, author of the Kālamādhavīya (1330–1385 A.D.).

B—*West India*

(1) Śrīdhara, author of the Smṛtyarthasāra (1150–1200 A.D.).
(2) Hemādri, author of the Caturvarga-cintāmaṇi (about 1270 A.D.).
(3) Allāḍanātha, author of the Nirṇayāmṛta (1250–1500 A.D.).

C—*North India*

(1) Lakṣmīdhara Bhaṭṭa, author of the Kṛtya-Kalpataru in 14 parts (1100–1150 A.D.).
(2) Viśveśvara Bhaṭṭa, author of the Madanapārijāta (1300–1400 A.D.).

Of the above six works of six authors of South, West and North India, the Caturvargacintāmaṇi of Hemādri and the Kālamādhavīya of Madhavācārya have been more copiously utilized by our author, who has invariably quoted from the former by the mention of the author's name, Hemādri and not by that of the work itself. The eight quotations from the Smṛtyarthasāra of Śrīdhara in eight different works of our author, though the smallest in number among the corresponding ones from all the six authors of the above list, are none the less important, as one of them (on pp. 96-7 of E.T.) is on 'the several articles which may be used as substitutes in various religious observances'. This quotation is also one of the longest, covering as it does 29 lines (i.e. 15 verses) at a stretch.

CHAPTER X

Conclusion

Our thesis is now concluded. We have seen in the above analytic study that our author has laid under contribution in his encyclopædic work not only the undated two epics, viz. the Rāmāyaṇa and Mahābhārata but also all the relevant dated works, bearing dharmaśāstra material, composed between 800 B.C. and 1540 A.D., i.e. a period of more than two millennia up to the time of his writing. His almost wholesale acceptance of the views of his nine Bengali and one Oriya predecessors and partial criticism of those of his neighbouring province of Mithilā amply prove that Bengal customs had remained almost unchanged in the mediæval period for five centuries from 1050 to 1550 A.D. and that Mithilā customs, emanating from a people with a separate School of Law, were a bit different almost at all times in that period from those of Bengal.

Our author's powers of scientific discussion are also sufficiently demonstrated by his wonderful synthesis of all the available dharmaśāstra material of more than two thousand years with the aid of relevant selection of texts and comments and pūrvamīmāṅsā method of reasoning. So the ascription of narrowly conservative character to him and the charge of social tyranny on his prescriptions by Dr. S. K. De [1] are totally unfounded. Our author, like all other mediæval digest-writers, was no innovator. On the contrary, he could not ignore the prevalent customs of his province and was, moreover, bound by the authority of the ancient texts and interpretations. Similarly, the influence of Muhammadan Sufism on the liberalness of our author's views, as suggested by Dr. Enamul Haque[2], is a myth, the Bhagavadgītā and the Śrīmadbhāgavata, the two devotional Sanskrit works of Ancient India, having widened the outlook of our author, if any. The following two extracts from Dr. S. N. Dasgupta's Introduction (pp. XXIV and CXVIII) to 'A History of Sanskrit Literature'[3] deserve to be quoted and their queries solved here, bearing as they do upon the intellectual activities of our author:—

(1) 'It is difficult to understand how the injunctions of the *smṛti* writers derived any authoritative value. Probably in some cases many older instances had gone out of practice or become repugnant to the people, or that the codification of some *smṛti* writers might have had the backing of a ruling prince and was for the matter of that held sacred to his kingdom. But it may also have been that some *smṛti* writers (sic.) had risen to great eminence and authority and by virtue of the peoples' confidence in him, his decisions became authoritative. In the case of Raghunandana, who lived in Navadvīpa about 500 years ago, we find that either by personal influence or by propaganda he succeeded in making his views and interpretation stand supreme in Bengal in preference to the views of older *smṛti* authorities like Yājñavalkya or Vijñāneśvara.'

---

[1] Early History of the Vaiṣṇava faith and movement in Bengal, p. 22, General Printers and Publishers Ltd., Calcutta, 1942.

[2] Vaṅge Sūphī-prabhāva (in Bengali), p. 185, Calcutta, 1944.

[3] Classical Period, Vol. I, by Dr. S. N. Dasgupta and Dr. S. K. De, Calcutta University, 1947.

(2) 'Philosophy in the North dwindled into formalism of the new school of Nyāya, the rise of emotionalism in Caitanya and his followers, and the stringency of the Smṛti in the *nivandhas* (*nibandhas* ?) of Raghunandana.'

In the first extract, quoted above, the learned author, after having hinted one after another at custom, legislation and scientific discussion, three of the six recognized sources of law in modern times, has ascribed the prevalence of Raghunandana's views to personal influence or propaganda, which are not only nowhere recognized as sources of change of law but also totally disproved from our foregoing analysis of our author's works. Moreover, the mention by the learned author, the late Dr. S. N. Dasgupta, of Yājñavalkya and Vijñāneśvara, as the two outstanding predecessors of our author, is simply ludicrous, inasmuch as the former was an ancient Smṛtikāra, flourishing between 100 and 300 A.D. and the latter was the celebrated Western Indian commentator on the above Smṛti, flourishing about five centuries earlier than our author. In the second extract the learned author has accused the *smṛti-nibandhas* of Raghunandana with 'stringency', which is nearly a synonym for the words 'social tyranny', labelled against the prescriptions of our author by Dr. S. K. De, referred and replied to above. With the following recent remark by another great writer, Dr. R. C. Majumdar on p. 504 of his 'Ancient India'[1] and our corresponding reply to it, we take leave of our subject:—

'Anyone who, not unnaturally, wonders how a gifted people like the Hindus could readily submit to the yoke of these superstitions, need only look round him today. . . . . He will see how, in spite of the knowledge of the ancient Vedas, Brāhmaṇas, Sūtras and Smṛitis, millions of men in Bengal unwittingly submit to the dictates of a Brāhmaṇa writer of the 15th (sic.) century—dictates which are in flagrant contrast with the injunctions of the ancient sacred literature.'

In the above extract Dr. Majumdar has described the dictates, i.e. the views of Raghunandana as in flagrant contrast with the injunctions of the Vedas, Brāhmaṇas, Sūtras and Smṛtis. But the fact is just the opposite, as has been amply proved in our previous study, revealing the maximum incorporation of the Dharmasūtras and Gṛhyasūtras and the Smṛtis of Manu, Yājñavalkya and others in our author's works. As regards the utilization of the Vedas and Brāhmaṇas, the mantras of almost all religious actions, described by our author, will sufficiently disprove Dr. Majumdar's contention.

---

[1] Degradation of Hindu Society, Chap. XXI, pp. 499–508, published by Matilal Banarasidas, Banaras, 1952.

BIBLIOGRAPHY AND ABBREVIATIONS OF WORKS CONSULTED

(A) English works

The Elements of Jurisprudence (7th edition), by T. E. Holland, Oxford, 1895.

History of Dharmaśāstra, Vols. I–III, by MM. Dr. P. V. Kane, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1930–46.

Early History of the Vaiṣṇava faith and movement in Bengal from Sanskrit and Bengali sources, by Dr. S. K. De, General Printers and Publishers Ltd., Calcutta, 1942.

A History of Sanskrit Literature (Classical Period), Vol. I, by Drs. S. N. Dasgupta and S. K. De, Calcutta University, 1947.

History of Bengal, Vol. II, edited by Sir Jadunath Sarkar and published by the Dacca University, 1948.

Ancient India, by Dr. R. C. Majumdar, published by Matilal Banarasidas, Banaras, 1952.

(B) Bengali work

Vaṅge Sūphī-prabhāva, by Dr. Enamul Haque, Calcutta, 1944.

(C) Sanskrit works

(1) *Printed*

A.S. = Adbhutasāgara of Ballāla Sena, edited by Muralīdhar Jhā, Prabhākarī & Co., Banaras, 1905.

Ag.S. or Ag. sam. = Agastyasaṁhitā, edited in the Bengali script with a Bengali translation by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, Hitavādī Office, Calcutta, 1910.

Āp. = Āpastamba-dharmasūtra, edited by Bühler, Bombay Sanskrit Series.

Āś. = Āśvalāyanagṛhyasūtra, B.I. (= *Bibliotheca Indica*) ed., Calcutta, 1869.

Baudh. = Baudhāyana-dharmasūtra, Mysore Government Oriental Library Series, 1907.

Bh.g. = Bhagavadgītā (part of the Bhīṣmaparvan of the Mahābhārata), Bombay oblong edition.

B.K. = Brahmacāri-Kāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S. (= Gaekwad's Oriental Series), Vol. CVI, Baroda, 1948.

B.S. = Brāhmaṇasarvasva of Halāyudha, edited in the Bengali script by Tejaścandra Vidyānanda, Calcutta, 1883–84.

C.C. = Caturvarga-cintāmaṇi of Hemādri, Vols. I–IV, edited by Bharatacandra Śiromaṇi, Yajñeśvara Smṛtiratna, Kāmākhyānātha Tarkavāgiśa and Pramathanātha Tarkabhūṣaṇa, B.I., 1871–1911.

D.B. = Dāyabhāga of Jīmūtavāhana, edited by Bharatacandra Śiromaṇi with seven commentaries, Calcutta, 1863–66.

D.bh. = Durgābhaktitaraṅgiṇī of Vidyāpati, Darbhanga, 1900-1.

D.K. = Dīpakalikā of Śulapāṇi (a commentary on the Yājñavalkyasmṛti, edited by J. R. Gharpure, Poona, 1939.

Dān.K. = Dānakāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S., Vol. XCII, 1941.

D.N. = Dvaitanirṇaya of Vācaspati Miśra, edited by Sūryanārāyaṇa Śukla, Banaras, 1939.

D.S. = Dānasāgara of Ballāla Sena (printed up to 448 pages and in course of publication), edited by the present writer in B.I. (The first and second fascicles of 224 pages each have been published as No. 274 in 1953.) Also Asiatic Society, Calcutta, MS. No. I.A. 73 and India Office, London, MSS. Nos. 719-20/1704-5.

G.K. = Gṛhasthakāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S., Vol. CI, 1944.

G.S. = Gṛhyāsaṁgraha of Gobhila's son, edited by MM. Candrakānta Tarkālaṅkāra, B.I., 1910.

G.V. = Gaṅgāvākyāvalī of Vidyāpati, edited by Dr. J. B. Chaudhuri (in Vols. III-IV of 'Contributions of women to Sanskrit Literature'), Calcutta, 1940.

= Gautamadharmasūtra, Mysore G.O.L. Series.
= Gobhilīyagṛhyasūtra, edited by MM. Candrakānta Tarkālaṅkāra, B.I., 1908.
= Govindarāja's commentary on the Manusmṛti, edited by V. N. Mandlik, Bombay.
= Gṛhastharatnākara of Caṇḍeśvara, edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, B.I., 1928.
= Hāralatā of Aniruddha, edited by the same, B.I., 1909.
= Kullūka Bhaṭṭa's commentary on the Manusmṛti, published in the Bengali script along with the Manusmṛti and the bhāṣya of Medhātithi by the Vasumatī Sāhitya Mandira, Calcutta.
= Kālamādhavīya of Madhavācārya, edited by MM. Candrakānta Tarkālaṅkāra, B.I., 1888.
= Kṛtyaratnākara of Caṇḍeśvara, edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, B.I., 1925.
= Kālaviveka of Jīmūtavāhana, edited by MM. Madhusūdana Smṛtiratna and Pramathanātha Tarkabhūṣaṇa, B.I., 1905.
ṛti, published with the bhāṣya of Medhātithi, edited by MM. Dr. Gaṅgānātha , B.I., No. 256 (Vols. I–III), 1936–39.
= The bhāṣya (or commentary) of Medhātithi, published with the Manusmṛti (just above).
= Mahābhārata, Bombay oblong edition.
= Madanapārijāta of Viśveśvara Bhaṭṭa, edited by MM. Madhusūdana Smṛtiratna, B.I., 1893.
= Mitākṣarā of Vijñāneśvara (a commentary on the Yājñavalkyasmṛti), Burdwan edition.
= Nirṇayāmṛta of Allāḍanātha, published by Venkatesvara Press, Bombay. Also Asiatic Society, Calcutta, MS. No. II. A. 6.
= Niyatakāla-Kāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S., Vol. CXI, 1950.
= Nityācārapaddhati of Vidyākara Vājapeyin, edited by Binodbihari Bhattacharya, B.I., 1903.
= Nāradasmṛti, edited by Julius Jolly, B.I., 1885.
= Pāraskaragṛhyasūtra, published by Gujarati Printing Press, Bombay.
= Parāśarasmṛti, edited by MM. Candrakānta Tarkālaṅkāra, B.I., 1890–92.
= Pitṛdayitā of Aniruddha, edited by Dakṣiṇācaraṇa Bhaṭṭācārya, Sanskrit Sāhitya Parishat, Calcutta, 1924.
= Prāyaścittaprakaraṇa of Bhavadeva, edited by Girīśacandra Vedāntatīrtha, Varendra Research Society, Rajshahi, 1927.
= Prāyaścittaviveka of Śūlapāṇi, edited by Jīvānanda Vidyāsāgara, Calcutta, 1893.
= Rāmāyaṇa (in its three recensions, viz. Bengal (= Bl.), North-western (= N.W.) and Southern (= G.P.), edited by G. Gorresio, Paris, 1843–67, from D.A.V. College, Lahore, 1931–47 and from the Gujarati Printing Press, Bombay, 1912–20 respectively).
= Śrīmad-bhāgavata or Bhāgavata-purāṇa, edited in the Bengali script with Śrīdharasvāmin's commentary by Pañcānana Tarkaratna, Vaṅgavāsī Press, Calcutta, 1908-9.
= Śuddhicintāmaṇi of Vācaspati Miśra, published in the Bengali script from Banaras, 1891.
= Smṛtyarthasāra of Śrīdhara, Ānandāśrama Press, Poona, 1912.
= Śrāddhakāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S., Vol. CX, 1950.
= Śrāddhaviveka of Śūlapāṇi, edited by MM. Caṇḍīcaraṇa Smṛtibhūṣaṇa, Calcutta, 1907-8.
= Sambandhaviveka of Śūlapāṇi, edited by Dr. J. B. Chaudhuri, Sanskrit Sāhitya Parishat, Calcutta, 1941.
= Śrāddhacintāmaṇi of Vācaspati Miśra, published in the Bengali script from Banaras, 1891.
= Tīrthacintāmaṇi of the same, edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, B.I., 1912.
= Tīrthakāṇḍa of the Kṛtyakalpataru of Lakṣmīdhara, edited by Rangaswami Aiyangar, G.O.S., Vol. XCVIII, 1942.
= Vaśiṣṭhadharmaśāstra, edited by A. A. Führer, Poona, 1930.
= Vyavahāramātṛkā of Jīmūtavāhana, edited by Sir Asutosh Mookerji, Memoirs of the Asiatic Society of Bengal, Vol. III, No. 5, pp. 277–353, 1912.
= Vivādaratnākara of Caṇḍeśvara, edited by MM. Kamalakṛṣṇa Smṛtitīrtha, B.I., 1931.

V.Tr. = Vivāhatattvārṇava (Sambandhaviveka portion only) of Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi, edited by Dr. S. C. Banerji in the Annals of the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, Vol. XXXII, pp. 327-339, 1952.

Yāj. = Yājñavalkyasmṛti, published with the Aparārka, a commentary on the above, Ānandāśrama Press, Poona, 1903-4.

Yogi-yāj. = Bṛhat-yogi-yājñavalkyasmṛti, edited by Swāmī Kuvalayānanda and Pandit Raghunāthaśāstri Kokaje, Lonavla (Poona), 1951.

The Purāṇas

A.P.	= Agnipurāṇa	Published by the Venkatesvara Press, Bombay.
B.P.	= Brahmapurāṇa	
B.N.P.	= Bṛhannāradīyapurāṇa	
B.V.P.	= Brahma-vaivarta-purāṇa	
G.P.	= Garuḍapurāṇa	
M.P.	= Matsyapurāṇa	
N.P.	= Nāradīyapurāṇa	
P.P.	= Padmapurāṇa	
S.P.	= Skandapurāṇa	
V.P.	= Vāyupurāṇa	
V.D.	= Viṣṇudharmottarapurāṇa	
K.K.	= Kāśīkhaṇḍa	of Skandapurāṇa.
N.K.	= Nāgarakhaṇḍa	
P.K.	= Prabhāsakhaṇḍa	
Sr.K.	= Sṛṣṭikhaṇḍa	of Padmapurāṇa.
U.K.	= Uttarakhaṇḍa	

The Smṛtitattva of Raghunandana

A.T.	= Āhnikatattva	Edited by Jīvānanda Vidyāsāgara in Smṛtitattva, Vols. I and II, Calcutta, 1895.
C.V.T.	= Chandoga-vṛṣotsargatattva	
D.T.	= Dāyatattva	
D.P.T.	= Devapratiṣṭhātattva	
Dik.T.	= Dīkṣātattva	
Div.T.	= Divyatattva	
Durgo.T.	= Durgotsavatattva (within Tithitattva)	
E.T.	= Ekādaśītattva	
J.T.	= Jyotiṣtattva	
J.L.T.	= Jalāśayotsargatattva	
K.T.	= Kṛtyatattva	
M.T.	= Malamāsatattva	
M.P.T.	= Maṭhapratiṣṭhāditattva	
P.T.	= Prāyaścittatattva	
S.T.	= Śuddhitattva	
Sam.T.	= Saṁskāratattva	
S.K.T.	= Śūdrakṛtyavicāraṇatattva	
S.P.T.	= Śrīpuruṣottamatattva	
Sr.T.	= Śrāddhatattva	
T.T.	= Tithitattva	
U.T.	= Udvāhatattva	
Vr.T.	= Vratatattva	
V.Y.T.	= Vāstuyāgatattva	
Vy.T.	= Vyavahāratattva	
Y.Sr.T.	= Yajurvediśrāddhatattva	
Y.V.T.	= Yajurvedivṛṣotsargatattva	

T.Y.T. = Tīrthayātrātattva, edited in the Bengali script by Bāmācaraṇa Bhaṭṭācārya, Sanskrit Sāhitya Parishat, 1926.

(2) *In Manuscripts*

Ācār. = Ācārādarśa of Śrīdatta, D.C. (= Poona Deccan College) MS. No. 342 of 1875-6.

D.R. = Dānaratnākara of Caṇḍeśvara, D.C. MS. No. 114 of 1884-5.

D.S. = Dānasāgara of Ballāla Sena, MSS. Nos. 719-20/1704-5, India Office, London.

D.V. = Dānavākyāvalī of Vidyāpati, D.C. MS. No. 368 of 1891–5.
K.Tr. = Kṛtyatattvārṇava of Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi, Asiatic Society, Calcutta, MS. No. I.F. 45.
N.A. = Nirṇayāmṛta of Allāḍanātha, A.S. MS. No. II. A. 6.
P.B. = Pitṛbhakti of Śrīdatta, D.C. MS. No. 152 of 1892–5.
Rāy. = Rāyamukuṭa, the author of the Smṛtiratnahāra.
Rudra. = Rudradhara, the author of the Śuddhiviveka.
S.Pr. = Samayapradīpa of Śrīdatta, D.C. MS. No. 371 of 1875-6.
S.R. = The present writer's copy of the Śuddhiratnākara of Caṇḍeśvara from Government of India MS. No. 3826 (in A.S. collections).
S.R.H. = Smṛtiratnahāra of Rāyamukuṭa, Government of India MS. No. 5219 (in the above collections).
S.Tr. = Śuddhitattvārṇava of Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi, Government of India MS. No. 3689 (in the above collections).
Śuddhiviveka of Rudradhara, Government of India MS. No. 9804 (in the above collections).

(D) Oriental Journals in English

Bhāratīya Vidyā, published by the Bhāratīya Vidyā Bhavana, Bombay.
J.A.S.B. = Journal of the Asiatic Society of Bengal, Calcutta.
J.B.O.R.S. = Journal of the Bihar and Orissa Research Society, Patna.
Journal of the Oriental Institute of Baroda.
N.I.A. = New Indian Antiquary, Bombay.

APPENDIX A

Identification of quotations from works of the Ancient Period

I. The Epics

(a) *Rāmāyaṇa*

1. Tithitattva

T.T.	R.	
p. 135 =	Bl. II. LXXIX. v. 12	—तथा चायोध्याकाण्डे भरतशपथे । ‘आषाढी . . . गत:’ ।

2. Āhnikatattva

A.T.	R.	
p. 387 =		—रामायणम् । ‘ऋगन्ते . . . . . . स्मृतम्’ ।
p. 456 =	Bl. II. CXI. v. 36*b*	—अतएवायोध्याकाण्डे श्रीरामवाक्यम् । ‘*यदन्नः पुरुषो नूनं तदन्नास्तस्य देवता:’ । इति ।

3. Ekādaśītattva

E.T.	R.	
p. 82 =	Bl. II. CXI. v. 36*b*	—अतएव अयोध्याकाण्डे श्रीरामवाक्यम् । ‘*यदन्नः पुरुषो राजंस्तदन्नास्तस्य देवता:’ । इति । (The same as the quot. on p. 456 of A.T.)

4. Udvāhatattva

U.T.	R.	
p. 139 =	Bl. II. 86. 2*a*	—‘ततश्चोद्देश्य (°द्दिश्य ?) पितरं ब्राह्मणेभ्यो ददौ धनम्’ इति अयोध्याकाण्डे ।
p. 141 =	N.W. V. 93. 13	—तथा च रामायणम् । ‘पर्य्याप्तदक्षिणस्यापि . . . . शरणागते’ । [N.W. reads सुपर्य्याप्तविसृष्टस्य (the very reading in D.S.) for पर्य्याप्तदक्षिणस्यापि.]

5. Vyavahāratattva

V.T.	R.	
p. 219 =	N.W. V. 92. 38 (= G.P. VI. 17. 64)	—अतएव श्रीरामायणे । ‘आकार . . . . नृणाम्’ । (Both N.W. and G.P. read न शक्यो विनिगूहितुं for न शक्योऽसौ निगूहितुम् ।)

6. Śuddhitattva

S.T.	R.	
p. 245 =	Bl. III. II. v. 24	—पत्युर्महागुरुत्वमाह रामायणे सीतां प्रति अनसूयावाक्यम् । 'नातो विशिष्टं....गुरुरेव च' । (R. reads प्रभु for गति.)
p. 323 =	Bl. II. CXI. vv. 35-36	—न च भरतदत्तपिण्डानन्तरम् 'ऐङ्गुदं...*यदन्नः पुरुषो राजंस्तदन्नाः पितृदेवताः' ॥ इति अयोध्याकाण्डे रामपिण्डदानश्रवणात्......देया इति वाच्यम् ।
	Bl. II. XLI. v. 10	—तत्र 'भरतश्चेत्......समुपागमत्' इति अयोध्याकाण्ड दशरथशापात्....पुनस्तत्करणम् ।
	Bl. VI. CIV. vv. 32b-33a	—न च प्रतीत्यभावात् कथं....वाच्यम् 'कुरु प्रसादं.... कैकेयी त्वया' ॥ इति सीतापरीक्षानन्तरं रघुनाथप्रार्थनानुपपत्तेः । (R. reads *यदन्नः पुरुषो नूनं तदन्नाः पितृदेवताः.)
p. 326 =	Bl. II. LXXXVI. vv. 1a–6a	—अतएव श्रीरामाप्राप्तिशङ्कया भरतेनाद्यादिश्राद्धं कृतम् । तथा च अयोध्याकाण्डे । 'समतीते दशाहे तु....... नृवरात्मजः' ॥
p. 364 =	N.W. V. 93. 13	—तथा च रामायणम् । 'पर्य्याप्तदक्षिणस्यापि...... शरणागते' । (The same as the quot. on p. 141 of U.T.)
p. 366 =	Bl. II. 86. 2a	—'ततश्चोद्दिश्य पितरम्' इति रामायणवचनात्....दानानि कार्य्याणि । (Part of the quot. on p. 139 of U.T.)

(b) *Mahābhārata*

1. Tithitattva

T.T.	M.bh.	
p. 120 =	आदि—170/11, 16, 23-24	—गन्धर्ववाक्यञ्च । 'अतो रात्रौ....भागीरथीजलम्' । इति रात्रिञ्चराविकारमुपक्रम्यादिपर्वणि । (Diff. reading in M.bh.)
p. 146 =	अनु—115/63	—महाभारते । 'कौमुदन्तु....धर्मो ह्यत्र विधीयते' ।

2. Āhnikatattva

A.T.	M.bh.	
pp. 399-400 =	cf. अनु—39/9 for the last quotation	—महाभारते । 'काङ्क्षन्तः...कर्मजा' ।.....'गवाह्निकं.....महापातकजान्यपि' । दानधर्मे विष्णुं प्रति नारदवाक्यम् । 'अकृत्वा....भवेयुरविकल्पनाः' ।

A.T. M.bh.

p. 450 = अनु—115/63 —महाभारते। 'कौमुदन्तु.......विधीयते'।
(The same as the quot. on p. 146 of T.T.)

3. Prāyaścittatattva

P.T. M.bh.

p. 467 = अनु—122/18 —यथा महाभारते। 'अद्भिर्गात्रान्मलमिव....सर्वपापमपोहति'।

p. 498 = अनु—26/55 —दानधर्म-ब्रह्माण्डाग्नेयेषु। 'जाह्नवी....केवलम्'।

p. 500 = अनु—26/37 —अतएव महाभारते। 'त्रिषु लोकेषु...गङ्गाजलैः शुभैः'।

pp. 508-9 = आदि—170/11, 16, 23-24 —रात्रिञ्चराधिकारमुपक्रम्यादिपर्वणि गान्धर्ववाक्यञ्च। 'अतो रात्रौ....भागीरथीजलम्'।
(Diff. reading in M.bh.)
(The same as the quot. on p. 120 of T.T.)

4. Malamāsatattva

M.T. M.bh.

p. 793 = अनु—141/59 —अतएव भारते आनुशासनिके पर्वणि। 'अहिंसक......युज्यते'।
(Diff. reading in M.bh.)

p. 823 = अनु—115/76, 63 —महाभारते....'एतैरन्यैश्च....विधीयते'।

5. Udvāhatattva

U.T. M.bh.

p. 119 = आदि—77/1*b*, 5*b*, 7*b*, 8, 17*a* —अतएव आदिपर्वणि। 'प्रस्थितं....न दोषतः'।

p. 147 = आदि—116/11 —अतएव आदिपर्वणि गान्धारीवाक्यम्। 'एकाशताधिका कन्या...पतिर्मम'।
(M.bh. reads बाला for कन्या)

6. Śuddhitattva

S.T. M.bh.

p. 295 = शान्ति—35/31 —राजधर्मे। 'पञ्जलोच्छिष्टकांस्यं....दशभिस्तु तत्'।
(Diff. reading in M.bh.)

7. Kṛtyatattva

K.T. M.bh.

p. 435 = अनु—115/64 —महाभारते। 'चतुरो वार्षिकान्....कीर्त्तिमायुर्यशो बलम्'।

p. 449 = अनु—115/63 —महाभारते। 'कौमुदन्तु.......विधीयते'।
[The same as the quotations on p. 146 of T.T., p. 450 of A.T. and p. 823 of M.T. (2nd quot.).]

(c) *Bhagavadgītā*

(part of the Bhīṣmaparvan of the Mahābhārata)

1. Tithitattva

T.T. Bh.g.	
pp. 175-6 = 17/24	—तस्य पूर्वपाठमाह भगवद्गीतायाम् 'तस्मादो....ब्रह्म-वादिनाम्'।

2. Āhnikatattva

A.T. Bh.g.	
p. 350 = 18/26	—भगवद्गीतायां 'मुक्तसङ्गोऽनहंवादी...सात्त्विक उच्यते'।
„ = 2/47	—अतएवोक्तम् 'मा कर्मफल.....स्त्वकर्मणि'।
„ = 18/27-28	—'वाग्मी.......तामस उच्यते'। (Bh.g. reads रागी°)
pp. 383-4 = 18/61	—तथा च भगवद्गीतायां 'ईश्वरः......मायया'।
p. 425 = 3/13	—वलिवैश्वदेवावशिष्टानां भोज्यतामाह भगवद्गीता। 'यज्ञ-शिष्टाशिनः...पातकैः।....पचन्त्यात्मकारणात्'। (Bh.g. reads °किल्विषैः for °पातकैः)
p. 430 = 17/8–10	—भगवद्गीतासु। 'आयुः-सत्त्व-वलारोग्य...। रम्याः ....भोजनं तामसप्रियम्'। (Bh.g. reads रस्याः for रम्याः)
p. 433 = 3/12	—भगवद्गीतापि। 'इष्टान् भोगान्.....स्तेन एव सः'।

3. Prāyaścittatattva

P.T. Bh.g.	
p. 533 = 1/36b	—तथा च 'पापमेवाश्रयेदस्मान् हत्वैतानाततायिनः' इत्याद्युक्त-पापक्षयाय।

4. Malamāsatattva

M.T. Bh.g.	
p. 820 = 11/33	—गीतायां 'मयैवैते......सव्यसाचिन्' [इतिवत् स्वरूपा-ख्यानपरं वा पूर्वपदम्।]
p. 837 = 5/12	—भगवद्गीतापि 'युक्तः.....निवध्यते'।
„ = 3/30	—तथा चार्जुनं प्रति भगवद्वाक्यम् 'मयि सर्वाणि....विगत-ज्वरः'।
„ = 9/27	—व्यक्तमाह स एव 'यत्करोपि.....मदर्पणम्'।

5. Ekādaśītattva

E.T. Bh.g.

pp. 13-14 = 17/23 —तथा च भगवद्गीता । ‘ओं तत्सदिति......विहिताः पुरा’ ।

p. 14 = 17/24 —तथा च ‘तस्मात् ओमित्युदाहृत्य......ब्रह्मवादिनाम्’ ।
(The same as the quot. on pp. 175-6 of T.T.)

„ = 17/25-26 —भगवद्गीतायाम् । ‘तदित्य.......मोक्षकाङ्क्षिभिः’ ।
(Bh.g. reads फलं यज्ञतपःक्रियाः for यज्ञदानतपःक्रियाः.)
........‘सद्भावे.........पार्थ युज्यते’ ।

6. Śuddhitattva

S.T. Bh.g.

p. 345 = 17/28 —अतएव भगवद्गीतासु ‘अश्रद्धया हुतं.....नेह च’ ।

p. 367 = 17/23–26 —वैदिककर्ममात्रे तु ओम् तत्सदित्युच्चार्य्य दद्यादित्याह भगवद्गीता । ‘ओम्........पार्थ युज्यते’ ।
(The same as the three quotations on pp. 13-14 of E.T.)

II. The Dharmasūtras and Gṛhyasūtras

(A) The Dharmasūtras

(a) *Gautama*

1. Tithitattva

T.T. Gaut.

pp. 16-7 = —गौतमोऽपि ‘आरभ्य...न लङ्घयेत्’ ।

p. 55 = —‘छागोऽनादेशे पशुः’ इति गोतमात् ।

p. 126 = —‘दिवामानप्रमाणेन...पारणम्’ इति गौतमीयाच्च ।

p. 128 = —गौतमः । ‘रात्रावुदङ्मुखः....कुर्य्यादुदङ्मुखः’ ।

p. 173 = —अतएव...कल्पानाह गोतमः । ‘अथ श्राद्धं...शक्तित’ इति ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Gaut.

p. 212 = —समुद्रकरधृतगोतमः । ‘शिरसः....क्रमात्’ ।

p. 240 = —केचिद्वदन्ति गोतमादयः ‘सव्यं......मुखान्त’मित्याहुः ।

p. 259 = —‘छागोऽनादेशे पशुः’ इति गोतमात् ।
(The same as the quot. on p. 55 of T.T.)

Sr.T.	Gaut.	
p. 267 =		—गोतमः। 'आरभ्य.....न लङ्घयेत्' इति। (The same as the quot. on pp. 16-17 of T.T.)
p. 305 =		—रजस्वलायां विशेषयति गोतमः। 'अपुत्रा....पञ्चमे दिने'।

3. Āhnikatattva

A.T.	Gaut.	
p. 335 =	2/1/53	—'आचमनार्थे....इत्येके' इति स्त्रीशूद्राधिकारे गोतमोक्तिश्च।
p. 349 =		—गोतमः। 'कृषि.....कुषीदञ्चेति'।
p. 356 =		—एकवस्त्रस्नाने.....गोतमः। 'एकवस्त्रेण.....परिहीयते'।
pp. 391-2 =		—गोतमः। 'क्रोधं.....सुरार्च्चितम्'।
p. 395 =		—गोतमापस्तम्बौ। 'एकामृचमेकं वा...व्याहरेदिति'।
p. 398 =		—अतएव गोतमः। 'यदा समर्थ....पालयेत्'।
p. 400 =	2/3/25 (2nd quot.)	—गोतमः। 'रात्रा...दुदङ्मुखः'।....'गोऽग्न्यर्थे...तानाम्' इति गोतमवचनाच्च। (The 1st quot. = p. 128 of T.T.)
p. 420 =		—पार्वणादिपूर्वाकरणे......गोतमः। 'पितृश्राद्ध....नोपतिष्ठते'।
p. 421 =		—गोतमोक्तो होमः स च दिग्देवताभ्यो यथा 'स्वमित्यादितदुक्तवलिभिः सहितो'।
p. 422 =		—गोतमकल्पे 'अग्नाविति'।
p. 457 =	2/1/39–42	—यथा गोतमः। 'स्वामी....वैश्यशूद्रयोः'।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Gaut.	
p. 486 =	3/8/4	—व्यक्तमाह गोतमः। 'अथापरं....याचेत' इति।
p. 518 =		—गोतमोक्तपरिगणनीयनियमस्तु 'अनादिष्टे...कल्पिकत्व'-मिति विशेषः।
pp. 537-8 =	1/7/13	—तथा च गोतमः। 'पशवश्च हिंसासंयोग' इति।
p. 543 =		—यथा गोतमः। 'द्विजातिकर्मभ्यो...नरकमिति'।
p. 556 =	3/5/2-3	—गोतमः। 'अमत्या पाने...चैवमिति'।

5. Malamāsatattva

M.T.	Gaut.	
p. 795 =		—शूद्राधिकारे गोतमः । 'अनुमतोऽस्य...मन्त्रः' इति ।

6. Saṃskāratattva

Sm.T.	Gaut.	
p. 894 =		—गोतमः । 'अन्तर्जानु....श्रद्धयान्वितः' ।

7. Ekādaśītattva

E.T.	Gaut.	
p. 20 =	1/8/24	—गुणानाह गोतमः । 'दया सर्वभूतेषु....अस्पृहा चेति'
p. 61 =		—गोतमः । 'रात्रावुदङ्मुखः.....कुर्य्यादुदङ्मुखः' । (The same as the quot. on p. 128 of T.T. and as the 1st quot. on p. 400 of A.T.)
p. 72 =		—गोतमः । 'अन्तर्जानु....श्रद्धयान्वितः' । (The same as the quot. on p. 894 of Sm.T.)

8. Udvāhatattva

U.T.	Gaut.	
p. 108 =	2/5/12	—'पिण्डनिवृत्तिः सप्तमे पञ्चमे वा' इति हारलताधृतगोतमसूत्रे ।
p. 122 =	2/9/17–19	—गोतमश्च । 'द्वादशवर्षाणि....षडित्येके' इति ।
p. 128 =	1/5/21	—गोतमः । 'प्रतिश्रुत्या......न दद्यादिति' ।

9. Dāyatattva

D.T.	Gaut.	
p. 162 = (twice)		—'उत्पत्त्यैवार्थं स्वामित्वाल्लभेत इत्याचार्य्याः' इति गौतमवचनम् ।
p. 168 =	3/10/1-2	—'चोर्द्धं पितुः....चेच्छति' इति गौतमवचनस्य ।

10. Vyavahāratattva

V.T.	Gaut.	
p. 215 =	2/4/24-25	—गौतमः । 'नानृतवचने...पापीयसो जीवनम्' इति ।
p. 217 =		—तथा च गौतमेनापि 'न्यायाधिगमे....गमयेदि'त्युक्त्वा 'तस्माद्राजाचार्य्यावनिन्द्यावि'त्युपसंहृतम् ।
p. 223 =	2/3/34	—गोतमः । 'अजडा......भोक्तुः' इति ।

11. Śuddhitattva

S.T.	Gaut.	
p. 236 =		—तथा....गोतमः । 'पृथक्....मर्हति' ।
p. 273 =		—गोतमः । 'श्रुत्वा....पक्षिणीम्' इति ।

S.T. Gaut.	
p. 311 =	—समुद्रकरवृत . . . . गोतमः । 'एकवस्त्रेण . . . परिहीयते' । (The same as the quot. on p. 356 of A.T.)
p. 334 =	—श्राद्ध एव पञ्चाहो गोतमेनोक्तः । यथा 'अपुत्रा . . . . . पञ्चमेऽहनि' । (The same as the quot. on p. 305 of Sr.T.)
p. 354 =	—गोतमः । 'अन्तर्जानु . . . . . . श्रद्धयान्वितः' । (The same as the quot. on pp. 894 and 72 of Sm.T. and E.T. respectively.)
pp. 387-8 =	—गोतमेन 'पुत्राभावे . . . ऋत्विगाचार्य्यौ' इत्युक्तत्वात् ।

12. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. Gaut.	
p. 526 = 2/1/39–42	—तथा च गोतमः । 'स्वामी . . . . वैश्यशूद्रयोः' इति । (The same as the quot. on p. 457 of A.T.)

(b) *Āpastamba*

1. Tithitattva

T.T. Āp.	
p. 26 =	—'प्रतिपत् सद्वितीया स्यात्' इत्यापस्तम्बीयात् ।
p. 64 =	—'मन्त्रान्ते कर्मादीनि सन्निपातयेत्' इत्यापस्तम्बीयाच्च ।
p. 184 =	—तथा च . . . . आपस्तम्बः । 'सर्वस्माद् . . . . अश्नीयात्' इति ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Āp.	
p. 190 =	—तथा चापस्तम्बः । 'अथैतन्मनुः . . . . प्रोवाच' इति ।
p. 202 = 2/7/17/11–13	—आपस्तम्बः । 'पूर्वेद्युर्निवेदनं . . . मन्त्रण'मिति ।
p. 223 = 1/5/17/17 and 19	—आपस्तम्बेन . . . . . प्रतिप्रसूतत्वात् । . . . . . आपस्तम्बः । 'कृतान्नं . . . . . . वर्जम्' इति ।
p. 227 =	—'तैलपक्व'मित्यापस्तम्बेन तैलेन पाकविधानात् ।
p. 249 =	—तथा च . . . . आपस्तम्बः । 'सर्वस्माद् . . . . अश्नीयात्' इति । (The same as the quot. on p. 184 of T.T.)
p. 304 =	—'अपुत्रा . . . . न पार्वणम्' इति आपस्तम्बवचने ।

3. Āhnikatattva

A.T.	Ap.	
p. 328 =		—आपस्तम्बः। 'मूत्र....दक्षिणापरां वेति'।
p. 330 =		—आपस्तम्बः। 'न च सोपानत्को...कुर्य्यादिति'।
p. 332 =		—आपस्तम्बः। 'पथि.....यथाबलम्'।
p. 333 =		—आपस्तम्बः। 'इत्येवमद्भिराजानु....संयतः'।
p. 338 =		—तथा च कामधेनावापस्तम्बः। 'त्रिराचामेत्....पादौ शिरश्च'।
,, =		—व्यक्तं कामधेनावाचारचिन्तामणावापस्तम्बः। 'चक्षुषी ....सकृदुपस्पृशेत्'।
p. 395 =		—गोतमापस्तम्बौ। 'एकामृचमेकं वा...व्याहरेदिति'।
p. 395-6 =		—'अथ सधृतवासा....विधीयते' इत्यापस्तम्बेन।
p. 420 =	2/2/3/12	—आपस्तम्बः। 'गृहमेधिनो....स्वस्वपुष्टिसंयुक्ता' इति।
p. 431 =		—जीवन्मातृकस्य.....आपस्तम्बः। 'दक्षिणामुखो.... मातुरुपदिशति'।
p. 432 =		—आपस्तम्बः। 'दिवा.....मूलेभ्यः'।
,, =		—आपस्तम्बः। 'यस्तु.....पंक्तिदूषकः'।
,, =		—आपस्तम्बः। 'भिन्न.....पञ्चगव्येन शुध्यति'।
p. 435 =		—मौने विशेषमाह आपस्तम्बः। 'तत्र मौनमुक्तम्। त्रैविद्य ....भवतीति विज्ञायते' इति।
p. 457 =		—वृत्त्यधिकारे व्यक्तमाहापस्तम्बः। 'दायाद्यं....परि-गृहीतम्' इति।
p. 461 =		—चतुर्थ्यां....माहापस्तम्बः। 'चतुर्थी....निःश्रेयसार्थम्' इति।
p. 463 =		—आपस्तम्बः। 'ऋतौ तु....मूत्रपुरीषवत्' इति।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Ap.	
p. 469 =		—भक्तुकामस्याप्याहापस्तम्बः। 'भोक्ष्यमाणः....द्वि-राचमेत्' इति।
p. 477 =		—द्वैगुण्यमाहापस्तम्बः। 'यः प्रमत्तो....पुण्यक्रियासु च'।
p. 525 =		—तयोर्गोवध...संवर्तापस्तम्बौ। 'एका चेद्बहुभिः.... पृथक् पृथक्'।
p. 527 =	2/11/29/2	—'यो भूय....विशेषः' इत्यापस्तम्बवचनात्।

P.T. Āp.
p. 535 = —इतरत्रापस्तम्वोक्तम् 'कान्तारेष्वथवा....पाद एको विधीयते' इति ज्ञेयम् ।
p. 541 = —यथापस्तम्वः । 'कापालिकान्न.....द्वयम्' ।
p. 544 = —तथा चापस्तम्बः । 'राजा सार्वभौमो...नाप्यसार्वभौम' इति ।
pp. 544-5 = 1/9/24/25 —तथा च मिताक्षरायामापस्तम्वः । 'नास्यास्मिन्...... निहन्यते' इति ।
p. 547 = —तथा चापस्तम्वः । 'अन्त्यजाति......कृच्छ्रपादो विधीयते' ।
p. 548 = —यत्तु मिताक्षरायामापस्तम्वः । 'अन्त्यानां...विधिः' ।
p. 555 = —कामरूपीयनिवन्धे स्मृतिसागरे आपस्तम्बः । 'ब्राह्मणेन यदा....क्षपेद्दिनम्' ।
pp. 556-7 = —आपस्तम्बः । 'भुक्त्वोच्छिष्ट....आमाशने तथा' ।

5. Jyotistattva

J.T. Āp.
p. 708 = 2/11/19/15 —तथा चापस्तम्वः । 'स्त्रीभ्यो....त्येक' इति ।

6. Malamāsatattva

M.T. Āp.
p. 855 = —तथा चापस्तम्वः । 'अपुत्रा....न पार्वणम्' । (The same as the quot. on p. 304 of Sr.T.)

7. Saṃskāratattva

Sm.T. Āp.
p. 894 = 2/4/9/8 —सम्प्रदानकरे.....आपस्तम्वः । 'सर्वाण्युदकपूर्वाणि दानानी'ति ।

8. Ekādaśītattva

E.T. Āp.
pp. 30-1 = 1/1/1/20–22, 24–26 —उपनीय इत्यनुवृत्ती आपस्तम्वोऽपि । 'अथ काम्यानि.... पशुकामम्' इति ।

9. Udvāhatattva

U.T. Āp.
p. 112 = —आचारमाधवीय-मदनपारिजातयोरापस्तम्वः । 'समान-गोत्रप्रवरां....हीयते' ।

10. Dāyatattva

D.T. Āp.

p. 172 = 2/6/14/14-15 —आपस्तम्बः। 'सर्वं हि....कुर्वीत' इति।

p. 180 = 2/6/14/18 —आपस्तम्बवचने 'तथा पुण्यापुण्यफलेषु च' इति।

p. 196 = —आपस्तम्बः। 'अन्तेवासी.....दुहिता वा' इति।

11. Śuddhitattva

S.T. Āp.

p. 243 = —आपस्तम्बः। 'चितिभ्रष्टा....पापकर्मणः'।

p. 248 = 1/3/10/6 —अशौचाधिकारे आपस्तम्बः। 'अनुभाविनाञ्च परिवापन'मिति।

p. 249 = 1/3/10/7-8 —यत् पुनरापस्तम्बः। 'न समावृत्ता...यन्छिखेति'।

p. 277 = 1/4/14/20 —आपस्तम्बः। 'अप्रयतश्च न प्रत्यभिवादये'दिति।

p. 321 = 2/6/15/5-6 —अशक्तविषये....आपस्तम्बः। 'भार्य्याः....कुर्वीरन्नि'ति। (Diff. reading in Āp.)

p. 325 = —'मित्र....अन्यथा' इत्यापस्तम्बवचनेन...अतएव...आपस्तम्बः। 'असंस्कृतः.....वेदपारगः' इति।....शङ्खापस्तम्बौ। 'अपपात्रितस्य...निवर्तन्ते' इति।

p. 354 = 2/4/9/8-9 —आपस्तम्बः। 'सर्वाण्युदकपूर्वाणि...बीहारे'। (Partly the same as the quot. on p. 894 of Sm.T.)

p. 380 = —व्यक्तमाहापस्तम्बः। 'मन्त्रान्ते कर्मादीनि सन्निपातयेदि'ति। (The same as the quot. on p. 64 of T.T.)

12. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. Āp.

p. 526 = —ऋक्थाधिकारे व्यक्तमाह आपस्तम्बः। 'दायाद्यं...परिगृहीत'मिति। (The same as the quot. on p. 457 of A.T.)

13. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. Āp.

p. 555 = —व्यक्तमाह आपस्तम्वः। 'मन्त्रान्ते कर्मादीन्(०नि ?) सन्निपातयेदि'ति। (The same as the quot. on p. 64 of T.T. and p. 380 of S.T.)

14. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. Āp.
p. 616 = —'नमस्कारेण.....हापयेत्' इति आपस्तम्वादिविशेष-विधिना ।

15. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. Āp.
p. 641 = —तथा च आपस्तम्वः । 'आज्यस्थाल्यामाज्यं....तन्नि-रूप्याविश्रित्ये'ति ।

(c) *Baudhāyana*

1. Tithitattva

T.T. Baudh.
p. 17 = —वौवायनः । 'यो यस्य....नोपक्रमोज्झिता' ।
p. 25 = —नक्षत्रद्वैवे तु वौवायनमार्कण्डेयौ । 'तन्नक्षत्र....दिनं स्मृतम्' ।....वौवायनः । 'सा तिथिस्तच्च..... त्वस्तमयं प्रति' ।
p. 49 = —अतएव वौवायनः । 'यो यस्य...नोपक्रमोज्झिता' । (The same as the quot. on p. 17 of T.T.)
p. 78 = —पूजामविकृत्य वौवायनः । 'प्रतिमा....विसर्जनवर्जम्' इति ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Baudh.
p. 268 = —तथा च वौवायनः । 'यो यस्य...नोपक्रमोज्झिता' । (The same as the quot. on pp. 17 and 49 of T.T.)

3. Āhnikatattva

A.T. Baudh.
p. 329 = —'पृष्ठलम्वितं निवीतं वा' इति वौवायनवचनाच्च ।
p. 332 = —दक्षवौवायनौ । 'देशं....प्रकल्पयेत्' ।
p. 335 = 1/5/10 —अम्वु....वौवायनः । 'पादप्रक्षालनात्....आचामे-दि'ति ।
„ = 1/4/3 —तदाह वौवायनः । 'मूत्रपुरीषे...सव्येनाचमनीयमि'ति ।
p. 337 = —अत्र च 'अनेकोद्वाह्ये.....संकीर्णीभूता' इति वौवायन-वचनात् ।

A.T.	Baudh.	
p. 363 =		—बौधायनः । 'नाभौ धृतञ्च....स्तयोः' ।
p. 366 =	2/3/4–7	—बौधायनः । 'स्रवन्तीष्वनिरुद्धासु....घटांस्तथा' ।
p. 377 =		—बौधायनः । 'न जीवत्पितृकः......दिवसेषु च' ।
p. 386 =		—बौधायनः । 'सूर्यश्च......पवित्रपाणिना' इति ।
p. 392 =	1/5/18	—बौधायनः । 'नाभेरधश्च....विवर्जयेत्' ।
p. 397 =		—अतएव बौधायनः । 'प्रतिमा...विसर्जनवर्जम्' इति । (The same as the quot. on p. 78 of T.T.)
p. 400 =	1/2/32	—अतएव......बौधायनः । 'समिद्वार्य्युदक....युक्त'-मिति ।
p. 421 =		—बौधायनः । 'भोजनं.....तद्वदाचमनञ्चरेत्' ।
p. 428 =		—अतएव बौधायनः । 'अहरह....समाप्नोति' ।
p. 432 =		—बौधायनः । 'उपलिप्ते....मण्डलम्' इति ।
p. 433 =		—बौधायनः । 'भोजनं.....स्मृतम्' । (The same as the quot. on p. 421 of A.T.)
p. 434 =		—बौधायनः । 'आचम्य....अश्नीयात्' ।
p. 454 =		—बौधायनः । 'अदुष्टा....सुराकरम्' ।
p. 458 =		—बौधायनः । 'भुञ्जानेषु....तथोच्यते' । (= pp. 431-2 of A.T. as of Gobhila.)
" =		—बौधायनः । 'पुनराचम्य....विश्वधृक् ।
pp. 462-3 =		—बौधायनीयमनृतौ....अकामविषयम् । 'पर्वण्य..... उपवसेत्' ।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Baudh.	
p. 486 =		—अत्र......बौधायनः । 'अष्टौ....औषधम्' ।
p. 506 =	2/3/4–7	—'स्रवन्तीष्वनिरुद्धासु....नो सदा' इति बौधायनवचने । (Part of the quot. on p. 366 of A.T.)
p. 538 =		—बौधायनः । 'पूर्वाभि.....पापात् प्रमुच्यते' ।
p. 549 =		—बौधायनः । 'गोमांस....म्लेच्छ इत्यभिधीयते' ।

5. Jyotistattva

J.T.	Baudh.	
p. 690 =		—बौधायनः । 'रथाश्व.....वायसाम्' ।

6. Malamāsatattva

M.T. Baudh.

p. 739 = —'पर्वणो.....मनीषिभिः' इति बौधायनवचनेन ।

p. 801 = —'बहूनामेकधर्माणाम्....ते स्मृताः' इति बौधायनेनोक्ताकाङ्क्षया ।

p. 817 = —'बहूनाम्......स्मृताः' इति बौधायनवचनात् । (The same as the quot. on p. 801 of M.T.)

7. Udvāhatattva

U.T. Baudh.

p. 111 = 2/1/38 —बौधायनः । 'सगोत्राञ्चेद्....विभृयादि'ति ।

8. Dāyatattva

D.T. Baudh.

p. 162 = 1/5/9 —'सत्स्वङ्गजेषु तद्गामी ह्यर्थो भवति' इति बौधायनवचनात् । (Diff. reading in Baudh.)

pp. 186–7 = —कन्याधनाधिकारे क्रममाह बौधायनः । 'रिक्थं...पितुः' ।

p. 189 = 1/5/9 (twice) —अतएव बौधायनवचने....'सत्स्वङ्गजेषु....भवति' इत्युक्तम् । (The same as the quot. on p. 162 of D.T.)

9. Vyavahāratattva

Vy.T. Baudh.

p. 220 = —बौधायनः । 'पञ्च पश्वनृते....मृषा वदन्' ।

10. Śuddhitattva

S.T. Baudh.

p. 245 = 1/5/16 —बौधायनोक्तम् यथा 'अथ चेद्दशरात्राः...दिवसात्' ।

p. 246 = 1/5/16 —'अथ चेद्दशरात्राः सन्निपतेयुः' इति । (Part of the quot. on p. 245 of S.T.)

p. 278 = —बौधायनः । 'मानसमप्यशुचिरिति' ।

pp. 280-1 = —'बहूनाम्....स्मृताः' इति बौधायनवचनस्वरसात् । (The same as the quot. on pp. 801 and 817 of M.T.)

pp. 287-8 = —तत्र 'बहूनामेकधर्मणा'मिति वचनात् (Part of the quot. on pp. 801 and 817 of M.T. and pp. 280-1 of S.T.)

p. 296 = —बौधायनः । 'भिन्नकांस्ये....सदा शुचिः' ।

" = —बौधायनः । 'अदुष्टाः.....सुराकरम्' । (The same as the quot. on p. 454 of A.T.)

S.T. Baudh.

p. 297 = —बौधायनः। 'अनेकोद्वाह्ये...सङ्कीर्णीभूता' इति।
(The same as the quot. on p. 337 of A.T.)

p. 303 = —बौधायनः। 'आददीत....विशुध्यति'।

p. 317 = 1/5/22 —जले वृद्ध......पुरःसरं बौधायनेन तथोक्तत्वात्।.....
'मरणे यथा बालं....एवोत्तीर्य्याचामन्ति' इति बौधायन-वचने।

p. 396 = 1/5/7-9 —तथा च बौधायनः। 'प्रपितामहः....सत्स्वङ्गजेषु तद्-गामी ह्यर्थो भवति' इति।
(Partly the same as the quot. on pp. 162 and 189 of D.T.)

11. Vāstuyāgatattva

V.Y.T. Baudh.

p. 417 = —'प्रतिमा....विसर्जनवर्जम्' इति बौधायनवचनात्।
(The same as the quot. on p. 78 of T.T. and p. 397 of A.T.; V.Y.T. inadvertently omits अग्नौ in the middle of the above sentence.)

12. Kṛtyatattva

K.T. Baudh.

p. 449 = —अत्र च....प्याहतुः उद्योगपर्वबौधायनौ। 'अष्टैतान्य....मौषधम्'।

p. 472 = —बौधायनः। 'प्रतिमा.....नावाहनविसर्जने'।
(= pp. 78, 397 and 417 of T.T., A.T. and V.Y.T. respectively.)

13. Devapratiṣṭhātattva

D.P.T. Baudh

p. 512 = —अथास्पृश्यस्पर्शने तु बौधायनः। 'द्रव्यवत्...प्रतिष्ठापन'-मिति।

14. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. Baudh.

p. 556 = —'बहूनाम्....स्मृताः' इति बौधायनवचनात्।
(The same as the quot. on pp. 801 and 817 of M.T. and pp. 280-1 of S.T.)

15. Dīkṣātattva

Dik.T. Baudh.

p. 649 = —बौधायनः। 'प्रतिमा....नावाहनविसर्जनम्' इति।
(The same as the quot. on p. 78 of T.T., p. 397 of A.T., p. 417 of V.Y.T. and p. 472 of K.T.)

(d) *Vaśiṣṭha*

1. Tithitattva

T.T.	Vaś.
p. 49 =	—वशिष्ठः । 'वासरे......सदा तिथिः'।
p. 51 =	—'कृष्णाष्टमी...पारणं भवेत्' इति वशिष्ठ...स्युक्तस्याप्येष एव विषयः।
p. 97 =	—अतएव वशिष्ठसंहितायाम्। 'तस्मात्...होमकर्मणि'।
pp. 100-1 =	—शान्तिदीपिकायां वशिष्ठः। 'दद्यात्....विसर्जनम्'।
p. 154 =	—वशिष्ठः। 'शस्यं....मुदाहृतम्'।
p. 181 =	—'हस्तदत्ताश्च.....नायसेन कदाचन' इति वशिष्ठेन सामान्यतो विधानात्।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	Vaś.
p. 225 =	—'शस्यं....मुदाहृतम्' इति वशिष्ठवचनेन। (The same as the quot. on p. 154 of T.T.)
p. 229 =	—'हस्तदत्ताश्च....नायसेन कदाचन' इति वशिष्ठेन सामान्यतोऽभिधानात्। (The same as the quot. on p. 181 of T.T.)
p. 247 =	—'यद्येकं....ब्रह्मचारिणे' इति वशिष्ठोक्तेः।

3. Āhnikatattva

A.T.	Vaś.
p. 329 =	—वशिष्ठः। 'आहार....गुप्ततमे तु कार्य्ये'।
p. 336 =	—आचामेदित्यनुवृत्तौ वशिष्ठः। 'प्रदरादपि...अशुभागमाः'।
pp. 337-8 =	—तथा च वशिष्ठः। 'आचान्तः....स्यातामलोमकौ'।
pp. 360-1 =	—वशिष्ठः। 'योऽन्नेन....फलम्'।
p. 369 =	—एवम् 'अनग्निराचरेत्....प्राग्विशेषतः' इति वशिष्ठवचनात्।
p. 401 =	—आगमने तु वशिष्ठः। 'जपकाले...कीर्तयेत्'।
p. 422 =	—अनग्निकस्य विशेषमाह वशिष्ठः। 'अनग्निकस्तु.....हरेत्'।
p. 459 =	—वशिष्ठः। 'सुपूगश्च....वृद्धिप्रणाशिनी'।
p. 462 =	—वशिष्ठः। 'त्रिरात्रं....न खर्वेण वेति'।

A.T. Vaś.

p. 462 = —तदाह वशिष्ठः । 'अद्य श्वो वा....वर' इति ।

p. 463 = —वशिष्ठः । 'शूद्रान्नेन....तथोच्यते' ।

4. Prāyaścittatattva

P.T. Vaś.

p. 488 = —यथा वशिष्ठः । 'ब्राह्मणं हत्वा....जुहुती'ति ।

p. 506 = —वशिष्ठः । 'योऽन्नेन......द्विगुणं स्मृतम्' ।

p. 511 = 27/6 —वशिष्ठोऽपि । 'इतिहास....प्रहरिष्यति' ।

5. Jyotistattva

J.T. Vaś.

p. 594 = —वशिष्ठः । 'क्षीणोऽपि......यदा' ।

6. Saṃskāratattva

Sm.T. Vaś.

pp. 879-80 = —तत्र वशिष्ठः । 'ऐशान्यामा....विसर्जनम्' ।

p. 939 = —'ईषद्धौतं.......पावनम्' इति वशिष्ठोक्तलक्षणे ।

7. Udvāhatattva

U.T. Vaś.

p. 113 = 15/1-6 —तत्प्रकारमाह वशिष्ठः । 'शुक्रशोणितसम्भवः....प्रतिगृह्णीयादि'ति ।
(Diff. readings in Vaś.)

p. 121 = —वशिष्ठः । 'अष्टौ....प्रायश्चित्तीभवती'ति ।

p. 122 = —वशिष्ठः । 'अग्रजोऽस्य....यथाविधि' ।

p. 123 = 20/9-10 —प्रायश्चित्तमाह वशिष्ठः । 'अथाग्रेदिधिषुपतिः....पुनर्निर्विशेत' इति ।

p. 128 = —वशिष्ठः । 'कुलशील....तथैव च' ।

p. 129 = 17/72 (2nd v. only) —नेत्याह वशिष्ठः । 'कन्यायां....पितुरेव सा' ।

pp. 148-9 = —तदधिकारी...वशिष्ठोक्तः । 'प्राणे गते...वसेत्' ।

p. 149 = 8/1 —अन्यत्र वशिष्ठोऽपि । 'गृहस्थो...भार्य्यां विन्देत'इति ।
(Diff. readings in Vaś.)

8. Śuddhitattva

S.T. Vaś.

p. 293 = —ज्ञानतो....वशिष्ठः । 'मानुषास्थि...त्वहोरात्रम्' ।

p. 320 = 4/14 —'अधस्स्तरे त्र्यहमनश्नन्तः' इति वक्ष्यमाणवशिष्ठवचनात्' ।

S.T. Vaś.

p. 320 = 4/14 —शक्तविषये वशिष्ठः । 'अघस्रस्तरे त्र्यहमनश्नन्त आसीरन्' इति । (Vaś. reads प्रस्तरे for अघस्रस्तरे.)

p. 350 = 15/1-4 —विवादचिन्तामणौ वशिष्ठः । 'शुक्रशोणितसम्भवः.... पूर्वेषामि'ति । (Part of the quot. on p. 113 of U.T.)

(B) The Gṛhyasūtras

(a) *Āśvalāyana*

1. Śrāddhatattva

Sr.T. Āś.

p. 204 = —आश्वलायनसूत्रम् । 'नामान्य...प्रपितामहा' इति ।

p. 207 = —'एकोद्दिष्टस्य....न युज्यते' इत्यपि आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे ।

p. 208 = 4/7/5-6 —व्यक्तमाह आश्वलायनः । 'अपः...आसनं प्रदाय' इति ।

p. 275 = —एतेन 'प्रेतश्राद्धेषु.....प्रणववर्जितम्' इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टात् ।

,, = —आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टेऽपि 'पितृशब्दं...चोपजायते' इत्युक्तम् ।

p. 315 = —'प्राङ्मुखेभ्य....प्राङ्मुखो वा' इत्याश्वलायनवचनेऽपि ।

2. Āhnikatattva

A.T. Āś.

p. 333 = 1/24/9-10 —प्रक्षालयतीत्यनुवृत्तावाश्वलायनः । 'दक्षिणमग्रे.... शूद्राये'ति ।

p. 421 = —शाकलपदव्युत्पत्तिमाह आश्वलायनः । 'अष्टावष्टौ.... स्यैनसः' इति ।

3. Jyotistattva

J.T. Āś.

p. 604 = 1/4/1-2 —आश्वलायनः । 'उदगयने....विवाहाः ।....इत्येके' इति । (Diff. readings in Āś.)

4. Saṃskāratattva

Sm.T. Āś.

p. 871 = —आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'सीमन्तोन्नयनं...गार्भपात्रसंस्कारः इति श्रुति'रिति ।

p. 882 = 1/4/1-2 —आश्वलायनः । 'उदगयने....विवाहाः ।...इत्येके' । (The same as the quot. on p. 604 of J.T.)

Sm.T. Āś.	
p. 890 =	—हरिशर्मधृतम् आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'शिवदत्त-प्रपौत्री....तुभ्यं सम्प्रदत्ते' ति ।
p. 928 = 1/4/1-2	—आश्वलायनः । 'उदगयने....इत्येके' । (The same as the quot. on p. 604 of J.T. and p. 882 of Sm.T.)

5. Udvāhatattva

U.T. Āś.	
p. 132 =	—तथा चाश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'सीमन्तोन्नयनं....गार्भपात्रसंस्कारः इति श्रुति 'रिति । (The same as the quot. on p. 871 of Sm.T.)

6. Śuddhitattva

S.T. Āś.	
p. 283 = 4/4/17 (second half portion), 18-19, 21	—तत्रायं विशेषः 'दानाध्ययने....मितराचार्य्येषु' इति आश्वलायनवचने ।
p. 309 =	—आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'अस्थिनाशे...यवपिष्टेन लेपयेत्' ।
p. 313 =	—आश्वालायनगृह्यपरिशिष्टेनापि 'पितृशब्दं...चोपजायते' इत्युक्तम् । (The same as the 2nd quot. on p. 275 of Sr.T.)
p. 317 =	—आश्वलायनः । 'सव्यावृतो....विमृज्यासते' इति ।
p. 319 = 4/4/14, 16, 17 (first half portion)	—आश्वलायनः । 'नैतस्यां....महागुरुष्वि 'ति ।
p. 323 =	—आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'असगोत्रः....समापयेत्' ।
p. 334 =	—ऋग्वेदिनान्तु 'अनुदक....प्रकल्पयेत्' इत्याश्वलायन-गृह्यपरिशिष्टवचनात् ।

7. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. Āś.	
p. 495 =	—आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'प्रेतश्राद्धेषु....प्रणव-वर्जित 'मिति । (The same as the 1st quot. on p. 275 of Sr.T.)

8. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. Āś.	
p. 545 =	—आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'सीमन्तोन्नयनं...श्रुति'-रिति । (The same as the quot. on p. 871 of Sm.T. and p. 132 of U.T.)

9. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. Āś.

p. 642 = —तथा च आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम् । 'समूलान्...... आधारादीनिति शेषः' ।

(b) *Pāraskara*

1. Śrāddhatattva

Sr.T. P.

p. 203 = —पारस्करप्रचेतसौ । 'गोत्रसम्बन्ध....कल्पयन्' ।

p. 223 = —'गायत्रीं....जपेत्' इति मिताक्षराधृतपारस्करवचनात् ।

" = —'मध्वित्येतत् त्रिकं जपेत्' इति पारस्करवचनाच्च ।

pp. 250-1 = —पारस्करः । 'पित्रादित्रिषु....पित्रादित्रिकमात्रश्राद्धं कर्तव्यम्' ।

2. Āhnikatattva

A.T. P.

p. 333 = —पारस्करः । 'सव्यं....प्रक्षालयती'ति ।

p. 464 = —पुत्रानुत्पत्तौ पारस्करः । 'सा यदि....जनयत्यभित' इति ।

3. Jyotistattva

J.T. P.

pp. 651-2 = 1/17/5-6 —पारस्करः । 'चतुर्थे मासि....तच्चक्षुरिती'ति ।

4. Malamāsatattva

M.T. P.

p. 738 = 1/12/1 —पारस्करः । 'पक्षादिषु....जुहोती'ति ।

p. 747 = —पारस्करः । 'विवाहोत्सवयज्ञेषु....तथाब्दिके' ।

5. Saṃskāratattva

Sm.T. P.

p. 882 = 1/4/5–7 —पारस्करः । 'कुमार्य्याः....उत्तरादिषु ।....रोहिण्यां वे'ति ।

6. Udvāhatattva

U.T. P.

pp. 145-6 = 1/4/2-3, and 5-6 —अथ च पारस्करेण 'बहिःशालायामुपलिप्ते...समावाये'ति सूत्रात् प्रधानगृहाङ्गणे....'कुमार्य्याः....उत्तरादिषु' इति सूत्रान्तरेण पाणिग्रहणविधानात् । (Partly the same as the quot. on p. 882 of Sm.T.)

7. Śuddhitattva

S.T. P.

p. 260 = —तथा मिताक्षरायां पारस्करः । 'गर्भे....सूतकं भवेत्'।

pp. 268-9 = 1/17/1 —'दशम्यामुत्थाप्य......नाम करोति' इति पारस्कर-वचनात् ।

p. 269 = 1/17/1 —पारस्करीयदशम्यामित्यस्य ।

p. 306 = 3/10/10 —'यद्युपेतो....समान'मिति पारस्करसूत्रात् ।

p. 311 = 3/10/13–21 —पारस्करः । 'संप्रयुक्तं....असावेतत्त' इति ।

p. 321 = 3/10/27-28 —पारस्करः । 'प्रेताय......उच्चार्य्ये'ति ।

p. 333 = —त्र्यहपिण्डदाने .... पारस्करः । 'प्रथमे दिवसे .... क्षालयेत्तथा' ।

p. 334 = —पयःशब्दात् जलं दुग्धञ्च प्रतीयते पारस्करीये तथा दर्शनात् । पारस्करीये 'तां रात्रि'मित्यभिधानादेकरात्रमावश्यकं.... फलातिशयार्थम् ।

p. 372 = 3/8/15 and 17, 3/9/1-2 —पारस्करेण 'शूलगवमभिधाय...व्याख्यात' इत्युक्तम् ।

p. 373 = 3/9/4 —'मध्ये गवां....जुहोति' इति पारस्करीयसूत्रेऽ'ग्निं कृत्वे'-त्यनेन...व्यर्थं स्यात् ।

8. Vāstuyāgatattva

V.Y.T. P.

p. 400 = 3/10/16-17 —तथा हि उदकक्रियामधिकृत्य पारस्करः । 'सर्वे ज्ञातयो... सम्बन्धमनुस्मरेयुर्वा' इति ।
(Part of the quot. on p. 311 of S.T.)

p. 409 = 3/10/13–21 —'उदकं....तर्पयेयुः' । (*Part of the quot. on* p. 311 of S.T.)

9. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. P.

p. 500 = —न चैवमेकोद्दिष्टेऽपि 'उपतिष्ठतामित्यक्षय्यस्थाने' इति पारस्करदर्शनात् ।

p. 501 = —'न स्वधाञ्च प्रयुञ्जीते'ति पारस्करसूत्रेण ।

p. 502 = —'हिरण्यं....शक्नुयात्' इति **नव्यवर्धमान**-धृत-पारस्करवचनात् ।

10. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. P.

p. 533 = —वरणविधिमाह पारस्करः । 'आसनमाहार्य्याह...भवन्त-'मिति ।

11. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. P.	
p. 636 = 3/9/1-2, 3/8/6	—पारस्करः। 'अथ वृषोत्सर्गो गोयज्ञे व्याख्यात' इति।... तथा च सूत्रम्। 'स्थालीपाक.... ईशानाय इति च'।
p. 637 = 3/9/4	—वृषोत्सर्गविधौ पारस्करः। 'मध्ये...षड्जुहोति'।
p. 638 = 3/9/5	—यथा पारस्करः। 'पूषा...स्वाहा इति पौष्णस्य'।
p. 639 =	—यथा पारस्करः। 'गृहस्थालीपाकानां....कर्मानुष्ठानम्' व्याख्यास्यते इति शेषः।
p. 644 =	—ततः प्रकृतकर्माह पारस्करः। 'रुद्रान्...एतेनैवोत्सृजेरन्' इति।....पारस्करः। 'मध्यस्थ....शेषेणे'ति।

(c) *Gobhila*

1. Tithitattva

T.T. Gobh.	
p. 2 = 1/5/7	—तथा हि गोभिलः। 'सूर्य्याचन्द्रमसोर्यः परः सन्निकर्षः साऽमावस्या' इति।....'सूर्य्याचन्द्रमसोर्यः परो विप्रकर्षः सा पौर्णमासी' इति गोभिलोक्तेन।
p. 3 =	—युग्ममाह गृह्यपरिशिष्टं निगमश्च। 'युग्माग्नि...पुराकृतम्'।
p. 6 =	—अतएव 'ययास्तं सविता....स्वयम्भुवा' इति गृह्यपरिशिष्टीयेन.....यथा 'मध्याह्नव्यापिनी....... विशिष्यते'।
p. 10 = 1/1/3	—यत्र तु 'यदहर्वा वृद्धिरापद्येत' इति गोभिलसूत्रेण...... तत्र 'प्रागावर्तनादह्नः कालं विद्यात्' इति गोभिलसूत्रान्तरेण।
p. 11 =	—गोभिलेन...'अत ऊर्द्ध्वं...प्रेतः स्यात्' इति सूत्रेण।
p. 13 = 1/2/8	—यथाचमने 'अक्षिणी नासिके कर्णौ' इति गोभिलसूत्रस्थपाठक्रममुल्लङ्घ्य....अत्र च 'शेषमन्नमनुज्ञाप्य....पिण्डान् दद्यात्' इति गोभिलसूत्रेण 'सर्वस्मात्....द्रव्यशेषेण' इत्यनेन च।
p. 14 = 1/8/16	—'यज्ञवास्तु......वसतीति'.......'प्राक्स्विष्टिकृत आवाप' इति गोभिलसूत्रस्य।
p. 55 =	—यथा गोभिलः। 'अष्टकायोर्द्ध्वं....मिश्राष्टमी' इति। ....तथा च गोभिलः। 'यद्युवा... पशुनैव कुर्य्यात्' इति।....न च 'तैष्या....गौः' गोभिलसूत्रेण.... वाच्यं....यथा गोभिलः। 'अपि वा.....कुर्वीत' इति।

T.T. Gobh.	
p. 85 = 1/5/7	—तथा च गोभिलः। 'सूर्य्याचन्द्रमसोर्यः परो विप्रकर्षः सा पौर्णमासी' इति। (The same as the 2nd quot. on p. 2 of T.T.)
p. 94 = 1/6/13–21	—तत्र....प्रकारमाह गोभिलः। 'अग्रेणाग्निं...परावसु इति, अप उपस्पृश्याथ...सीदामि' इति, 'अग्न्यभिमुखो ....विष्णवे इति ब्रूयात्। यद्युवोभयं....ब्रह्मत्वञ्च इति, तेन कल्पेन छत्रं....न्यच्चेष्टेत' इति।
p. 98 =	—'उत्तानेनैव हस्तेन....जुहुयाद्धविः' इति महादाननिर्णय-धृत-गोभिलवचनात्।
p. 99 = 1/2–6*a*, 8, 9*b*-10*a*, 11*a*, 16*a*, 68	—अग्नेर्नामानि गोभिलपुत्रकृतगृह्यसंग्रहे 'लौकिके....विहितो ऽनलः'। तथा 'शुभं.....नवेनाभिमुखञ्च तत्'। (G.S. has diff. readings.)
p. 169 = 1/5/8 1/5/8	—'यदहस्त्वेव चन्द्रमा न दृश्येत साममावस्यां कुर्वीत' इति गोभिलविरोधः।.....तत्राह स एव। 'यदुक्तं.... चेत्यपि। यदहस्त्वेव....कुर्वीत' इति यत् गोभिलसूत्रं। (The last portion is the same as the first portion.)
p. 170 = 1/5/8, 1/5/9	—एवञ्च 'यदहस्त्वेव.....कुर्वीत' इति श्रुतिरेतत्..... 'अथैवं दृश्यमानेऽप्येकदा' इति यद् गोभिलस्य सूत्रान्तरं ....इत्यत आह स एव 'यच्चोक्तं...निर्वपेत्'। (The first quotation is the same as the first and last portions of the quot. on p. 169 of T.T.)
p. 176 =	—'गोत्रं स्वरान्तं......न मुह्यति' इति गोभिलेन विशेषतो-ऽभिधानात्।
pp. 176-7 =	—एवं 'सर्वत्रैव पितः....तृप्तिमिच्छता' इति गोभिल-वचनात्....वक्तव्यम्।
p. 177 =	—'मातामहानामप्येवं दैवपूर्वं श्राद्धं कुर्वीत' इति गोभिल-सूत्रेण।
pp. 177-8	—'दर्भेषु मधुमध्वित्यक्षन्नमी....दद्यादवनेनिज्य' इति गोभिलसूत्रे।
p. 178 =	—'प्रक्षाल्य पाणी....कर्णौ' इति गोभिलसूत्रे च।
p. 183 =	—तथा च कात्यायनगोभिलौ। 'उत्तानं पात्रं.....दक्षिणां दद्यात्' इति।....'पिण्डपितृयज्ञवदुपचारः पित्र्ये' इति गोभिलसूत्रेण।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	Gobh.	
p. 189 =		—तत्र गोभिलः । 'अथ श्राद्धम्.....प्रतिगृह्णीयादिति'। ....यत् गृह्ये 'आन्वष्टक्यं स्थालीपाकेन'....'अमावास्यायां....मासीनम्' इति सूत्रे गोभिलेन ।
,, =		—'श्रद्धान्वितः श्राद्धं कुर्वीत' इति गोभिलसूत्रात् ।
p. 190 =		—व्यक्तमाह गोभिलः । 'पितृभ्यः......स्वधोच्यताम्' इति ।
p. 195 =		—ब्राह्मणप्रतिनिधित्वेन गोभिलगृह्ये 'कमण्डलुं...निधाये'ति दृष्टम् ।
,,	= 1/6/21	—'यद्युवा....निधाय' इति गोभिलसूत्रेण । (Part of the quot. on p. 94 of T.T.)
p. 196 =		—उपवेशतामाह गोभिलः । 'स्नातान्....श्राद्धं कुर्वीत' इति ।
,, =		—यथा गोभिलः । 'सव्यं पादम्....दक्षिणं पादं प्रक्षालयति' इति ।
p. 201 =		—'शूक......सर्वतृणानीति' गोभिलेन ।
p. 203 =		—गोभिलोऽपि । 'गोत्रं स्वरान्तं....दत्तमक्षयम्' । (Partly the same as the quot. on p. 176 of T.T.)
p. 207 =		—तत्र गोभिलः । 'पिण्डपितृ....पित्र्ये' इति । (The same as the 2nd quotation on p. 183 of T.T.)
pp. 207-8 =		—तत्र गोभिलः । 'पित्र्ये......दर्भानास्तीर्य्येति' ।
p. 209 =		—तत्र गोभिलः । 'यवानादाय....पारयामसि' इति ।
pp. 209-10 =		—गोभिलः । 'पित्र्ये....विकीर्य्य' इति ।
p. 210 =		—तत्र गोभिलः । 'अप....शन्नो देवीति' ।
p. 211 =		—गोभिलः । 'एकैकस्मिन्नेव....ऽर्घ्यमिति' ।
p. 212 =		—'एकोऽर्घ्यः' इति गोभिलेन पुंस्त्वेन निर्दिष्टः ।
p. 213 =		—गोभिलः । 'प्रथमे पात्रे....स्थानमसि' इति ।
p. 214 =		—अत्र गोभिलसूत्रे 'पितृपात्रे' इत्यभिधानात् ।
p. 215 =		—तत्र गोभिलः । 'गन्ध....सम्प्रदानमि'ति ।
p. 218 =		—तत्र गोभिलः । 'उद्धृत....वन्वुत्वाञ्चे'ति ।
p. 220 =		—तत्र गोभिलः । 'हुतशेषं.....जुहोमि स्वाहा' ।
p. 221 =		—गोभिलः । 'वैष्णव्यर्चा....उष्णमन्नं दद्यादि'ति ।

Sr.T.	Gobh.	
p. 228 =		—गोभिलः । 'त्रिफली.....सकृत् पितृभ्यः' इति ।
p. 230 =		—तत्र गोभिलः । 'सकृत्.....सप्रणवामि'ति ।
p. 231 =		—गोभिलः । 'तृप्तिं......पराङ्गतिमि'ति ।
p. 232 =		—गोभिलः । 'सकृत्......मनुज्ञाप्ये'ति । (Partly the same as the quot. on p. 230.)
p. 233 =		—गोभिलेन मन्त्ररहितजलदानाभिधानात् ।
„ =		—तत्र गोभिलः । 'सर्वमन्त्र....अवनेनिज्ये'ति । (Partly the same as the quot. on pp. 177-8 of T.T.)
p. 234 =		—अपहतेति अन्वष्टकायां गोभिलगृह्यात् ।
p. 235 =		—गोभिलगृह्यतत्परिशिष्टविरोधाच्छाख्यन्तरीयम् । ततश्चोक्तगोभिलसूत्रे दर्भेषु पिण्डदानाभिधानात् ।
pp. 235-6 =		—तथा च गोभिलगृह्यम् । 'अत्र पितॄनावाहयति...गवे वा दद्यादि'ति ।
p. 238 =		—'मातामहानामप्येवं.....श्राद्धं कुर्वीते'ति गोभिलसूत्रेण । (The same as the quot. on p. 177 of T.T.)
p. 239 =		—'दर्भेषु....अवनेनिज्ये'ति गोभिलसूत्रे । (The same as the quot. on pp. 177-8 of T.T. and part of the 2nd quot. on p. 233 of Sr.T.)
p. 240 =	1/2/5	—'त्रिराचामेद्भिः परिमृजीते'ति गोभिलैकवाक्यत्वात् ।
p. 242 =		—'आचान्तेषूदकपुष्पाक्षताक्षय्योदकञ्च दद्यात्' इति गोभिल-....सूत्रोक्ता ।
p. 243 =		—'गोत्रं स्वरान्तं.....कर्मणि' इत्यादि प्रागुक्तगोभिलवचनत्रये । (Part of the quot. on p. 176 of T.T. and of that on p. 203 of Sr.T.)
pp. 243-4 =		—गोभिलः । 'अघोराः....निषिञ्चती'ति ।
p. 244 =		—'पिण्डपितृयज्ञवदुपचारः' इति गोभिलसूत्रेण । (Part of the 2nd quot. on p. 183 of T.T. and of the quot. on p. 207 of Sr.T.)
pp. 245-6 =		—भट्टेन यद्व्याख्यातं तद्गोभिलश्राद्धसूत्रादर्शनात् । तथा च ....गोभिलः । 'उत्तानं पात्रं...दक्षिणां दद्यादि'ति । (The same as the 1st quot. on p. 183 of T.T.)
pp. 246-7 =		—गोभिलः । 'विश्वे देवाः....वृद्धिमेतु' इति ।

Sr.T.	Gobh.	
p. 252 =		—अन्यतिथावपि श्राद्धमाह गोभिलः (गोतमः?)। अथ 'श्राद्धम्....शक्तित' इति। (The same as the quot. from Gaut. on p. 173 of T.T.)
p. 259 =		—तथा च गोभिलः। 'यद्युवाल्प....कुर्य्यादि'ति। (The same as the 2nd quot. on p. 55 of T.T.)
„ =		—न च 'तैष्या ऊर्द्ध्वमष्टम्यां गौः' इति गोभिलसूत्रेण। (The same as the 3rd quot. on p. 55 of T.T.)
p. 270 =	1/5/8	—'यदहस्त्वेव....कुर्वीत' इति गोभिलविरोधः।..... तत्राह स एव। 'यदुक्तं....कुर्वीत' इति यद्गोभिलसूत्रं ....अन्यथा गोभिलीय-तादृशसूत्रान्तरेण सह। (The two quotations together are the same as those on p. 169 of T.T.)
„ =	1/5/9, 1/5/8	—'अथैवं दृश्यमानेऽप्येकदा' इति गोभिलसूत्रान्तरं व्यर्थं 'यदहस्त्वेवे' त्यादिद्वितीयसूत्रप्राप्ततिथेः....अत आह स एव 'यच्चोक्तं....निर्वपेत्'।....अत आह 'अमावास्यां प्रतीक्षेते'ति। (The first three quotations are the same as those on p. 170 of T.T.)
p. 273 =		—तत्र गोभिलः। 'अथैकोद्दिष्टमेकं....प्रेतश्राद्ध'मिति।
p. 274 =		—'तत एव....कुरुते' इति गोभिलसूत्रे।
p. 282 =	1/5/7	—तथा हि 'सूर्य्याचन्द्रमसोर्यः....सामावास्या' इति गोभिलात्। (The same as the 1st quot. on p. 2 of T.T.)
pp. 288-9 =		—तत्र गोभिलः। 'पूर्णे....शतं समाः' इति।
p. 291 =	1/1/3	—तथा हि 'प्रागावर्तनादह्नः कालं विद्यात्' इति गोभिलगृह्यसूत्रेण। (The same as the 2nd quot. on p. 10 of T.T.)
p. 296 =		—परवचनं गोभिलश्राद्धसूत्रभाष्यकृतापि लिखितम्।
p. 302 =		—तत्र गोभिलः। 'अत ऊर्द्ध्वं संवत्सरे...प्रेतः स्यादि'ति। (The same as the quot. on p. 11 of T.T.)
p. 307 =		—तत्र गोभिलः। 'अथाभ्युदयिके....प्रयुञ्जीत' इति।
pp. 314-5 =		—व्यक्तमाह गोभिलभाष्ये यशोधरवृतवचनम्। 'कृत्वा... मन्त्रितम्' गोभिलानुक्तस्यान्नप्राशनस्याप्यनेनाभ्युदयिकश्राद्धवत्त्वं प्रतीयते।

3. Āhnikatattva

A.T. Gobh.	
p. 333 =	—क्रममाह गोभिलः। 'सव्यं....तथा कल्प्यते'। (= p. 196 [2nd quot.] of Sr.T.)
p. 337 =	—आचमनानुवृत्तौ गोभिलः। 'नान्तरीयैकदेशेन कल्पयित्वोत्तरीयकम्' इति।
p. 338 = 1/2/5–8	—गोभिलः। 'त्रिराचामेत्....कर्णाविति'। (Partly the same as the quot. on p. 240 of Sr.T.)
p. 339 =	—एतत्परमेव 'अन्ततः प्रत्युपस्पृश्य शुचिः' इति गोभिलसूत्रम्।
p. 372 =	—तेषान्तु 'वैश्रवणाय....चोपजाय' इत्यन्त....गोभिलेन तर्पणाभिधानात्। 'आप्लवने तु सम्प्राप्ते तर्पणं...स्नानमेव वृथा भवेत्' इति गोभिलीयवचनाभ्याञ्च।
p. 375 = 1/2/2-3	—उपवीतित्वं....गोभिलः। 'दक्षिणं...प्राचीनावीती भवति' इति।
p. 378 =	—गोभिलः। 'गोत्रं....दत्तमक्षयम्'। (The same as the quot. on p. 203 of Sr.T.)
p. 379 =	—अत्र मन्त्रमाह गोभिलः। 'ये चास्माकं....नोदकम्'।
p. 389 =	—'नमो ब्रह्मणे....चे'त्येव मन्त्रेणोपस्थानमुक्त्वा गोभिलेनाग्नि....तर्पणमभिधाय ततः 'प्रत्युपस्थानं...जप्त्वा' इति सूत्रान्तरेण गायत्रीजपरूपोपस्थानमुक्तम्।
pp. 390-1 =	—गोभिलः। 'कदाचिदपि....पापेन लिप्यते'।
pp. 392-3 =	—प्राणायामादि.....गोभिलः। 'तथातः सन्ध्योपासनविधिं...ते श्रोत्रिया भवन्तीति'।
pp. 420-1 =	—महादाननिर्णये गोभिलः। 'उत्तानेन....जुहुयाद्धविः'। (The same as the quot. on p. 98 of T.T.)
p. 423 =	—बलीनां पूर्वापरयोः सेकमाह गोभिलः। 'सर्वेषामुभयोरद्भिः परिषेकः' इति।
„ =	—पितृवल्य....दानमाह गोभिलः। 'तथैतद्...पितृभ्यो भवति'।
pp. 431-2 =	—एतत्समानार्थं....गोभिलः। 'भुञ्जानेषु....तयोच्यते'।
p. 464 =	—'नस्यं दधाति......संविष्टाया' इति गोभिलस्मरणात्।

4. Prāyaścittatattva

P.T. Gobh.	
p. 469 = 1/1/2	—'यज्ञोपवीतिना....कृत्यम्' इति गोभिलोक्तम् ।
p. 521 =	—स्मृतिसागरे गोभिलः । 'कर्ण....ब्राह्मणादयः' ।
p. 537 =	—स्मृतिसागरसारे गोभिलः । 'मुष्कमोषकरो...साक्षाद्वधी भवेत्' ।

5. Jyotistattva

J.T. Gobh.	
p. 650 = 2/8/8	—गोभिलः । 'जननाद्.....नामधेयकरण'मिति ।
p. 651 = 2/8/16	—गोभिलः । 'अयुग्दान्तं.....स्त्रीणामिति' ।
p. 671 =	—गृहमुपक्रम्य गोभिलः । 'वर्जयेत्....मुडुम्वराः' ।

6. Malamāsatattva

M.T. Gobh.	
p. 738 = 1/5/5	—यथा गोभिलः । 'पक्षान्ता....यष्टव्याः' ।
p. 740 =	—गोभिलोऽपि । 'आवर्तने....परेऽहनि' ।
p. 744 = 1/1/3	—गोभिलेनापि 'उदगयने....कालं विद्यात्' इति । (Partly the same as the 2nd quot. on p. 10 of T.T. and the quot. on p. 291 of Sr.T.)
p. 755 = 1/5/7	—यथा गोभिलः । 'सूर्य्या....सामावास्या' इति । (= 1st quot. on p. 2 of T.T. and p. 282 of Sr.T.)
p. 765 = 1/5/7	—तथा च गोभिलः । 'सूर्य्याचन्द्रमसोर्यः...सा पौर्णमासी' । (The same as the 2nd quot. on p. 2 of T.T. and the quot. on p. 85 of T.T.)
p. 814 =	—गोभिलभट्टभाष्ये श्रुतिः । 'गृहमेधी.....पुरातनैर्वा' इति ।
p. 851 =	—'यदहर्वा वृद्धिरापद्येत' इति गोभिलसूत्रेण । (The same as the 1st quot. on p. 10 of T.T.)

7. Saṃskāratattva

Sm.T. Gobh.		
p. 858 = 1/1/9-10		—तद्विधिमाह गोभिलः । 'अनुगुप्ता...सर्वत्रेति' ।
,, = 1/41*b*-42*a*	G.S.	—गृह्यासंग्रहे गोभिलपुत्रः । 'प्राङ्नीचं....समम्' ।
,, = 1/60*b*-61*a*	G.S.	—गृह्यासंग्रहः । 'इन्द्रेण....तदर्थमुपलेपयेत्' इति । (Diff. readings in G.S.)
,, = 1/53*b*-54*a*	G.S.	—गृह्यासंग्रहः । 'उत्करं....स्मृतम्' इति । (Diff. readings in G.S.)
p. 859 = 1/51*b*-52*a*	G.S.	—गृह्यासंग्रहः । 'सव्यं भूमौ....निधापयेत्' ।

Sm.T. Gobh.	
p. 859 = 1/1/11	—अग्नि. . . . .गोभिलः । 'ओं भूर्भुवः. . . .प्रणयन्तीति'।
p. 862 = 1/6/13–21	—गोभिलः । 'अग्रेणाग्निं. . . .परावसुः इति । अप. . . . चेष्टेदि'ति । (The same as the quot. on p. 94 of T.T.)
p. 864 = 1/7/1–8	—तत्र गोभिलः । 'अथोदूखल. . . . . .प्रत्यभिघारयेदि'ति ।
p. 867 =	—तदाह चतुर्थे प्रथमकण्डिकायां गोभिलः । 'पश्चादग्नेर्भूमौ . . . .प्रतिस्थाप्य' इति ।
p. 868 =	—'अग्निमुपसमाधाय. . . .न्यच्छादयन्' इति ।
„ = 1/5/14	—गोभिलः । 'अथेध्मान्. . . .पालासान्(°शान् ?) वे'ति ।
p. 869 =	—गोभिलः । 'बहिःसु. . . .अमन्त्रकम्' । . . .आज्यमाह गृह्यासंग्रहे । 'अग्निना. . . . . .विधीयते' ।
„ = 1/7/21-22	—संस्कारविधिमाह गोभिलः । 'ततः एव. . .वैष्णव्यौ' इति ।
p. 870 = 1/7/23, 1/7/24-25	—गोभिलः । 'अथैने. . . .पूते स्थ' इति । . . . .गोभिलः । 'संपूयोत्पुनात्युदगग्राभ्यां. . . .रश्मिभिः स्वाहा' इति । . . . . . .गोभिलः । 'अथैतदाज्यमधिश्रित्य. . . .भवती'ति ।
p. 871 = 1/8/1	—गोभिलः । 'पूर्वमाज्य. . . .स्थालीपाकः' इति ।
p. 872 =	—पाण्याहुतौ तु गोभिलः । 'उत्तानेनैव. . .जुहुयाद्धविः' । (The same as the quot. on p. 98 of T.T. and pp. 420-1 of A.T.)
p. 873 = 1/3/1–5	—गोभिलः । 'अग्निमुपसमाधाय. . .होमीयम्' इति । . . . . .चतुर्थप्रपाठकीयप्रथमकण्डिकायां गोभिलः । 'वैरूपाक्षः . . . .द्धोमानामिति' ।
p. 874 =	—गोभिलः । 'काम्येषु. . . .त्यादिकः' । . . . .स एव । 'तपश्च. . . . . .च्छ्रसेत्' ।
p. 876 = 1/9/27-28, 1/8/3-4	—गोभिलः । 'आज्याहुति. . .गोदाने' इति । . . . . . गोभिलः । 'यद्युवा. . .जुहोतीति' ।
p. 877 = 1/8/11–19	—गोभिलः । 'अथ स्विष्टिकृत. . .हरेदिति' ।
p. 878 = 1/3/11	—अत्र गोभिलः । 'समिधमाधाय. . . .मन्त्रे विशेषः' । . . . . . .गोभिलानुक्तमपि तत्परिशिष्टोक्तं कुर्य्यात् तद् यथा 'यत्र. . . .स्मृतः' । . . . .तथा च गोभिलः । 'महा. . . चतुर्थीमिति' ।
pp. 878-9 = 1/9/27	—तथा च गोभिलः । 'आज्या. . . .होम इति' ।
p. 879 = 1/8/26–29	—गोभिलः । 'समिधमादाया. . . .चक्षत इति' ।

Sm.T.	Gobh.	
p. 880 =	1/9/29	—तथा च गोभिलः । 'अपवृत्ते...शान्त्यर्थमिति'।
p. 886 =		—तथा च चतुर्थप्रपाठके दशमकण्डिकायां गोभिलः । 'उत्तरतो ....पुत्रवाससा' इति ।....मन्त्रमाह स एव । 'इदमह- ....मर्हयन्तः स्युः'।
p. 887 =		—अर्हणप्रकारमाह स एव । 'विष्टर....निर्वेदयेरन्निति'।
„ =		—तत्सम्भवे गोभिलः । 'मधुपर्कं...कांस्येनेति'।
p. 888 =		—गोभिलोऽप्यागमनमात्र एव वरार्हणमुक्तवान् ।...... 'या ओषधी...विशति'।
„ =		—गोभिलः । 'सव्यं......पादमवनेनिजे'.....। गोभिलः । 'पूर्वमन्य....शेषेण'।....गोभिलः । 'अन्नस्य राष्ट्रिरसि' इति ।....गोभिलः । 'यशो... माचामेत्'।
pp. 888-9 =		—गोभिलः । 'यशसो....गृह्णीयात्'।.....तथा । 'यशसो...धेहीति त्रिः पिबेत्'। 'तूष्णीं चतुर्थमिति'।
p. 889 =		—तथा च गोभिलः । 'आचान्तोदकाय....मन्त्रयेदिति'।
„ =	2/1/1, 1/1/3	—तत्र गोभिलः । 'पुण्ये.....दारान् कुर्वीत'।.... एवम् 'उदगयने....विद्यादिति' तस्यैव सूत्रान्तरेण । (The 2nd quot. almost identical with the quot. on p. 744 of M.T. and partly the same as the 2nd quot. on p. 10 of T.T. and the quot. on p. 291 of Sr.T.)
p. 895 =	2/1/12–17	—तत्र गोभिलः । 'पाणिग्रहणे....भवति'।...गोभिलः । 'अथ जनन्यामेको.....ऽवतिष्ठते'।....गोभिलः । 'प्राजनेनान्यः' इति ।....गोभिलः । 'शमीपलाश- मिश्रान्....पश्चादग्नेः' इति ।....गोभिलः । 'तथा दृशत्पुत्रञ्च'।....'अथ यस्याः पाणिं....साप्लुता भवति'।
p. 896 =	2/1/18-19	—तथा 'आहतेन....तयर्चा'....गोभिलः । 'परिवत्त ....गन्धर्वायेति'।
p. 897 =	2/1/20–26, 2/2/1-2	—गोभिलः । 'पश्चादग्नेः....कल्पतामिति'।....'स्वयं ....विशति' इति ।....'दक्षिणेन....प्रभृतिरिति'। .....'महाव्याहृतिभिः पृथक् । समस्ताभिश्चतुर्थीम्'। ....'हुत्वोपेत्य अवतिष्ठत' इति ।.... 'अनुपृष्ठं....गृहीत्वा'।

Sm.T. Gobh.	
p. 898 = 2/2/3–8	—'पूर्वा माता....रोहा' इति।....'सकृत्..... नार्य्युपवृते' इति।.... 'अर्य्यमणं ...त्युत्तरयोः'।... 'हुते पति... पितृभ्य' इति।
p. 899 = 2/2/9–13	—'परिणीता...एवं त्रिः'।...'सूर्पेण....ब्रूयात्'।
pp. 901-2 = 2/3/4–7	—गोभिलः। 'तस्मिन्नेतां....आनक्षत्रदर्शनात्।..... पततीति'।
p. 905 = 2/4/1–4, 6	—तत्र गोभिलः। 'यानमारोहन्त्यां....जपेत्'।.... 'अध्वनि.....परिपन्थिनः' इति। 'अक्षभङ्गे..... रोहेत्'।....'पाणिग्राहको....आरोपयेदिति'।.... 'गृहङ्गतां....प्रजायध्वमिति'।
p. 906 = 2/5/1	—गोभिलः। 'अथातश्चतुर्थीकर्म'।
p. 907 = 2/5/5–7	—गोभिलः। 'आहुतेराहुतेस्तु...ऽवनयेत्'।....'तेन एनां...प्लावयन्ति'।....'ऊर्द्ध्वं....इत्येके'।
„ = 2/5/8	—गोभिलः। 'यदा....सम्भवकालः'।
p. 909 = 2/5/9-10	—गोभिलः। 'दक्षिणेन....सम्भवतः'।
„ = 2/6/1	—गोभिलः। 'तृतीयस्य...कालः'।
pp. 910-11 = 2/6/3–8	—तत्र गोभिलः। 'पश्चात्...त्येतयर्चा'।....'अथ यथार्थम्'।....'सकृदेव....जुहोतीति' गोभिलसूत्रान्तरात्।......'अथापरम्'। 'प्रागुदीच्यां...... वैहायसीं निदध्यात्'।
pp. 911-12 = 2/6/9–12	—'दृशदं....अथ यथार्थम्'।
p. 912 = 2/7/1-2	—गोभिलः। 'अथ सीमन्त...ऽष्टमे वा'।
p. 913 = 2/7/3–5	—गोभिलः। 'प्रातः....वृक्ष इति'।....'अथ सीमन्तमूर्द्ध्वं....स्वरिति तृतीयम्'।
p. 914 = 2/7/6–10, 12	—गोभिलः। 'अथ वीर...त्येतयर्चा'।...'अथ पूर्ण ....यर्चा'....'त्रिःश्वेतया...सुमतय इति'।.... 'कृषर....वेक्षयेत्'।.....'किं पश्यसीत्युक्त्वा... वाचयेत्'।....'वीरसू....सीरन्'।
p. 915 = 2/7/13–15	—(गोभिलः।) 'अथ शोष्यन्तीहोमः'।...'सुप्रसवे.... पुच्छमभवत् इति'।.....'पुमानयं...नामे'ति।
„ = 2/7/17	—गोभिलः। 'यदास्मै....स्तनप्रतिधानेन चेति।'
p. 916 = 2/7/18–23	—गोभिलः। 'व्रीहियवौ...शुङ्गाम्'।....'दक्षिणस्य ...इयमाज्ञेति'।...'तथैव....सदसस्पतिमिति च'। ....'कृन्तत...दशरात्रात्'।

Sm.T. Gobh.	
	'यथार्थं। गौर्दक्षिणा'।...अत्र गोभिलः। 'गर्भाष्टमेषु ......न एभिर्विवाहयेयुः'।
p. 929 = 2/10/7	—गोभिलः। 'यदह्....समाच्छादयन्ति'।
p. 930 = 2/10/9–12, 14	—'क्षौमं शानं....आविकं वैश्यस्य'।......गोभिलः। 'ऐणेय....अजिनानि'।....गोभिलः। 'मुञ्ज... रसनाः'।...गोभिलः। 'पार्ण....दण्डाः'।..... 'अलाभे वा सर्वाणि सर्वेषाम्'।
p. 931 = 2/10/15–20	—गोभिलः। 'पुरस्ताच्छालाया....भवति'।..... गोभिलः। 'अग्ने....तिष्ठते'।......गोभिलः। 'अन्तरेणा....दर्भेषु'।....'तस्य.... उपरिष्टादाचार्य्यस्य'।....गोभिलः। 'प्रेक्षमाणो.....महीति'। (The 1st quot. is the same as the 1st quot. on p. 923 of Sm.T.)
p. 932 = 2/10/21–29	—गोभिलः। 'आचार्य्यो....वाचयति'।...'को नामा ...इत्येके'।...गोभिलः। 'उत्सृज्या....गृह्णाम्यसौ' इति।....गोभिलः। 'अथैनं....वासाविति'।.... 'दक्षिणेन...ग्रन्थिरसीति'।....गोभिलः। 'उत्सृप्य ....भुव' इति।
p. 933 = 2/10/30–34	—'उत्सृप्य...कृशन् इति'।....'दक्षिणेन....... म्यसाविति'।....गोभिलः। 'सेव्येन....मासाविति' ....गोभिलः। 'अथैनं.....स्वाप्सी'रित्यपि।
p. 934 = 2/10/35–37	—गोभिलः। 'उदगग्ने...दर्भेषु'।...'प्रत्यङ्मानवको ....दर्भेषु'।.....'अथैनं त्रिः.....गोप्त्रीति च'।
p. 935-6 = 2/10/38–46	—गोभिलः। 'अथोपसीदत्य...ब्रवीत्विति'।....'तस्मा ......ऋक्शः इति'।....'महाव्याहृतीश्च.... ओंकारान्ताः'।....'वार्क्षमस्मै....माकुर्विति'।.... 'अथ भैक्षं चरति'। 'मातरमेवाग्रे....स्युः'।.... 'आचार्य्याय.....समर्पयति भोरिति'। 'तिष्ठत्यहःशेषं वाग्यतः'।.....'अस्तमिते....महार्षमिति'।
p. 937 = 2/10/47–50	—'त्रिरात्र...भवति'।....'तस्यान्ते...चरुः'।.... 'यथार्थं। गौर्दक्षिणा'।
,, =	—गोभिलः। 'सर्वत्रा.....विशेषः'।
p. 938 =	—गोभिलः। 'अथाप्लवनम्'।
p. 947 = 1/7/2	—चरुद्रव्यमाह गोभिलः। 'अथ हविर्निर्वपति...वेति'

8. Ekādaśītattva

E.T. Gobh.

p. 19 = 1/1/5 —मैवं तेष्वपि गोभिलेन....विधानात् 'यथा सर्वाण्येवान्वाहार्य्यवन्ती'ति ।......तथा च गृह्यान्तरम् । 'यत्श्राद्धं....यदन्वाहार्य्यं तदुच्यते' । अतएव....सर्वाणि गोभिलोक्तानि ।....एवञ्च गोभिलानुक्तेष्वन्नप्राशनादिषु ....गोभिलगृह्येऽप्यन्वष्टकादिश्राद्धविधानात् । तस्मादेकादश्यादिव्रते गोभिलगृह्यानुक्तत्वाद्विशेषवचनाभावाच्च न वृद्धिश्राद्धमिति ।

9. Udvāhatattva

U.T. Gobh.

p. 111 = —'गोत्रं स्वरान्तं....न मुह्यति' इति गोभिलीयदर्शनाद् ।
(The same as the quot. on p. 176 of T.T.)

p. 132 = 1/1/5 —एवञ्च 'सर्वाण्येवान्वाहार्य्यवन्ती'ति गोभिलगृह्येण, 'यच्छ्राद्धं....यदन्वाहार्य्यं विदुर्बुधाः' इति गृह्यान्तरे ।
(Both the quot. are the same as the two quot. on p. 19 of E.T.)

pp. 137-8 = —तथाहि 'जुहुयाद्धवयेद्रे'ति गोभिलसूत्रेण विकल्पदर्शनात् ।

10. Vratatattva

Vr.T. Gobh. (G.S.)

p. 154 = 1/68-69 —कांस्ये अग्निप्रणयनमाह गृह्यासंग्रहे । 'शुभं.........सर्वकर्मसु' ॥

p. 155 = 1/8*b*, 9*b*, 16*a* —अत्र च पाकाङ्गत्वात् साहसनामानमग्निमाह गृह्यासंग्रहः । 'प्रायश्चित्ते....विहितोऽनलः' ॥

p. 156 = 1/110*b*–112*a* —उपघातलक्षणमाह गृह्यासंग्रहः । 'पाणिना....स्विष्टिकृत्' ॥

p. 157 = —तथा च गोभिलीयकर्मप्रदीपे । 'त्रातारमिन्द्र........परिकीर्त्तितः' ।

11. Śuddhitattva

S.T. Gobh.

p. 305 = —'विकच्छः.....पञ्चविधः स्मृतः' इति हरिशर्मधृतगोभिलात् ।

p. 308 = —ततः 'कोष्ठे तु....अमृतभक्षणे' इति गोभिलीयपरिभाषितम् ।

p. 313 = —'एतत् प्रेतश्राद्ध'मिति गोभिलवचनात् ।

S.T. Gobh.

p. 315 = —छन्दोगानां गोभिलेन 'शर्मा तर्पणकर्मणी'ति सामान्यतोऽभिधानात् ।

p. 316 = —तच्चान्ते 'शर्म...दत्तमक्षयम्' इति गोभिलदर्शनात् ।

" = —तथा च गोभिलः । 'गोत्रं स्वरान्तं...न मुह्यति' इति । (The same as the quot. on p. 176 of T.T. and p. 111 of U.T.)

p. 332 = —पिण्डपितृयज्ञे च गोभिलेन 'सव्येनैव...ते स्वधा' इति सूत्रतन्तुषु वासःप्रयोगात् वाक्यरचनाविधानाच्च ।

p. 375 = 1/9/8-9 —न च 'ब्रह्मैव(°वैक ?)....होते'ति गोभिलसूत्रात्.... वाच्यम ।

" = —अतएव दर्शादियागमात्रमभिधाय गोभिलेनापि 'पूर्णपात्रो ...दद्यात्' इत्युक्तम् ।

p. 378 = 1/8*b* (G.S.) —'प्रायश्चित्ते विधुश्चैव...साहसः' इति गोभिलपुत्रकृत-गृह्यासंग्रहवचनात् । (Part of the 1st quot. on p. 99 of T.T. G.S. reads विधिश्चैव for विधुश्चैव.)

12. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. Gobh.

p. 495 = —तत्र गोभिलेन तादृशपाठादर्शनात् । किन्तु 'आवाह्य आयान्तु न' इति कात्यायनेन तुल्य एव गोभिलेऽपि सर्वत्र पाठो दृश्यते ।

13. Devapratiṣṭhātattva

D.P.T. Gobh.

pp. 512-3 = 1/8/17 —एकाग्नौ....गोभिलः । 'गणेष्वेकं...भागाविति' ।

14. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. Gobh.

p. 518 = —यथा गोभिलः । 'वृद्धिः...यवैस्तिलार्थं' इति ।

p. 521 = —गोभिलकात्यायनौ । 'ब्राह्मणौ...विनिर्दिशेत्' ।

15. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. Gobh.

p. 533 = 1/62*b*–64*a* (G.S.) —गृह्यासंग्रहे । 'द्यूते....समाचरेत्' ।

p. 534 = 1/1/9-10 —तमाह गोभिलः । 'अनुगुप्ता....सर्वत्रे'ति । (= 1st quot. on p. 858 of Sm.T.)

" = 1/41*b*-42*a*, 1/60*b*-61*a*, 1/53*b*-54*a* G.S. (Diff. readings in G.S.) —प्राङ्नीचादिदेशफलमाह गृह्यासंग्रहे गोभिलपुत्रः । 'प्राङ्नीचं.....समम्' ।.....तत्करणमाह गृह्यासंग्रहः । 'इन्द्रेण....मुपलेपयेत्' ।...उत्करप्रक्षेपदेशमाह गृह्यासंग्रहः । 'उत्करं....स्मृतम्' । (= the last three quot. on p. 858 of Sm.T.)

C.V.T. Gobh.	
p. 535 = 1/1/11, 1/51b-52a (G.S.)	—अग्निस्थापनमन्त्रमाह गोभिलः। 'भूर्भुवः. .प्रणयन्ति' इति। ......भूमौ निधानमाह गृह्यासंग्रहः। 'सव्यं...... ....समापयेत्'। तत्प्रकारमाह गृह्यासंग्रह(°हे ?) छन्दोगपरिशिष्टम्। 'जातस्य....मुपवेशयेत्'। (The first two quot. are the same as the two quot. on p. 859 of Sm.T.)
p. 536 = 1/71, 1/68-69 (G.S.)	—ज्वालनं मुखेनाह गृह्यासंग्रहः। 'वस्त्रेण...सिद्धिभाग्-भवेत्'। समिल्लक्षणं तत्रैव। 'नाङ्गुष्ठादधिका... विजानता'....तथा। 'शुभं.....सर्वकर्मसु'। (The 3rd quot. is partly the same as the 2nd quot. on p. 99 of T.T.)
pp. 536-7 = 1/6/13–21	—ब्रह्मोपवेशनप्रकारमाह गोभिलः। 'अग्रेणाग्निं....अन्य-च्चेष्टेते'ति। (The same as the quot. on p. 94 of T.T. and p. 862 of Sm.T.)
p. 538 = 1/89a (G.S.) (1st half portion only of C.V.T.)	—रत्नाकरे गृह्यासंग्रहपरिशिष्टम्। 'ऊर्द्ध्वकेशो....वामा-वर्त्तस्तु विष्टरः'।
p. 542 =	—अग्निस्तरणमाह गोभिलः। 'अग्निमुपसमाधाय.... छादयन्नि'ति। (Almost the same as the 1st quot. on p. 868 of Sm.T.)
p. 543 = 1/5/14	—अस्मिन्नेव....'अथेध्मान्....पालाशान् वे'ति गोभिले-नोक्तानाम्। (The same as the 2nd quot. on p. 868 of Sm.T.)
pp. 543-4 = 1/5/14	—'अथेध्मानुपकल्पयते' इत्यनेन सूत्रेणोक्तं तेषु....भवेदिति विवाहोत्तरगोभिलोक्त....विपदि तन्निमित्तके होमे 'लौकिके...पञ्चसूनापनुत्तये' इत्याद्युक्त.....निवृत्ति-रित्यर्थः। (The 1st quot. is part of the quot. on p. 543 of C.V.T.)
p. 544 = 1/7/19, 1/7/21–23	—गोभिलः। 'वर्हिंपि....संस्कुरुते' इति।....... आज्यमाह गृह्यासंग्रहे। 'अग्निना....विधीयते'।... संस्कारविविमाह गोभिलः। 'तत एव वर्हिंपः...कुरुते' इति।....गोभिलः। 'ओपविम्....वैष्णव्या'विति। ...गोभिलः। 'अथैने....पूते स्थः'। इति। (The 2nd, 3rd and 4th quot. = the 2nd and 3rd quot. on p. 869 of Sm.T. The 5th quot. = the 1st quot. on p. 870 of Sm.T.)

C.V.T. Gobh.	
pp. 544-5 = 1/7/24-25	—'संपूयोत्पुनात्युदगग्राभ्यां....रश्मिभिः' इति । (The same as the 2nd quot. on p. 870 of Sm.T.)
p. 545 = 1/8/1	—गोभिलः। 'अथैने....व्युत्सृजेत्' इति ।....गोभिलः। 'अथैतद्....भवती'ति ।....नास्तीत्याह गृह्यासंग्रहः। 'तथा...विधिदेशितः' ।.....गोभिलः। 'पूर्वमाज्यमपर(°रः?)स्थालीपाक' इति । (The 2nd quot. is the same as the 3rd quot. on p. 870 of Sm.T. and the 4th quot. is identical with the quot. on p. 871 of Sm.T.)
p. 547 = 1/3/1–5	—गोभिलः। 'अग्नि....होमीय'मिति । (= 1st quot. on p. 873 of Sm.T.)
p. 548 = 1/110*b*–112*a* (G.S.)	—चरुहोमे विशेषमाह गोभिलः। 'पर्य्युक्ष्य...वोपक्रमतः' इति ।....उपघातहोमलक्षणञ्च गृह्यासंग्रहे। 'पाणिना ....उपघातः स उच्यते ।....न सृष्टिकृत्' । (Diff. readings in G.S.) (The 2nd quot. is the same as the quot. on p. 156 of Vr.T.)
p. 549 = 1/8, 9*b*, 16*a* (G.S.)	—गृह्यासंग्रहे गोभिलपुत्रः। 'प्रायश्चित्ते...विहितोऽनलः'। (Partly the same as the quot. on p. 155 of Vr.T. and on p. 378 of S.T. and part of the 1st quot. on p. 99 of T.T.)
pp. 549-50 = 1/9/27-28	—गोभिलः। 'आज्याहुति....गोदाने' इति । (The same as the 1st quot. on p. 876 of Sm.T.)
p. 550 = 1/8/3-4	—गोभिलः। 'यद्युवा....जुह्वा जुहोती'ति । (The same as the 2nd quot. on p. 876 of Sm.T.)
pp. 551-2 = 1/8/11–19	—यथा गोभिलः। 'अथ स्विष्टिकृत....हरेदिति'। (The same as the quot. on p. 877 of Sm.T.)
p. 558 = 1/8/26–29	—तथा च गोभिलः। 'समिधमादाय....चक्षत' इति । (The same as the quot. on p. 879 of Sm.T.) .....एदनन्तरं...प्रायश्चित्तं गोभिलेनोक्तमपि तत्परिशिष्टोक्तं कुर्य्यात्। तद् यथा 'यत्र व्याहृतिभिर्होमः ....प्रायश्चित्तविधिः स्मृतः'।....तथा च गोभिलः। 'समस्ताभिश्चतुर्थीमिति'।
p. 559 =	—तथा च गोभिलः। 'आज्याहुति....कर्तव्य'मिति ।....ततश्च पूर्णाहुत्यां "मृडो नामे'ति गोभिलपुत्रकृतछन्दोगपरिशिष्टात्।

C.V.T. Gobh.

p. 560 = 1/9/29, 1/9/8-9 —तथा च गोभिलः । 'अपवृत्ते....शान्त्यर्थं'मिति ।.. ..न च 'ब्रह्मैवैकऋत्विक् पाकयज्ञे सं(स्वयं?)होते'ति गोभिलसूत्रात्....वाच्यम् ।
(The 1st quot. is the same as the quot. on p. 880 of Sm.T. and the 2nd quot. as the 1st quot. on p. 375 of S.T.)

p. 561 = 1/1/6 —गोभिलेनापि परिभाषायामुक्तम् 'अपवर्गे....यथाशक्ती'ति ।.....अभिरूपमाह गृह्यासंग्रहकारः । 'यत्र विद्या....यद्यवस्थितः' ।

16. Matha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. Gobh. (G.S.)

pp. 616-7 = 1/62*b*–64*a* —गोभिलपुत्रकृतगृह्यासंग्रहपरिशिष्टे । 'द्यूते....समारभेत्' । (The same as the quot. on p. 533 of C.V.T.)

p. 620 = 1/68-69, 1/8*b*, 9*b*, 16*a* —तथा च गृह्यासंग्रहः । 'शुभं....सर्वकर्मसु' ।...अत्र च....गृह्यासंग्रहः । 'प्रायश्चित्ते....विहितोऽनलः' ।
(The 1st quot. is the same as the quot. on p. 154 of Vr.T. and as the 3rd quot. on p. 536 of. C.V.T. and the 2nd quot. is identical with the quot. on p. 155 of Vr.T. and part of the quot. on p. 549 of C.V.T.)

p. 622 = 1/110*b*–112*a* —उपघात...गृह्यासंग्रहे । 'पाणिना...स्विष्टिकृत्' ।
(The same as the quot. on p. 156 of Vr.T. and as the 2nd quot. on p. 548 of C.V.T.)

p. 631 = —गोभिलः । 'वृद्धि....यवैस्तिलार्थं' इति ।
(The same as the quot. on p. 518 of J.L.T.)

III. The Smṛtis

(a) *Manusmṛti*

1. Tithitattva

T.T. Manu

pp. 23-4 = II. 145*b* —एवञ्च 'सहस्रन्तु.....रिच्यते' इति मनुवचने ।

p. 24 = IX. 4*b* —अतएव मनुः । 'मृते भर्तरि....मातुररक्षिता' ।

„ = II. 172 —अनुपनीतस्यापि.....मनुः । 'नाभिव्याहारयेद् ब्रह्म .....न जायते' ।

p. 27 = IX. 223*a* —यथा मनुः । 'अप्राणिभिर्यत्.....द्यूतमुच्यते' ।

T.T. Manu	
p. 30 = IV. 62	—'न भुञ्जीतो..............नातिसायम्' इति मनूक्त...।
p. 38 = IV. 129	—'न स्नानमाचरेद्भुक्त्वा.....जलाशये' इति मनुवच(ने)-नैकदाजलस्नाननिषेधाच्च।
,, =	—'धर्मविन्नाचरेत्......पुनःपुनः' इति मनुवचनाच्च।
p. 91 = V. 35	—ततस्तु 'नियुक्तस्तु...नैकविंशतिम्' इति मनुवचनं....विषयम्।
p. 109 =	—शक्तौ च मनुः......'प्रभुः....फलम्'।
p. 117 = III. 263	—मनुः। 'यत्किञ्चित्.......मघासु च'।....मनु-वचने यत्किञ्चिदिति श्रुतेश्च।
p. 118 = ,,	—एवं मनुवचने 'यत्किञ्चिन्मधुना मिश्र'मित्यनेन मधुमात्र-युक्तत्वमुक्तम्। (Part of the quot. just above.)
p. 159 = IV. 110	—'त्र्यहं न....सूतके' इति मनुवचने सामान्यतो निषेधात्।
,, = IV. 103	—मनुनोल्कायां तथा विधानात् यथा। 'विद्युत्...मनु-रब्रवीत्'।
,, = II. 105	—अङ्गादिषु प्रतिप्रसवमाह मनुः। 'वेदोपकरणे...चैव हि'।
p. 160 = IV. 106	—'प्रादुष्कृते....इत्याह भगवान् मनुः' इति मनुवचनं वर्षा-विषयम्। (A slightly diff. reading in Manu.)
p. 161 = IV. 129	—'न स्नानमाचरेद्भुक्त्वा' इत्यादि मनुवचनम्।
p. 162 = IV. 37	—न च 'नेक्षेतोदन्त....गतम्' इति मनुवचनेन वैधदर्शन-निषेधोऽस्तु।
p. 167 = III. 113*a*	—तथा च मनुः। 'पिण्डानां (पितॄणां?)...विदुर्बुधाः'।
,, = III. 112	—यत्तु 'पितृयज्ञन्तु....मासानुमासिकम् इति मनुवचनम्।
pp. 172-3 = III. 270	—'रात्रौ .... चिरोदिते' इति मनुवचनाभ्याम् (°वचनात्?)।
p. 173 = III. 266	—तथा च मनुः। 'कृष्णपक्षे......तथेतराः'।
p. 174 = III. 272*b*	—'न दर्शेन....द्विजन्मनः' इति मनुना...विधानात्।
p. 177 = III. 206 (1st verse only)	—'न्युप्य पिण्डांस्तत....साप्तपौरुषम्' इति यथास्थानमनु-वचनाभ्यां सहैकवाक्यत्वात् इति।
p. 178 = II. 60*a*	—'त्रिराचामेदपः......ततो मुखम्' इति मनुवचने।
p. 182 = V. 10*a*	—मनुः। 'दधिभक्ष्यञ्च.....दधिसम्भवम्'।

T.T.	Manu	
p. 183	= III. 248*b* (with K.B.)	—'दक्षिणां.....पितन्' इति मनुवचनस्य च।
,,	= III. 248*b* and III. 249*a*	—मनुना च 'आकाङ्क्ष'न्नित्यनन्तरं 'दातारो...अभ्युदीरयन्' इत्येव पठितम्।
p. 185	= III. 269	—तथा च मनुः। 'प्राचीनावीतिना....दर्भपाणिना'।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	Manu	
p. 189	=	—तथा च मनुः। 'पितृयज्ञन्तु......मासानुमासिकम्'। (The same as the second quot. on p. 167 of T.T.)
p. 191	= III. 266	—चतुर्दशीवर्जनमाह मनुः। 'कृष्णपक्षे...तथेतराः' इति। (The same as the quot. on p. 173 of T.T.)
,,	= III. 272*b*	—तथा च मनुः। 'न दर्शेन...... द्विजन्मनः' इति। (The same as the quot. on p. 174 of T.T.)
p. 197	= III. 196	—'शुचि.......प्रयत्नेनोपपादयेत्' इति मनूक्त....। (Manu reads दक्षिणाप्रवणं for दक्षिणाप्लवनं.)
p. 224	= III. 257	—मनुः। 'तिलै........नृणाम्'।
p. 225	=	—'यक्ष.....हविः' इति मनुवचनेन।
,,	= III. 247 (with K.B.)	—'मुन्यन्नानि.....हविरुच्यते' इति मनुवचनविरोधात्।
pp. 225-6	= ,,	—अतएव मनुनैव श्राद्धप्रकरणे 'मुन्यन्नानि...हविरुच्यते' इति। (The same as the above.)
p. 229	= III. 214	—मनुः। 'पाणिभ्यां.....उपनिक्षिपेत्'।
pp. 229-30	= III. 216–8	—मनुः। 'गुणांश्च....प्रचोदयन्'। (Manu omits the 6th of the above 7 lines and reads a portion a slight differently.).
p. 231	= III. 269	—'प्राचीनावीतिना....दर्भपाणिना' इति मनूक्तेः। (The same as the quot. on p. 185 of T.T.)
p. 241	= III. 207 (with K.B.)	—न च 'आचम्योदक्...मन्त्रवत्' इति मनुवचनं प्रमाणम्।
p. 244	= III. 248*b*	—न च...'दक्षिणां......पितन्' इत्यादि मनुवचनैकवाक्यत्वं तत्र प्रमाणमिति वाच्यम्। (The same as the 1st quot. on p. 183 of T.T.)
,,	= III. 248*b* (with K.B.)	—'दक्षिणां दिशमाकाङ्क्षन्' इति मनुवचनस्य तथार्थत्वे प्रमाणाभावाच्च (Part of the first quot. on p. 183 of T.T.)

Sr.T. Manu	
p. 244 = III. 248*b* and III. 249*a*	—मनुना 'आकाङ्क्षन्' इत्यनन्तरं 'दातार' इति पठितम्। (The same as the second quot. on p. 183 of T.T.)
p. 248 =	—'दीपनिर्वापकोऽन्धः स्यात्' इति मनुवचनाच्च।
p. 252 = III. 266	—तत्र चतुर्दशीवर्जनमाह मनुः। 'कृष्णपक्षे....तथेतराः'। (The same as the quot. on p. 173 of T.T. and the first quot. on p. 191 of Sr.T.)
,, = III. 272*b*	—'न दर्शेन.....द्विजन्मनः' इति मनुवचनात्। (The same as the quot. on p. 174 of T.T. and the second quot. on p. 191 of Sr.T.)
p. 264 = III. 272*a*	—'न पैत्रयज्ञियो........विधीयते' इति मनुवचने निषेधात्।
p. 266 = III. 270	—'रात्रौ......चैवाचिरोदिते' इति मनूक्त-पर्य्युदस्त-कालापेक्षया। (The same as the quot. on pp. 172-3 of T.T.)
p. 268 =	—तथा च मनुः। 'पिण्डानां.....विदुर्बुधाः'। (The same as the 1st quotation on p. 167 of T.T.)
p. 278 = V. 98	—जलादिस्पर्शमाह मनुः। 'विप्रः.....कृतक्रियः'।
p. 300 = IX. 183	—अथ 'सर्वासामेकपत्नीनामेका.....पुत्रवतीर्मनुः' इति मनुवचने।

3. Āhnikatattva

A.T. Manu	
p. 328 = IV. 51	—मनुः। 'मूत्रोच्चार......यथा दिवा'।
p. 329 = IV. 52	—मनुः। 'छायायामन्धकारे....भयेषु च'।
,, = IV. 45*b*–48*b*	—मनुः। 'न मूत्रं......विसर्जनम्'।
p. 330 = V. 134	—मनुदक्षौ। 'एका लिङ्गे....अभीप्सता'।
p. 334 = II. 58*b*	—ब्राह्माद्यावरोधे मनुः। 'काय....कदाचन'।
p. 335 = II. 62	—मनुः। 'हृद्गाभिः......स्पृष्टाभिरन्ततः'।
p. 349 =	—मनु-व्यास-वृहस्पतयः। 'वृद्धौ....प्रतिग्रहः'।
,, =	—मनुः। 'अशीतिभागं....भवत्यर्थकिल्विषी'।
p. 353 = X. 129	—मनुः। 'शक्तेनापीह.....बाधते'।
,, = X. 92 and X. 94*b* (2nd foot)	—मनुः। 'सद्यः पतति....तत्समाः'। (Manu reads the remaining one line and a half of the 2nd verse differently.)

A.T.	Manu	
p. 353	= X. 104	—मनुः । 'जीवितात्यय.....लिप्यते' ।
„	= X. 101*b*, 102*a*, 103 (with K.B.)	—अत्यन्तापदि मनुः । 'अवृत्तिकर्षितः....समा हि ते' ।
pp. 353-4	= X. 99, 100, 116	—'अशक्नुवंस्तु.......जीवनहेतवः' ।
p. 361	= IV. 83*b*	—'शिरःस्नातस्तु......किञ्चिदुपस्पृशेत्' इति मनुवचनमेतत्परम् ।
p. 365	= IV. 129	—मनुः । 'न स्नानमाचरेद्भुक्त्वा....जलाशये' । (The same as the 1st quot. on p. 38 of T.T.)
p. 366	= IV. 201	—अतएव मनुनापि निपानकर्तुरित्यभिहितम्....यथा । 'परकीयनिपानेषु....निपानकर्तुः स्नात्वा...लिप्यते' ।
p. 368	= III. 273	—तदाह मनुः । 'यदेव तर्पयत्यद्भिः....पितृयज्ञक्रियाफलम्' ।
p. 369	= IV. 201*b*	—अतएव मनुना 'स्नात्वा' इत्यविशेषादुक्तम् ।
p. 422	=	—मनुः । 'अन्नं व्याहृतिभि.......अनग्निमान्' ।
p. 424	= III. 82	—'शुनाञ्च.......भुवि' इति मनुवचनैकवाक्यत्वात् । (Manu reads differently.)
p. 431	= II. 52	—मनुः । 'आयुष्यं....ह्युदङ्मुखः' ।
p. 432	= IV. 62*b*	—मनुः । 'नातिप्रगे....प्रातराशितः' ।
p. 433	= II. 54	—मनुः । 'पूजयेदशनं....वन्दयेत्' । (Manu omits the 2nd verse and reads the first one a bit differently.)
p. 434	= IV. 58	—मनुः । 'स्वाध्याय....पाणिमुद्धरेत्' ।
p. 436	= V. 4*b*	—प्रागुक्त....दोषमाह मनुः । 'आलस्यादन्न....जिघांसति' ।
„	= IV. 35	—अतएव मनुनैवोक्तम् । 'स्वाध्याये....आत्महितेषु च' । इति ।
pp. 448-9	= V. 4*b*, V. 5, V. 7, V. 8–10	—'आलस्यादन्नदोषा'दित्यनन्तरं मनुरप्याह । 'लशुनं.....प्रभवाणि च' ।....'वृथा....हवींषि च' । ......'अनिर्दशाया......शुभैः' ।
p. 449	= V. 15*b*, 16, 26*b*–28*b*, 32*a*–33*a*, 35 and V. 36*a*	—मनुः । 'मत्स्यादः.....एकविंशतिम्' ।....तथा च तत्रैवोक्तम् । 'मन्त्रैस्तु...स्थितः' । इति ।

A.T.	Manu	
p. 450	= V. 35*a*	—अतएव 'नियुक्तस्त्वि'ति मनुवचनं.... ।
,,	= V. 53	—मनुः । 'वर्षे वर्षे.....पुण्यफलं समम्' ।
pp. 451-2	= IV. 207–9, 211*b*, 210*a*, 212*a*–214*a*, 217-18, 220*b*, 222-3	—मनुः । 'मत्तक्रुद्धातुराणाञ्च.....वैकरात्रिकम्' ।
p. 452	= V. 24, V. 25	—भक्ष्यमाह मनुः । 'यत्किञ्चित्....यद्भवेत्' । विशेषमाह स एव । 'चिरसंस्थितमप्याद्यं...विक्रिया' । (Manu reads the 1st line of the 2nd quot. differently.)
p. 454	= V. 125 (with K.B.)	—मनुः । 'त्रीणि......प्रशस्यते' ।
p. 455	=	—मनुः । 'द्रव्याणाञ्चैव......स्मृतम्' ।
p. 461	= V. 65*b*	—'रजस्युपरते....रजस्वला' इति मनुवचनैकवाक्यत्वात् ।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Manu	
p. 469	= V. 143	—मन्वत्र्यङ्गिरोवृहस्पतय आहुः । यथा 'सुप्त्वा....प्रयतोऽपि सन्' ।
p. 472	= XI. 185	—'प्रायश्चित्ते......पुण्यजलाशये' इति मनूक्तेः ।
pp. 472-3	= XI. 194-5	—यथा मनुः । 'उपवासकृशं.....परिग्रहम्' ।
p. 473	= XI. 52	—'चरितव्यमतो....निष्कृतैनसः' इति मनुवचने.... ।
p. 474	= VIII. 373*a*	—'संवत्सराभिशप्तस्य...दमः' इति मनुवचने.... ।
p. 479	= XI. 207*a*	—तथा हि मनुः । 'अवगूर्य्य.....निपातने' ।
p. 480	= XII. 9	—मनुः । 'शरीरजैः....जातिताम्' ।
p. 481	= XI. 210	—अयमेव मनुना....परिभाषितो यथा । 'त्र्यहं..... प्राजापत्यं चरन् द्विजः' ।
,,	= XI. 212	—अतिकृच्छ्रमाह मनुः । 'एकैकं...मतिकृच्छ्रं चरन् द्विजः' ।
p. 483	= XI. 226, XI. 70*b*	—यथा मनुः । 'ख्यापनेनानुतापेन....चापदि' । .... 'यैर्य्यैर्व्रतैरपोहेते' त्युक्त्वा मरणादीनामपि मनुनोक्तत्वात् ।
,,	= XI. 138	—हिंसात्मके....प्रतिनिधित्वमाह मनुः । 'दानेन.... पापापनुत्तये' ।
p. 487	= XI. 232	—'यस्मिन्.....भवेत्' इति मनुवचनाच्च ।

P.T.	Manu	
pp. 507-8	= IV. 152 (with K.B.)	—'मैत्रं.....पूजनम्' इति मनुवचनाच्च ।
p. 510	= X. 41*b*	—एवञ्च 'शूद्राणाञ्च सधर्माणः.....स्मृताः' इति मनूक्तेः ।
p. 511	= XII. 106	—मनुरपि । 'आर्षं.....नेतरः' ।
pp. 513-4	= VIII. 320*a*	—'धान्यं....वधः' इति मनूक्तादिदण्डम् ।
p. 515	= VIII. 222	—यथा मनुः । 'क्रीत्वा....वाददीत वा' ।
p. 518	= VIII. 137*b*	—तत्रापि 'चतुःसौवर्णिको निष्कः' इति मनूक्तनिष्कस्य न ग्रहणम् ।
„	= VIII. 134*b*	—तथा च मनुः । 'पञ्चकृष्णलको माषस्ते सुवर्णस्तु षोडश' इति ।
p. 519	= VIII. 325	—तत्र मनुना 'गोषु ब्राह्मणसंस्थासु' इत्यनेन...अभिहितम् ।
„	= XI. 107–115	—तदाह मनुः । 'उपपातकसंयुक्तो...निवेदयेत्' ।
p. 530	= VIII. 242	—तथा च मनुः । 'अनिर्दशाहां....मनुरब्रवीत्' ।
„	= VIII. 230 (with K.B.)	—पालकान्तरसत्त्वे तु मनुः । 'दिवा....वक्तव्यतामियात्' ।
„	= VIII. 293 (with K.B.)	—एवञ्च 'यत्रापवर्तते युग्यं....दमः' इति मनुवचने ।
p. 533	= III. 60-61, III. 58	—तदुक्तं मनुना । 'अध्यापनं....सूनादोषैर्न लिप्यते' । सूनादोषैः 'पञ्चसूना...वाहयन्' इति स्वोक्तैः ।
p. 535	= IX. 284*a*	—अतएव मनुः । 'चिकित्सायाञ्च....दमः' । (Manu reads चिकित्सकानां°.)
p. 538	= XI. 61*b*	—'अपण्यानाञ्च विक्रय' इति मनुनोपपातकगणने पठितम् ।
„	= XI. 64*a*	—'अनाहिता.......नपक्रिया' इत्यनेन मनुना उपपातक-गणने ।
pp. 540-1	= X. 11-12, X. 19*a* and 9	—चाण्डालाद्युत्पत्तिमाह मनुः । 'क्षत्रियाद्....वर्ण-श(स?)ङ्कराः' । तथा । 'क्षत्तु....प्रजायते' । (Manu reads the second quot. differently.)
p. 541	= XI. 210	—'त्र्यहं....प्राजापत्यं चरन् द्विजः' इति मनुवचनात् । (The same as the 1st quot. on p. 481 of P.T.)
p. 542	= IV. 218*a*, IV. 222	—अन्यत्र मनुना प्रायश्चित्ताविक्यमुक्तम् । तद् यथा । 'राजान्नं....ब्रह्मवर्चसम्' इत्यभिधाय 'भुक्त्वा....विण्मूत्रमेव च'. ।

P.T.	Manu	
p. 542	= XI. 123	—सान्तपने . . . विधानात् । यथा मनुः । 'जाति . . . . अनिच्छया' ।
„	= IV. 222	—यथा . . . मनुः । 'भुक्त्वा . . . . . . विण्मूत्रमेव च' । (The same as the 2nd quot. of the 1st group on this page of P.T. above.)
p. 543	= XI. 174	—मनुः । 'चण्डालान्त्यस्त्रियो . . . . साम्यन्तु गच्छति' ।
pp. 543-4	= XI. 63*b*	—'निन्दितान्नादनं तथा' इत्यनेन उपपातकगणे मनुना निर्दिष्टत्वात् ।
p. 544	= XI. 169	—यथा मनुः । 'गुरुतल्पव्रतं . . . . ष्वन्त्यजासु च' ।
p. 546	= XI. 214	—पराकमाह मनुः । 'यतात्मनो . . . . सर्वपापापनोदनः' ।
pp. 547-8	= IV. 216 and 222*a*	—यत्तु मनुवचनम् । 'श्ववतां . . . . क्षपणं त्र्यहम्' इति ।
p. 548	= XI. 159	—तथा चोत्तारादपि . . . मनुः । 'अभोज्य . . . शोधनैः' ।
p. 556	= XI. 150	—उपनयने विशेषयति मनुः । 'वपनं . . . . संस्कारकर्मणि' ।

5. Jyotistattva

J.T.	Manu	
p. 611	= III. 10	—मनुः । 'अव्यङ्गाङ्गीं . . . . . स्त्रियम्' ।
„	= III. 8-9	—तथा मनुः । 'नोद्वहेत् . . . . भीषणनामिकाम्' ।
pp. 617-8	= III. 48*a*-49*a*	—फलञ्च 'युग्मासु . . . . स्त्रियाः' इति मनूक्तम् ।
p. 648	= II. 29	—मनुः । 'प्राङ्नाभिवर्धनात् . . . हिरण्यमधुसर्पिषाम्' ।
p. 651	= II. 33	—मनुः । 'स्त्रीणां . . . . धानवत्' ।
p. 653	= II. 35	—मनुः । 'चूडाकर्म . . . . . . स्मृतिचोदनात्' । . . . . . तथा च 'चूडाकार्य्ये . . . . . इत्यवगम्यते' । (The 2nd verse not found in Manu.)
p. 656	= IV. 122*b*	—नाधीयीतेत्यनुवृत्तौ मनुः । 'रुधिरे . . . परीक्षते' ।
p. 677	= XI. 236	—मनुः । 'औषधान्यगदो . . . . साधनम्' ।
pp. 716-7	= VII. 46–8	—व्यसनान्याह मनुः । 'कामजेषु . . . गणोऽष्टकः' ।

6. Malamāsatattva

M.T.	Manu	
p. 739	= VIII. 210	—तत्र विभागं मनुरप्याह । 'सर्वेषामर्धिनो . . . श्चैकपादिनः' ।
p. 742	= VII. 182-3, VII. 46–8	—यथा मनुः । 'मार्गशीर्षे . . . . रिपोः' । व्यसनान्याह स एव । 'कामजेषु . . . . गणोऽष्टकः' । (The second group of quotations is the same as that quoted on pp. 716-7 of J.T.)

M.T.	Manu	
pp. 742-3	= VII. 197b–200b	—मनुरपि । 'युक्ते.....रिपून् यथा'। (Manu reads differently.)
p. 743	= VII. 210	—कष्टरिपुमाह स एव । 'प्राज्ञं....बुधाः'।
p. 747	= III. 45a	—यथा मनुः । 'ऋतुकालाभिगामी स्यात्'।
p. 756	=	—(अर्थशास्त्रस्य मन्वादिप्रणीतराजनीत्यादिविषयस्य) यदाह । 'अनागमन्तु....त्रिपुरुषागतम्'।...'अनागमन्तु....पृथिवीपतिः'।
p. 791	=	—(स्वस्तीति.....मन्वादिविरोधात्।) 'यत् सुखं...स्वस्तीत्यभिसंज्ञिता'।
,,	=	—यथा मनुः । 'यदि विप्रः......प्रमुच्यते'।
p. 793	= X. 127, (with K.B.), VIII. 272, X. 129	—अतएव...मनुः । 'धर्मेप्सवस्तु...प्राप्नुवन्ति च'। ......तथा। 'धर्मोपदेशं.....पार्थिवः'। तथा। 'शक्तेनापि हि....बाधते'। (The last quot. is the same as the 1st quot. on p. 353 of A.T.)
p. 795	= II. 172	—अनुपनीतस्य....मनुः। 'नाभिव्याहारयेद् ब्रह्म....न जायते'। (The same as the 2nd quot. on p. 24 of T.T.)
pp. 799-800	= III. 263 (with K.B.)	—मनुनापि। 'यत्किञ्चिन्मधुनामिश्रं....मघासु च'। इत्यत्र यत्किञ्चिदित्युक्तम्। (The same as the quot. on p. 117 of T.T.)
p. 802	= III. 237b	—'अदैवं भोजयेत्....निर्वपेत्' इति मनुवचने।
,,	= III. 238	—न च 'सहपिण्डक्रियायान्तु....पिण्डनिर्वपणं सुतैः' इति मनुवचने....वाच्यम्।
p. 809	= XI. 202	—'वेदोदितानां...प्रायश्चित्तमभोजनम्' इति मनूक्तेन।
p. 833	= IV. 105	—अतएव मनुनापि। 'निर्घाते....अनध्यायानृतावपि'। ....मृतावपीत्युक्तम्।
p. 834	= IV. 103a	—यथा मनुः। 'विद्युत्.......संप्लवे' इति वस्त्वर्थः। (Part of the 2nd quot. on p. 159 of T.T.)
p. 835	= XI. 236	—मनुः। 'औषधान्यगदो......साधनम्'। (The same as the quot. on p. 677 of J.T.)
p. 836	= XII. 89-90	—मनुः। 'इह चामुत्र......पञ्च वै'।
p. 845	= III. 266	—'कृष्णपक्षे....तयेतराः' इति मनूक्त....निषेधोऽपि नात्र सम्बध्यते। (The same as the quot. on p. 173 of T.T. and as the 1st quotation on p. 191 of Sr.T.)

M.T. Manu	
p. 854 = VI. 38*b*	—एवञ्च 'आत्मन्यग्नीन्....गृहात्' इति मनुवचनस्य ।

7. Saṃskāratattva

Sm.T. Manu	
p. 885 =	—'गर्भवार्द्धुषि कृत्ये च नधिमासं विदुर्बुधाः' इति मनुवचनात् ।
p. 886 = III. 27	—तत्र दानात् पूर्वमर्हणमाह मनुः । 'आच्छाद्य...ब्राह्मो धर्मः प्रकीर्तितः' ।
p. 892 = III. 27	—'आच्छाद्य......ब्राह्मो धर्मः प्रकीर्तितः' । (The same as the above.)
p. 893 = VIII. 227	—एवं 'पाणिग्रहणिका.....सप्तमे पदे' इति मनुवचनं ......अतएव 'निष्ठे'त्युक्तम् ।
„ = III. 31 (with K.B.)	—मनुः । 'ज्ञातिभ्यो........धर्म उच्यते' इति ।
p. 894 = IV. 235 (with K.B.)	—सम्प्रदानार्चनमाह मनुः । 'योऽर्चितं....विपर्य्यये' ।
p. 902 = II. 122, 124-5 (with K.B.)	—तथा च मनुः । 'अभिवादात् परं...पूर्वाक्षरः प्लुतः' ।
p. 922 = II. 35	—यथा मनुः । 'चूडाकर्म....श्रुतिदर्शनात्' इति । (Manu reads °श्रुतिनोदनात्) (The same as the 1st quot. on p. 653 of J.T.)
p. 926 = II. 66*a*	—'अमन्त्रिका तु....स्त्रीणामावृदशेषतः' इति मनुवचनात् ।
p. 927 = XI. 190	—पितृमातृरहितस्य...विषये तु मनुविष्णू । 'येषां द्विजानां .....यथाविध्युपनाययेत्' ।
p. 930 = II. 42-3	—तथा च मनुः । 'मौञ्जी.....पञ्चभिरेव वा' ।
„ = II. 45	—मनुः । 'ब्राह्मणो.......धर्मतः' ।
„ = II. 46-7	—मनुः । 'केशान्तिको.....नाग्निदूषिताः' ।
p. 934 = II. 44*a*	—'कार्पासमुत्तरीयं.....त्रिवृदि'ति मनूक्तेः ।
„ = II. 64	—'मेखलामजिनं......मन्त्रवत्' इति मनुवचनेन ।
p. 935 = II. 48	—'प्रतिगृह्येप्सितं.....यथाविधि' इति मनुवचनात् ।
p. 936 = II. 50	—तथा च मनुः । 'मातरं वा....नावमानयेत्' ।
„ = II. 49	—तथा च मनुः । 'भवत्पूर्वं....भवदुत्तरम्' ।
„ = II. 51	—तथा च मनुः । 'समाहृत्याथ....प्राङ्मुखः शुचिः' ।
„ = II. 186	—तथा च मनुः । 'दूरादाहृत्य...आहिताग्निरतन्द्रितः' । (Manu reads °ताभिरग्निमतन्द्रितः.)

M.T.	Manu	
p. 940	= III. 4	—'गुरुणानुमतः......लक्षणान्विताम्' इति।

8. Ekādaśītattva

E.T.	Manu	
p. 7	= II. 3 (with K.B.)	—अतएव....सम्भवत्वमाह मनुः। 'सङ्कल्पमूलः.... सङ्कल्पजाः स्मृताः'।
p. 13	= VIII. 112 (with K.B.)	—शपथेऽपि मनुः। 'कामिनीषु.....पातकम्'।
p. 25	= X. 92*b*	—अन्त्यजन्मगत 'स्त्र्यहेण शूद्रीभवति ब्राह्मणः क्षीरविक्रयी' इति मन्वाद्युक्तः।
p. 31	= II. 37*a*	—मनुः। 'ब्रह्मवर्चसकामस्य....पञ्चमे' इति।
p. 35	= III. 272*a*	—'न पैत्रयज्ञियो....विधीयते' इति मनुना निषेधात्। (The same as the quot. on p. 264 of Sr.T.)
p. 36	= V. 153	—सभर्तृकायास्तु....निषिद्धो मनुना यथा। 'नास्ति स्त्रीणां ......स्वर्गे महीयते'।
,,	= VI. 3*b*	—'पुत्रेषु भार्य्यां....सहैव वा' इति मनुवचनाच्च।
p. 59	= VIII. 134*b*-135*a*	—अत्र 'पञ्चकृष्णलको....सुवर्णश्चत्वारः' इति मनूक्तम्। (Partly the same as the 2nd quot. on p. 518 of P.T.)
p. 67	=	—'देवतार्थन्तु.....मनुरब्रवीत्' इति वचनात्।
p. 87	= XI. 28-9	—मनुः। 'विश्वैश्च....विद्यते फलम्'।
p. 94	= III. 58*a*	—मनुनापि पञ्चसूनाविवरणे 'चुल्ली'त्युक्तम्।

9. Udvāhatattva

U.T.	Manu	
p. 106	= III. 5	—मनुशातातपौ। 'असपिण्डा....मैथुने'।
,,	= III. 27	—एवञ्च 'आच्छाद्य......ब्राह्मो धर्मः प्रकीर्तितः' इति मन्वादिवचने। (The same as the quot. on pp. 886 and 892 of Sm.T.)
pp. 106-7	= VIII. 227	—यत्तु 'पाणिग्रहणिका....सप्तमे पदे' इति मनुवचनं..... अतएव 'निष्ठे'त्युक्तम्। (The same as the 1st quot. on p. 893 of Sm.T.)
p. 107	= III. 43-4	—'पाणिग्रहणसंस्कारः....शूद्रयोत्कृष्टवेदने' इति मनु-वचनान्तरेऽपि।

U.T.	Manu	
p. 111	= V. 138	—'शूद्राणां मासिकं.....द्विजोच्छिष्टस्य भोजनम्' इति मनुवचने।
p. 114	= IX. 142	—'गोत्ररिक्थे....ददतः स्वधा' इति मनूक्तेः। (Manu क्वचित् for सुतः in the 1st line.)
p. 121	= VIII. 102	—शूद्रतुल्यानाह मनुः। 'गोरक्षकान्....शूद्रवदाचरेत्'।
p. 124	= IX. 89 and IX. 88	—यत्तु मनुवचनम्। 'काम....गुणहीनाय कर्हिचित्'। इति मनूक्त....विषयम्। अतएव गुणवते...... देयेत्याह मनुः। 'उत्कृष्टायाभिरूपाय....दद्याद् यथाविधि'।
p. 128	= III. 37*a*	—'दश पूर्वान्....न्श्चैकविंशति'मिति मनुवचनसमानार्थकम्।
pp. 128-9	= III. 33*b*	—'प्रसह्य कन्याहरणं राक्षसो विधिरिष्यते' इति मनुवचनात्। (Manu reads °विधिरुच्यते.)
p. 129	= III. 34	—छलमाह मनुः। 'सुप्तां...कथितोऽष्टमः'।
,,	= IX. 67–70 (with K.B.)	—घृताभ्यक्त...मनुः। 'यस्या म्रियेत...सकृदृतावृतौ'।
p. 129	= IX. 97	—'कन्यायां...कन्यानुमन्यते' प्राग्वचनं मनोरपि।
p. 130	= VIII. 227	—मनुः। 'मङ्गलार्थं....सप्तमे पदे'। (Manu omits the 1st verse and the 2nd verse is the same as the 1st quot. on p. 893 of Sm.T. and as the quot. on pp. 106-7 of U.T.)
p. 138	= III. 35	—मनुः। 'अद्भिरेव....काम्यया'।
p. 139	= IV. 234	—मनुः। 'येन येन....प्रतिपूजितः'।
p. 140	= IX. 98*a*	—अतएव मनुः। 'आददीत....ददत्'।
,,	= III. 34	—यत्तु 'चतुरो.....वैश्यशूद्रयोः' इति मनुना...विषयम्।
p. 145	= IX. 47	—'सकृदंशो....सकृत्' इति मनुवचनात्।
p. 147	= IX. 11, IX. 13	—मनुः। 'अर्थस्य....पारिणाय्यस्य रक्षणे'।..... 'पानं....दूषणानि षट्'।
p. 149	= III. 8*a*-9*a*	—'नोद्वहेत्........नान्त्यपर्वतनामिकाम्' इत्यादिना निषिद्धासु। (Part of the 2nd quot. on p. 611 of J.T.)
,,	= IX. 46*a*	—मनुः। 'न निष्क्रय....विमुच्यते'।
p. 150	= IX. 54-5	—यत्तु 'ओघवाताहृतं...प्रसवं प्रति' इति मनुवचनं तत्र... परम्।

10. Dāyatattva

D.T.	Manu	
p. 165	= IX. 215	—मनुः । 'भ्रातृणामविभक्तानां...कथञ्चन' ।
,,	= IX. 209	—यथा मनुविष्णू । 'पैतृकन्तु....स्वयमर्जितम्' ।
p. 169	= IX. 165	—अत्रापि विशेषमाह मनुः । 'औरस...भागिनः' ।
,,	= IX. 162	—मनुः । 'यद्येक.....नेतरः' ।
p. 170	= IX. 105	—यथा मनुः । 'ज्येष्ठ....पितरं तथा' ।
p. 171	= IX. 207	—यथा मनुः । 'भ्रातृणां यस्तु....जीवनम्' ।
p. 178	= VIII. 167 (with K.B.)	—मनुः । 'कुटुम्बार्थे....विचालयेत्' ।
,,	= VIII. 166	—मनुः । 'ग्रहीता......स्वतः' ।
p. 180	= VIII. 416*a*, VIII. 416*b*	—यत्तु 'भार्य्या पुत्रश्च....स्मृताः' इत्यत्र...तद्वचनोत्तरार्धे 'यत्ते....तस्य तद्धनम्' इत्यनेन ।
p. 182	= IX. 47	—'सकृदंशो.....सकृत्' इति मनु...वचनेऽपि । (The same as the quot. on p. 145 of U.T.)
pp. 183-4	= Cf. VIII. 37-8 (= Yāj. II. 35-6)	—तथा च मनुः । 'राजा....दण्डमेव च' ।
p. 184	= IX. 200 (with Medh.)	—मनुविष्णू । 'पत्यौ....पतन्ति ते' ।
p. 185	= IX. 139*b*	—'दौहित्रोऽपि.....पौत्रवत्' इति मनुवचने ।
p. 186	= IX. 131*a*	—व्यक्तमाह मनुः । 'मातुश्च...कुमारीभाग एव स' इति ।
,,	= IX. 198	—यत्तु मनुवचनं 'स्त्रियांस्तु (°यान्तु?)...वा भवेत्' इति ।
,,	=	—तदभावे पुत्राधिकारः 'दुहितृणामभावे तु...तद्भवेत्' इति मनुवचनात् ।
,,	= IX. 196-7	—यथा मनुः । 'ब्राह्म....स्तदिष्यते' ।
p. 187	= IX. 183	—'सर्वासामेकपत्नीनामेका...पुत्रवतीर्मनुः' इति मनुस्मृतेः । (The same as the quot. on p. 300 of Sr.T.)
,,	= IX. 186	—अत्र 'त्रयाणामुदकं....नोपपद्यते' इति दायभागप्रकरणीय-मनुस्मृतेः ।
p. 191	= IX. 85	—ज्येष्ठत्वमाह मनुः । 'यदि स्वाश्च....वेश्म च' ।
,,	= IX. 133 (with Gov.)	—'पौत्रदौहित्रयोर्लोके....देहतः' इति मनुवचने ।
p. 192	= IX. 211	—व्यक्तमाह मनुः । 'येषां....न लुप्यते' ।
pp. 192-3	= IX. 212	—केषाम्....स एव । 'सोदर्य्या...सनाभयः' ।

D.T.	Manu	
p. 193	= IX. 156-7 (with K.B.)	—तथा च मनुः। 'समवर्णासु.....पुत्रशतं भवेत्'।
,,	= IX. 112	—तथा हि 'ज्येष्ठस्य विंश....यवीयसः' इति मनुना.... उद्धाराभिधानात्।
,,	=	—द्विजन्मनामपि उद्धारनिरासाय समांशता मनुना विहिता 'समानं समवर्णास्वि'ति वचनमभिधाय 'द्विप्रकारो.... समांशकल्पना' इति।
p. 195	= IX. 186*a*-187*a* (with K.B.)	—तत्र 'त्रयाणामुदकं....नोपपद्यते।....हरेत्' इति मनूक्तात्। (Manu reads भवेत् for हरेत्.) (Partly the same as the 2nd quot. on p. 187 of D.T.)

11. Vyavahāratattva

Vy.T.	Manu	
p. 198	= VIII. 20	—मनुः। 'जातिमात्रोपजीवी....कदाचन। नाध्यापयति .....स्मृतः'। (Manu omits the third line and reads कथञ्चन for कदाचन.)
p. 199	= VIII. 11 and XII. 111	—तथाविधा....सभात्वमाह मनुः। 'यस्मिन् देशे..... सभां विदुः'। विद्वत्....परिषच्छब्दमाह स एव। 'त्रैविद्यो.....परिषत् स्याद्दशावराः'।
p. 200	= VIII. 23	—मनुः। 'धर्मासन....आरभेत्'।
,,	= VIII. 18-9	—मनुनारदबौधायनहारिताः। 'पादो...निन्द्यते'।
p. 211	= VIII. 74*a*	—तत्र साक्ष्यमाह मनुः। 'समक्षदर्शनात् साक्ष्यं श्रवणाच्चैव सिध्यति'।
,,	= VIII. 69*a*	—'अनुभावी....साक्ष्यं विवादिनाम्' इति तद्वचनान्तरात्।
,,	= VIII. 76	—अतएव मनुः। 'यत्रानिरुद्धो....यथाश्रुतम्'।
p. 213	= VIII. 77 (with K.B.)	—तदाह मनुः। 'एकोऽप्यलुब्धः साक्षी....ये वृताः'। (Manu reads एको लुब्धस्त्वसाक्षी०.)
pp. 214-5	= VIII. 68, 69*b*, 70, 87-88	—मनुः। 'स्त्रीणां साक्ष्यं....पातकैः'।
p. 215	= VIII. 89	—'ब्रह्मघ्ना (घ्नो?)......मृषा' इति मनूक्तं दूषणं सत्फलञ्च (सत्यफलञ्च?) 'अश्वमेधसहस्रन्तु...... सत्यमेवातिरिच्यते' इति मनुनारदोक्तं श्रावयेत्। (The second verse is missing in Manu but is Nār. 4/211.)
p. 218	= VIII. 25	—तदाह मनुः। 'बाह्यै......चेष्टितेन च'।

Vy.T. Manu

p. 222 = VIII. 147 —तथा च मनुनारदौ। 'यत्किञ्चिद्दशवर्षाणि....तल्लब्धु-मर्हति'।

p. 228 = VIII. 113, 114*b*—मनुः। 'सत्येन.....पृथक्'।

p. 229 = VIII. 111-2 —मनुः। 'न वृथा......नास्ति पातकम्'।

p. 231 = VIII. 51 —निर्णयोत्तरकृत्यमाह मनुः। 'अर्थे...शक्तितः'।

„ = IX. 233 —मनुः। 'तीरितं.....निवर्तयेत्'।

„ = VIII. 168 —मनुः। 'बलाद्दत्तं....मनुरब्रवीत्'।

p. 232 = VIII. 167 —'कुटुम्बार्थे.......विचालयेत्' इति मनुवचनात्।
(The same as the 1st quot. on p. 178 of D.T.)

12. Śuddhitattva

S.T. Manu

p. 244 = V. 78 —मनुः। 'अन्तर्दशाहे....स्यादनिर्दशम्'।

p. 245 = V. 82 —'शुध्येद्विप्रो....शुध्यति' इति मनूक्त...परम्।

p. 246 = V. 78*a* —'अन्तदशाहे....जन्मनी'।
(Part of the quot. on p. 244 of S.T.)

pp. 248-9 = IV. 35*a* —'क्लृप्त......शुचिः' इति मनूक्त....।

p. 252 = IX. 180 —'क्षेत्रजादीन्.....मनीषिणः' इति मनूक्तेः।

p. 254 = V. 78*a* —अथ.....मनुस्मृतौ 'अन्तर्दशाह' इति श्रवणात्।

„ = V. 83*a* —अतएव मनुनैव 'न वर्धयेदघाहानि' इत्युक्तम्।

pp. 261-2 = V. 65 —तथाहि 'रात्रिभिर्मास....रजस्वला' इति मनुवचने।

p. 264 = V. 71 —तथा च मनुः। 'स्त्रीणामसंस्कृतानान्तु...सनाभयः'।

p. 268 = V. 138 —तथाहि 'शूद्राणां....भोजनम्' इति मनुवचनात्।
(The same as the quot. on p. 111 of U.T.)

„ = X. 43 —इदानीन्तन.....शूद्रत्वमाह मनुः। 'शनकैस्तु....दर्शनेन च'।

p. 269 = II. 30*a* —'नामधेयं......कारयेत्' इति मनुवचनात्।

p. 271 = V. 67-8, V. 66 —एवञ्च....मनुः। 'ऊनद्विवार्षिकं....त्र्यहमेव हि'। अकृतचूडेऽपि स एव। 'नृणाम्....च्छुद्धिरिष्यते'।

p. 274 = V. 77 —'बाले....विशुध्यति' इति मनुवचनात्।

p. 275 = IV. 178 —'येनास्य....दुष्यति' इति मनुवचनात्।

„ = V. 76 —पुत्र...मनुः। 'निदशं...मानवः'।

S.T.	Manu	
p. 276	= V. 82	—तथा च मनुः । 'शुध्येद्विप्रो...शुध्यति' । (The same as the quot. on p. 245 of S.T.)
p. 279	= V. 58	—अतएव 'दन्तजाते.....तथोच्यते' इति मनुवचने ।
p. 280	= V. 80*a*	—'श्रोत्रिये......अशुचिर्भवेत्' इति मनुवचने ।
p. 281	= V. 80*b*	—मनुः । 'मातुले....बान्धवेषु च' ।
,,	= V. 81*b*	—'अश्रोत्रिये......कृत्स्नम्' इति मनुवचनैकवाक्यत्वात् ।
p. 283	= V. 80*b*	—'मातुले....रात्रि'मिति मनुवचने । (Part of the 1st quot. on p. 281 of S.T. above.)
p. 288	=	—मनुः । 'शस्त्रेणाभिमुखो.....विधीयते' ।
p. 293	= V. 86	—मनुः । 'नारं.....ईक्ष्य वा' ।
pp. 293-4	= V. 100-101	—मनुः । 'असपिण्डं...गृहे वसेत्' ।
p. 296	= V. 125	—मनुः । 'त्रीणि....प्रशस्यते' ।
,,	= V. 131	—मनुः । 'मक्षिका...मेध्यानि निर्दिशेत्' ।
p. 297	= V. 114	—मनुः । 'द्रव्याणाञ्चैव.....तक्षणम्' ।
,,	= V. 117	—मनुः । 'अद्भिस्तु....शौचं विधीयते' ।
p. 303	= V. 133	—मलान्याह मनुः । 'वसाशुक्र....नृणां मलाः' ।
,,	= V. 130*b*	—विशेषयति मनुः । 'देहाच्चैव च्युता मलाः' । (Manu reads ०मलाश्च्युताः.)
,,	= III. 269	—मरणान्तरकर्मणि....मनुः । 'प्राचीनावीतिना.... दर्भपाणिना' । (The same as the quot. on p. 185 of T.T. and on p. 231 of Sr.T.)
p. 315	= VIII. 210	—तद्विभागं मनुरप्याह । 'सर्वेषाम्...श्चैकपादिनः' । (The same as the quot. on p. 739 of M.T.)
p. 325	= IX. 106	—'ज्येष्ठेन....मर्हति' इति मनूक्तेः ।
p. 326	= IX. 126*b*	—'यमयोश्चैक...ज्येष्ठता स्मृता' इति मनुवचनान्तरात् ।
pp. 332-3	= III. 269*a*	—अतएव मनुना...उक्तम् । यथा 'प्राचीनावीतिना.... अतन्द्रिणा' इति । (Part of the quot. on p. 185 of T.T. and on p. 231 of Sr.T.)
p. 337	= V. 98	—मङ्गलं....मनुः । 'विप्रः....कृतक्रियः' । (The same as the quot. on p. 278 of Sr.T.)
pp. 347-8	= VIII. 212	—अतएव यज्ञाद्यर्थं....ग्रहणमाह मनुः । 'धर्मार्थं.... तद्भवेत्' ।
pp. 350-1	= X. 115	—मनुः । 'सप्त वित्तागमा...सत्प्रतिग्रह एव च' ।

S.T.	Manu	
p. 352 =	XI. 15	—मनुरपि 'तथैव सप्तमे...हीनकर्मणा'।
p. 355 =	VIII. 105	—अतएव मनुः। 'वाग्दैवत्यैश्च...निष्कृतिं पराम्'।
p. 358 =	XI. 3*a*	—'एतेभ्योऽपि....सदक्षिणम्' इति मनुवचनात्।
p. 361 =		—तथा मनुः। 'वृद्धौ...मनुरब्रवीत्'।...'न तु तृप्येत स्वयं ततः' इति मनुस्मृतेः।
p. 362 =	X. 101–3 (with K.B.)	—मनुः। 'वैश्यवृत्ति....ज्वलनाम्बुसमा हि ते'। (Partly the same as the 4th quot. on p. 353 of A.T.)
„ =		—मनुः। 'यद्यदिष्टतमं....तदेवाक्षयमिष्यते'।
p. 364 =	IV. 229–32	—मनुः। 'वारिदस्तृप्ति......ब्रह्मसार्ष्टिताम्'।
p. 381 =	X. 127 (with K.B.)	—मनुरपि शूद्रस्य...आह। 'धर्मैश्चरन्ति...प्राप्नुवन्ति च'। (The same as the 1st quot. on p. 793 of M.T. Manu and M.T. read धर्मेप्सवस्तु॰.)
p. 383 =	II. 172	—श्राद्धे......मनुः। 'नाभिव्याहारयेद्.....वेदे न जायते'। (The same as the 2nd quot. on p. 24 of T.T.)
p. 384 =	IX. 142*b*	—'गोत्ररिक्थानुगः पिण्डः' इति मनुवचनेन। (Part of the quot. on p. 114 of U.T.)
„ =	IX. 133	—'पौत्रदौहित्रयोर्लोके....तस्य देहतः' इति मनुवचनेन। (The same as the 2nd quot. on p. 191 of D.T.)
p. 385 =	IX. 142*b*	—'गोत्ररिक्थानुगः पिण्डः' इति मनूक्तेः। (The same as the 1st quot. on p. 384 of S.T. and part of the quot. on p. 114 of U.T.)
„ =	IX. 201	—'अनंशौ....निरिन्द्रियाः' इति मनूक्तानाम्।
p. 387 =	IX. 187*a*	—'अनन्तरः सपिण्डाद्....धनं भवेत्' इति धनाधिकारे तथा दर्शनात्। (Part of the quot. on p. 195 of D.T.)
p. 388 =		—'दुहिता....संस्कृता' इति मनुवचनात्।
„ =	IX. 133	—'पौत्रदौहित्रयोर्लोके....तस्य देहतः' इत्यनेन....प्रागेव उक्तत्वात्। (The same as the 2nd quotations on p. 191 of D.T. and on p. 384 of S.T.)
„ =	IX. 183	—यथा मनुः। 'सर्वासामेकपत्नीनामेका...पुत्रवतीर्मनुः'। (The same as the quot. on p. 300 of Sr.T. and as the 1st quot. on p. 187 of D.T.)
p. 389 =	IX. 182	—तमाह मनुः। 'भ्रातृणामेकजातानामेक...पुत्रिणो मनुरब्रवीत्'।

S.T.	Manu	
p. 389	= IX. 138*a*	—तथाहि 'पुन्नाम्नो....यतेत सः' इति मनुवचने.... विहितम् । (Manu reads the second line otherwise.)
p. 391	= IX. 142*b*	—धनग्राहित्वेनापि.....मनुः । 'गोत्रऋक्थानुगः पिण्डः' इति । (The same as the 1st quotations on pp. 384 and 385 of S.T. and part of the quot. on p. 114 of U.T.)
p. 399	= V. 70*b*	—अतएव मनुः । 'जन्मन्ये....शुद्धिरिष्यते' ।

13. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T.	Manu	
p. 491	= III. 206	—इदञ्च करप्रोञ्छनं...इत्याह मनुः । 'नुप्य पिण्डां.... लेपभागिनाम्' ।
p. 494	= III. 248*b* (with K.B.)	—तदुक्तं मनुना 'दक्षिणां.....पितॄन्' इति । (The same as the 1st quotations on p. 183 of T.T. and on p. 244 of Sr.T.)

14. Devapratiṣṭhātattva

D.P.T.	Manu	
p. 508	= VIII. 134*b*-135*a*	—पलमाह मनुः । 'पञ्चकृष्णलको...श्चत्वारः' इति । (The same as the quot. on p. 59 of E.T. and partly the same as the 2nd quot. on p. 518 of P.T.)

15. Śrīpuruṣottamatattva

S.P.T.	Manu	
p. 568	= IX. 314	—'यैः कृतः.....प्रकोप्य तान्' इति मनुनाभिहितत्वाच्च ।

16. Divyatattva

Div.T.	Manu	
p. 580	= VIII. 132	—'जालान्तरगते....प्रचक्षते' इति मनूक्तम् ।
p. 581	= VIII. 134*b*	—'पञ्चकृष्णलको...षोडश' इत्युक्ता । (The same as the 2nd quot. on p. 518 of P.T. and part of the quotations on p. 59 of E.T. and on p. 508 of D.P.T.)
p. 587	= III. 2	—तथा च मनुः । 'वेदानधीत्य....माचरेत्' इति ।
p. 596	= VIII. 134*b*-135*a*	—पलपरिमाणमाह मनुः । 'पञ्चकृष्णलको...श्चत्वारः' इति । (The same as the quotations on p. 59 of E.T. and on p. 508 of D.P.T. and partly the same as the 2nd quot. on p. 518 of P.T. and as the quot. on p. 581 of Div. T.)

A.T. Yāj.	
p. 334 = I. 20*b*-21*b*	—याज्ञवल्क्यः। 'अद्भिस्तु...स्पृष्टाभिरन्ततः'।
p. 340 = I. 196	—याज्ञवल्क्यः। 'स्नात्वा.....विपरिधाय च'।
p. 345 = I. 98*b*	—एतत्परमेव 'प्रातःसन्ध्यां ततः कुर्य्यात् दन्तधावनपूर्वकम्' इति याज्ञवल्क्यवचनम्। (Yāj. reads प्रातःसन्ध्यामुपासीत दन्तधावनपूर्विकाम्)
p. 346 = I. 99*b*	—याज्ञवल्क्यः। 'वेदार्थानधिगच्छेत्तु...विविधानि च'।
p. 350 = I. 100*a*, I. 123	—याज्ञवल्क्यः। 'उपेयादीश्वरञ्चैव...सिद्धये'। 'वयोबुद्ध्यर्थ.....अशठान्तथा'।
p. 352 = I. 120	—याज्ञवल्क्यः। 'शूद्रस्य.....द्विजातिहितमाचरन्'।
p. 354 =	—याज्ञवल्क्यः। 'वृद्धेर्वृद्धि....कायकर्मणा'।
pp. 364-5 =	—याज्ञवल्क्यः। 'ब्रह्मक्षत्रविशामेव...शोधयेद् बुधः'।
p. 365 = I. 121	—एवञ्च 'भार्य्यारतिः....ह्रापयेत्' इति याज्ञवल्क्यविशेषोपदिष्ट....प्रतीयते। (Partly the same as the quot. on p. 24 of T.T.)
pp. 366-7 = I. 159*a*	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'पञ्च पिण्डान्...परवारिणि'। (Yāj. reads °परवारिषु.)
p. 373 =	—अत्र...याज्ञवल्क्योक्त-प्रयोगविधिर्ग्राह्यः। स च 'अन्वारब्धेन.....प्रणवादिना'।
p. 377 =	—'तिलानामप्यभावे तु......चान्यथा' इति याज्ञवल्क्यात्।
p. 379 =	—'सवर्णेभ्यो.......नान्यवर्णेभ्य एव च' इति याज्ञवल्क्यीयात्।
,, =	—याज्ञवल्क्यः। 'स्नात्वैव.....प्रक्षालयेत्तदा'।
p. 380 =	—अतएव याज्ञवल्क्यः। 'सर्वावस्थोऽपि...अन्त्यजन्मगतोऽपि सन्'।
p. 381 =	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'सन्धौ.....रवौ'।
p. 382 =	—तत्र.....याज्ञवल्क्यः। 'यन्न्यून....मन्त्रेणाविकलं भवेत्'।
p. 389 =	—ब्राह्मणसर्वस्वे शङ्खयाज्ञवल्क्यौ। 'प्रणवो....क्रमशस्तु वै'।
p. 395 = I. 101	—तत्र याज्ञवल्क्यः। 'वेदाथर्व.....जपेत्'।
p. 400 =	—'द्विजस्तृणैधः....स्ववदाहरेत्' इति याज्ञवल्क्यात्।
p. 422 = I. 103*a*	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'देवेभ्यश्च....हरेत्'।

A.T.	Yāj.	
p. 425	= I. 121	—'भार्य्यारतिः. . . . . हापयेत्' इति याज्ञवल्क्याच्च । (The same as the quot. on p. 365 of A.T.)
p. 450	= I. 180-81	—याज्ञवल्क्यः । 'वसेत्. . . . मांसस्य वर्जनात्' । (Yāj. reads °मांसविवर्जनात्.)
p. 454	=	—'अज्ञातञ्च सदा शुचि' इति याज्ञवल्क्यैकवाक्यत्वात् ।
p. 460	= I. 114	—याज्ञवल्क्याङ्गिरसौ । 'उपास्य. . . . संविशेत्' ।
p. 461	= I. 79 (with Mit.)	—याज्ञवल्क्यः । 'षोडशर्त्तु. . . . वर्जयेत्' ।
p. 464	= I. 80*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'एवं गच्छन्. . . . . वर्जयेत् । सदोपवीतिना. . . . कृतम् ।' (Yāj. omits the last two lines.)
p. 465	= I. 80*b*	—'शस्त. . . . पुमान्' । (Yaj. reads सुस्थ for शस्त.)

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Yāj.	
p. 469	= I. 18*b* (with Mit.)	—तथा याज्ञवल्क्यः । 'प्राग् (वा) ब्राह्मेण. . . . स्पृशेत्' । (Part of the 1st quot. on p. 334 of A.T.)
p. 472	= III. 299	—यथा. . . . याज्ञवल्क्यः । 'घटे. . . . सत्क्रिया' ।
p. 473	= III. 222	—तथा च याज्ञवल्क्यः । 'प्रायश्चित्तमकुर्वाणाः. . . . दारुणान्' ।
,,	= III. 219	—'विहितस्या. . . . पतनमृच्छति' इति याज्ञवल्क्यवचने प्रत्यवायश्रुतेः ।
p. 478	= I. 7*b* (with टीका =D.K.)	—'सम्यक्. . . . . . स्मृतम्' इति याज्ञवल्क्यवचनात् । तथा 'धर्माय. . . . . . न निष्फलः' इति तट्टीकायाम् ।
p. 480	= III. 219	—यथा याज्ञवल्क्यः । 'विहितस्या. . . . पतनमृच्छति' । (The same as the 2nd quot. on p. 473 of P.T.)
p. 481	= III. 292*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'विप्र. . . . निपातने' ।
,,	= III. 233, III. 281	—तथा हि याज्ञवल्क्यः । 'आचार्य्यपत्नीं. . . . योषितः' । तथा 'अवकीर्णी. . . . . विशुध्यति' ।
p. 486	= I. 215	—याज्ञवल्क्यः । 'अयाचिताहृतं. . . . . द्विषंस्तथा' । (Yāj. reads °तथा द्विषः.)
p. 513	= II. 170	—याज्ञवल्क्यः । 'विक्रेतुर्दर्शनाच्छुद्धिः. . . विक्रयी' ।
p. 515	= II. 177	—यथा याज्ञवल्क्यः । 'दशैक. . . . परीक्षणम्' ।
,,	= II. 256	—याज्ञवल्क्यः । 'राजदैवोपघातेन. . . . . प्रयच्छतः' ।

P.T. Yāj.	
p. 517 = I. 364*a*	—तत्र 'ताम्रिकः वार्षिकः (कार्षिकः?)पणः' इति याज्ञवल्क्यवचनेन । (Yāj. reads कार्षिकस्ताम्रिकः०.)
p. 529 = II. 163	—स्वाम्यभावेनोत्सृष्टपशोः...मोच्यत्वमप्याह याज्ञवल्क्यः । 'महोक्षोत्सृष्टपशवः...परिप्लुताः' ।
p. 530 = II. 161	—'यावत्शस्यं....दण्डमर्हति' (इति) याज्ञवल्क्यवचने ।
pp. 534-5 = III. 285*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'क्रियमाणोपकारे...न पातकम् । विपाके ...भेषजाग्निक्रियासु च' । (Yāj. omits the second line.)
p. 537 = II. 226 and I. 364*b* — 365*a*	—याज्ञवल्क्योक्तदण्डविधौ...यथा...'लिङ्गस्य...दमः' ....स तु....तेनैवोक्तः यथा 'साशीति.... मधमः स्मृतः' ।
p. 540 = III. 252*a* (with Mit.)	—यथा याज्ञवल्क्यः । 'चरेद्व्रतमहत्वापि...समागतः' ।
„ = III. 292*a*	—ततश्च 'विप्रदण्डोद्यमे....निपातने' इति याज्ञवल्क्यदण्डोद्यमे । (The same as the 1st quot. on p. 481 of P.T.)
p. 544 = III. 221 (with Mit.)	—'प्रायश्चित्तै....वचनादेव जायते' इति याज्ञवल्क्यवचनात् । (Yāj. reads °वचनादिह°.)
p. 545 = III. 298 (with Mit.)	—अतएव.....याज्ञवल्क्योक्तम् । 'शरणागत..... निमान्' ।
p. 552 = III. 314	—सान्तपनमाह याज्ञवल्क्यः । 'कुशोदकञ्च....चरन्' । (Yāj. reads कुशोदकं तु and चरेत्.)
p. 555 = II. 235*b*–237*b*	—याज्ञवल्क्येनाप्यत्र दण्डविधानात् प्रायश्चित्तं सूचितम् । यथा 'अयुक्तं शपथं....शतदण्डभाक्' ।
„ = III. 314-5	—महासान्तपनमाह याज्ञवल्क्यः । 'कुशोदकञ्च..... महासान्तपनः स्मृतः' । (Yāj. reads सप्ताहेन तु for सप्ताहेनैव in the 2nd verse. Partly the same as the quot. on p. 552 of P.T.)

5. Jyotistattva

J.T. Yāj.	
p. 617 = I. 80	—यथा याज्ञवल्क्यः । 'एवं गच्छन्.....पुमान्' । (The same as the traced portions of the quot. on pp. 464 and 465 of A.T., combined together.)
pp. 677-8 = III. 165	—व्यक्तमाह याज्ञवल्क्यः । 'वर्त्याधार.....प्राणसंशयः' । [Yāj. reads देह (प्राण)-संक्षयः.]

6. Malamāsatattva

M.T.	Yāj.	
p. 742 =	I. 347*b*-348*a*	—अतएव याज्ञवल्क्यः । 'दैवे....पौर्वदेहिकम्' ।
p. 747 =	I. 11*a*–13*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'गर्भाधानमृतौ....समुद्भवम्' ।
„ =	I. 79*a*	—स च कालो याज्ञवल्क्योक्तः । 'षोडशर्त्तुर्निशाः.... संविशेत्' । (Part of the quot. on p. 461 of A.T.)
p. 748 =	I. 37 (with D.K., K.B. and Mit.)	—उपनयनोत्तरावधिमाह याज्ञवल्क्यः । 'आषोडशाच्च... औपनायनिकः परः' ।
p. 750 =	II. 265	—'जिह्मां (ह्मं?).....कर्षककर्मिणाम्' इति सम्भूयवाणिज्ये याज्ञवल्क्यवचनात् ।
p. 794 =	I. 312*b*	—'श्रौतस्मार्त....ऋत्विजः स्वयम्' इति याज्ञवल्क्योक्तेः । (Yāj. reads एव चर्त्विजः for ऋत्विजः स्वयम्.)
„ =	I. 121*b*	—'नमस्कारेण मन्त्रेण....हापयेत्' इति याज्ञवल्क्यीयेन । (The same as the quot. on p. 24 of T.T. and part of the quot. on p. 365 of A.T.)
p. 800 =	I. 260 (with Mit.)	—याज्ञवल्क्येनापि । 'यद्ददाति गयास्थश्च...मघासु च विशेषतः' । (Yāj. reads वर्षास्वेवं and न संशयः for तथा वर्षा and विशेषतः respectively.)
p. 811 =	I. 248	—अन्यथा 'प्रदक्षिणमनुव्रज्य....ब्राह्मणैः सह' इति याज्ञवल्क्योक्तस्य ।
p. 836 =	III. 165	—व्यक्तमाह याज्ञवल्क्यः । 'वर्त्याधार....प्राणसंशयः' । (The same as the quot. on pp. 677-8 of J.T.)
p. 847 =	II. 265	—तथा च याज्ञवल्क्यः । 'जिह्मं....कर्षककर्मिणाम्' । (The same as the quot. on p. 750 of M.T.)

7. Saṃskāratattva

Sm.T.	Yāj.	
p. 881 =		—'प्रमादात् कुर्वतां....विष्णोः संस्मरणाय वै' इति याज्ञवल्क्यात् ।
p. 892 =	I. 58 and 60	—याज्ञवल्क्यः । 'ब्राह्मो...महात्मना' । (Yāj. reads the third line differently in the text portion but similarly with the above quot. in a footnote as a diff. read. and reads the latter half of the fourth line as षड्वंश्यान् सह चाऽऽत्मना.)
p. 893 =	I. 63-4	—दानाधिकारमाह याज्ञवल्क्यः । 'पिता...स्वयं वरम्' । (Yāj. reads गम्यं for कामं.)

Sm.T. Yāj.

p. 908 = I. 79*a* —याज्ञवल्क्यः । 'षोडशर्त्तु....संविशेत्' ।
(The same as the 2nd quot. on p. 747 of M.T. and part of the quot. on p. 461 of A.T.)

„ = I. 11*a*–13*a* —तथा च याज्ञवल्क्यः । 'गर्भाधानमृतौ....समुद्भवम्' ।
(The same as the 1st quot. on p. 747 of M.T.)

p. 916 = I. 236*b* —'यथालाभोपपन्नं वा....विशेषतः' इति याज्ञवल्क्यवचने पात्रे तद्दर्शनात् ।
(Yāj. reads यथालाभोपपन्नेषु°.)

p. 926 = I. 13*b* —'तूष्णीमेताः....समन्त्रकः' इति याज्ञवल्क्यवचनाच्च ।

p. 936 = I. 30 —'आदिमध्यावसानेषु.....यथाक्रमम्' इति याज्ञवल्क्यवचनाच्च ।

pp. 943-4 = I. 293*b*–307*a*—याज्ञवल्क्यः । 'श्रीकामः.....पूज्यतमा ग्रहाः' ।

8. Ekādaśītattva

E.T. Yāj.

p. 7 = III. 318 —'एकभक्तेन....पादकृच्छ्र उदाहृतः' इत्यादियाज्ञवल्क्याद्युक्तेषु ।

p. 22 = I. 79 (with Mit.) —याज्ञवल्क्यः । 'षोडशर्त्तु....वर्जयेत्' ।
(The same as the quot. on p. 461 of A.T. and partly the same as the 2nd quot. on p. 747 of M.T. and as the 1st quot. on p. 908 of Sm.T.)

p. 26 = III. 219 —यद्यपि 'विहितस्या....पतनमृच्छति' इति याज्ञवल्क्यवचनात् ।
(The same as the 2nd quot. on p. 473 of P.T.)

p. 67 = —'द्विजस्तृणैः (°णैधः?)......स्वयमाहरेत्' इति याज्ञवल्क्यात् ।
(The same as the quot. on p. 400 of A.T.)

9. Udvāhatattva

U.T. Yāj.

p. 106 = I. 58*a* (with Mit.) —अतएव 'ब्राह्मो....शक्त्यलङ्कृता' इति याज्ञवल्क्यवचने ।
(Part of the quot. on p. 892 of Sm.T.)

p. 107 = I. 78 —याज्ञवल्क्यः । 'लोकानन्त्यं....सुरक्षिताः' ।

p. 113 = II. 130*b* —दत्तकपुत्रमाह याज्ञवल्क्यः । 'दद्यान्माता....दत्तको भवेत्' ।
(Yāj. reads °दत्तकः स्मृतः.)

U.T. Yāj.

pp. 125-6 = I. 347*b*-348*a* —अतएव याज्ञवल्क्यः । 'दैवे.....पौर्वदेहिकम्' । (The same as the quot. on p. 742 of M.T.)

p. 127 = II. 124 —संस्कृतानामधिकारमाह याज्ञवल्क्यः । 'असंस्कृतास्तु.... तुरीयकम्' । (Yāj. reads असंस्कृताश्च°.)

" = I. 63–65 —तथा 'पिता.....आव्रजेत्' । (Partly the same as the quot. on p. 893 of Sm.T. Yāj. reads पूर्वात् for कन्यां in the last line.)

" = II. 131*b* —'दत्तात्मा तु स्वयं दत्तः' इति याज्ञवल्क्योक्त° ।

p. 128 = I. 58–61 —ब्राह्मादीनाह याज्ञवल्क्यः । 'ब्राह्मो...च्छलात्' । (Partly the same as the quot. on p. 892 of Sm.T. Yāj. reads गोद्वयम् in the third line, षड्वंश्यान् सह चाऽऽत्मना in the sixth line and कन्यकां in the eighth line for गोयुगम्, षड्वंश्यांश्च सहात्मना and कन्यका respectively.)

p. 129 = I. 67*a* —क्षतयोन्या अपि संस्कारमाह याज्ञवल्क्यः । 'अक्षता.... संस्कृता पुनः' इति ।

p. 140 = II. 146 —याज्ञवल्क्यः । 'दत्तां....व्ययम्' । (Yāj. reads दद्यात् सहोदयम् and सर्वम् for दद्याच्च सोदयम् in the 1st line and दत्तम् in the 2nd line respectively.)

10. Dāyatattva

D.T. Yāj.

pp. 162-3 = II. 135-6 —दायभागमुपक्रम्य 'पत्नी....विधिः' इति याज्ञवल्क्योक्तेः । (cf. दायभाग for the subsequent prose comment.)

p. 166 = —यथा याज्ञवल्क्यः । 'मणिमुक्ता....पितामहः' ।

" = II. 115 —यथा याज्ञवल्क्यः । 'यदि कुर्य्यात्....श्वशुरेण वा' ।

" = II. 148 —'अधिविन्नस्त्रियै...प्रकीर्तितम्' इति विवाहे याज्ञवल्क्य-दर्शनेन ।

" = II. 121 —'भूर्या.....चोभयोः' इति याज्ञवल्क्योक्तञ्च ।

p. 167 = —तथा च 'स्थावरं....विक्रयः' ।

p. 168 = II. 114 —याज्ञवल्क्यः । 'विभागश्चे (ञ्चे?) त्....समांशिनः' ।

p. 169 = II. 133*b*–134*b* —याज्ञवल्क्यः । 'जातोऽपि....सुतादृते' ।

D.T. Yāj.	
p. 175 = II. 123*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'पितृभ्याञ्चैव...धनं भवेत्' । (Yāj. reads पितृभ्यां यस्य० ।)
„ = II. 23	—'सर्वेष्वेव विवादेषु......वलवत्तरा' इति याज्ञवल्क्य-वचनात् ।
p. 177 = II. 119	—अतएव याज्ञवल्क्यः । 'क्रमादभ्यागतं....लब्धमेव च' ।
p. 179 = II. 52	—अतएव याज्ञवल्क्यः । 'भ्रातॄणामथ........तत्-स्मृतम्' ।
pp. 179-80 = II. 115*a*	—तथापि 'यदि कुर्य्यात्....समांशिकाः' इति याज्ञवल्क्येन । (Part of the 2nd quot. on p. 166 of D.T.)
p. 181 = II. 28	—याज्ञवल्क्यः । 'आगमस्तु....गरीयसी' ।
p. 184 = II. 265*a*	—प्रत्युत 'जिह्वं....निर्लभिम्' इति याज्ञवल्क्यीयेन । (Part of the quot. on pp. 750 and 847 of M.T.)
p. 185 = II. 147	—याज्ञवल्क्यः । 'दुर्भिक्षे.....दातुमर्हति' ।
p. 187 = II. 132*b*	—'पिण्डदोऽशहरः' इति याज्ञवल्क्यीयात् ।
pp. 188-9 = II. 135-136	—याज्ञवल्क्यः । 'पत्नी......विधिः' । (The same as the quot. on pp. 162-3 of D.T.)
p. 192 = II. 138-9	—तथा च याज्ञवल्क्यः । 'संसृष्टिनस्तु....नान्यमातृजः' ।
p. 196 = II. 120*b* (with Mit.)	—'अनेकपितृकाणान्तु पितृतो भागकल्पना' इत्यत्र ।

11. Vyavahāratattva

Vy.T. Yāj.	
p. 197 = II. 5	—अत्र याज्ञवल्क्यः । 'स्मृत्याचार...पदं हि तत्' ।
p. 199 = II. 2	—तथाविधानाह याज्ञवल्क्यः । 'श्रुताध्ययन.....ये समाः' ।
p. 201 = II. 9*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'अभियोगं....प्रत्यभियोजयेत्' ।
p. 202 = II. 10*b*	—तथा च याज्ञवल्क्यः । 'उभयोः...तयोः' ।....तदाह । 'प्रत्यर्थी.....हीयते' ।.....याज्ञवल्क्यः ।
II. 12	—'साहस...स्मृतः' । (Yāj. omits the 2nd line of the 1st quot.)
p. 205 = II. 19	—अतएव याज्ञवल्क्यः । 'छलं.....व्यवहारतः' ।
p. 206 = II. 7*a*	—याज्ञवल्क्यः । 'श्रुतार्थं.......सन्निधौ' ।
p. 208 = II. 17	—तथा च याज्ञवल्क्यः । 'साक्षिपूभयतः.....भवन्त्युत्तर-वादिनः' ।

Vy.T. Yāj.	
p. 208 = II. 24	—'पश्यतो...धनस्य दशवार्षिकी' इति याज्ञवल्क्यीयं बीजं ......'परेण...भूमेर्विंशतिवार्षिकी' इति....भवदेवभट्टः। 'पश्यतो....भूमेर्विंशतिवार्षिकी।.....धनस्य दशवार्षिकी' इति शूलपाणिधृतपाठोऽपि तत्रार्थे प्रमाणम्। (Yāj. reads as the 2nd reading, accepted by Śūlapāṇi with the simple change of भूमेर्हानिर् for हानिर्भूमेर्।)
p. 210 = II. 7*b*	—याज्ञवल्क्यः। 'ततोऽर्थी.....साधकम्'। (Yāj. reads साधनम्.)
p. 211 = II. 22	—लिखिताद्यभावेनापि दिव्यमाह याज्ञवल्क्यः। 'प्रमाणं......दिव्यान्यतममुच्यते'।
" = II. 95-6	—दिव्यानाह स एव। 'तुलाग्न्यापो....नृपद्रोहेऽथ पातके'।
p. 212 = II. 69	—याज्ञवल्क्यः। 'त्र्यवराः.....स्मृताः'। (Yāj. reads ०पराः for ०रताः in the 1st line.)
" = II. 72*a*	—त्र्यवरा...स एव। 'उभयानुमतः....धर्मवित्'। (Yāj. reads भवत्येकोऽपि for भवेदेकोऽपि.)
p. 215 = II. 77	—याज्ञवल्क्यः। 'न ददाति हि यः साक्ष्यं...चैव हि'।
" = II. 79 and II. 83	—याज्ञवल्क्यः। 'सत्यां प्रतिज्ञां...सारस्वतो द्विजैः'। (Yāj. reads a bit differently.)
" = II. 78	—'द्वैधे....गुणवत्तराः'। (Yāj. reads गुणवत्तमाः.)
pp. 216-7 = II. 20	—याज्ञवल्क्यः। 'निह्नुते......ग्राह्यस्त्वनिवेदितः'। (Yāj. reads a slight differently.)
p. 218 = II. 13–15	—मुखनिरूप्यत्वे तु याज्ञवल्क्यः। 'देशाद्देशान्तरं...स दुष्टः परिकीर्तितः'। (Yāj. reads the last line a bit differently.)
p. 220 = II. 80	—याज्ञवल्क्यः। 'उक्तेऽपि...पूर्वसाक्षिणः'। (Yāj. reads गुणवत्तमाः for गुणवत्तराः in the 1st line.)
" = II. 82	—तथा। 'यः साक्ष्यं....विवासयेत्'। (Yāj. reads a slight differently.)
p. 222 = II. 24	—तत्र याज्ञवल्क्यः। 'पश्यतो...दशवार्षिकी'। (The same as the 2nd quot. on p. 208 of Vy.T.)
pp. 223-4 = II. 25	—पश्यतो...इत्यभिधाय याज्ञवल्क्यः। 'आधि....धनैरिह'। (Yāj. reads °धनैरपि।)

Vy.T. Yāj.	
p. 224 = II. 27–29 (with D.K. and Mit.)	—याज्ञवल्क्यः । 'आगमो....विना कृता'।
p. 225 = II. 23	—'सर्वेष्वेव.....बलवत्तरा' इति याज्ञवल्क्यवचनान्निर्णयः। (The same as the 2nd quot. on p. 175 of D.T.)
p. 226 = I. 350*b*-351*a*	—'हिरण्यभूमिलाभेभ्यो.....तत्प्राप्ताविति वेदविदां मतम्' इति याज्ञवल्क्योक्तार्थशास्त्रार्थमुत्सृज्य। (Yāj. reads °लाभेषु and °तत्प्राप्तौ रक्षेत् सत्यं समाहितः।)
p. 231 = I. 366	—याज्ञवल्क्यः। 'ज्ञात्वापराधं....दापयेत्'।
" =	—याज्ञवल्क्यः। 'दुर्दृष्टांस्तु.....विधिः'।
pp. 231-2 = II. 31-2 (with Mit. and D.K.)	—याज्ञवल्क्यः। 'बलोपाधि.......सिध्यति'। (Yāj. reads बहिःशत्रु for बहिर्ग्राम in the 2nd line.)

12. Śuddhitattva

S.T. Yāj.	
p. 240 = I. 348*a*	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'तत्र दैव....दैहिकम्'। (Part of the quot. on p. 742 of M.T. and on pp. 125-6 of U.T.)
p. 245 =	—'उपनीय...उदाहृतः' इति याज्ञवल्क्योक्तेः।
p. 265 = III. 82	—'नवमे.....सज्वरः' इति याज्ञवल्क्योक्त°।
p. 268 = I. 14	—तत्रोपनयनकालश्च 'गर्भाष्टमे....यथाकुलम्' इति याज्ञवल्क्योक्तेः।
p. 271 = I. 14*a*	—'गर्भाष्टमे....नायनम्' इति याज्ञवल्क्यात्। (Part of the quot. on p. 268 of S.T.)
p. 282 = II. 133*b*-134*a*	—'जाता(तोऽ?)पि....स्त्वर्द्धभागिनम्' इति याज्ञवल्क्यदर्शनात्।
p. 286 = III. 6*a*	—अतएव 'पाषण्डमाश्रितास्तेनाः' इति याज्ञवल्क्यः।
p. 290 = I. 203*a*	—'दातव्यं...पात्र' इति याज्ञवल्क्यात्।
p. 291 = III. 29*a*	—अतएव 'आपद्यपि....सद्यःशौचं विधीयते' इति याज्ञवल्क्यवचने।
p. 293 = III. 26*b*-27*a*	—यत्तु याज्ञवल्क्यवचनम् 'ब्राह्मणेनानुगन्तव्यो....घृतभुक् शुचिः'।
p. 298 = III. 18	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'त्रिरात्रं.....मातुरेव हि'।
" =	—'आदन्तजननात्......अतःपरम्' इति याज्ञवल्कीयेन।
p. 303 = III. 1*a*	—याज्ञवल्क्यः। 'ऊनद्विवर्षे....ततः'।

S.T. Yāj.	
p. 312 =	—'नग्नः....पितृदेवताः' इति याज्ञवल्क्यवाक्यञ्च।
p. 318 = III. 7–14	—याज्ञवल्क्यः। 'कृतोदकान्....स्नानसंयमात्' इति।
p. 322 =	—'पिण्डयज्ञावृता....दिनत्रयम्' इति याज्ञवल्क्यीय°।
p. 328 = II. 265	—तथा च याज्ञवल्क्यः। 'जिह्मं.....कर्मिणाम्'। (The same as the quot. on pp. 750 and 847 of M.T. and partly the same as the quot. on p. 184 of D.T.)
p. 332 =	—'पिण्डयज्ञावृता.....दिनत्रयम्' इति याज्ञवल्क्येन....तातिदेशात्। (The same as the quot. on p. 322 of S.T.)
p. 336 = III. 25	—'निवासे राजनि......विद्युता तथा' इति याज्ञवल्क्यवचने।
p. 350 = I. 200	—याज्ञवल्क्यः। 'न विद्यया.....पात्रं प्रचक्षते'।
„ = I. 203*a*	—याज्ञवल्क्यः। 'दातव्यं....विशेषतः'। (Partly the same as the quot. on p. 290 of S.T.)
p. 352 =	—यत्तु 'द्रव्यमस्वामि......समश्नुयात्' इति याज्ञवल्क्यीयेन।
„ = III. 42*a*	—अतएव याज्ञवल्क्यः। 'बुभुक्षित....हरेत्'।
p. 355 = I. 294*b*-295*a*	—याज्ञवल्क्यः। 'सूर्य्यः....ग्रहाः स्मृताः'।
p. 360 = I. 202	—अतएव याज्ञवल्क्यः। 'विद्यातपोभ्यां...मेव च'।
p. 361 = I. 213–14, I. 215	—याज्ञवल्क्यः। 'प्रतिग्रह....पुष्कलान्'। अपवादमाह स एव। 'कुशाः....वारि च'।....तथा। 'एधोदकं ....दक्षिणाम्'। तथा च मनुः (याज्ञवल्क्यः?)। 'अयाचिताहृतं....द्विषः'। (The last quot. is the same as the quot. on p. 486 of P.T.)
pp. 361-2 = I. 127*a*	—अतएव यज्ञार्थे....याज्ञवल्क्यः। 'चाण्डालो....भिक्षणात्'।
p. 365 = I. 211	—याज्ञवल्क्यः। 'गृहधान्या....सुखी भवेत्'।
„ = I. 204–6	—याज्ञवल्क्यः। 'हेमशृङ्गी...पूर्वेण विधिना ददत्'।
pp. 365-6 = I. 207-8	—उभयतोमुखीमाह याज्ञवल्क्यः। 'यावद्वत्सस्य...स्वर्गे महीयते'।
p. 366 = I. 210	—याज्ञवल्क्यः। 'भूदीपाश्वा....स्वर्गे महीयते'।

S.T. Yāj.

p. 381 = I. 121*b* —'नमस्कारेण....हापयेत्' इति याज्ञवल्क्यवचनात्।
(The same as the quot. on p. 24 of T.T. and as the 2nd quot. on p. 794 of M.T. and part of the quot. on p. 365 of A.T.)

p. 384 = II. 135*a*-136*a* —यथा याज्ञवल्क्यः। 'पत्नी....धनभागुत्तरोत्तरः' इति।
(Part of the quot. on pp. 162-3 and pp. 188-9 of D.T.)

p. 385 = III. 5*b* and part of III. 6*a* —व्यक्तं याज्ञवल्क्येन। 'न ब्रह्मचारिणः...योषितः'।
(Yāj. reads the last one and a half line otherwise.)

p. 393 = I. 253*b* —याज्ञवल्क्येनापि समन्त्रक....सपिण्डनञ्चोक्त्वा 'एतत् सपिण्डीकरणम्...स्त्रिया अपि' इत्यनेन...तथैवेत्युक्तम्।
(The same as the quot. on p. 14 of T.T. and on p. 295 of Sr.T. and part of the quot. on p. 15 of T.T.)

13. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. Yāj.

p. 487 = I. 229*b*–30*b* —'आवाहयेद्....यवांस्तथा' इति याज्ञवल्क्येनावाहने।
(The same as the 2nd quot. on p. 211 of Sr.T.)

p. 489 = —पवित्राणि याज्ञवल्क्यश्लोकत्रयाणि।

14. Divyatattva

Div.T. Yāj.

p. 574 = II. 95 —तत्र महाभियोगे दिव्यानाह याज्ञवल्क्यः। 'तुलाग्न्यापो ....योक्तरि'।
(1st part of the 2nd quot. on p. 211 of Vy.T.)

p. 575 = II. 96 —प्रत्यर्थिस्वीकारेणार्थिनोऽपि दिव्यमाह याज्ञवल्क्यः। 'रुच्यावान्यतरः....पातके'।
(2nd part of the 2nd quot. on p. 211 of Vy.T.)

pp. 577-8 = II. 98 —यथा याज्ञवल्क्यः। 'तुला....विषस्य वा'।

p. 580 = II. 99*a* —एवञ्च 'नासहस्राद्....न विषं तथा' इति याज्ञवल्क्यवचनम्। (Yāj. reads differently.)

p. 589 = II. 100–102 —याज्ञवल्क्यः। 'तुलाधारण...तुलामित्यभिमन्त्रयेत्'।

p. 595 = II. 106*b*, —तथा च याज्ञवल्क्यः। 'षोडशाङ्गुलकं.....तावदन्तर 'मिति। तथा 'मण्डले मण्डले...कारिणः'।...

II. 103 तथा च याज्ञवल्क्यः। 'करौ...वेष्टयेत्'।

p. 596 = II. 104*a* —'त्वमग्ने सर्वभूताना 'मिति याज्ञवल्क्योक्तं मन्त्रं ब्रूयादित्यर्थः।

Div.T. Yāj.

p. 597 = II. 104 —अनेन याज्ञवल्क्योक्तेनाभिमन्त्रयेत् । 'त्वमग्ने सर्वभूतानाम् ....करे मम'।
(Partly the same as the quot. on p. 596 of Div.T.)

" = II. 105 —तदनन्तरं याज्ञवल्क्यः । 'तस्येत्युक्तवतो...उभयोरपि'।

" = II. 106*a* —याज्ञवल्क्यः । 'स तमादाय.....शनैर्व्रजेत्'।

" = II. 107*b* —याज्ञवल्क्यः । 'अन्तरा.....पुनर्हरेत्'।

p. 598 = II. 107*a* —याज्ञवल्क्यः । 'मुक्त्वाग्निं....शुद्धिमाप्नुयात्'।

p. 599 = II. 104 —अभिमन्त्रयेदनेन मन्त्रेण 'त्वमग्ने....करे मम'।
(The same as the 1st quot. on p. 597 of Div.T. and partly the same as the quot. on p. 596 of Div.T.)

pp. 600-601 = II. 108 —शोध्य....याज्ञवल्क्यः । 'सत्येन....गृहीत्वोरुजलं विशेत्'।

pp. 603-4= II. 110*a*–111*a*—शोध्यपाठ्यमाह याज्ञवल्क्यः । 'विष त्वं...परीक्षयेत्'।
(Yāj. omits the last 6 lines.)

p. 605 = II. 95*b* and 113*a* —'महाभियोगेष्वेतानी'ति प्रस्तुत्य 'चतुर्दशकादह्न' इति याज्ञवल्क्याभिधानात् । (Yāj. reads अर्वाक्चतुर्दशादह्नो for the second quot.)

p. 608 = II. 104 —'त्वमग्ने....करे मम' इत्यनेनाभिमन्त्र्य ।
(The same as the 1st quot. on p. 597 and as the quot. on p. 599 and partly the same as the quot. on p. 596 of Div. T.)

p. 609 = II. 104 —शोध्यस्तु 'त्वमग्ने...करे मम' इत्यनेनाभिमन्त्र्य ।
(The same as the quot. on p. 608 of Div.T.)

15. Śudrakṛtyavicāraṇatattva

S.K.T. Yāj.

p. 635 = I. 120-1 —पञ्चयज्ञेऽपि 'शूद्रस्य....पञ्चयज्ञान्न हापयेत्' इति नमस्कारमात्रविधानात् ।
(The same as the quot. on pp. 352 and 365 of A.T., combined together.)

" = I. 12*b* —'चूडा कार्य्या यथाकुलम् इति' याज्ञवल्क्यवचनाच्च ।

" = I. 21 —तथा च याज्ञवल्क्यः । 'हृत्कण्ठ...स्पृष्टाभिरन्ततः'।

pp. 635-6 = I. 18*b* (with Mit.) —याज्ञवल्क्यः । 'प्राग्वा......नित्यमुपस्पृशेत्'।
(The same as the quot. on p. 469 of P.T. and part of the 1st quot. on p. 334 of A.T.)

(c) *Nāradasmṛti*

1. Tithitattva

T.T.	Nār.	
p. 29 =		—यथा नारदः। 'द्वितीयै.......तिथीस्त्विमाः'।
p. 68 =	6/10	—तथा च...नारदः। 'ऋत्विक् च....प्रीतिपूर्वकम्'।
p. 104 =		—वैष्णवस्य...नारदः। 'नित्यं.....रुभयोरपि'।
p. 122 =		—नारदः। 'दिवाभागे...सत्यवता सह'।
p. 160 =		—तथा च नारदः। 'अयने...युगादिषु'।

2. Āhnikatattva

A.T.	Nār.	
p. 353 =	10/6-7, 4/43	—नारदः। 'परेण निहितं.....अनिवेदयन्'। नारदः। 'धनमूलाः....विविक्रमात्'।

3. Prāyaścittatattva

P.T.	Nār.	
p. 470 =		—यथा नारदः। 'स्त्रिया.....चोभयोः'।
p. 514 =		—प्रकाशक्रये....नारदवृहस्पती। 'वणिग्वीथी...परम्'।
p. 515 =	12/2-3	—अत्र विशेषयति नारदः। 'क्रीत्वा....क्रेतुरेव तत्'।
„ =	11/6	—नारदः। 'उपहन्येत....ऽप्रयच्छतः'।
p. 519 =		—नारदेन च 'देव...मुत्तमम्' इत्युक्तम्।
p. 532 =	16/5, 16/37	—अथ 'विभूयाद्वेच्छतः....कुले स्थितिः' इति नारदोक्तैक-गृहिरूपतया....'भ्रातॄणाम्...पृथक् पृथक्' इति नारदवचनेन च।

4. Malamāsatattva

M.T.	Nār.	
pp. 745-6 =	16/33-34	—संस्कारक्रमनियममाह नारदः। 'येषान्तु न....पूर्व-संस्कृतैः'।

5. Saṃskāratattva

Sm.T.	Nār.	
p. 893 =	15/20-21	—तथा च नारदः। 'पिता दद्यात्.....सनाभयः'।
p. 912 =	16/33-34	—तथा च नारदः। 'येषान्तु न......पूर्वसंस्कृतैः'। (The same as the quot. on p. 745-6 of M.T.)

6. Udvāhatattva

U.T. Nār.

p. 110 = 15/7 —बन्धुनिषेधे नारदः । 'आसप्तमात्....शूद्रतां गताः' ।

p. 111 = —'पञ्चमात्.....विधिः' इति हरिनाथोपाध्यायधृतनारदवचने ।

p. 117 = 15/7*a* —'आसप्तमात्...पितृमातृतः' इति नारदवचने ।
(Part of the quot. on p. 110 of U.T.)

p. 126 = 4/40 —तदाह नारदः । 'स्वतन्त्रोऽपि.....हेतुतः' ।

p. 127 = 15/20-21 —यथा नारदः । 'पिता दद्यात्......स्वजातयः' ।
(The same as the quot. on p. 893 of Sm.T.)

p. 128 = 15/29 —अत्र विशेषमाह नारदः । 'ब्राह्मादिषु....त्रिषु' ।

„ = 15/35 —नारदः । 'प्रतिगृह्य....चोद्वहेत्' ।

pp. 136-7 = 6/10 —स्वयं...माह विवादचिन्तामणौ नारदः । 'ऋत्विक् च ....प्रीतिपूर्वकम्' ।
(The same as the quot. on p. 68 of T.T.)

p. 150 = 8/28*a* —वडवादासमाह नारदः । 'भक्त....वडवाकृतः' ।

7. Dāyatattva

D.T. Nār.

p. 161 = 16/1 —तत्र नारदः । 'विभागोऽर्थस्य....बुधैः' ।

p. 162 = cf. 16/3*b* —अतएव विभागं प्रक्रम्य नारदः । 'विनष्टे....स्पृहे' ।

p. 164 = 16/37 —तथा च नारदः । 'भ्रातॄणाम्....पृथक्‌पृथक्' ।
(The same as the 2nd quot. on p. 532 of P.T.)

p. 165 = 16/16 —उक्तकारणशून्ये तु नारदः । 'व्याधितः....पिता प्रभुः' ।

p. 167 = 16/12 —'द्वावंशौ....मृते पतौ' इति नारदवचने पितुर्द्व्यंशित्वात् ।

p. 169 = 16/32 —नारदः । 'यदिष्टं.....यथा पिता' ।

p. 170 = 16/5 —नारदः । 'विभृयाद्वेच्छतः....कुले स्थितिः' ।
(The same as the 1st quot. on p. 532 of P.T.)

„ = 16/35 —अतएव अविशेषान्नारदः । 'कुटुम्बार्थेषु... वाहनैः' ।

p. 171 = 16/33-34 —नारदः । 'येषान्तु न......पूर्वसंस्कृतैः' ।
(The same as the quot. on pp. 745-6 and p. 912 of M.T. and Sm.T. respectively.)

p. 172 = 16/21 —नारदः । 'पितृद्विट्......कुतः' ।

p. 174 = 16/10 —नारदः । 'कुटुम्बं....लभेताश्रुतोऽपि सन्' ।

p. 177 = —अतएव नारदः । 'स्वभागान्....स्वधनस्य वै' ।

D.T. Nār.

p. 179 = —नारदः । 'दानग्रहण....प्यन्तरेण तान्' ।

p. 180 = 4/91 —नारदः । 'अन्यायेनापि...त्रिपुरुषागतम्' ।

p. 182 = 15/28 —'सकृदंशो...सतां सकृत्' इति मनुनारद...वचनेऽपि ।

p. 184 = 4/28 —नारदः । 'भर्त्रा...स्थावरादृते' ।

p. 191 = 16/25-26 —तदन्यस्या...मात्रमाह नारदः । 'भ्रातॄणामप्रजः....रितरासु च' ।...'ततो दायम्....सहवासिनः' ।
(Nār. omits the second group of verses.)

p. 197 = 6/10*b* —'यदृच्छयापि यः कुर्य्यादार्त्विज्यं प्रीतिपूर्वकम्' इति नारदवचने ।
(Part of the quot. on p. 68 and pp. 136-7 of T.T. and U.T. respectively.)

8. Vyavahāratattva

Vy.T. Nār.

p. 199 = 3/2, 1/40 —अतएव नारदः । 'अनियुक्तो...जीवति' ।...इत्याह स एव । 'धर्मशास्त्र...हीयते' ।

p. 200 = 3/12-13 —मनुनारद... । 'पादो....निन्द्यते' ।...अर्थित्वमाहतुर्व्यासनारदौ । 'यस्य....निवेदयेत्' ।
(Nār. omits the 2nd group of verses.)

„ = 2/22 —स्वयं....नारदः । 'अर्थिना....पराजयी' ।

p. 201 = 2/23, 1/52–54 —भ्रातादीतरस्य...नारदः । 'यो न भ्राता...विब्रुवन्' ।....नारदः । 'निर्वेष्टुकामो....चैतान्नाह्वयेन्नृपः' ।

„ = 2/24 —नारदोऽपि । 'पूर्ववादं...स वै नरः' ।....स एव । 'कुर्य्यात्....साहसेषु च' ।
(Nār. omits the 2nd quot.)

p. 202 = 18/9 —यत्तु 'पूर्वमाक्षारयेद्.....गुरुः' इति नारदवचनम्....स एव । 'पारुष्ये....समस्तयोः' ।
(Nār. omits the 2nd quot.)

p. 205 = —नारदः । 'भूतं........ऽप्यर्थान्न हीयते' ।

„ = 1/44 —नारदः । 'गहनत्वाद्....तत्त्वबुभुक्षया' ।

pp. 205-6 = 2/33 —'अन्यवादी.....तत्क्षणात्' इति नारदोक्तेः ।
(Nār. omits the 2nd verse.)

p. 206 = —उत्तरस्वरूपं.....नारदः । 'पक्षस्य....व्यवहारतः' ।

p. 207 = 2/5 —मिथ्योत्तरभेदमाह पुनर्व्यासनारदौ । 'मिथ्यै..चतुर्विधम्' ।

p. 208 = 4/164 —तथा च नारदः । 'आधर्य्यं......प्रतिवादिनः' ।

Vy.T.	Nār:	
pp. 211-2 =		—अस्योत्तरसंज्ञामाह नारदः। 'साक्षिणामपि...साक्ष्युत्तर-संज्ञकः'।
p. 212 =		—स गूढसाक्षीत्याह स एव। 'अर्थिना.....स उच्यते'।
,,	= 4/190	—तत्र नारदः। 'तेषामपि.....कार्य्यमन्यथा'।
p. 213	= 4/192	—तदाह नारदः। 'उभयानुमतो...स संसदि'।
,,	= 4/159	—तथा च नारदः। 'स्तेनाः......न विद्यते'।
pp. 213-4	= 17/2	—साहसमाह नारदः। 'मनुष्यमारणं...पञ्चधा स्मृतम्'। (Diff. reading in Nār.)
p. 214	= 4/158	—श्रोत्रिया....नारदः। 'श्रोत्रियास्तापसा....हेतु-रुदाहृतः'।
p. 215	= 4/211	—'अश्वमेधसहस्रन्तु....रिच्यते' इति मनुनारदोक्तं श्रावयेत्।
p. 216 =		—अनवस्था....नारदः। 'सभासदां...दोषवर्जनात्'।
p. 219	= 4/167	—नारदः। 'सुदीर्घेणापि....लेखयेत्'।
p. 220	= 4/227-8	—नारदः। 'यः परार्थे.....सर्वस्तेयकृन्नरः'। (Diff. read. in Nār.)
pp. 220-21	= 4/135, 138, 140, 142, 146, 144	—नारदः। 'लेख्यं...तत्सम्बन्धागमहेतुभिः'।
p. 222 =		—तथा च मनुनारदौ। 'यत्किञ्चिद्दशवर्षाणि...तल्लब्धु-मर्हति'।
p. 223	= 4/35*b*	—तदाह नारदः। 'बाल....शब्द्यते'।
,,	=	—तत्रोपेक्षया...नारदः। 'भुज्यमानान्....वशे'।
p. 224 =		—'वासनस्थ...यद्विधीयते' इति नारदोक्तः।
,,	= 4/77	—तथा च नारदः। 'विद्यमानेऽपि...तत् स्थिरम्' इति दीपकलिका।
p. 225 =		—तथा च नारदः। 'अथारूढ.....निवर्तयेत्'।...तथा च स एव। 'आदौ.....सागमा' इति।
p. 226	= 4/91,	—अतएव नारदः। 'अन्यायेन तु...त्रिपुरुषागतम्'।.... (The same as the quot. on p. 180 of D.T.)
	4/87,	यत्तु 'अनागमस्तु....पृथिवीपतिः' इति तस्य वचनं...
	1/39	तदाह स एव। 'यत्र विप्रतिपत्तिः....धर्मशास्त्रार्थ-माचरेत्'।

Vy.T. Nār.	
p. 226 =	—'स्त्रीधनञ्च....वर्षशतैरपि' इति स्वत्वनिषेधक-वचनान्तरैकवाक्यत्वात् ।
p. 227 = 4/173–175	—नारदः । 'उल्काहस्तो...परीक्षणम्' ।
„ =	—नारदः । 'अभीक्ष्णं....तमावहेत्' ।
„ =	—नारदः । 'युक्तिष्वप्यवसन्नासु...सुकृतादिभिः' ।
p. 228 = 4/241(= 2/30)	—दैव....नारदः । 'अरण्ये.....क्रिया' ।
„ =	—उभयेच्छया नारदः । 'अभियोक्ता...वर्तयेच्छिरः' ।
p. 229 =	—तत्र नारदः । 'यस्योचुः....शास्त्रमार्गतः' ।
p. 231 = cf. 1/65 for the 1st. quot.	—तत्र पुनर्न्यायदर्शनमाह नारदः । 'तीरितं...पुनरुद्धरेत्' । ...स एव । 'असाक्षिकन्तु...पुनर्दर्शनमर्हति' ।
p. 232 = 4/40-41, 29-30	—तथा च नारदः । 'स्वतन्त्रोऽपि...तौ समौ' ।
„ = 4/31*b*, 33–37	—तथा च नारदः । 'स्वातन्त्र्यन्तु....पूर्वजः' ।

9. Śuddhitattva

S.T. Nār.	
p. 277 =	—राघवभट्टधृतनारदवचनम् । 'अथ सूतिकिनः..पूर्ववदाचरेत्' ।
p. 281 = 16/19-20	—अत्र...नारदः । 'जाता ये......वोढुरेव ते' ।
p. 336 = 8/16	—अन्तेवासिनमाह नारदः । 'सं(स्व?)शिल्प....सुनिश्चितम्' ।
p. 347 = 7/1	—तथा च नारदः । 'दत्त्वा दानं....हि तत्' । (Diff. reading in Nār.)
pp. 351-2 = cf. 4/45–47	—द्रव्याणा(म)पि तत्तद्भेदमाह नारदः । 'पार्श्विक...कृष्णं समुदाहृतम्'.....'कुशीद.....राजसं समुदाहृतम्' .....'श्रुत....शुद्धं मुनिभिः समुदाहृतम्' ।
pp. 353-4 = 16/39	—विशेषयति नारदः । 'साक्षित्वं....हि सः' । (Nār. omits the 2nd verse.)
p. 357 = 7/9*a* and 10	—तथा च नारदः । 'अदत्तन्तु....च यत्' ।
p. 358 =	—नारदः । 'काकिणी......पणस्य च' ।
p. 385 = 16/21	—'पितृद्विट्.....कुतः' इति नारदोक्तानाञ्च । (The same as the quot. on p. 172 of D.T.)

10. Divyatattva

Div.T.	Nār.	
p. 575 =		—अतएव नारदः। 'युक्ति....मर्दयेत्'। (Part of the 3rd quot. on p. 227 of Vy.T.)
„	= 4/248, 250*a*	—शपथानाह नारदः। 'सत्यं....स्वल्पकारणात्'।
p. 576 =		—तथा च नारदः। 'राजभिः......शिरो विना'।
„	= 4/259	—नारदः। 'न शीते....तुलां नृप'।
p. 577 =	cf. 4/334*b*–335*b*, 4/256	—तत्र नारदः। 'ब्राह्मणस्य....तुला स्मृता'। यत् पुनरनेन 'सब्रतानां.....धर्मस्त्वपेक्षितः' इति।
p. 580 =		—यथा नारदः। 'तत्र सत्ये....प्रयोजयेत्'।
p. 583 =	4/271	—नारदः। 'शिक्यद्वयं......तुलयेच्छिलाम्'।
p. 585 =		—रक्तपुष्पगन्धादीनाह नारदः। 'रक्तैर्गन्धैश्च...पूजयेत्'। ....तथा च विष्णुनारदौ। 'धर्मपर्य्यायवचनं धट इत्यभिधीयते'।
pp. 588-9 =	4/301, 4/268	—क्षतिनं प्रति याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां नारदः। 'हस्तक्षतेषु....विन्दुविचित्रितौ'।....नारदः। 'अहोरात्रोषिते....कीर्तितम्'।
p. 590 =		—पत्रस्थ......श्रवणमाह नारदः। 'अमुमर्थञ्च.....यथाक्रमम्'।
p. 595 =	4/301	—तदाह नारदः। 'हस्तक्षतेषु....विन्दुविचित्रितौ'। (The same as the 1st quot. on pp. 588-9 of Div.T.)
„	=	—सूत्रं विशेषयति नारदः। 'वेष्टयीत...सूत्रतन्तुभिः'।
pp. 595-6 =	4/288*a*–290*a*	—तथा 'जात्यैव......सत्यपुरस्कृतम्'।
p. 598 =	4/302*b*	—नारदः। 'व्रीहिमति....मर्दयेत्'।
p. 599 =		—यथा नारदः। 'गन्धमाल्यैः....समाहितः'।
p. 600 =	4/307	—नारदः। 'क्रूरं......धनुर्विधिः'।
„	= cf. 4/305-6	—नारदः। 'नदीषु.....निमज्जनम्'।
p. 601 =	4/309*a*–310*a*	—यथा नारदः। 'गत्वा तु...समे शुचौ'। शरमोक्षे विशेषमाहतुर्नारदवृहस्पती। 'शरप्रक्षेपणस्थानाद्...निवेशयेत्'। जविनौ विशेषयति नारदः। 'पञ्चाशतो......शरानयनकर्मणि'।....'शिरोमात्रन्तु.....निर्दिशेत्'। इति......'निमज्ज्योत्प्लवते....विचारितः'।
p. 603 =	4/322*a*, cf.5/ 324	—नारदः। 'शार्ङ्गं.......समाहितः'।
pp. 604-5 =	4/328, 4/332	—नारदः। 'पूर्वाह्णे......व्यतिक्रमात्'।

(d) *Parāśarasmṛti with the com. of Mādhavācārya*

1. Tithitattva

T.T.	Par.	
p. 26 =		—तथा च पराशरः। 'त्रिसन्ध्यव्यापिनी...हरिवासरात्'।
p. 49 =		—पराशरः। 'त्रिसन्ध्यव्यापिनी......हरिवासरात्'। (The same as the quot. on p. 26 of T.T.)
p. 51 =		—तथा च माधवाचार्य्यधृतपराशरवचनम्। 'दिवा वा... संयुतान्'।
pp. 159-60 =	p. 149 (vol. I) (com. portion)	—पराशरभाष्ये कूर्मपुराणञ्च। 'अनध्यायस्तु...वर्जयेत्'।
p. 168 =		—अतएव पराशरः। 'दिवाकरकरैः....राहोरन्यत्र दर्शनात्'।

2. Āhnikatattva

A.T.	Par.	
p. 333 =	p. 220 (vol. I) (com. portion)	—यथा वृद्धपराशरः। 'कृत्वाथ....कायसंयतः'।
p. 340 =		—अत्र हेतुमाह पराशरः। 'प्रभासादीनि...मनुरब्रवीत्'।
p. 343 =	p. 235 (vol. I) (com. portion)	—पराशरभाष्ये वृद्धयाज्ञवल्क्यः। 'इष्टका...दन्तधावनम्'।
p. 379 =		—पराशरः। 'स्नात्वा......च्युतवारिणा'।
p. 433 =		—पराशरभाष्ये वृद्धमनुः। 'न पिबेन्न....पिबेत्'।
p. 453 =		—प्रविष्टेऽपि.......पराशरः। 'तावद्भवति.....तद्धविरुच्यते'।

3. Prāyaścittatattva

P.T.	Par.	
p. 481 =		—ग्राससंख्या पराशरेणोक्ता। 'सायं...परञ्चानशनं स्मृतम्'।
p. 513 =	9/26 (vol. II)	—तथा च पराशरः। 'प्रमापणे....दद्यादित्यब्रवीन्मनुः'।
p. 516 =	9/54*b*-55*a* (vol. II)	—'वपनं चैव नारीणां....मुण्डनं स्मृतम्'। पराशरस्यैतदिति मिताक्षरा। (Par. omits the first two lines.)
p. 527 =	cf. 9/3*b*-4*a* (vol. II)	—अत्र प्राजापत्यस्य पादादित्वे...पराशरवचनम्। 'रोधने ....निपातने'।

P.T.	Par.	
pp. 528-9 =		—तत्र पराशरः । 'शीतानिलहता.....दद्याद्विप्राय दक्षिणाम्' ।
p. 534 =		—पराशरः । 'धुर्य्येषु वहमानेषु...प्रायश्चित्तं न विद्यते' ।
p. 542 =	11/20 (vol. II)	—यथा पराशरः । 'आपत्काले तु....शतं जपेत्' ।

4. Malamāsatattva

M.T.	Par.	
p. 831 =		—पराशरः । 'प्रयाणे....पाणिग्रहं ग्रहे' ।

5. Udvāhatattva

U.T.	Par.	
p. 127 =	cf. p. 483 (vol. I) (com. portion)	—'तस्यामप्रकृतिस्थायां कन्यां दद्युः स्वजातयः' (= Nār. 15/21b) । इत्यर्द्धमधिकं पराशरभाष्ये माधवाचार्य्येण लिखितम् ।

6. Dāyatattva

D.T.	Par.	
p. 191 =		—तत्र कन्योढयोस्तु 'अपुत्रस्य...चोढा' इति पराशरवचनात् क्रमः ।

7. Śuddhitattva

S.T.	Par.	
p. 263 =	3/19b-20a (vol. I)	—पराशरः । 'सम्पर्कान्दु (दुदु?) ष्यते...नैव सूतकम्' ।
pp. 273-4 =	pp. 123–7 (vol. I) (com. portion)	—वस्तुतस्तु...पराशरधृतादित्यपुराणेन...कलौ निरस्तः । 'कन्याना...द्विजातिभिः' । तथा । 'वृत्त...दूरतः' । तथा । 'ब्राह्मणादिषु...वृद्धादिमरणन्तथा' । इत्यादीन्यभिधाय 'एतानि....व्यवस्थापूर्वकं बुधैः' ।
p. 286 =	1/27 (vol. I)	—अथ विप्रतिरस्कारादिफलपरिपाककालमाह पराशरः । 'कृते ...संवत्सरेण तु' । (Diff. reading in Par.)
p. 288 =	3/29b-30a (vol. I)	—पराशरः । 'ब्राह्मणार्थं विपन्नानां...मेकरात्रमशौचकम्' । (Diff. reading in Par.)
p. 290 =	cf. p. 616 (vol. I) (com. portion)	—पराशरः । 'दीक्षितेष्वभिषिक्तेषु...नाशौचं मृतसूतके' । (The com. quotes it as a text of Bṛddhaparāśara.)
p. 291 =		—तथा च पराशरः । 'उपसर्गमृते चैव सद्यःशौचं विधीयते' ।
p. 299 =		—अतएव पराशरः । 'ता(व)द्भवति शूद्रान्नं..... तद्धविरुच्यते' । (The same as the quot. on p. 453 of A.T.)
p. 379 =		—माधवाचार्य्यः । 'वेदाकाङ्क्षा....न तादृशः' ।

8. Vāstuyāgatattva

V.Y.T. Par.
p. 415 = —पराशरः । 'प्रयाणे...पाणिग्रहं ग्रहे'।
(The same as the quot. on p. 831 of M.T.)

(e) *Yogi-yājñavalkyasmṛti*

1. Tithitattva

T.T. Yogi-yāj.
p. 17 = 7/34 —किन्तु तद्वैगुण्यसमाधानार्थं विष्णुस्मरणमाह योगियाज्ञवल्क्यः। 'अज्ञानात्.......स्यादिति श्रुतिः'।
(Diff. reading in Yogi-yāj.)

p. 21 = 7/33*a* and 35 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'ध्यायेन्नारायणं नित्यं...... संस्मरणाय वै'।

p. 175 = 2/152*b* and 153 —वैदिकप्रयोगमात्रे प्रणवादित्वमाह योगियाज्ञवल्क्यः। 'यन्न्यून.....सर्वञ्चाविकलं भवेत्'।
(Diff. reading in Yogi-yāj.)

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Yogi-yāj.
pp. 197-8 = 7/33–35 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'ध्यायेन्नारायणं...संस्मरणाय वै'।
(Partly the same as the quot. on p. 21 of T.T.)

p. 206 = 4/26 —तं विशेषयति योगियाज्ञवल्क्यः। 'प्रणवं....ह्येष उदाहृतः'।

p. 248 = 7/34-35 —ततः साङ्गतार्थं विष्णुं स्मरेत्। 'प्रमादात्...संस्मरणाय वै'।
(Part of the quot. on pp. 197-8 of Sr.T.)

3. Āhnikatattva

A.T. Yogi-yāj.
p. 358 = 7/162–66 and 6/27-28 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'असामर्थ्याच्छरीरस्य....फलं स्मृतम्'।
....एवञ्च 'कालदोपादसामर्थ्यात्...मन्त्रस्नानमुदाहृतम्' इति योगियाज्ञवल्क्यीयम्।
(Diff. reading in Yogi-yāj.)

p. 363 = —तथा च योगियाज्ञवल्क्यः। 'परिधानाद्वहिः....भवेत्'।

p. 364 = 7/38-9 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'स्नात्वैवं....निष्फलम्'।
(Yogi-yāj. omits the last two lines.)

p. 367 = 7/110 and 128 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'अनुद्धृत्य....कर्मणः'।

A.T. Yogi-yāj.	
p. 376 = 7/73	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'यद्युद्धृत(निधि)ञ्चेत्तु........ विचक्षणैः' ।
p. 379 = 7/41 and 46*a*	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'निष्पीडयति.....सहर्षिभिः' । तथा । 'अन्न....पीडितम्' ।
,, = 7/44	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'वस्त्र.....स्थले' ।
p. 380 = 6/19 and 20*a*	—सन्ध्यात्रयसाधारणलक्षणमाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'त्रयाणाञ्चैव...प्रकीर्तिता' । (Diff. reading in Yogi-yāj.)
p. 381 = 6/11	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'ह्रासवृद्धी....समा स्मृता' ।
p. 382 = 6/10	—योगियाज्ञवल्क्योऽपि । 'या सन्ध्या...उपासितः' ।
pp. 382-3 = 9/30-31 and 37	—उपासनायाः फलमाह स एव । 'गवां सर्पिः.... प्रतिष्ठितः' ।
p. 383 = 2/44 and 3/9	—तदाह स एव । 'वाच्यः स....व्याहृतयः स्मृताः' ।
,, = 9/42*a*–44*a* and 56*b*–58*b*	—गायत्र्यर्थमाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'देवस्य....ज्ञापयत्येवमेव हि' ।
p. 385 = 4/8*a*	—'षोडशारक्षकं देव्या गायत्र्यास्तु शिरः स्मृतम्' इति योगियाज्ञवल्क्यविरोधात् ।
,, = 8/4-5, 6*b*–10*a* and 22	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'भूर्भुवः....रेचकः' ।
,, = 1/27*a*–28*b*	—अत्र ऋष्यादिज्ञानफलमाह स एव । 'आर्षं छन्दश्च... ...चाल्पफलं भवेत्' ।
p. 386 = 6/5-6	—सन्ध्योपासनप्रकारमाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'प्रणवो व्याहृतीः ....ब्रह्मणस्तन्मुखं स्मृतम्' । (Diff. reading in Yogi-yāj.)
,, = 8/46	—तदाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'प्राणस्यायमनं...तस्मादाचमनं स्मृतम्' ।
p. 387 = 1/42, 7/172*a*-73*a*, 7/173*b* and 175*a*	—योगियाज्ञवल्क्यः । 'पुरा कल्पे.......स उच्यते' । इति सामान्यतोऽभिधायापि 'अघमर्षणसूक्तस्य...... प्रकीर्तितः' ।....अतएव तेनैव तदुक्तम् । 'सर्वपापापनोदार्थं.....पठेदघमर्षणम्' ।
p. 389 = 4/4*b*	—गायत्र्या ऋष्यादिकमाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'विश्वामित्र ...जप उच्यते' ।
,, = 4/29*a*	—यजुर्वेदिनान्तु योगियाज्ञवल्क्यः । 'आवाह्य यजुषानेन तेजोऽसीति विधानतः' ।

A.T. Yogi-Yāj.

pp. 389-90 = 4/30*a* —तथा च योगियाज्ञवल्क्यः। 'तामावाह्य जपित्वा च नमस्कृत्य विसर्जयेत्'।

p. 390 = ... —तत्र तेनैवोक्तमन्त्रो यथा। 'उत्तरे....यथासुखम्'।

„ = 6/17 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'पूर्वां सन्ध्या.....सरस्वती'।

p. 391 = 7/131-2 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'न चंक्रमन्....समाहितः'। (Yogi-yāj. omits the last two verses.)

„ = 7/148 —योगियाज्ञवल्क्यः। 'यदि वाग्यमलोपः....विष्णुमव्ययम्'।

p. 393 = —यजुर्विच्च 'उत्तरे....यथासुखम्' इति योगियाज्ञवल्क्योक्तेन विसृजेत्। (The same as the 1st quot. on p. 390 of A.T.)

p. 396 = 7/57*b*-58*a* —योगियाज्ञवल्क्यः। 'दर्भेषु....ब्रह्मयज्ञार्थमाचरेत्'।

p. 398 = 7/94*b*-95*a* —योगियाज्ञवल्क्यः। 'स्नात्वा...निवेदयेत्'। (Yogi-yāj. reads the first 2 lines otherwise and omits the last 3 lines, which are ascribed by Raghunandana to the Brahma-purāṇa on p. 409 of A.T., below.)

p. 409 = 7/94*b*-95*a* —आग्नेये...'ध्यात्वा प्रणवपूर्वन्तु तन्नाम्ना...पृथक् पृथक्'। 'ध्यात्वे'त्यत्र 'स्नात्वे'ति, 'तन्नाम्ना' इत्यत्र 'दैवत'मिति योगियाज्ञवल्क्ये पाठः। (But Yogi-yāj. reads ध्यात्वा itself and पुष्पाणि and not दैवतम् for तन्नाम्ना. The same as the quot. just above.)

4. Prāyaścittatattva

P.T. Yogi-yāj.

p. 476 = —तथा च कल्पतरौ योगियाज्ञवल्क्यः। 'श्रद्धाविधिसमायुक्तं ....तदानन्त्याय कल्पते'।

p. 476 = 1/27*a*–28*b* —अङ्गप्रकर्षे....फलाल्पत्वमाह योगियाज्ञवल्क्यः। 'आर्षं छन्दश्च....ब्राह्मणेन विशेषतः'।....'अविदित्वा तु ....चाल्पफलं भवेत्'। (The same as the third quot. on p. 385 of A.T.)

p. 478 = —यत्तु योगियाज्ञवल्क्यवचनम्। 'विधिहीनं....दुष्कृतात्मनः' इति तत् पूर्वोक्त-'श्रद्धाविधिसमायुक्त'मित्यस्य प्रशंसार्थम्।

pp. 500-1 = —यथा 'तर्पणन्तु शुचिः कुर्य्यात् प्रत्यहं स्नातको द्विजः' इति योगियाज्ञवल्क्योक्तस्य।

P.T. Yogi-yāj.

p. 502 = 7/158 —अत्र 'ब्रह्मक्षत्रविशामेव...सनमस्कारकं मतम्' इति योगियाज्ञवल्क्योक्तस्याप्यबाधः ।

p. 506 = 7/154 —योगियाज्ञवल्क्यः । 'अग्राह्या....तीर्थाद्विनिःसृताः' ।

" = —योगियाज्ञवल्क्यः । 'तूष्णीमेवावगाहेत...विधिवदाचरेत्' ।

5. Ekādaśītattva

E.T. Yogi-yāj.

pp. 11-2 = 7/33–35 —वैदिके कर्ममात्रे नारायणस्मरणनमस्कारौ आह योगियाज्ञवल्क्यः । 'ध्यायेन्नारायणं.......संस्मरणाय वै' ।
(The same as the quot. on pp. 197-8 of Sr.T.)

p. 14 = 2/152*b* and 153 —व्यक्तमाह योगियाज्ञवल्क्यः । 'यन्न्यून...सर्वञ्चाविकलं भवेत्' ।
(The same as the quot. on p. 175 of T.T.)

6. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. Yogi-yāj.

p. 562 = 7/34-35 —'प्रमादात्.....संस्मरणाय वै' इति योगियाज्ञवल्क्यात् ।
(The same as the quot. on p. 248 of Sr.T. and part of the quot. on pp. 197-8 of Sr.T. and on pp. 11-2 of E.T.)

7. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. Yogi-yāj.

p. 632 = 7/33*a* and 35 —योगियाज्ञवल्क्यः । 'ध्यायेन्नारायणं....संस्मरणाय वै' ।
(The same as the quot. on p. 21 of T.T. and part of the quot. on pp. 197-8 of Sr.T. and on pp. 11-2 of E.T.)

(*f*) *Agastyasaṁhitā*

1. Tithitattva

T.T. Ag.S.

pp. 59–62 = chs. 26–28 (pp. 234–250) —अथ श्रीरामनवमी । अगस्त्यसंहितायाम् । 'चैत्रे मासि ....दिवारात्रं नयेद्बुधः' ।

2. Āhnikatattva

A.T. Ag.S.

p. 400 = ch. 13 (v. 46) (p. 102) —यत्तु 'परारोपितवृक्षेभ्यः.....तस्य तन्निष्फलं भवेत्' ।
(तत् द्विजेतरपरम् ।)

3. Malamāsatattva

M.T. Ag.S.

p. 784 = ch. 17 (vv. 3–14) (pp. 138–140)—अथ दीक्षाकालः। सा मलमासे न कार्य्या यथागस्त्यसंहितायाम्। 'यदा ददाति.......सर्वमनन्तफलं भवेत्'। ('न मासतिथि.....सेव्यतः'।)
(The bracketed portion not found in Ag.S.)

4. Ekādaśītattva

E.T. Ag.S.

p. 67 = ch. 13 (v. 46) (p. 102) —आगस्त्ये। 'परारोपितवृक्षेभ्यः....निष्फलं तस्य पूजनम्'। (एतत् द्विजेतरपरम्।)
(The same as the quotation on p. 400 of A.T.)

p. 94=ch. 16 (vv. 26–28) (p. 131)—अगस्त्यसंहितायाम्। 'दधि क्षीरं...हविष्यं मन्वते बुधाः'।

5. Kṛtyatattva

K.T. Ag.S.

p. 449 = ch. 16 (vv. 27-28) (p. 131)—(हैमन्तिकमित्यभिधाय) अगस्त्यसंहितायाम्। 'नारिकेलफलञ्चैव....हविष्यं मन्वते बुधाः'।
(Part of the quot. on p. 94 of E.T.)

pp. 464-5 = ch. 28 (vv. 26-27, 38-39) (pp. 248 and 250) —अथ श्रीरामनवमी।....'कोमलाङ्गं...तालवृन्तकराबुभौ'। 'दशानन-वधार्थाय......सहितो मम'।
(Part of the quot. on pp. 59–62 of T.T.)

6. Dīkṣātattva

Dik.T. Ag.S.

pp. 645–6 = ch. 17 (vv. 3–14) (pp. 138–140) —अगस्त्यसंहितायाम्। 'यदा ददाति...कर्म तदनन्तफलं भवेत्'।
('वारादिशोधनं.....वेगतः'।)
(The bracketed portion not found in Ag.S. The same as the quot. on p. 784 of M.T. with some diff. readings.)

IV. The Purāṇas

(a) The Mahā-purāṇas

1*a*. Padmapurāṇa (Sṛṣṭi-khaṇḍa)

A.T. P.P. (Sr.K.)

pp. 359-60 = 20. 145–157*a*—पद्मपुराणम्। 'नैर्मल्यं...प्रमदारिणि सुव्रते'।

pp. 372-73 = 20. 159-170*a*—तेन पद्मपुराणीयस्नाने तदुक्तमेव तर्पणम्। तद् यथा। 'ब्रह्माणं.....तर्पयेत्ततः'।

pp. 394-5 = 20. 170*b*–176—पद्मपुराणे। 'सम्पूज्य प्रणमेत्...व्रजेत्'।

S.T. P.P. (Sr.K.)
p. 338 = 10. 13*b*-14*a* —स्पष्टमाह पद्मपुराणम् । 'सम्पूज्य द्विजदाम्पत्यं...ददेत्' ।

1*b*. Padmapurāṇa (Uttara-khaṇḍa)

T.T. P.P. (U.K.)
pp. 148-9 = 242. 29, 246. 19*b*–21*a* —पाद्मे । 'स्वर्गलोके...भास्करे' ।...'आयुरारोग्य... न पश्यति' । यत्तु 'माघे मासि...पुनीमहे' । इति पद्मपुराणे.....अतएव 'यो माघमासस्युषसि...... नरोऽसौ' ।...विधिमाह पाद्मे । 'माघमासमिमं.... माघस्नानं महाव्रतम्' ।
(The last 7 verses not found in P.P.)

A.T. P.P. (U.K.)
p. 397 = 122. 35*b*-36*a* (= 245. 67) —पद्मपुराणम् । 'शालग्रामशिलारूपी....चतुर्दश' ।

p. 456 = 122. 38*b* (= 245. 69*a*) —पद्मपुराणे । 'ये पिबन्ति....निगद्यते' ।
(The 2nd line not found in P.P.)

J.T. P.P. (U.K.)
p. 673 = 88. 15*b*–18 —पद्मपुराणे । 'प्रतिपद्धनदस्योक्ता...चक्रपाणिनः' ।... ...'त्रयोदशी...तिथिः स्मृता' ।

S.T. P.P. (U.K.)
p. 363 = 245. 79 —पद्मपुराणम् । 'शालग्रामशिलाचक्रं.....सशैलवन-काननम्' ।

2. Bṛhannāradīyapurāṇa

A.T. B.N.P.
p. 398 = 14. 55 and 60 —वृहन्नारदीये । 'नमेद् यः शूद्र...शङ्करेऽपि वा' ।

p. 453 = 14. 39-40, 54*a* and 55*b* —वृहन्नारदीये । 'यः शूद्रेण....रौरवे वसेत्' ।

U.T. B.N.P.
p. 112 = 22. 13–16 —कलौ...माह वृहन्नारदीयम् । 'समुद्रयात्रास्वीकारः.... कलियुगे वर्ज्यानाहुर्मनीषिणः' ।

S.T. B.N.P.
p. 236 = 7. 65 —कृत्यतत्त्वार्णवे वृहन्नारदीयम् । 'बालापत्याश्च....चितां शुभे' ।

p. 312 = 24. 25 —वृहन्नारदीये । 'देवार्चाचमन...नैकवस्त्रधरस्तथा' ।

D.P.T. B.N.P.
p. 505 = 14. 55 and 60 —वृहन्नारदीये । 'नमेद् यः शूद्र....संप्लवम्' तथा । 'स्त्रीणामनुपनीतानां...शङ्करेऽपि वा' ।
(The same as the quot. on p. 398 of A.T.)

3. Nāradīyapurāṇa

T.T. N.P.

pp. 87-88 = cf. II. 2. 14 —'आदित्योदयवेलाया.......ह्ययं विधिः' इति कालमाधवीयधृतनारदीयात्।

p. 101 = II. 22. 83*b*-84*a* —'वृथा विप्रवचो...ध्रुवम्' इति नारदीयात्।

p. 108 = II. 24. 7*a* —अशक्तं प्रति नारदीयम्। 'अनुकल्पो...वरवर्णिनि'।

p. 109 = II. 24. 7*b*-8*a* —उपवासनिषेधा....माह नारदीये। 'मूलं..... प्रकीर्तितम्'।

p. 120 = cf. II. 2. 14 —तथा च कालमाधवीये नारदीयम्। 'आदित्योदयवेलाया ...ह्ययं विधिः'।
(The same as the quot. on pp. 87-88 of T.T. above.)

A.T. N.P.

p. 369 = I. 27. 66 —एवम् 'दिवोदितानि....कुर्य्यादतन्द्रितः' इति नारदीयात् परकालेऽपि कर्तव्यम्।

p. 450 = II. 22. 57*b*-58*a* —नारदीये। 'न मत्स्यं....मांसभक्षणात्'।

P.T. N.P.

p. 498 = II. 38. 38 and 40—नारदीये। 'किमष्टाङ्गेन....क्रतुशतैरपि'।
(The 3rd verse is not found in N.P.)

p. 543 = I. 30. 9*b*-10*a* —तथा च नारदीयम्। 'सम्यक्...संस्मरन् हरिम्'।

M.T. N.P.

p. 822 = II. 22. 23*b*-24 and 38*b*-39, II. 22. 57*b*-58*a*, II. 22. 76*b*, 82 and 83-84*a* —वर्षकृत्ये नारदीयम्। 'अव्रतेन....गतिम्'। गोविन्दमानसोल्लासे नारदीयम्। 'न मत्स्यं....दक्षिणाम्'। तथा। 'नित्यस्नाने....घृतशक्तवः'।....तथा। 'आमिषस्य...ध्रुवम्'।....तथा। 'निष्पावान्... संशयः'।
(The 3rd line of the 2nd quot., the 3rd quot., the 2nd line of the 4th quot. and the 5th quot. not found in N.P. Partly the same as the quot. on pp. 101 and 450 of T.T. and A.T. respectively.)

Sm.T. N.P.

p. 880 = II. 22. 83*b*-84*a* —'वृथा विप्रवचो....ध्रुवम्' इति नारदीयात्।
(The same as the quot. on p. 101 of T.T.)

E.T. N.P.

p. 12 = II 22. 82*b* and 83-84*a* —तथा च गोविन्दमानसोल्लासे नारदीयम्। 'सर्वेषामप्यलाभेषु....ध्रुवम्'।
(Partly the same as the quot. on pp. 101 and 880 of T.T. and Sm.T. and part of the quot. on p. 822 of M.T.)

E.T. = N.P.	
p. 28 = II. 1. 15*b*	—नारदीयम् । 'व्याजेनापि....सान्तकम्' ।
p. 41 = cf. II. 2. 14	—तथा च कालमाधवीये नारदीयम् । 'आदित्योदयवेलाया ....ह्ययं विधिः' । (The same as the quot. on pp. 87-88 and p. 120 of T.T.)
p. 87 = II. 24. 7*a*–8*a*	—नारदीये । 'अनुकल्पो....प्रकीर्तितम्' । (The same as the quot. on pp. 108 and 109 of T.T., combined together.)
p. 100 = II. 24. 6	—अन्यथा 'पुरोडाशोऽपि...पुनश्चाशनक्रिया' इति नारदीयं विरुध्येत ।

S.T. = N.P.	
p. 365 = I. 13. 98*a*	—नारदीये । 'गन्धदः....ब्रह्मणः पदम्' ।

K.T. = N.P.	
p. 449 = II. 22. 57*b*-58*a*	—नारदीये । 'न मत्स्यं...मांसभक्षणात्' । (The same as the quot. on p. 450 of A.T. and part of the quot. on p. 822 of M.T.)

4. Agnipurāṇa

E.T. = A.P.	
p. 36 = 187. 2*a*	—हेमाद्रिधृताग्निपुराणवचनेन...यथा 'गृहस्थो....स्तथैव च । एकादश्यां....पक्षयोरुभयोरपि' । (The 1st line is not found in A.P.)

U.T. = A.P.	
p. 142 = 209. 57*a*	—'अद्य....सुतीर्थके' इत्यग्निपुराणीयदाननिमित्तोल्लेखे ।

5. Garuḍapurāṇa

T.T. = G.P.	
pp. 33-4 = I. 129. 25-26	—गारुडेऽपि तत्रैव 'अनन्तं...दिवं व्रजेत्' ।
p. 42 = I. 131. 3*a*	—'कृष्णाष्टम्यान्तु....हरेः' इति गारुडाद्वक्ष्यमाणवचनजाताच्च ।
pp. 44-5 = I. 131. 11–15 and 17–20	—गरुडभविष्योत्तरवचनानि राजमार्तण्डकृत्यचिन्तामणिधृतानि यथा 'तमेवोपवसेत्.....रक्षिता' । (The 1st and 7th verses and the first lines of the 8th, 10th and 11th verses are not found in G.P.)
pp. 58-9 = I. 133. 1-2	—पुनर्वसुयोगे तु....लिङ्गगरुडपुराणयोः । 'अशोक.... शोकमवाप्नुयुः' ।....'त्वामशोक...सदा कुरु' ।
p. 127 = I. 124. 13	—'चतुर्दश्यां....भवेश्वर' इति गरुडपुराणीयं पठेत् ।
pp. 127-8 = I. 124. 16*b*–19*a*	—तथा च गरुडपुराणम् । 'मूलमन्त्रं....संशयः' ।

Sr.T. G.P.

p. 206 = I. 221. 2 —स्मरणफलं गारुडे । 'अपवित्रः....शुचिः' ।

A.T. G.P.

p. 346 = I. 110. 24 —गारुडे । 'धनप्रयोगे....सदा भवेत्' ।

p. 347 = I. 217. 78-79 (= I. 98. 14 and 16) —गारुडे । 'वेदार्थं.....द्विगुणीकृतम्' ।

p. 349 = I. 217. 83 —गारुडे । 'स जीवति....स्वोदरम्भराः' ।

p. 351 = I. 110. 1 —गारुडे । 'यो ध्रुवाणि...नष्टमेव च' ।

p. 429 = I. 68. 8–10 —रत्नान्याह गरुडपुराणम् । 'तेषु रक्षो...तज्ज्ञैः' ।

p. 430 = I. 217. 153 —गारुडे । 'शाकं....प्रसज्येत कदाचन' ।

p. 439 = I. 172. 18-19*a*, 20*a* and 21*b* —गारुडे । 'कटुतिक्तकषायाश्च...कटूद्दीपनपाचनः' ।

p. 440 = I. 173. 62, 56*b*, 63 and 5 —गारुडे । 'वृंहणाः...मेदमांसकफप्रदः' । (The 6th and 8th lines are not found in G.P.)

pp. 440-1 = I. 173. 8*a* —गारुडे । 'मसूरो....संवत्सरोषितम्' । (The other 8 lines are not found in G.P.)

M.T. G.P.

p. 752 = I. 217. 127 —माघाधिकारे गारुडे । 'मातरं....लभेत सः' ।

K.T. G.P.

p. 437 = I. 129. 25-26 —गारुडे । 'अनन्तं......दिवं व्रजेत्' । (The same as the quot. on pp. 33-34 of T.T.)

6. Brahmapurāṇa

Sr.T. B.P.

pp. 215–6 = 220. 139 —ब्रह्मपुराणे......दद्यादित्युपक्रम्याह । 'केतकीं....पितरो गताः' ।

A.T. B.P.

p. 404 = 29. 55-56 —ब्रह्मपुराणे । 'वलिं कृत्वा.....त्यजेत्' ।

S.P.T. B.P.

p. 563 = 27. 2*a* and 11*b*, 28.1-2*a* —तत्र ब्रह्मपुराणम् । 'पृथिव्यां...मण्डलम्' ।

p. 564 = 42. 1-2, 4-5 and 9-10; 46, 4; 70. 3-4*a* —ब्रह्मपुराणे । 'आस्ते...न विद्यते' ।

pp. 564–7 = 57. 2–42 (except 11*b* and 31) —ब्रह्मपुराणे । 'चक्रं...प्रणम्य च' ।

S.P.T. B.P.

p. 567 = 57. 57 ... —ब्रह्मपुराणे । 'ततः पूज्य...कृताञ्जलिः' ।

pp. 569-70 = 60. 47; 61. 1–3 and 57; 62. 1-2 —ब्रह्मपुराणे । 'कृत्वा...अच्युतप्रिय' ।

pp. 570-1 = 62. 3*b*–5*a*, 6*b* and 12*b*-13*a*; 62. 23; 63. 1–5, 13-14 and 8-9 —ब्रह्मपुराणे । 'तीर्थे....विनिवर्तते' ।

p. 571 = 60. 11 —ब्रह्मपुराणे । 'मार्कण्डेया....विधिः स्मृतः' ।

pp. 571-2 = 63. 17–21; 65. 3 and 57; 65. 83*a*; 66. 1-2; 70. 5-6*a*; 64. 18 —ब्रह्मपुराणे । 'उत्तरे....कुलम्' ।

pp. 572-3=68. 75–77 (cf.), 41. 10*b*-11, 53*b*, 56-57*a*, 59*b*–61*a*, 63*b*-64*a*, 67, 89*b*-90, 28, 64*b-c*, 43-44 and 48*b* —ब्रह्मपुराणे । '....देहं....प्राप्नोति मानवः' ।

7. Skandapurāṇa

T.T. S.P.

p. 29 = II. II. 29, 33*b*-34 and 33*a* —स्कन्दपुराणे । 'आषाढस्य...प्रीतये मम' ।

p. 31 = II. II. 29. 50 —स्कन्दपुराणम् । 'वैशाखस्य...शोभितम्' ।

7*a*. S.P.—Kāśīkhaṇḍa

A.T. S.P. (K.K.)

pp. 370-1 = IV. I. 4. 80 —विधवामधिकृत्य काशीखण्डम् । 'तर्पणं...पूर्वकम्' ।

pp. 422-3 = IV. I. 35. 199*b*-200 and 201*b*–203*a* —तथा च स्कन्दपुराणे काशीखण्डम् । 'भूराद्या.....ऽर्पयेत्' ।

p. 427 = IV. I. 35. 216*b*-217*a* —एवं 'नित्यश्राद्ध...व्रतोज्झितम्' इति काशीखण्डवचनं दक्षिणानिषेधकम् ।

A.T. S.P.(K.K.)
p. 434 = IV. I. 35. 223-224*a* and 225*a* —काशीखण्डम् । 'दर्भपाणिस्तु...केवलामृतम्' ।

M.T. S.P. (K.K.)
p. 745 = IV. I. 35. 157 —यत्तु काशीखण्डम् । 'विधिनापि...मैथुनं यथा' इति तदकृतप्रायश्चित्तपरम् ।

E.T. S.P. (K.K.)
p. 13 = IV. I. 4. 33 —काशीखण्डञ्च । 'सर्पि....न योजयेत्' ।

7*b*. S.P.—Nāgarakhaṇḍa

T.T. S.P. (N.K.)
p. 125= VI. 266. 57 —नागरखण्डे । 'उपवासप्रभावेण...प्रपूजया ।.....' ।

Sr.T. S.P. (N.K.)
p. 256 = VI. 216. 96*b*-97 —यत्तु 'आषाढ्याः....पितरो ध्रुवम्' ।....इति नागरखण्डे एकश्राद्धमुक्तं.....वाक्यत्वात् ।

7*c*. S.P.—Prabhāsakhaṇḍa

T.T. S.P. (P.K.)
p. 1 = VII. I. 19. 2-3 —तत्र....स्कान्दे प्रभासखण्डम् । 'अमा....वरानने' ।

p. 20 = VII. I. 205. 52 —प्रभासखण्डम् । 'मृतस्याहो...मार्गके' ।

Sr.T. S.P. (P.K.)
p. 287 = VII. I. 205. 52 —प्रभासखण्डम् । 'मृतस्याहो....मार्गके' ।
(The same as the above.)

M.T. S.P. (P.K.)
pp. 756-7 = VII. I. 19. 2-3 —तथा च....स्कान्दे प्रभासखण्डम् । 'अमा...वरानने' ।
(The same as the quot. on p. 1 of T.T.)

8. Brahma-vaivarta-purāṇa

T.T. B.V.P.
p. 38 = IV. 8. 72 —'...त्रियामां....संज्ञिते' इति कालमाधवीयधृतब्रह्मवैवर्तीयेन ।

p. 42 = IV. 8. 6 —ब्रह्मवैवर्तः । 'मन्वादिदिवसे....द्विज' ॥ तथा । 'अस्यां तिथौ.....नात्र संशयः' ॥

p. 44 = IV. 8. 64–66 —अतएव ब्रह्मवैवर्तः । 'नृणां विना...ऽसदृशं फलम्' ॥

p. 48 = IV. 8. 62-63*a*, IV. 8. 62*a* —यदाह ब्रह्मवैवर्तः । 'उदये...न वा विभो' ।....ब्रह्मवैवर्ते । 'उदये...सकला यदि' ।
(The second quot. is the same as the first line of the first quot.)

T.T. B.V.P.	
p. 49 = IV. 8. 54–55*a*	—एतद्विषय एव ब्रह्मवैवर्तवचनम्। 'वर्जनीया...देवकी-नन्दनः'।
p. 51 = IV. 8. 67-68	—पारणकालश्च भविष्य-विष्णुरहस्य-ब्रह्मवैवर्तेषु 'अष्टम्यामथ ....तिथिभान्ते च पारणम्'।
p. 53 = IV. 8. 72	—तथा च ब्रह्मवैवर्ते। 'त्रियामां...संज्ञिते'। (The same as the quot. on p. 38 of T.T.)
p. 54 = IV. 8. 57*b*-58*a*	—एतद्विषये ब्रह्मवैवर्तः। 'सर्वेष्वेवोपवासेषु.....धारण-पारणम्'।
p. 104 = IV. 26. 39	—अस्यैव.....प्रतिप्रसवमाह ब्रह्मवैवर्तः। 'शयनी.... कृष्णा कदाचन'।
p. 109 = IV. 8. 84-85	—दानेन ब्रह्मवैवर्तोक्तेन। यथा 'उपवासासमर्थश्चेदेकं ......व्रते नरः'।
A.T. B.V.P.	
p. 326 = IV. 8. 72	—'त्रियामां....संज्ञिते'। इति ब्रह्मवैवर्तवचनैक-वाक्यत्वात्। (The same as the quot. on pp. 38 and 53 of T.T.)
E.T. B.V.P.	
p. 37 = IV. 26. 39	—'शयनी....कृष्णा कदाचन' इति ब्रह्मवैवर्तवचने। (The same as the quot. on p. 104 of T.T.)
p. 52 = IV. 8. 72	—ब्रह्मवैवर्तः। '....त्रियामां...संज्ञिते'। (The same as the quot. on pp. 38 and 53 of T.T. and on p. 326 of A.T.)
p. 87 = IV. 8. 84-85	—ब्रह्मवैवर्तः। 'उपवासासमर्थश्चेदेकं...व्रते नरः'। (= p. 109 of T.T.)
p. 99 = IV. 8. 84-85	—पुत्रादिप्रतिनिध्यभावे तु ब्रह्मवैवर्तः। 'उपावासा... नरः'। (The same as the above.)

9. Vāyupurāṇa

Tīrthayātrātattva

T.Y.T. V.P.	
p. 2 = II. 49. 20	—'फल्गुतीर्थे पुण्यजले....भुक्तिमुक्तिप्रसिद्धये'।
p. 3 = II. 48. 10–12	—'कव्यवालोऽनलः....श्राद्धेनानेन शाश्वतीम्'।
p. 4 = II. 48. 21-22	—'आब्रह्मस्तम्बपर्य्यन्तं....तिलोदकम्'।
,, = II. 48. 23-24	—'पिता पितामहश्चैव...ह्यक्षय्यमुपतिष्ठताम्'।
p. 5 = II. 48. 30-31	—'अस्मत्कुले मृता ये च...तिलोदकैः'।...'बन्धुवर्गकुले ....तिलोदकैः'।

T.Y.T.	V.P.	
p. 5	= II. 48. 21-22	—'आब्रह्मस्तम्बपर्य्यन्तं....तिलोदकम्'। (= the 1st quot. on p. 4.)
pp. 5-6	= II. 48. 33-34	—'अस्मत्कुले मृता ये च...ददाम्यहम्'।
p. 6	= II. 48. 41	—'रौरवे......ददाम्यहम्'।
pp. 6-7	= II. 48. 43-44	—'अनेकयातनासंस्थाः....सेवकाश्च'।
p. 7	= II. 48. 55	—'मित्राणि........पिण्डमहं ददानि'।
pp. 8–10	= II. 48. 56	—'अस्मत्कुले मृता याश्च....पिण्डमहं ददानि'।
p. 11	= II. 48. 59-60	—'साक्षिणः सन्तु....अनृणोऽहमृणत्रयात्'।
p. 12	= II. 48. 18	—'जन्मान्तरशतं....रामतीर्थाभिषेचनात्'।
„	= II. 46. 20	—'राम राम.....नश्यतु पातकम्'।
„	= II. 46. 22	—'आपस्त्वमसि.....मनोवाक्कायकर्मजम्'।
p. 13	= II. 46. 30	—'श्वानौ द्वौ.....वहिंसकौ'।
p. 14	= II. 48. 63-64	—'ये केचित्......तृप्तिमायान्तु सर्वशः'।
„	= II. 49. 2b-3a	—'उत्तरे मानसे स्नानं....पितृमुक्तये'।
„	= II. 48. 21-22	—'आब्रह्मस्तम्बपर्य्यन्तं.....तिलोदकम्'। (= the 1st quot. on p. 4 and the 2nd quot. on p. 5.)
p. 15	= II. 48. 10–12	—'कव्यनालोऽनलः.....श्राद्धेनानेन शाश्वतीम्'। (= the quot. on p. 3.)
„	= II. 48. 21-22	—'आब्रह्मस्तम्बपर्य्यन्तं....तिलोदकम्'। (= the last quot. on p. 14.)
p. 16	= II. 48. 23-24	—'पिता पितामहश्चैव.....ह्यक्षय्यमुपतिष्ठताम्'। (= the 2nd quot. on p. 4.)
„	= II. 49. 5	—'नमोऽस्तु........स्वरूपिणे'।
pp. 16-17	= II. 49. 10-11	—'दक्षिणे मानसे.....दक्षिणमानसे'।
p. 17	= II. 49. 12	—'नमामि सूर्य्यं.....रारोग्यवृद्धये'।
„	= II. 49. 20	—'फल्गुतीर्थे पुण्यजले....भुक्तिमुक्तिप्रसिद्धये'। (= the quot. on p. 2.)
„	= II. 49. 22	—'नमः शिवाय देवाय.....शम्भवे'।
p. 18	= II. 49.24b–25a	—'ओं नमो वासुदेवाय.....विष्णवे'।
„	= II. 49.31b–32a	—'प्रमाणं देवताः......निष्कृतिः कृता'।
p. 19	= II. 49.38a	—'स्नानं करोमि.....तर्पणायात्मशुद्धये'।
„	= II. 49.43	—'आम्रं..........मुक्तये'।

T.Y.T. V.P.	
p. 20 = II. 49. 41	—'ओं नमो ब्रह्मणेऽजाय. . .तारकाय नमो नमः'।
,, = II. 49. 45*b*-46*a*	—'यमराजभ्रमराजौ. . . . .मुक्तिहेतवे'।
,, = II. 49. 47	—'वैवस्वतकुलोद्भूतौ. . . .पथि सर्वदा'।
,, = II. 49. 48*b*–49*a*	—'ऐन्द्रवारुणवायव्याः. . . . .मयोज्झितम्'।
p. 21 = II. 49. 20	—'फल्गुतीर्थे पुण्यजले. . . .भुक्तिमुक्तिप्रसिद्धये'। (= the quot. on p. 2 and the 2nd quot. on p. 17.)
p. 22 = II. 43. 23	—'दण्डं संस्पर्शयेद्. . . .पितृभिः सह'।
p. 23 = II. 45. 48-49, 50*b* and 52 (cf.)	—. . . .प्रेतशिला। तामधिकृत्य वायुपुराणे। 'तां दृष्ट्वा. . . . . .सप्तदशैः सह'।
,, = II. 49. 90	—'गदालोले. . . .स्वराप्तये'।
p. 24 = II. 49. 98*b*-100*a*	—'एकार्णवे. . .नमोऽक्षयवटाय वै'।
p. 25 = II. 50. 34*b*-35*a*	—'यासौ वैतरिणी. . . .तारणाय वै'।
p. 27 = II. 50. 72*b*–73*a*	—'गयागजो. . . . .मुक्तिदायिकाः'।
p. 28 = II. 46. 90*a*	—'एष पिण्डो. . . .हस्ते जनार्दन'।
,, = II. 46. 89*a*	—'यस्तु पिण्डो. . .मुद्दिश्य जनार्दन'।
,, = II. 46. 91–93	—'जनार्दन नमस्तुभ्यं. . .पितृमोक्षद'।

10. MATSYAPURĀṆA

1. Śrāddhatattva

Śr.T. M.P.	
p. 191 = ch. 17, vv. 2*b* and 63-4	—यत्तु 'अमावास्या. . .पञ्चदशीषु' इत्यभिधाय 'एतच्चानुपनीतोऽपि. . . .विधिना बुध(धः?)' इति मत्स्यपुराणे।
p. 265 = ch. 22, vv. 82-83	—'प्रातःकालो. . . .सर्वकर्मसु' इति मत्स्यपुराणवचने।
pp. 265-6 = ch. 22, vv. 88, 84 and 2	—एवञ्च 'ऊर्द्धं मुहूर्तात्. . . . . . . .स्वधाभवनमिष्यते' इति मत्स्यपुराणे आपराह्णिकश्राद्धे 'अह्नो मुहूर्त्ता. . . . .कुतपः स्मृतः' इति तद्वचनान्तरोक्तकुतपस्य 'अपराह्णे तु. . . . .मुदाहृतम्' इति मत्स्यपुराणविरोधात्।

2. Malamāsatattva

M.T. M.P.	
p. 840 = ch. 274 vv. 3*a*, 6–9, 37-38*a*	—मत्स्यपुराणे। 'अथातः संप्रवक्ष्यामि महादानस्य लक्षणम्' इत्यभिधाय 'आद्यन्तु सर्वदानानां. . . .षोडशः परिकीर्तितः।' . . . . . .तथा च मत्स्यपुराणम्। 'विनायकादि. . .यथास्वरूपम्'।

11. BHĀGAVATAPURĀṆA OR ŚRĪMAD-BHĀGAVATA WITH THE COMMENTARY OF ŚRĪDHARASVĀMIN

1. Tithitattva

T.T.	S.bh.	
pp. 67-8	= 10/22/1*b*	—दुर्गापूजाया व्रतत्वं व्यक्तं श्रीभागवते 'चेरुर्हविष्यं भुञ्जानाः कात्यायन्यर्चनव्रतम्'।
p. 71	= 1/2/4 with com.	—'नारायणं....जयमुदीरयेत्' इति विधेः भागवतीयसूतोक्तौ उदीरयेदित्यस्य....श्रीधरस्वामिव्याख्यानमनुशासनविरुद्धञ्चैवेत्यत्र व्यासमिति भागवते पाठात्....भागवते तु...साक्षाल्लिखितम्।
p. 90	= 5/26/31	—स्त्रियास्तु 'ये त्विह वै पुरुषाः...पिबन्ति' इति श्रीभागवतपञ्चमस्कन्धगद्येन (पशुमांसभक्षणनिन्दया न तेन पारणं किन्तु मत्स्येन)।

2. Āhnikatattva

A.T.	S.bh.	
p. 352	= 1/17/32, 38, 39 and 41*a* with com.	—भागवते कलिं प्रति परीक्षिद्वाक्यम्। 'त्वां वर्तमानं.... पुरुषः क्वचित्'।...बुभूषुः ऊर्द्धं भवितुमिच्छुः।
p. 415	= 10/86/23*b*	—'कैर्वृताञ्जलिभिर्नेमुः' इति भागवतीयात्।
pp. 415-6	= 11/5/31*b*, 33–35, 11/27/45*b*–46*b*	—श्रीभागवते। 'नानातन्त्रविधानेन........श्रेयसामीश्वरो हरिः'। तथा। 'स्तुत्वा......मृत्युग्रहार्णवात्' इति भगवद्वाक्यम्।
p. 416	=	—श्रीभागवते। 'मन्त्रहीनं......तदस्तु मे'।
,,	= 6/19/20	—षष्ठस्कन्धेऽपि। 'उद्वास्य......सर्वकामसमृद्धये'।
p. 456	= 8/16/41*a*,	—स्वदत्तस्यापि भक्षणमाह श्रीभागवते। 'निवेदितं....स्वयम्'।
	6/19/20,	—फलमप्याह 'उद्वास्य....सर्वकामसमृद्धये'।.... (= the second quot. on p. 416 of A.T.)
	11/6/46,	—'त्वयोपभुक्त.....जयेमहि'।
	11/11/40-41 com.	—'हृदिस्थं......सोऽच्युतः'।

3. Prāyaścittatattva

P.T.	S.bh.	
p. 517	= 10/12/37 com.	—दशमस्कन्धीय-द्वादशाध्यायटीकायां श्रीधरस्वामिकृतवचनम्। पौगण्डमाह 'कौमारं.....परम्'।

4. Jyotistattva

J.T.	S.bh.	
p. 591	= 10/53/12-13	—तथोक्तं भगवत्या रुक्मिण्या भविष्यद्विवाहे श्रीभागवते । 'चक्रुः.....विधिविदाम्वरः' ।

5. Malamāsatattva

M.T.	S.bh.	
pp. 837-8	= 11/3/46 with com.	—एकादशस्कन्धे 'वेदोक्तमेव....फलश्रुतिः' । वेदोक्तमेव.....रुच्युत्पादनार्था ।
pp. 838-9	= 11/21/23-26 with com.	—अतएव अत्रैव 'फलश्रुतिरियं....वदन्ति हि' । इयं फलश्रुतिर्न......तथा न वदन्तीति ।
p. 839	= 6/9/50 with com.	—(पण्डितेनापि मूर्खः काम्ये कर्मणि न प्रवर्तयितव्य इत्याह) षष्ठस्कन्धे । 'स्वयं.....भिषक्तमः' । राति ददाति ।

6. Saṃskāratattva

Sm.T.	S.bh.	
p. 892	= 10/53/12-13	—भगवत्या रुक्मिण्या विवाहे तथा दर्शनात् । तथा च भागवते । 'चक्रुः.....विधिविदां वरः' । (The same as the quot. on p. 591 of J.T.)

7. Ekādaśītattva

E.T.	S.bh.	
p. 63	= 11/27/13-14	—एकादशस्कन्धेऽपि । 'उद्वासावाहने......भवेद्द्वयम्' ।
pp. 63-4	= 7/7/51-52, 7/5/23-24, 11/14/23-24	—तथा च भागवते । 'नालं द्विजत्वं....हरिरन्यद्-विडम्बनम्' । (वृत्तं यथा 'गुरुपूजा....वृत्तमुच्यते' ।) भक्तिश्च नवधा । 'श्रवणं.....भक्तिश्चेन्नवलक्षणा' । तथा 'कथं विना...भुवनं पुनाति' ।
p. 71	= 11/11/41	—श्रीभागवते । 'यद्यदिष्टतमं......तदानन्त्याय कल्पते' ।
p. 75	= 11/5/31b, 33-35, 11/27/45b-46b	—श्रीभागवते । 'नानातन्त्रविधानेन...श्रेयसामीश्वरो हरिः । स्तुत्वा.........मृत्युभयार्णवात्' । (S.bh. reads °ग्रहार्णवात्.) (The same as the quot. on pp. 415-6 of A.T.)
p. 76	= 10/86/23b	—'कैर्धृताञ्जलिभिर्नेमुः' इति भागवतीयात् । (The same as the quot. on p. 415 of A.T.)
p. 76	=	—भागवते । 'मन्त्रहीनं......तदस्तु मे' । (The same as the 1st quot. on p. 416 of A.T.)

E.T.	S.bh.	
p. 80 =		—भागवतटीकायाम्। 'कलार्द्धं......महानिशाम्'।
p. 82 =	11/11/40-41 com.	—यत्तु 'पितृशेषन्तु.....क्लेशभागिनः' इति भागवतोक्तं (तत् पितृदत्तप्रतिगृहीतविषयमिति।)
pp. 82-3 =	11/6/46, 11/11/40-41, com. 6/19/20, 8/16/39b-41a, 11/11/40	—भागवते। 'त्वयोपभुक्त......जयेमहि'। तथा 'हृदि रूपं.........सोऽच्युतः'। तस्यैव षष्ठस्कन्धीय-पयोव्रते। 'उद्वास्य...सर्वकामसमृद्धये।...अष्टमस्कन्धेऽपि। 'गन्धपुष्पादिभिः........निवेदितं...... (S.bh. reads गन्धधूपा°) स्वयम्'।..............'अपि दीपावलोकं........निवेदितम्' इति श्रीभागवतीयञ्च (तद्देवोपभुज्यमानद्रव्यपरम्।) (Partly the same as the quot. on p. 456 of A.T. The 3rd quot. is the same as the 2nd quot. on p. 416 of A.T.)

8. Udvāhatattva

U.T.	S.bh.	
p. 125 =	10/53/12-13	—भगवत्या रुक्मिण्या भविष्यद्विवाहे तथा दर्शनात्। यथा भागवते। 'चक्रुः.......विधिविदाम्वरः'। (The same as the quot. on p. 591 of J.T. and on p. 892 of Sm.T.)

9. Dāyatattva

D.T.	S.bh.	
pp. 182-3 =	10/64/16–18, 24b	—(तत्र स्वीयबुद्ध्या परकीयापहारे यदस्तेयत्वमुक्तं तन्न समीचीनं) भागवतीय-नृगोपाख्यानविरोधात्। तथाहि 'कस्यचिद्.......कृकलाशतनुं प्रभो' इति। (S.bh. omits the last but one line.)

10. Śuddhitattva

S.T.	S.bh.	
p. 242 =	1/13/58	—श्रीभागवते तदुक्तम्। 'दह्यमाने.....अनुवेक्ष्यति'। (अनुवेक्ष्यति अनुप्रवेशनं करिष्यतीति युधिष्ठिराय नारदस्य भविष्यत्कथनम्।)
p. 300 =	1/9/43-44, 46	—तथा च श्रीभागवते। 'कृष्ण.....दुःखितोऽभवत्'।
p. 303 =	3/30/23-24	—श्रीभागवतीय-तृतीयस्कन्ध-कापिलीये। 'तथा..यातनाः'।

(b) THE UPA-PURĀṆAS

Viṣṇudharmottarapurāṇa

1. Tithitattva

T.T. V.D.	
pp. 1-2 = cf. 1/72/2	—विष्णुधर्मोत्तरे च। 'अनादिनिधनः कालो....परिकीर्तितः'।
p. 2 = 1/72/11b-12b	—'त्रिंशांशक....तिथिरित्यभिधीयते' इति विष्णुधर्मोत्तरवचनात्। (V.D. reads °मासार्धेन न संशयः।)
pp. 2-3 = 1/60/24–26	—तत्र....निर्णयमाह विष्णुधर्मोत्तरम्। 'नक्षत्रं....यस्यामस्तमितो रविः'। (V.D. omits the 3rd v. and reads the first and fourth vv. differently.)
p. 3 = 1/60/25a	—अतएव विष्णुधर्मोत्तरे 'सा तिथिस्तदहोरात्र'मित्यनेन।
p. 8 = 1/60/26	—'शुक्लपक्षे.....यस्यामस्तमितो रविः'। इति विष्णुधर्मोत्तरैकवाक्यत्वात्। (Part of the quot. on pp. 2-3 of T.T.; V.D. reads the last line differently.)
„ = 1/60/26	—पितृकृत्ये......विष्णुधर्मोत्तरवचनात्...व्यवस्था।
„ = 1/60/24–26	—एवञ्च प्रागुक्त-विष्णुधर्मोत्तरवचने 'उपवासश्च कर्तव्यः कथम्'.....कर्माणीति बहुवचननिर्देशाच्चावगम्यते। अपराह्णविहितन्तु 'ययास्तं सविता याती'त्यस्य....इत्युक्तम्।
p. 10 = cf. 2/117/42	—'कृते.....प्रपद्यते'। इति विष्णुधर्मोत्तरीयात्तथा...कल्प्यते।
p. 22 =	—'एकैकां देवतां....होमयेत्' इति विष्णुधर्मोत्तरदर्शनात्।
p. 23 = 2/89/49b-50a	—जन्मनक्षत्रादीनां....विष्णुधर्मोत्तरे। 'गोपयेज्.........यत्'।
p. 25 = 1/60/26b-27	—'उपोषितव्यं....शशिना सह' इति विष्णुधर्मोत्तराच्च।
p. 26 = 2/89/69a–71a	—प्रतिमासे जन्मनक्षत्रकृत्यमाह विष्णुधर्मोत्तरम्। 'जन्म......विशेषतः'।
p. 29 =	—यथा विष्णुधर्मोत्तरे। 'देव....व्रतभङ्गभयान्नरः'।
p. 35 = 2/89/72b-73a	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'अष्टमीञ्च....तथैव च'।
p. 38 =	—अत्रारुणोदयकाले....स्नानं 'व्रतोपवास...वस्तगामिनी'। इति विष्णुधर्मोत्तरात्।

T.T. V.D.	
p. 47 =	—भविष्यपुराण-विष्णुधर्मोत्तरयोः—'अर्धरात्रे . . . न सीदति'।
,, =	—विष्णुधर्मोत्तरादिपुराणयोः—'रोहिणी . . . . जागरम्'।
p. 49 = 1/60/26b-27a	—तथा च भविष्यपुराणविष्णुधर्मोत्तरयोः। 'उपो . . . शशिना सह'।
p.p. 49-50 =	—यत्तु विष्णुधर्मोत्तरे। 'जयन्ती . . . . . पारणम्'।
p. 50 =	—गरुडपुराण-विष्णुधर्मोत्तरयोः। 'जयन्त्यां . . . पारणम्'।
p. 57 =	—विष्णुधर्मोत्तरे च। 'नक्षत्राणि . . . . वर्जयेत्'।
p. 58 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'सर्वाशुभानां . . . . विष्णोः' इति।
p. 62 = 1/60/26	—व्यवस्थापयति विष्णुधर्मोत्तरीयं। 'शुक्लपक्षे . . . यस्यामस्तमितो रविः'। (The same as the 1st quot. on p. 8 of T.T.)
p. 86 =	—आश्विनाधिकारे 'अष्टमी . . . . . तिथिः' इति विष्णुधर्मोत्तरीयमप्येतद्विषयम्।
,, = 2/158/3	—तथा विष्णुधर्मोत्तरे। 'भद्रकालीं . . . . . पुनरेव ताम्'। (V.D. omits the third line.)
p. 98 = 3/287/8a-9a, 10, 11b	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'दूर्वाहोमः . . . . घृतेनाष्टगुणं ततः'।
p. 104 =	—'भृगु-भानु . . . . . पुत्रपौत्र-विवर्धिनी' इति विष्णुधर्मोत्तराच्च।
pp. 104-5 =	—पितृवासरादौ तु . . . . . विष्णुधर्मोत्तर . . . . 'उपवासो . . . पुत्रवान् गृही' इति।
p. 110 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'द्वादश्याः . . . . . विष्णुतत्परः'।
p. 112 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'विष्णुर्दिवा . . . . . विचिन्तयेत्'।
p. 117 = 1/142/3a	—विष्णुधर्मोत्तरम्। 'प्रौष्ठपद्याम् . . . . . प्रजापतिः'। (V.D. has got the first line only.)
p. 118 = 1/142/21	—व्यक्तं विष्णुधर्मोत्तरे। 'मघायुक्ता . . . . पायसेन च'।
p. 126 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'जयन्ती . . . . . पारणम्'। (The same as the quot. on pp. 49-50 of T.T.)
p. 134 =	—ज्यैष्ठसंवत्सरश्च 'ज्येष्ठा . . . . दैवतम्' इति विष्णुधर्मोत्तरोक्तो ग्राह्यः।
,, =	—विष्णुधर्मोत्तरे ब्रह्मपुराणम्। 'मासि . . . पदमव्ययम्'।
,, = 1/142/2b-3a	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'पौर्णमासी . . . प्रौष्ठपद्याम् . . . . . . प्रजापतिः'। (V.D. has got the first two lines only. Partly the same as the quot. on p. 117 of T.T.)

T.T.	V.D.	
p. 153	= 1/4/3*b*-4*a*	—धनुःप्रमाणमाह विष्णुधर्मोत्तरीयप्रथमकाण्डम् । 'द्वादशाङ्गुलिकः....धनुःसहस्रिकः' इति । (V.D. reads.....तद्द्वयं हस्त उच्यते...सहस्रिका ।)
p. 158	=	—'चन्द्रस्य यदिवा...परेऽहनि' इति विष्णुधर्मोत्तरवचनेन सामान्यतो निषेधात् ।
p. 162	= 2/89/32*b*-33*a*	—एवञ्च 'तैले जले...दिवाकरम्' इति विष्णुधर्मोत्तरीयमपि वैधेतरनिषेधकम् ।
p. 165	= 1/72/16*b*	—'तिथिनैकेन दिवसश्चान्द्रमाने प्रकीर्तितः' । इति विष्णुधर्मोत्तरीयानुसारेण....युक्तत्वात् ।
pp. 165-6	= 1/142/19*a*-21*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'उत्तरादयनात्....राजंस्त्रयोदशी' ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	V.D.	
p. 242	=	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे । 'वैश्वदेवो...यतः स्मृताः' ।
p. 249	=	—तत्र घ्राणमाहुः....विष्णुधर्मोत्तर... । 'उपवासो ...पितृसेवितम्' । (Part of the quot. on pp. 104-5 of T.T.)
p. 255	= 1/72/16*b*	—'तिथिनैकेन....प्रकीर्त्तितः' इति विष्णुधर्मोत्तरानुसारेण ...युक्तत्वात् । (= the quot. on p. 165 of T.T.)
,,	= 1/142/19*a*–21*a*	—त्रिभागहीनं व्यक्तं विष्णुधर्मोत्तरे । 'उत्तरादयनात्.... राजंस्त्रयोदशी' । (The same as the quot. on pp. 165-6 of T.T.)
p. 257	= 1/142/3*a*	—अस्य नित्यत्वमाह विष्णुधर्मोत्तरम् । 'प्रौष्ठपद्याम्.... प्रजापतिः' । (The same as the quot. on p. 117 of T.T.)
,,	= 1/142/21	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम् । 'मघायुक्ता....पायसेन च' । (The same as the quot. on p. 118 of T.T.)
p. 263	=	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'सर्वाशुभानां....विष्णोः' इति । (The same as the quot. on p. 58 of T.T.)
p. 264	= 1/142/2*b*-3*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'पौर्णमासी......प्रजापतिः' । (The same as the 3rd quot. on p. 134 of T.T. and partly the same as that on p. 117 of T.T.)

Sr.T. V.D.	
pp. 266-7 = 1/60/26	—उभयदिने....व्यवस्था। 'शुक्लपक्षे....यस्यामस्तमितो रविः'। इति विष्णुधर्मोत्तरात्। (The same as the 1st quot. on p. 8 of T.T. and part of the quot. on pp. 2-3 of T.T.; V.D. reads the last line differently.)
p. 302 = cf. 2/117/42	—अत्र वृद्धिनिमित्तं विना....प्रेतत्वपरीहारमाह विष्णुधर्मोत्तरम्। 'कृते सपिण्डीकरणे....भोगदेहं प्रपद्यते'। (The same as the quot. on p. 10 of T.T.)
pp. 320-1 = 1/142/16*b*-17*a*	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम्। 'अच्छिन्ननाड्यां....नराधिप'।

3. Āhnikatattva

A.T. V.D.	
p. 327 = 2/88/1*a*-2*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'निद्रां जह्याद्......सर्वकल्मषनाशनम्'।
p. 328 = 2/89/51*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'वेगरोधं.....क्रोधवेगतः'।
p. 331 = 2/89/43*a*	—पादप्रक्षालनं....विष्णुधर्मोत्तरम्। 'दर्भैर्न......प्रधावयेत्'।
p. 356 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'त्वराक्रोधौ.....क्रियाः'।
p. 362 = 2/89/72*b*-73*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'अष्टमीञ्च....तथैव च'। (The same as the quot. on p. 35 of T.T.)
p. 363 = 2/89/32*b*-33*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'तैले जले....दिवाकरम्'। (The same as the quot. on p. 162 of T.T.)
p. 364 = 2/89/4*b*-5*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'वस्त्रं.....विभवे सति'। (V.D. omits the last line.)
p. 365 = 2/89/35*b*-37*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'अकारणं नदीपारं......न व्रजेत्'। (V.D. reads a bit differently.)
p. 366 = 2/89/52*a*	—अतएव विष्णुधर्मोत्तरम्। 'नोपेक्षितव्यो व्याधिः....भार्गव'।
p. 367 = 1/4/3*b*-4*a*	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे। 'द्वादशाङ्गुलिकः...सहस्रिकः'। (The same as the quot. on p. 153 of T.T.; V.D. reads a bit differently.)
p. 370 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'तथा दर्भोदक...काञ्चनवारिणा'।
,, =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'चण्डालैः.....काष्ठेन वा पुनः'।
p. 385 =	—'ब्रह्माणं....वन्दनात्' इति बृहस्पतिवृतविष्णुधर्मोत्तरवचनात्।

A.T.	V.D.	
pp. 393-4	= 2/124/29*b*-30*b*, 36, 21	—जातवेदसे. . . .आह विष्णुधर्मोत्तरे। 'जातवेदस. . . . गृहम्'। . . . .तत्रैव। 'व्युष्टायाञ्च. . . .विनाशने'।
p. 399	= 3/341/322	—विष्णुधर्मोत्तरम्। 'अकामः. . . .न शोचते'।
p. 400	= 3/341/209	—एवम् 'उग्रगन्धी. . . . .कण्टकीनि तथैव च'। इति विष्णुधर्मोत्तरोक्त—अन्यायतनजातानीत्यपि द्विजेतरपरम्।
p. 410	= cf. 1/141/13*a*-14*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'चन्दनागुरु. . . .प्राप्नोत्यसंशयम्'।
p. 411	= 3/341/210	—विष्णुधर्मोत्तरम्। 'रक्तानि. . . . .चाकालजानि च'। तथा। 'कीटजं. . . .दौर्भाग्यमाप्नुयात्'। (V.D., which has got the first verse only, reads it a bit differently.)
p. 412	= 2/91/11*a*, 3/341/214*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'रक्ताशोकस्य. . . .भूचम्पकस्य च'।
p. 413	= 3/341/204*b*-205*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'पुष्पाभावे च. . . .पुण्यमवाप्यते'।
,,	= cf. 3/341/268*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'धूपदः. . . .सर्वमश्नुते'।
pp. 413-4	= 3/341/272*b*-273*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'यावदक्षिनिमेषाणि. .महीयते'। तथा। 'यः कुर्य्यात्तेन. . . . .पुष्पितेक्षणः'। (V.D. omits the second verse.)
p. 428	=	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'चाण्डालो. . . .मतो मम'।
p. 455	= 2/79/15*a*, 25*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'मुखवर्जन्तु गौः. . .शुद्धिरिष्यते'। (Diff. reading in V.D.)

4. Prāyaścittatattva

P.T.	V.D.	
p. 468	=	—'अस्नातस्य क्रियाः. . . . .नित्यमतन्द्रितः'। इति विष्णुधर्मोत्तराच्च।
p. 496	= 1/60/26*b*-27*a*	—'उपोषितव्यं नक्षत्रं. . .शशिना सह'। इति विष्णुधर्मोत्तराच्च। (The same as the quot. on p. 49 of T.T.)
p. 507	=	—'ज्येष्ठामूलोपगे. . . .शक्रदैवतम्' इति विष्णुधर्मोत्तरोक्तो ग्राह्यः। (The same as the 1st quot. on p. 134 of T.T.)
p. 510	=	—विष्णुधर्मोत्तरे श्राद्धादावस्तगामिनीति चतुर्थचरणे पाठः। (Part of the quot. on p. 38 of T.T.)
p. 547	= 2/73/190*b*-191*a*	—शुष्कान्ने पक्वान्नार्धं प्रायश्चित्तं विष्णुधर्मोत्तरदर्शनात्। यथा 'यस्तस्य. . . . .भगवान्मनुः'।

5. Jyotistattva

J.T. V.D.	
p. 623 = 2/56/120	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'तामसा....वातपित्तकफाधिका:' ।
pp. 647-8 = 2/8/42-43, 2/9/12 and 16	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'दृष्टि:....गुणा वसन्ति' । (Diff. read. in V.D.)
p. 648 = 2/52/56	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'सूतिकावासनिलया.....तथा वलि:' । (V.D. has got the last two lines only.)
p. 651 = 2/52/84*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'चतुर्थे मासि.....गृहात्' ।
p. 656 = 2/52/123*a*-124*a*, 126*b*-127*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'संप्राप्ते पञ्चमे...विशेषत:' । (V.D. reads सुविद्यां for स्वविद्या in the last line.)
p. 660 = 2/85/21*a*-22*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'षोडशाब्दो....निवर्तते' ।
p. 671 = 2/29/94*b*-95*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'गोपुच्छविन्यस्तकर:....निलयं विशेच्च' । (V.D. has got the first two lines only.)
p. 679 = 2/56/92*b*-95*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'हरिं......दपहन्ति रोगान्' । (Diff. read. in V.D.)
p. 703 = 2/82/31	—हारीत: । 'अष्टागवं.....जीवितार्थिनाम् । चतुर्गवं ...ब्रह्मघातिना'मिति विष्णुधर्मोत्तरे पाठ: । (Though Raghu° quotes the first line as from Hārīta and the second as its diff. reading from V.D., yet the two lines not only make a full and sensible verse but are also found in V.D.)
pp. 703-4 = 2/82/10 and 12	—विष्णधर्मोत्तरे । 'क्षिप्राणि....सूर्य्यसुतस्य च' ।
pp. 705-6 = cf. 2/134, 140 and 143	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'ग्रहर्क्षवैकृतं...देशविद्रवकारणम्' ।
p. 731 = 3/341/39*b*-40*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे विष्णोरित्यधिकृत्य 'नामसंकीर्तनं...नात्र संशय:' । (Diff. read. in V.D.)

6. Malamāsatattva

M.T. V.D.	
pp. 740-41 = 1/72/13*b*-16*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे मासपदं सङ्केतितं यथा । 'चन्द्रमा:.... चोच्यते' ।
p. 741 = cf. 1/72/13*b*-16*a*	—विष्णुधर्मोत्तरादिवचनस्य तत्परिचायकत्वेनोपपत्ती..... ।

M.T. V.D.	
p. 741 = 1/72/26	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे। 'अध्वायनञ्च.....व्यवहारकर्म'।
p. 749 = 2/85/21a-22a	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'षोडशाब्दा (°ब्दो ?)....निवर्तते'। (The same as the quot. on p. 660 of J.T.)
pp. 752-3 = 1/72/27b	—नाक्षत्रमासप्रयोजनं विष्णुधर्मोत्तरे। 'नक्षत्रसत्रा... भगणात्मकेन'।
p. 753 = 1/72/13b	—तत्परिचायकानि 'चन्द्रमाः कृष्णपक्षान्ते' इत्यादि विष्णुधर्मोत्तराद्युक्तवचनानि।
p. 755 = 1/72/11b-12b	—तथा...विष्णुधर्मोत्तरे। 'त्रिंशांशक...त्यभिधीयते'। (The same as the quot. on p. 2 of T.T.)
p. 759 = cf. 1/72/2	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'अनादिनिधनः कालो...परिकीर्तितः'। (The same as the quot. on pp. 1-2 of T.T.)
p. 764 = 3/317/2-3	—संवत्सरफलमुक्तं विष्णुधर्मोत्तरे। 'संवत्सरे...... सम्भवम्'। (V.D. omits the last two lines.)
p. 771 = 1/72/16b-17a	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम्। 'तिथिनैकेन दिवसश्चान्द्रमाने प्रकीर्तितः।.....दिवसः स्मृतः'। (Partly the same as the quot. on p. 165 of T.T. and as the 1st quot. on p. 255 of Sr.T.)
p. 772 = 1/72/21a–23a	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम्। 'सौरवत्सरस्यान्ते..... गर्हितः'।
p. 773 = 1/72/19b-20a	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरप्रथमकाण्डम्। 'सौरेणाब्दस्तु.... प्रपूर्य्यते'।
p. 797 = 1/42/42, 43b-45a	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे...भगवद्वाक्यम्। 'पर्वकाले.... सुरेश्वर'।
p. 799 = 1/60/26	—'शुक्लपक्षे......यस्यामस्तमितो रविः' इति विष्णुधर्मोत्तरवचनादेव व्यवस्था। (The same as the 1st quot. on p. 8 of T.T. and as that on pp. 266-7 of Sr.T.)
pp. 812-3 = 1/142/26b-27a	—यद्यपि 'व्रीहिपाके (च)....कथञ्चन'। इति विष्णुधर्मोत्तरवचने......प्रतीयते।
p. 816 =	—विष्णुधर्मोत्तरेण.....निषेधाच्च। यथा। 'नक्षत्राणि ....वर्जयेत्'। (The same as the quot. on p. 57 of T.T.)

M.T. V.D.	
p. 824 = 2/52/123*a*-124*a*, 126*b*-127*b*	—एवञ्च कालाशुद्धौ विद्यारम्भं न कुर्य्यात् तद्विधानञ्च विष्णुधर्मोत्तरे । 'संप्राप्ते पञ्चमे....विशेषतः' । (V.D. reads सुविद्यां for स्वविद्या in the last line. The same as the quot. on p. 656 of J.T.)
p. 833 = 2/18/5	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'शेतेऽत्र....प्रावृषि द्विज' । (V.D. omits the first two lines.)
pp. 839-40 =	—तथा विष्णुधर्मोत्तरेऽग्निपुराणे च । 'यत्र यत्र....प्रतिपादयेत्' ।
p. 840 = 3/341/52*b*, 153*b*-154*a*, 322*a*-324*a*, 326*b*-327*a*	—विष्णुधर्मोत्तरतृतीयकाण्डे तु विष्णुसम्प्रदानकमेव दानम् । 'विष्णोः.....लोकमाप्नुयात्' । इत्यादिना 'क्षीरपल्लवसंयुक्तान्...वाजिमेधफलं भवेत्' । इत्यन्तेन तत्तत्फलं तत्तद्दानमभिधायोक्तम् । 'अकामः सात्त्विको....मेधसाम् । पद्भ्यां....द्विजोत्तमैः' इति ।
p. 843 = 1/142/19*a*-21*a*	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे । 'उत्तरादयनात्....राजंस्त्रयोदशी' । (The same as the quot. on pp. 165-6 of T.T.)
p. 850 = 2/77/9*b*-10*a*	—अतएव द्वैतनिर्णये एतद्विषये विष्णुधर्मोत्तरेण त्रयोदशे मासिकश्राद्धमुक्तम् । यथा 'संवत्सरस्य.....प्रेतस्य वार्षिकी' । (V.D. reads the second line as 'ततो द्वादशके श्राद्धे कार्य्यं तदधिमासिकम्' ।)

7. Saṃskāratattva

Sm.T. V.D.	
p. 881 =	—ततो 'गच्छध्वममराः.....सुपूजिताः' इति विष्णुधर्मोत्तरीयेण विसर्जयेत् ।
p. 894 = 3/301/15*a*, 28*b*-29*a*	—कन्यायाः....विष्णुधर्मोत्तरम् । 'कन्यादास......प्रकीर्त्तिताः ।....तथा । 'भूमेः....द्विजोत्तमाः' ।
,, = 3/301/10-11	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'द्रव्यस्य नाम गृह्णीयाद्...कामस्तुत्या प्रतिग्रहम्' । (V.D. omits the first line.)
p. 927 = 2/85/21*a*-22*a*	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम् । 'षोडशाब्दो...निवर्तते' । (The same as the quot. on p. 660 of J.T. and on p. 749 of M.T.)
p. 941 = 2/29/94*b*-95*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'गोपुच्छविन्यस्तकरः...तथैव च' । (Part of the quot. on p. 671 of J.T.)

8. Ekādaśītattva

E.T. V.D.	
p. 3 = 1/60/25-26	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे। 'सा तिथि.....यस्यामस्तमितो रविः'। (Part of the quot. on pp. 2-3 of T.T. V.D. omits the second verse and reads the last line of the third verse differently.)
p. 17 =	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे। 'द्वादश्याः प्रथमः...विष्णु-तत्परः'। (The same as the quot. on p. 110 of T.T.)
p. 23 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'एकादश्यां...विष्णुलोकाच्च्युतो भवेत्'। तथा। 'प्रतिग्रासं...मनाक्'।
p. 33 = cf. 1/140/63	—जीवत्पितृकादिना....पितामहाद्यूहमाह विष्णुधर्मोत्तरम्। 'येषां श्राद्धं....तेन श्राद्धं नराधिप'।
p. 36 =	—'दशम्यां.....पक्षयोरुभयोरपि' इति विष्णुधर्मोत्तर-वचने।
pp. 39-40 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'एकादश्यां....पुत्रपौत्रविवर्धिनी'। (Partly the same as the quot. on p. 104 of T.T.)
p. 40 =	—नित्ये तु वराहपुराण-विष्णुधर्मोत्तर-कात्यायनाः। 'उपवासो .....पितृसेवितम्'। यत्तु 'रविवारे......पुत्रवान् गृही' इति। (The same as the quot. on pp. 104-5 of T.T. and partly the same as that on p. 249 of Sr.T.)
p. 41 =	—विष्णुधर्मोत्तरे वृहद्वशिष्ठसंहितायाञ्च। 'सम्पूर्णैकादशी ......विष्णुप्रीणनतत्परैः।
p. 51 =	—'दिग्भीरुद्रे....परेऽहनि' इति विष्णुधर्मोत्तरीयस्यापि... ..व्यवस्था न तु व्यवस्थान्तरम्।
p. 65 = cf. 1/141/13a-14a	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'चन्दना[illegible]....[illegible]नुलेपनम्'। (1st part of the quot. [illegible] p. 419 of A.T.)
,, =	—विष्णुधर्मोत्तराग्निपु[illegible] '[illegible].. पतिम्'।
,, =	
p. 66 =	
,, = 2/91/11a, 3/341/214b	

E.T. V.D.	
p. 67 = 3/341/209-210	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'उग्रगन्धी.....यानि चाकालजानि च'। तथा। 'कुटजं....दौर्भाग्यमाप्नुयात्'। (The same as the quot. on pp. 400 and 411 of A.T., mixed together. V.D., which has got the first two verses only, reads them a bit differently.)
p. 69 = cf. 3/341/206*b* -207*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'भृङ्गराजस्य...विनिवेदयेत्'। तथा। 'पुष्पाणि......च्युतम्'।
p. 70 = 3/341/204*b*–205*a*, 249*b*-250*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'पुष्पाभावेऽपि......पुण्यमवाप्यते। न रत्नैर्न....पुष्पैर्जनार्दनः'। (Partly the same as the 1st quot. on p. 413 of A.T.)
,, = cf. 3/341/268*b*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'धूपदः......सर्वमश्नुते'। (The same as the 2nd quot. on p. 413 of A.T.)
p. 71 = 3/341/272*b*-273*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'यावदक्षिनिमेषाणि......महीयते'। तथा। 'यः कुर्य्यात्तेन......पुष्पितेक्षणः'। (V.D. omits the second verse. The same as the quot. on pp. 413-4 of A.T.)
p. 76 = 3/341/101*b*-102*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'जानुभ्याञ्चैव......सर्वान् कामानवाप्नुयात्'।
p. 78 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'द्वादश्याः......विष्णुतत्परः'। (The same as the quot. on p. 110 of T.T.)
p. 80 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'असम्भाष्यान्...शुध्यति'।
pp. 81-2 = cf. 3/341/205*b*	—प्रकृते तु विष्णुधर्मोत्तरम्। 'पत्रं पुष्पं....नारकी'।
p. 101 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'मृगशीर्षे....नावसीदति'। (Quoted with additions on pp. 113-4 of T.T. as from Viṣṇudharma.)
p. 102 = 3/319/28	—रात्रौ....निद्रेति विष्णुधर्मोत्तरे। 'स्वास्तीर्णशयनं...महीयते'।
,, =	—शयने कुटजविधानात् विष्णुधर्मोत्तरीयनिषेधोऽन्यत्र। (cf. the quot. p. 411 of A.T. and p. 67 of E.T.)
pp. 103-4	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'विष्णुर्दिवा...विचिन्तयेत्'। (The same as the quot. on p. 112 of T.T.)
p. 104 =	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'किं तन्मैत्राद्यपादेन...यो निशि'।

9. Udvāhatattva

U.T.	V.D.	
p. 137	= cf. 1/140/63	—तत्र पितामहाद्यूहमाह विष्णुधर्मोत्तरम् । 'येषां श्राद्धं... नराधिप' । (The same as the quot. on p. 33 of E.T. with a slightly diff. reading.)
p. 138	= 3/316/20*b*-21*a*	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'विवाहादिक्रियाकाले......सोऽश्वमेधफलं लभेत्' ।
p. 141	= 3/341/39*b*-40*a*	—अन्यत्र तु....विष्णुधर्मोत्तरम् । 'नामसंकीर्तनं... न संशयः' । (Almost the same as the quot. on p. 731 of J.T.)
,,	=	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'नासंवृतमुखः....तथा क्षुतम्' ।
p. 142	=	—गन्धादौ...विष्णुधर्मोत्तरे । 'माल्यानु...भृगुनन्दन' ।
p. 143	=	—अतएव दान(विष्णु?)-धर्मोत्तरे । 'सर्वत्र प्राङ्मुखो.... विपर्य्ययः' ।
p. 147	= 2/34/39-40, 2/89/86	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'मण्डनं...कदाचिदपि धारयेत्' । तथा । 'येनेच्छेद्विपुलां.....दारसन्दर्शनं तथा' ।

10. Vyavahāratattva

Vy.T.	V.D.	
p. 205	=	—अतएवाध्यापनेऽपि तथोक्तं विष्णुधर्मोत्तरे । 'संस्कृतैः.. गुरुः स्मृतः' ।
p. 222	= 1/72/26*b*, 1/72/15*a*	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरम् । 'सत्राण्युपास्यान्यथ..... व्यवहारकर्म' । तत्रैव । 'सावने च तथा मासि..... स्मृताः' । इति ।

11. Śuddhitattva

S.T.	V.D.	
p. 246	=	—'प्रभातायाञ्च......ऽनुदिते तथा' इति विष्णुधर्मोत्तरवचनात् ।
p. 252	= 2/95/2*b*-5*a*	—विष्णुधर्मोत्तरेऽपि । 'देवानाञ्च.....तपसा तथा' ॥
pp. 252-3	=	—विष्णुधर्मोत्तरे । 'सूतिकावासनिलया....जन्मदानाञ्च कारयेत्' । (Part of the quot. on p. 648 of J.T.)
p. 265	= 2/75/14	—रत्नाकरादौ शङ्खः विष्णुधर्मोत्तरञ्च । 'पितृवेश्मनि... शाम्यति' ।
p. 286	=	—विष्णुधर्मोत्तरञ्च । 'स्वाम्यर्थे.....स्वर्गगामिनः' ।

S.T. V.D.

p. 296 = 2/79/15*a*, 25*b* —विष्णुधर्मोत्तरे। 'मुखवर्जञ्च गौः. . .शुद्धिरिष्यते'। (V.D. reads मार्जारः श्वा च नो and पुष्पाणां चन्दनानां च for मार्जारश्चंक्रमे शुचिः and पुष्पाणाञ्च फलानाञ्च respectively. The same as the quot. on p. 455 of A.T.)

p. 324 = 2/116/11*b*-12*a*, cf. 2/116/14*a*, 2/116/39*b*–43*a* —तथा च विष्णुधर्मोत्तरम्। 'तत्क्षणादेव. . .विग्रहात्'। . . . . .तथा। 'आतिवाहिकसंज्ञोऽसौ. . .क्वचित्'। तथा। 'प्रेतपिण्डैस्तथा. . . .स्वेन कर्मणा'।

p. 331 = 2/116/39*b* —'प्रेतपिण्डैस्तदा. . . . . .भार्गव'। इति विष्णुधर्मोत्तरे। (Part of the 3rd quot. just above.)

p. 337 = 2/77/1*a*, 2*a-b* —'अशौचे तु व्यतिक्रान्ते. . . .कर्तव्यस्तथैकवचनेन च'। इति विष्णुधर्मोत्तरात्।

p. 339 = 1/147/2*b*-3*a* —अत्र वत्सर इत्युपादानात् विष्णुधर्मोत्तरीयमृताह इति पदं पूर्णसंवत्सरमृततिथिपरम्। तद् यथा वृषोत्सर्गमधिकृत्य विष्णुः (विष्णुधर्मोत्तरम्?)। 'विषुवद्वितये चैव मृताहे . . .कारयेत्'। (V.D. reads शङ्करम् for कारयेत्)

p. 347 = —तथा च विष्णुधर्मोत्तरम्। 'देशकाले. . .स्तदनन्तं प्रकीर्तितम्'।

p. 349 = —विष्णुधर्मोत्तरम्। 'सीदते. . . .नरकायोपपद्यते'।

p. 350 = 2/76/22*b* } cf.
= 3/341/4*a* } —विष्णुधर्मोत्तरे। 'पतनात् त्रायते यस्मात् पात्रं तस्मात् प्रचक्षते'।

p. 351 = 3/316/13*b* —विष्णुधर्मोत्तरे। 'यस्योपयोगि. . .तद्भवेत्'।

pp. 355-6=3/301/14*b*–28*a*—विष्णुधर्मोत्तरे। 'अभयं. . . .सर्वं वा विष्णुदैवतम्'। (V.D. reads द्विजसत्तमाः for विष्णुदैवतम्)

p. 356 = 3/301/10*a* —विष्णुधर्मोत्तरेऽपि। 'द्रव्यस्य नाम. . . .विधिरयं स्मृतः'। (V.D. omits the first line. Part of the 2nd quot. on p. 894 of Sm.T.)

p. 359 = 3/301/28*b*–34*a*, 35*a*–36*b*, 10*b*–11*b*, (cf.) 40*b* and 44*a* —प्रतिग्रहविधानमाह विष्णुधर्मोत्तरम्। 'भूमेः. . . . प्रदक्षिणम्'। . . . .'करे. . . .प्रतिग्रहः'। . . .'आरुह्य. . . . . . . .दैवतम्'। . . . .'समापयेत्ततः. . . . . .नानादुर्गाण्यसौ द्विजः'।

p. 365 = 2/117/11*b* —विष्णुधर्मोत्तरे। 'छत्रोपानहृदातारस्ते नराः स्वर्गगामिनः'।

p. 366 = 2/92/45*b* —विष्णुधर्मोत्तरे। 'तथौषधप्रदानेन विरोगस्त्वभिजायते'।

p. 371 = 3/301/28*a* —'तज्ज्ञेयं. . . . .विष्णुदैवतम्' इति विष्णुधर्मोत्तरवचनात्। (V.D. reads द्विजसत्तमाः for विष्णुदैवतम्)

12. Vāstuyāgatattva

V.Y.T. V.D.

p. 418 = —तथा च विष्णुधर्म्मोत्तरे। 'एकैकां देवतां...शतसंख्यन्तु होमयेत्'।

pp. 422-3 = —अत्र होमे मन्त्रानाह विष्णुधर्म्मोत्तरम्। 'वास्तोष्पतेन... निवेदयेत्'।

13. Kṛtyatattva

K.T. V.D.

p. 436 = —विष्णुधर्म्मोत्तरे। 'विष्णुर्दिवा....नाहोरात्रं विचिन्तयेत्'। (The same as the quot. on p. 112 of T.T. and on pp. 103-4 of E.T.)

p. 471 = 2/52/56 —विष्णुधर्म्मोत्तरे। 'सूतिकावासनिलया....तथा वलिः'। (The same as the quot. on p. 648 of J.T. and partly the same as that on pp. 252-3 of S.T.; V.D. has got the last two lines only.)

14. Devapratiṣṭhātattva

D.P.T. V.D.

p. 512 = 2/95/28-29 —यथा चाल्पधनानां.......पूजनमाह विष्णुधर्म्मोत्तरे प्रथम (द्वितीय?)-काण्डम्। 'पूजाकर्म वहिर्वेद्यां........ यस्मादल्पधनो नरः'। (V.D. reads पूजा कार्य्या वहिर्वेदौ......यथाश्रद्धम्...तस्मादल्पधनो नरः।)

15. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. V.D.

p. 513 = 1/4/3*b*-4*a* —तथा च विष्णुधर्म्मोत्तरे प्रथमकाण्डम्। 'द्वादशाङ्गुलिकः ....धनुःसहस्रकः'। (The same as the quot. on p. 153 of T.T. V.D. reads...स्तद्द्वयं हस्त उच्यते।......सहस्रिका।)

p. 514 = 2/117/11 —विष्णुधर्म्मोत्तरे। 'तडागकूपकर्त्तारस्तथा कन्याप्रदायिनः। छत्रोपानद्दातारस्ते नराः स्वर्गगामिनः'॥ (Partly the same as the quot. on p. 365 of S.T.)

16. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. V.D.

p. 529 = 1/147/1*a*–3*a* —विष्णुधर्म्मोत्तरे। 'अश्वयुक्शुक्लपक्षस्य.....तस्मिन्नहनि कारयेत्'। (V.D. reads आश्वयुक्कृष्णपक्षस्य पञ्चदश्यां नराधिप .....शङ्करम्. Partly the same as the quot. on p. 339 of S.T.)

p. 562 = —ततो 'गच्छध्वममराः...सुपूजिताः' इति विष्णुधर्म्मोत्तरीयेण विसर्जयेत्। (The same as the quot. on p. 881 of Sm.T.)

17. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T.	V.D.	
p. 618 =		—विष्णुधर्मोत्तरे । 'प्रतिपाद्य....महापातकजान्यपि' ।
p. 627 =	3/341/7*a*–9*a*,	—तथा च विष्णुधर्मोत्तरे । 'सुरवेश्म.......शैलनिर्मित-
	,, 322*a*–324*a*,	मन्दिरे' । तथा । 'अकामः.....तद्भवत्यल्पमेधसाम्'
	,, 326*b*-327*a*	तथा । 'पद्भ्यां......द्विजोत्तमाः' ।
		(Partly the same as the quot. on p. 840 of M.T. V.D. omits the first two lines and reads the 5th, 6th and 7th lines differently.)
p. 628 =		—विष्णुधर्मोत्तरे । 'यानं शय्यासनं........वह्निष्टोम- फलं नरः' ।
pp. 628–30=	3/341/48,	—विष्णुधर्मोत्तरे तृतीयकाण्डे । 'विष्णोरायतने.....
	,, 52*b*-53*a*	संवत्सरानपि' । 'विष्णोः शङ्ख.....लोकमाप्नुयात्' ।
	,, 53*b*, 54*a*,	('मानुष्यमासाद्य तथा ख्यातशब्दश्च जायते' ।) 'घण्टा
	,, 60, 61, 62,	.....शतमाप्नुयात्' । 'सौभाग्यं.....प्रददद्धरेः' ।
	,, 65*b*,	'वितानक....यत्राभिजायते' । 'दत्त्वा....पृथिवी
	,, 71*a*, 71*b*,	यतः' । 'यः कुम्भं.....प्रमुच्यते' । 'कमण्डलु-
	,, 74*b*,	प्रदानेन.......माप्नुयात्' । *'पतद्गृह....मपो-
	,, 75*a*, 75*b*,	हति' । *'पादुकानां....त्यनुत्तमाम्' । 'दर्पणस्य
	,, 76*a*,	......दर्पवान् भवेत्' । 'दर्शयित्वा.....त्वभि-
	,, 76*b*, 85*b*,	जायते' । 'कुप्यदो...दुर्लभम्' । 'नरः सुवर्ण....
	,, 86*a*, 86*b*-	नुपाश्नुते' । 'नरदानेन.....प्रामाण्यमुपगच्छति' ।
	,, 87*a*, 22*b*,	'परलोक....पयस्विनीम्' । 'अनडुहः....दशधेनु-
	,, 116*b*, 117*a*,	फलं लभेत्' । 'शय्यासन....शाश्वतीम्' । 'उत्तर-
	,, 121*b*-122*a*,	च्छद...नवाप्नुयात्' । 'देववेश्मो...मवाप्नुयात्' ।
	,, 122*b*, 123*a*-	'प्रेक्षणीय....मवाप्नुयात्' । 'यानवाहन...सुखं
	,, 124*b*, 126*b*-	लभेत्' । 'शिविकां....न्त्यमरावतीम्' । 'राजा
	,, 127*a*, 127*b*-	....रिपुजिद्भवेत्' । 'तालवृन्त....प्राप्नुयात्पराम्'
	,, 128*a*,	'तथा चामर...विचरत्यमरप्रभुः' । 'माल्याधारं...
	,, 131	पात्रतां व्रजेत्' । 'समुद्रजात...धनस्य च' । 'गन्ध- तैलादि....सह मोदते' ।
		(M.P.T. omits the bracketed portion which is supplied here from V.D. and which occurred in the former originally, as is evident from its accompanying prose comment. V.D. omits the two quot., marked with asterisk and reads the second line of v. 62 as स लोकमाप्नोति नरो वारुणं गतकल्मषः for वारुणं लोकमाप्नोति सर्वपापैः प्रमुच्यते ।)

APPENDIX B

Identification of quotations from works of the Mediæval Period

A—Bengal

I. BHAVADEVA BHAṬṬA

Prāyaścitta-prakaraṇa

1. Prāyaścittatattva

P.T.	P.P.	
p. 478	= p. 9	—तथा च दृष्टान्ततया ज्ञानकृतपापस्य भवदेवभट्टेनापि शूद्रगत ....मात्रफलम् इत्यभिहितम् ।
p. 516	= p. 33	—स्त्रीणां विशेषमाह भवदेवभट्टधृतं 'वपनं....स्मृतम्' ॥ (Just following a text of Yama but having no author's name affixed to it in P.P. It seems to be a text of Parāśara (the second verse being Par. II. 9. *54b-55a*) according to Mit., quoted just below on p. 516 of P.T. and of the Padmapurāṇa according to P.V., quoted on pp. 152-53 of Vr.T.)
pp. 520-1	= p. 33	—यथा भवदेवभट्टधृतयमवचनम् 'अस्थिभङ्गं...पिबेत्' ॥
p. 521	= p. 29	—भवदेवभट्टसम्मता तु द्वादशधेनव इति पूर्वोक्ता च दक्षिणा देया ।
p. 524	= p. 30	—मध्यमवचनं भवदेवव्याख्यातं यथा....प्रायश्चित्तमूहनीयम् ।
p. 528	= p. 32	—भवदेवभट्टैस्तु निपातने कूपावटादिषु इति व्याख्यातं तदपि युक्तम् ।
p. 535	= pp. 31-2	—इतरत्रापस्तम्बोक्तम् 'कान्तारेष्वथवा...विधीयते' इति ज्ञेयम्। एतद्वचनं यमस्येति भवदेवभट्टः ।
p. 536	= p. 34	—भवदेवभट्ट-हरिनाथोपाध्यायधृतं संवर्तवचनम्। 'शृङ्ग... न विद्यते' ॥
p. 539	= p. 43	—यद्यपि द्रवद्रव्यस्य...सिद्धमिति सुरापाने भवदेवभट्टोक्तवच्चाण्डालान्नभक्षणेऽपि सकृदभ्यासविचारः ।
p. 540	= p. 58	—अत्र कामत......भवदेवभट्टोक्तसमुच्चयायोगाच्च....व्यवस्थितो विकल्पः ।

2. Śuddhitattva

S.T. P.P.

p. 240 = pp. 18-19 —तथा च भवदेवभट्टाः । 'एकस्मै . . . तन्त्रत्व 'मित्याहुः ।

p. 352 = p. 71 —अत्र स्वत्वहेतुभूतव्यापाररूपार्जनगणे चौर्य्यस्यापि निर्देशात् चौर्य्योपात्तद्रव्येऽपि यथेष्टविनियोज्यत्वेन शास्त्रगम्यत्वरूप-स्वत्वमस्तीति प्रतीयते । भवदेवभट्टसम्मतोऽयं पक्षः ।
(P.P.'s very words are: यथा क्रयणादिना पूर्वस्वामिनः स्वत्वविनाशेनोत्तरस्वामिनः स्वत्वापादनं तथा स्वविनि-योगाभिसन्धानपूर्वक-स्थानान्तर-सञ्चारणादिव्यापारेण पूर्व-स्वामिनः स्वत्वनिरासेन चौरस्यापि स्वत्वापादनम् ।)

I*a*. Medhātithi

Commentary on Manusmṛti

1. Dāyatattva

D.T. Medh.

p. 184 = —पत्युरदत्तेऽपि तदनुज्ञया परिहितो अलङ्कारस्तावतैव भार्य्यायाः स्त्रीयो भवतीति मेधातिथिः ।
(Wanting in the printed editions.)

I*b*. Govindarāja

Commentary on Manusmṛti

1. Dāyatattva

D.T. Gov.

pp. 191-2 = —अतएव गोविन्दराजवृतो विष्णुः । 'अपुत्रपौत्रे संसारे दौहित्रा धनमाप्नुयुः । पूर्वेषां हि स्वधाकारे पौत्रदौहित्रका समाः' ।
(Occurring after Manu. IX. 133, quoted just above but not found in Govindarāja's com. on the same as it is wanting in chap. IX after v. 71.)

II. Jīmūtavāhana

(*a*) *Kālaviveka*

1. Tithitattva

T.T. K.V.

p. 24 = pp. 144-5 —न तु सौरे मासि तिथिद्वयलाभान्मानवृद्धिर्जीमूतवाहनोक्ता ग्राह्या ।

pp. 52-3 = pp. 498-9 —जीमूतवाहनस्तु न हि तिथिमान्ते . . . नियमाभावादित्याह ।

T.T.	K.V.	
p. 103 =		—अत्रोक्तविरुद्धवचनानि. . .जीमूतवाहन. . .प्रभृतिभिः अनादृतानि ।
p. 106 =	p. 444	—कालविवेक-संवत्सरप्रदीपप्रभृतिषु कूर्मपुराणम् । 'एकादशीम् . . .बोध्यानि' ।
pp. 107-8 =	p. 443	—'एकादशीं. .दशमीयुताम्' इति कालविवेक. . .धृतभविष्यपुराणैकवाक्यत्वात् ।
p. 141 =	p. 383	—कालविवेके. . . .शातातपजाबाली । 'पूर्णे. . . .मकरकर्कटौ' ।
p. 144 =	pp. 383–7–8	—जीमूतवाहनोऽपि कालविवेके 'अह्नि. . .दानयोः'. . . . विशेषविहिता नाड्य इत्याह । अतएव तद्धृतजाबालिबृहस्पति-शातातपवचनमपि संगच्छते । यथा 'वर्तमाने . . . .दश' ।

2. Āhnikatattva

A.T.	K.V.	
pp. 340-1 =	pp. 453-4	—उपवासे चेति पाठे कालविवेके चकारादनुक्तादिष्वपि व्याख्यातम् ।

3. Malamāsatattva

M.T.	K.V.	
pp. 766-7 =	pp. 93-4	—अतो भूयसामनुरोधेन वैशाखादयः. . .इति जीमूतवाहनोक्तं युक्तमिति ।
pp. 773-4 =	pp. 119–126	—यत्तु पञ्चपञ्चाशदधिक. . .कैश्चिदिदमिति कालविवेके जीमूतवाहन आह स्म ।
p. 778 =	p. 119	—यदि जीमूतवाहनोक्तं यां तिथिं समनुप्राप्येति. . . . ।
p. 820 =	p. 344	—'चतुर्मासे. . .यावन्न सुप्यते हरिः' ॥ अत्र यावद्विष्णुमहोत्सव इति जीमूतवाहनः पठति. . .व्याख्याति च ।
„ =	p. 344	—व्यासवाल्मीकिगर्गा इत्यत्र व्यासवाल्मीकिशिष्या इति जीमूतवाहनः पठति ।
p. 834 =	p. 137	—'अस्ते सन्ध्यागते. . . . . .देवविलोकनम्' । एतद्वचनद्वयं कालविवेकेऽपि ।
p. 849 =	pp. 165-6	—यत्तु तस्मिंस्त्रयोदशं. . . . .प्रतिप्रसवाच्च इति जीमूतवाहनव्याख्यातं तदपि चिन्त्यम् ।

4. Ekādaśītattva

E.T.	K.V.	
pp. 3–5 =	pp. 376–8	—तत्र कालविशेषा. . . . . .जीमूतवाहनेन लिखितं यथा । 'निमित्तं. . . .कालमात्रमपेक्षते' ।

E.T. K.V.

p. 15 = p. 426 —जीमूतवाहनेनापि.....प्रयोगाच्चेत्युक्तम् ।

pp. 20–21 = pp. 453-4 —जीमूतवाहनेनापि उपवासे चेति पठित्वा चकारादनुक्तादिष्वपीति व्याख्यातम् ।
(The same as the quot. on pp. 340-1 of A.T.)

p. 28 = p. 438 —अधिकारिविशेषणापेक्षया...हेयमिति जीमूतवाहनः ।

pp. 36-7 = pp. 426–8 —जीमूतवाहनः । 'एकादश्यां....निषेधार्थं'मित्याह ।

p. 38 = pp. 434–6–7 —जीमूतवाहनश्च । 'यदीच्छेद्विष्णुना...नित्ये स' इत्याह ।

p. 40 = p. 437 —न च नित्ये निषेधः...जीमूतवाहनोक्तं युक्तम् इति वाच्यं सदापदश्रुतेः ।

p. 46 = p. 443 —तथा च कालविवेक-कृत्यमहार्णवयोर्भविष्यपुराणम् । 'एकादशीं...दशमीयुता'मिति ।
(The same as the quot. on pp. 107-8 of T.T.)

p. 47 = p. 440 —'एकादशी द्वादशी च...पारण'मिति...यतो जीमूतवाहन...प्रभृतिभिस्तद्वचनमभिहितं...व्याख्यातञ्च ।

pp. 49-50 = pp. 443–5 —तथा च कालविवेके जीमूतवाहनः । 'एकादशी दशाविद्धा ....बोद्धव्यमित्याह स्म ।

p. 51 = p. 443 —जीमूतवाहनादिलिखितकूर्मपुराणसौरधर्मोत्तरविरोधात् ।

p. 53 = p. 446 —तेन जीमूतवाहनप्रभृतीनां मते...पारणमिति वर्तुलार्थः ।

p. 87 = p. 431 —कालविवेकधृतवराहपुराणञ्चाशक्तौ 'उपवासासमर्थस्तु.. ...प्रयोजयेत्' ।

p. 88 = pp. 456-7 —अत्रैकभक्तादीनाम्....अतोऽस्यायोग एवेति जीमूतवाहन आह स्म ।

pp. 99-100 = pp. 265-7 —काश्यपपञ्चरात्रे 'मच्छयने...मम जायते' निमित्तं.... ....अन्नादिकमप्युपलक्षणमिति जीमूतवाहनः ।

pp. 103–5 = pp. 169, 175–185, 225 —जीमूतवाहनस्तु भविष्ये । 'आभाकासितपक्षेषु..... मिथुनेऽसंक्रान्ते इति शेषः ।

5. Śuddhitattva

S.T. K.V.

p. 339 = p. 320 —कालविवेकेऽग्निपुराणम्—'एकादशाहे प्रेतस्य...शास्त्रचोदितः' ।

6. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. K.V.

p. 529 = p. 320 —कालविवेकेऽग्निपुराणम्—'एकादशाहे प्रेतस्य...शास्त्रचोदितः' ।
(The same as the quot. on p. 339 of S.T.)

(b) *Vyavahāramātṛkā*

1. Dāyatattva

D.T. V.M.	
p. 179 = p. 344	—व्यवहारमातृकायां बृहस्पतिः । 'यद्येकशासने....... हानिञ्चोपेक्षया तथा' ॥

2. Vyavahāratattva

Vy.T. V.M.	
p. 199 = p. 294	—युक्तिर्न्यायः स च लोकव्यवहार इति व्यवहारमातृका ।
p. 208 = p. 301	—प्रतिपक्षावस्कन्दनात् प्रत्यवस्कन्दनमिति जीमूतवाहनः ।
p. 213 = p. 319	—एको लुब्धस्त्वसाक्षी स्यादिति जीमूतवाहनधृतपाठस्तु न युक्तः ।
p. 214 = p. 328	—तेषां वाक्यन्तु मित्रारिभावादिनिरूपणे...न तु वाक्यमात्रादिति व्यवहारमातृका ।
p. 218 = p. 312	—यत्तु 'अनेकार्थाभियोगे....दातव्यम्' एवमेव विश्वरूपजीमूतवाहनप्रभृतयः ।
p. 225 = p. 342	—आगमस्त्विति आ सम्यक् गम्यते....क्रयादिरिति व्यवहारमातृका ।

3. Divyatattva

Div.T. V.M.	
p. 581 = p. 316	—व्यवहारमातृकायां 'समत्वं.....तत्र साक्षिणः' ।
p. 583 = p. 279	—प्राड्विवाकसमाख्या तु पृच्छतीति प्राट् विवेचयतीति विवाक इति व्यवहारमातृका ।

(c) *Dāyabhāga*

1. Prāyaścittatattva

P.T. D.B.	
p. 482 = pp. 350-3	—अतएव जीमूतवाहनप्रभृतिभिरुक्तं यथा मुद्गापचारे..... यत्किञ्चिदवयवसत्त्वेनापीति ।

2. Malamāsatattva

M.T. D.B.	
p. 802 } = p. 322	—अतएव षोडशिग्रहणाभावे...न क्रत्वर्थः स्यादिति दायभागः ।
pp. 806-7 } = p. 322	—ये तु ब्रुवते....विकल्पाभावप्रसक्तेः क्रत्वर्थतया.... न क्रत्वर्थः स्यात् तस्मादुक्तनयाद्विकल्प इति दायभागः ।

3. Dāyatattva

D.T.	D.B.	
pp. 163-4	= pp. 262-3	—विभक्तो यः पुनः पित्रा...प्रीतिपूर्वकाभिसन्धानं विना इत्यभिदधता दायभागकृतापि स्वहस्तितम्....अत्र चौर्यं न भवतीति वक्ष्यते।
pp. 173-4	= pp. 211–3	—यदि भवान्.....प्रदर्शनार्थन्तु कात्यायनेन विस्तारितमिति दायभागः।
p. 174	= p. 187	—विभृयादित्येकवचननिर्देशान्न......तस्याधिकारः।
,,	= p. 187	—तत्रोच्चरितविद्यापदमुभाभ्यां.....न्यूनविद्याविद्ययोः।
,,	= pp. 91–99	—अर्जकस्य तु द्व्यंशित्वं.....पितृद्रव्योपघातादगुणवत्त्वाद्वेति दायभागः।.......इतरेषामनंशित्वम्।
pp. 174-5	= p.217	—पुनः कात्यायनः। 'गोप्रचारश्च.......विभजनीयम्। एवमेव दायभागमदनपारिजातादयः।
p. 176	= p. 189	—अत्र भ्रातर इत्युपलक्षणं.....भागकल्पना कार्य्येति दायभागः।
,,	= p. 66	—न च 'स्थावरस्य..........दानाधमनविक्रये' इति व्यासवचनाभ्यामेकस्य.....न तु विक्रयाद्यनिष्पत्त्यर्थमिति दायभागः।
p. 177	= p. 219	—भूमौ तु विशेषयति शङ्खः। 'पूर्वनष्टाञ्च...तुरीयकम्'। ....तन्न दायभागमिताक्षराप्रभृतिधृतत्वात्।
p. 178	= p. 47	—दायभागे हारीतः 'जीवति पितरि......ज्येष्ठोऽर्थांश्चिन्तयेत्'।....कार्य्यज्ञ इत्याह।
p. 182	= pp. 350–3	—यथा मुद्गापचारे..........परद्रव्यव्यवहर्तुरपीति जिनेन्द्र-दायभाग-प्रायश्चित्तविवेककृन्मतम्। (Almost the same as the quot. on p. 482 of P.T.)
p. 194	= p. 330	—संसृष्टिनस्तु संसृष्टीत्येतद्वचनं.....न भ्रातृमात्रविषयमिदं वचनमिति जीमूतवाहनः।
,,	= p. 328	—दायभागकारास्तु अन्योदर्य्यस्तु......गृहीतव्यमित्याहुः।
p. 196	= p. 333	—अतएव दायभागकृता ननु....पूर्वमधिक्रियते इत्युक्तम्।
p. 197	= p. 339	—दायभागकृतापि.......स्वहस्तितमिति।

4. Śuddhitattva

S.T.	D.B.	
p. 347	= p. 28	—द्रव्यमर्जयन्.....दक्षिणादानादेव स्वत्वादिति दायभागः।
p. 383	= p. 179	—'असंस्कृतः.....वेदपारगः' इति दायभागधृतात्।
pp. 390-1	= p. 175	—तदभावे यथाक्रमं दायभागोक्तोपकारतारतम्येन। 'मातुलो ....वेदविदां स्थितिः' इति शातातपवचनात्।

III. Aniruddha

(a) *Hāralatā*

1. Tithitattva

T.T. H.

pp. 68-9 = p. 104 —नृपतीनामात्मप्रतिनिधिभूतः......कर्तव्यमिति हारलताप्रभृतयः ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. H.

p. 321 = p. 19 —न चास्य पूर्वपक्षोत्तरभावेन व्यवस्था हारलतोक्ता युक्ता ।

3. Prāyaścittatattva

P.T. H.

p. 503 = p. 193 —प्रेतगणोपगूढां......अस्थिप्रक्षेपमन्त्रः इत्यनिरुद्धभट्टाः ।

4. Udvāhatattva

U.T. H.

p. 108 = p. 97 —पिण्डनिवृत्तिः सप्तमे पञ्चमे वा इति हारलताधृतगोतमसूत्रे ।

5. Śuddhitattva

S.T. H.

p. 238 = p. 115 —न चैतत् सद्यःशौचं...कर्तव्यमिति हारलतादत्तविषयत्वेन नैतद्विषयकमिति वाच्यम् ।

" = p. 115 —अग्निजलसंग्रामप्रविष्टानां...मरण इति हारलतादर्शनाद् ।

p. 250 = p. 18 —मुखं दृष्ट्वेति......तन्मुखदर्शनानन्तरमेवेति हारलतोक्तं हेयम् ।

p. 259 = p. 61 —'समानं लघु चाशौचं पूर्वेणैव विशुद्ध्यति' इति हारलता ।

pp. 259-60 = p. 61 —मनुवचनेन पुनर्मरणजन्मनीत्यत्र पुनः शब्दो मरणमात्रेणान्वितो ....एवमेव हारलतादयः ।

p. 262 = pp. 70-1 —एवञ्च तृतीयचतुर्थपञ्चमषष्ठमासेषु......अनधिकारो बोद्धव्यः.....हारलताप्येवम् ।

p. 264 = pp. 51-2 —अतःपरं प्रवृद्धानाम्.....पितुर्वरस्य चेति हारलताप्रभृतयः ।

p. 271 = —गर्भाष्टमेऽष्टमे वाब्दे ब्राह्मणस्योपनायनम् इति याज्ञवल्क्यादिति हारलता ।

p. 272 = p. 45 —एतेन ऊनद्विवार्षिकस्यादाहेऽपि....हारलताप्रभृतिभिस्तु ....व्यवस्था कृतेति ।

S.T. H.

p. 272 = p. 47 —'यत्र त्रिरात्रं....वैश्ययोः' इति हारलताधृतवचनादिति चेन्न ।

p. 273 = p. 13 —मासेनैव तु शुद्धिः स्यात्....दशाहाद्यूर्द्धमिति हारलता.. ....द्युक्तं साधीयः ।

p. 275 = p. 35 —किन्तु हारलतोक्तं सगुणविषयमेवेति युक्तम् ।

p. 279 = pp. 1-2 —'दन्तजाते...तथोच्यते' इति मनुवचने (V. 58) 'बान्धवाः सर्वे' इत्यत्र...हारलताव्याख्यानेऽपि पितृबन्धूनामप्यशौच-मुक्तम् ।

p. 281 = pp. 76-8 —आचार्य्यपत्नी.......पक्षिणी एवं हारलताप्रभृतयः ।

p. 282 = p. 15 —तद्गृह इत्युपादानात् समस्तगृहकार्य्यकारिणी यस्येत्यर्थः इति हारलतादत्तविषयम् ।

pp. 285-6 = pp. 203-6 —'प्रमादादपि.........ब्राह्मणविषयापराधकरणान्निहता' इत्यनिरुद्धभट्टाः ।

p. 290 = p. 103 —कदाचित्कदानकारिणान्तु...कर्म कुर्वन्ति इति हार-लताप्येवम् ।

p. 291 = p. 109 —नैष्ठिकस्य....दोषाभाव इति हारलताप्रभृतयः ।

pp. 291-2 = p. 103 —'आपद्यपि च......विधीयते' इति याज्ञवल्क्यवचनेऽनि-रुद्धभट्ट...प्रभृतिभिः...सद्यःशौचं विधीयते इत्युक्तम् ।

p. 306 = pp. 124-5 —उपेत.....भूसंस्कार इति हारलता ।

p. 307 = pp. 130-1 —दक्षिणादिचरण इत्यनेनोत्तरशिरस्त्वं......हारलतापि एवम् ।

p. 309 = p. 193 —प्रेतगणोपगूढां......इत्यस्थिप्रक्षेपमन्त्रः इत्यनिरुद्धभट्टः । (The same as the quot. on p. 503 of P.T.)

pp. 311-2 = pp. 149-50 —ॐ अपनः......स्नातव्यमिति हारलता ।

p. 317 = p. 146 —अवहमिति......स्नातव्यमिति हारलताप्रभृतयः ।

" = p. 149 —यथावालं पुरस्कृत्येत्यस्य....वालपुरःसरमेवेति हारलता । अपसलानि अपसव्यानीत्यर्थः ।

pp. 322-3 = p. 161 —पिण्डयज्ञावृता देयं....तद्दानार्थञ्चेति हारलतादयः ।

p. 323 = pp. 165-6 —स एवेत्येवकारात्.....सर्वं कुर्य्यादिति हारलता ।

" = p. 192 —अतएवापिशव्दो.....निश्चयार्थ इति हारलता ।

p. 324 = p. 165 —एवञ्च हारलतायां येन प्रथमः पिण्डो दत्त इति......।

S.T. H.

p. 329 = p. 104 —नृपतीनामात्मप्रतिनिधिभूतः......कर्तव्यमिति हारलताप्रभृतयः ।
(The same as the quot. on pp. 68-9 of T.T.)

pp. 329-30 = p. 111 —सप्ताङ्गराज्यस्य.....अशौचं नास्तीति हारलता ।

p. 330 = p. 170 —दाशाहिकग्रहणात्.....स्वधाप्रयोगोऽस्तीति हारलता ।

p. 331 = p. 170 —तस्मात् अनिरुद्धभट्टाद्युक्तः केवलपूरकप्रयोगो युक्त इति ।

p. 332 = p. 170 —तूष्णीं प्रसेकमिति....जलाञ्जलिमिति हारलता ।

p. 335 = p. 174 —दशैतान् वेति वाकारो...त्रिरात्रेण इति हारलताप्रभृतयः ।

pp. 336-7 = p. 180 —यत्तु दत्तानां भर्त्तृगृहावस्थानेऽप्येकाहे दशपिण्डदानमुक्तं हारलताकृद्भिस्तत्र प्रमाणं न विद्मः । किन्तु दत्तानामित्यत्र ....त्र्यहेणैव पिण्डदानमुक्तम् ।
(But the printed H. reads दत्तानां भर्त्तृगृहावस्थाने etc. just after दशपिण्डानेकाहेनैवेति etc., which must have been topsy-turvied in the MS. of the same, consulted by Raghunandana.)

p. 337 = p. 194 —कृतक्रियो.....समाप्तदशाहकृत्य इति हारलता ।

p. 338 = p. 198 —द्विजदम्पती....शय्यां दद्यादिति हारलताकृतः ।

p. 339 = pp. 198-9 —शय्यादानं....तुल्याभिधानादित्यपि हारलता ।

p. 341 = p. 77 —अतएव दिवामृते दिनमात्रं रात्रिमृते रात्रिमात्रमिति हारलतारत्नाकरादयः ।
(H. has got a paraphrase of the above statement.)

p. 396 = p. 98 —हारलतायां कूर्मपुराणम् । 'सपिण्डता...साप्तपौरुषम्' ।

,, = p. 97 —लेपभागिभ्यस्तूर्द्धम्......तावत्समानोदकत्वमिति हारलता ।

p. 398 = p. 102 —निर्वाप्य पिण्डसम्बन्धेन......हारलता....व्याख्यातत्वाच्च ।

p. 403 = p. 71 —गर्भस्रावे तु....षष्ठदिनादिति हारलताप्रभृतयः ।

6. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. H.

p. 531 = p. 198 —द्विजदम्पती...शय्यां दद्यादिति हारलताकृतः ।
(The same as the quot. on p. 338 of S.T.)

(b) *Pitṛdayitā*

1. Tithitattva

T.T.	P.D.	
p. 13	= p. 54	—एतेनानुत्सृष्टजलेन. . . . पितृदयितायामुक्तो निरस्तः।
p. 174	=	—अत्र पितृदयिताप्रयोगान्यूनाधिकान्येतानि ।
p. 176	= pp. 15-7, 41	—अतएव पितृदयिता-कृत्यप्रदीपादिषु तथा लिखितम् ।
p. 178	= p. 34	—अतएव पितृदयिता. . . . .प्रभृतिभिः. . . . .करघर्षणं लिखितम् ।
p. 184	= p. 36	—अतएव पितृदयितादावाशीःप्रार्थने प्राङ्मुखत्वं नाभिहितम्।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	P.D.	
p. 200	= p. 32	—पुरूरवस ऊकारमध्यता पितृदयिता. . .श्राद्धविवेकेषु तथा लिखनात् ।
p. 202	= p. 27	—अतएव पितृदयितायां. . .गायत्रीजप उक्तः ।
p. 204	= p. 25	—न तु पितृदयिता. . .श्राद्धविवेकोक्तं गोत्रपर्य्यायिकमपि सगोत्र-पदम् ।
p. 205	= p. 52	—'पुरूरवो. . .नमः' इति द्विवचनबहुवचनाभ्यां वाक्यरचना पितृदयितादौ लिखिता ।
p. 207	= p. 49	—तदनन्तरं. . .स्थापयेत् इति पितृदयिता ।
p. 209	= p. 26	—यत्तु अनिरुद्धभट्टेन पादयोरधः कुशासनदानमुक्तं तत्र प्रमाणं न विद्मः ।
,,	= p. 28	—अत्रावाहनानन्तरं. . .पितृदयिता-श्राद्धकल्पादिषु तूष्णी-मित्यभिधानात् ।
p. 210	= p. 28	—अत्र. . .पितृदयितायाञ्च एतत्पितर इत्यनन्तरम् उशन्त-स्त्वेति लिखितेन ।
p. 214	=	—स च न्यासो दर्भस्तम्बोपरीत्यनिरुद्धभट्टः ।
p. 218	= p. 41	—अतएव पितृदयितादिष्वपि सर्वत्र प्रणवादित्वेनोल्लेखः ।
p. 220	=	—एवमेव अनिरुद्धभट्टप्रभृतयः ।
p. 221	=	—एवमेव अनिरुद्धभट्टप्रभृतयः ।
p. 222	=	—ततश्चानिरुद्धभट्टेन. . .यवविकरणमुक्तं तत् गोभिलसूत्रानु-पात्तत्वात् हेयम्।
p. 231	= p. 30	—पितृदयितायामप्येवम् ।
p. 234	=	—अनिरुद्धभट्टप्रभृतिभिरपि तथा लिखितम् ।

Sr.T. P.D.	
p. 235 = p. 33	—अतएव अनिरुद्धभट्टेन. . . रेखाकरणमुक्तं तदशुद्धम् ।
p. 239 = p. 34	—अतएव पितृदयिता. . . प्रभृतिषु. . . करघर्षणं लिखितम् । (The same as the quot. on p. 178 of T.T.)
p. 241 = p. 35	—एवञ्च पिण्डपूजानन्तरं. . . . अनिरुद्धभट्टोक्तं. . . . प्रमाणशून्यम् ।
p. 244 = p. 36	—अतएव पितृदयितादावाशीःप्रार्थने प्राङ्मुखत्वं नाभिहितम् । (The same as the quot. on p. 184 of T.T.)
p. 245 = p. 36	—अतएव. . . . अनिरुद्धभट्ट. . . . प्रभृतिभिर्मैथिलैश्च सपवित्रकुशास्तरणमुक्तम् ।
„ = p. 44	—एवञ्च वासोदानानन्तरं. . . . पितृदयितायां यत् परिषेचनमुक्तं तद्धेयम् ।
„ = p. 44	—अत्रोत्तानपात्रकृदिति. . . . भट्टेन यद्व्याख्यातं तद्गोभिलश्राद्धसूत्रादर्शनात् ।
pp. 245-6 =	—'उत्तानं. . . . . दद्यादिति' एवमेवानिरुद्धभट्टप्रभृतिभिर्लिखितम् ।
p. 247 = p. 37	—पितृदयितायामप्येवम् ।
p. 275 = p. 46	—अतएव पितृदयितायामन्नादिकमुपतिष्ठतामिति लिखितम् ।
p. 277 = p. 42	—न चात्र पवित्रमसि वैष्णव्य इति पितृदयितोक्तं युक्तम् ।
„ = p. 60	—न तु भूतार्थकचतुर्थलकारीय-मा-वृषायथा इत्यनिरुद्धभट्टोक्तो युक्तः ।
p. 293 =	—अतएव श्राद्धसूत्रे समन्वये मन्त्रदर्शनात्तत्रैव मन्त्रान्वयः पितृदयितादावुक्तः ।
p. 316 = p. 30	—एतेन पितृब्राह्मणयोर्हस्तोपरि उत्तराग्रं पवित्रं दत्त्वा. . . . दद्यादिति पितृदयितोक्तं निरस्तम् ।

3. Āhnikatattva

A.T. P.D.	
p. 339 = p. 3	—अतएवोपस्पर्शमभिधाय ततो जलशेषं वामहस्ते त्यजेदिति पितृदयिता ।
p. 389 = p. 7	—तत्र सामगानां पितृदयितोक्तमन्त्रः 'आयाहि इत्यादि' ।
p. 390 = p. 7	—तत आवाहनानन्तरं ध्यानं महाप्रयोगसारे पितृदयितोक्तसमानम् ।
p. 393 = p. 8	—'महेशवदनोत्पन्ना. . . . यथेच्छया' इति पितृदयितोक्तेन सामगो विसृजेत् ।

A.T. P.D.	
p. 393 = p. 8	—पितृदयितायान्तु. . . .सामगेन कार्य्यम् ।
p. 394 = p. 8	—तदनन्तरं. . . .दद्यात् इत्यपि पितृदयिता ।
p. 421 =	—यत्तु पितृदयितायामेकस्मिन् प्रयोगे. . . .तच्चिन्त्यम् ।
p. 424 = p. 23	—वायसवलिदानमन्त्रे . . . . पितृदयिता. . . .**नव्यवर्धमान-** वृत-'सौम्या' इति लिखनात् ।

4. Malamāsatattva

M.T. P.D.	
p. 745 = p. 8	—जपे स्मृतिः 'कृत्वोत्तानौ. . .एवमुदाहृतः'। पितृदयितायामप्येवम् ।
p. 801 =p. 34	—अतएवानिरुद्धभट्टेनापि सर्वत्र वाक्ये. . .ये चात्रत्वेति वाक्यं लिखितम् ।

5. Śuddhitattva

S.T. P.D.	
p. 314 = p. 76	—एतद्वचनाच्चितापिण्डदाने उपतिष्ठतामिति पितृदयितायामप्युक्तम् ।
p. 316 = p. 25	—न तु पितृदयिता. . . .श्राद्धविवेकोक्तं गोत्रपर्य्यायकमपि-सगोत्रपदम् । (The same as the quot. on p. 204 of Sr.T.)
p. 368 = pp. 26–37	—एवमेव पितृदयिता-दानसागरयोः ।
p. 380 = p. 90	—अतएव पितृदयिता. . .प्रभृतिषु मन्त्राभिधानपूर्वकवाक्येन वृषोत्सर्ग इत्युक्तम् ।

6. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. P.D.	
p. 488 = p. 41	—अतएव पितृदयिता. . .श्राद्धदीपिकादिषु प्रणवादिमत्त्वेनोल्लेखः । (The same as the quot. on p. 218 of Sr.T.)
p. 497 =	—अत्र सामगयजुर्वेदिनोः श्राद्धसूत्रे समन्वयमात्रे मन्त्रदर्शनात्तत्रैव मन्त्रान्वयः पितृदयितादावुक्तः । (The same as the quot. on p. 293 of Sr.T.)

7. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. P.D.	
pp. 553-4 = pp. 89–93	—एवमेव पितृदयिता-परिशिष्टप्रकाशप्रभृतयः ।
p. 560 = pp. 92-93	—अतएव भट्टेनापि वामदेव्यगानानन्तरं दक्षिणाभिहिता ततो दक्षिणात्रयं दद्यात् ।

IV. Ballāla Sena

(a) *Adbhutasāgara*

1. Jyotistattva

J.T. A.S.

p. 704 = p. 5 —अद्भुतसागरे आथर्वणाद्भुतवचनं...सम्बोधयन्ति च'।

2. Malamāsatattva

M.T. A.S.

p. 765 = p. 117 —तथा चाद्भुतसागरे द्वादशवर्षफलप्रस्तावे....कङ्गुशमीजानि'।

(b) *Dānasāgara*

1. Āhnikatattva

A.T. D.S.

p. 341 = p. 59 —उपवासेन हेतुनेति दानसागरप्रायश्चित्तविवेकौ।

2. Malamāsatattva

M.T. D.S.

p. 796 = p. 417 —ब्राह्मणायोत्सृष्टं.....देयमिति दानसागरः।

3. Ekādaśītattva

E.T. D.S.

p. 44 = p. 7 (Introductory v. 60) —विष्णुरहस्यानर्षत्वस्य दानसागरे अनिरुद्धभट्टेनाभिहितत्वाच्च। यथा 'लोक...अवधार्य्येति'।

4. Śuddhitattva

S.T. D.S.

p. 347 = p. 417 —तद्धेम ब्राह्मणायोत्सृष्टं.....देयमिति दानसागरः।
(The same as the quot. on p. 796 of M.T.)

p. 350 = p. 17 —अत्र साक्षाच्छूद्र......योगीति दानसागरः।

p. 363 = p. 469 —लिखित्वा लेखयित्वेति दानसागरः।

p. 363 = —तत्प्रतिपत्तिमाह दानसागरे स्कन्दपुराणम्। 'यत्....स्मृतम्'।

p. 366 = p. 445 —उपकरणं....व्रतशीलाय इति दानसागरः।

p. 368 = —एवमेव पितृदयिता-दानसागरयोः।

5. Divyatattva

Div.T. D.S.

p. 588 = —दानसागरे धारयसे इत्यत्र भावयस इति पाठोऽनुपयुक्तः।

6. Dīkṣātattva

Dik.T. D.S.
pp. 650-1 = p. 478 —लिखनविधिमाह दानसागरे 'शुभे....मसीपत्रविधारणे'। (D.S. reads the last line as विद्याधरं प्रकुर्वीत हेमरूप्यमयं शुभम्।)

V. Halāyudha

Brāhmaṇa-sarvasva

1. Śrāddhatattva

Sr.T. B.S.
pp. 241-2 = p. 191 —'नमो वः.....पितरो मन्यवे'...ब्राह्मणसर्वस्वे हलायुधेन व्याख्यातान् षड़ृतून् पितृरूपानेव नमस्कुर्य्याद्।

2. Āhnikatattva

A.T. B.S.
p. 378 = p. 120 —तेषां सम्वुद्ध्यन्ततामाह ब्राह्मणसर्वस्वे जातूकर्णः। 'प्रमीत ...दद्यात्'।

p. 389 = pp. 69-70 —ब्राह्मणसर्वस्वे शङ्खयाज्ञवल्क्यौ। 'प्रणवो....वै'॥

3. Ekādaśītattva

E.T. B.S.
p. 95 = —ब्राह्मणसर्वस्वे यजमानायेत्यत्र यजमानस्येति पाठः।

4. Śuddhitattva

S.T. B.S.
p. 315 = p. 120 —व्यक्तमाह ब्राह्मणसर्वस्वे जातूकर्णः। 'प्रमीत....दद्यात्। (The same as the quot. on p. 378 of A.T.)

5. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. B.S.
p. 492 = p. 191 —ॐ नमो वः पितरः शुष्माय....यथाश्रुतिः....पितृणामन्नमिति ब्राह्मणसर्वस्वे हलायुधः। (The same as the quot. on pp. 241-2 of Sr.T.)

VI. Kullūka Bhaṭṭa

Commentary on Manusmṛti

1. Śrāddhatattva

Sr.T. K.B.
p. 225 = III. 257
p. 226 = ,, } —न चानुपस्कृतम्....पूतिगन्धादिरहितमिति कुल्लूकभट्टव्याख्यानं युक्तम्।

Sr.T. K.B.

p. 241 = III. 207 —उदङ्मुखो भूत्वा...षड्तून् नमस्कुर्य्यादिति कुल्लूकभट्टेन तद्व्याख्यातञ्चेति वाच्यम् ।

p. 244 = III. 258 —अतएव दक्षिणां दिशमाकाङ्क्षन्निति वीक्षमाण इति टीकाकारैर्व्याख्यातम् ।

2. Āhnikatattva

A.T. K.B.

p. 353 = X. 103 —ज्वलनाम्बुसमाः अग्निजलतुल्या इति कुल्लूकभट्टः ।
(K.B. reads अग्न्युदकतुल्याः ।)

p. 454 = V. 127 —वाचेति उपसंघातशङ्कायां...दीपकलिकाकुल्लूकभट्टौ ।

3. Prāyaścittatattva

P.T. K.B.

p. 472 = XI. 196 —ततश्चासत्प्रतिग्रहमात्रपरतया यत् कुल्लूकभट्टव्याख्यानं (तत् प्रदर्शनमात्रपरम्) ।

p. 508 = IV. 152 —मनुवचने मैत्रसाहचर्य्यात् स्नानपदं प्रातःस्नानपरम् एवमेव कुल्लूकभट्टः ।

p. 530 = VIII. 230 —दिवा पशूनां...पाल एव गर्हणीयतां प्राप्नोति इति कुल्लूकभट्टः ।

" = VIII. 293 —यत्र सारथेरकौशलात्....स्यादिति कुल्लूकभट्टव्याख्यानदर्शनात्... (प्रायश्चित्तमुक्तम्)।

4. Malamāsatattva

M.T. K.B.

p. 748 = II. 38 —आङ अभिविध्यर्थः ।....एवमेव...कुल्लूकभट्ट.... प्रभृतयः ।

" = II. 38 —'पतिता...वदतां वरः' । कुल्लूकभट्ट...धृतमप्येतत् ।

p. 793 = X. 127 —ये पुनः शूद्राः...ख्यातिभाजश्च भवन्ति एवमेव कुल्लूकभट्टः ।

p. 800 = III. 273 —यत्किञ्चिदिति अप्रतिषिद्धमिति कुल्लूकभट्टः ।
(K.B. reads अप्रसिद्धम् for अप्रतिषिद्धम् ।)

5. Saṁskāratattva

Sm.T. K.B.

p. 893 = III. 31 —कन्याप्रदानं कन्यायाः स्वीकरणमिति कुल्लूकभट्टः । स्वाच्छन्द्यात् स्वेच्छया ।
(K.B. reads कन्याया आप्रदानमादानं स्वीकारः for the former portion.)

Sm.T. K.B.

p. 894 = IV. 235 —योऽर्चापूर्वकमेव...स्वर्गं गच्छतः अनर्चितदानप्रतिग्रहणे तु नरकमिति कुल्लूकभट्टः।

p. 903 = II. 122 —ततश्च कुल्लूकभट्ट....प्रभृतिभिः स्वनामादावभिवादय इति लिखितं युक्तम्।

„ = II. 125 —तेनायुष्मान् भव सौम्यामुकदेवशर्मन् एवमेव कुल्लूकभट्टः।

6. Ekādaśītattva

E.T. K.B.

p. 7 = II. 3 —अनेन कर्मणा....सङ्कल्पादेव जायन्त इति कुल्लूकभट्टः।

p. 13 = VIII. 112 —इन्धने....पापं नास्तीति कुल्लूकभट्टः

7. Udvāhatattva

U.T. K.B.

p. 129 = IX. 70 —आगर्भग्रहणात्....भवतीति कुल्लूकभट्टः।

p. 144 = II. 32 —'शर्मा देवश्च....शूद्रस्य कारयेत्' इति यमवचनेऽपि समुच्चयलब्धः....एवमेव कुल्लूकभट्टः।

8. Dāyatattva

D.T. K.B.

p. 178 = VIII. 167 —तद्देशस्थे.......तत्स्वाम्यनुमन्येतेति कुल्लूकभट्टः।

p. 193 = IX. 157 —समांशाः समभागा...कस्यचिद्देय इति कुल्लूकभट्टः।

p. 195 = IX. 187 —तस्य मृतस्य....धनं हरेत् एवमेव कुल्लूकभट्टः।

9. Vyavahāratattva

Vy.T. K.B.

p. 213 = VIII. 77 —एकोऽलुब्धस्तु साक्षी स्यादिति कुल्लूकभट्टधृतपाठः।

pp. 222-3 = VIII. 147-8 —यत्किञ्चित्...पौगण्डश्चापि शब्दयते'। अत्र पौगण्डः प्रकीर्तित इति कुल्लूकभट्टेन लिखितम्।
(K.B. reads पोगण्डश्चापि शब्दितः।)

p. 223 = VIII. 147-8 —एवमेव.....कुल्लूकभट्ट....प्रभृतयः।

10. Śuddhitattva

S.T. K.B.

p. 296 = V. 127 —वाचेति उपघातशङ्कायां...शूलपाणिमहामहोपाध्याय-कुल्लूकभट्टौ।
(The same as the quot. on p. 454 of A.T.)

p. 316 = II. 32 —'शर्मा देवश्च....शूद्रस्य कारयेत्' इति....कुल्लूकभट्ट-धृतयमवचनात् अत्रापि चकारात् समुच्चयः।
(The same as the quot. on p. 144 of U.T.)

S.T. K.B.

p. 361 = IV. 247 —'अयाचिताहृतं....द्विषः'। एतद्वचनं याज्ञवल्क्यस्येति (I. 215)....कुल्लूकभट्टमाधवाचार्य्याः।

p. 362 = X. 103 —ज्वलनाम्बुसमा अग्निजलसमा इति कुल्लूकभट्टः। (K.B. reads अग्न्युदकतुल्याः and the same as the quot. on p. 353 of A.T.)

p. 381 = X. 127 —ये पुनः शूद्राः..ख्यातिञ्च लोके प्राप्नुवन्ति इति कुल्लूकभट्टः। (K.B. reads लभन्ते for प्राप्नुवन्ति and the same as the quot. on p. 793 of M.T.)

11. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. K.B.

p. 494 = III. 258 —आकाङ्क्षन् पश्यन्निति तट्टीकाकृतः। (K.B. reads वीक्षमाणः for पश्यन् and the same as the quot. on p. 244 of Sr.T.)

VII. Śūlapāṇi

(a) *Dīpakalikā*

A Com. on the Yāj. Smṛti

1. Tithitattva

T.T. D.K.

p. 84 = p. 15 (I. 109) —याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां ब्रह्मपुराणम्। 'नराश्वमेधौ मद्यञ्च कलौ वर्ज्यौ द्विजातिभिः'। (D.K. reads पल्यं च for मद्यञ्च।)

2. Śrāddhatattva

Sr.T. D.K.

p. 201 } p. 208 } = p. 27 (I. 229)—प्रक्षाल्यते...आसनार्थमिति दीपकलिका।

pp. 224-5 = p. 29 (I. 258-9) —हविष्यान्नेन...क्षत्रियव्रतोपयुक्तमृगचर्म इति दीपकलिका। (D.K. omits the word क्षत्रिय...चर्म।)

p. 247 = p. 28 (I. 246-7) —वेदश्चाध्ययनाध्यापन....वृद्धिमेतु इति याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां व्याख्यानाद्वेद इत्येव पाठो न तु वेदा इति।

3. Āhnikatattva

A.T. D.K.

p. 454 = p. 24 (I. 191) —वाचेति उपसंघातशङ्कायां...दीपकलिका...।

4. Prāyaścittatattva

P.T. D.K.

p. 478 = p. 2 (I. 7) —तथा 'धर्माय पुनरारम्भः सङ्कल्पोऽपि न निष्फलः' इति तट्टीकायां।

P.T. D.K.

p. 520 = p. 15 (I. 109) —'दीर्घकालं....मद्यञ्च कलौ वर्ज्यं द्विजातिभिः' इति हलायुधशूलपाणि...धृतब्रह्मपुराणवचनात्।
(D.K. reads °पल्यं च कलौ वर्ज्यं° and partly the same as the quot. on p. 84 of T.T.)

p. 546 = p. 105 (III. 299)—याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां कृतघ्नमाह स्कन्दपुराणम्। 'ब्रह्मघ्ने......भर्तृपिण्डापहर्ता च पितृपिण्डापहारकः। ....कृतघ्नानब्रवीन्मनुः'।
(D.K. reads भर्तृपिण्डोपकर्ता च पितृपिण्डोपहारकः।)

5. Malamāsatattva

M.T. D.K.

p. 748 = p. 6 (I. 37) —आङ् अभिविध्यर्थः।...शूलपाणिरपि याज्ञवल्क्यटीकायामेव।

p. 792 = p. 3 (I. 10) —मात्रशब्दोऽत्र ..... गर्भाधानादिसंस्कारप्रतिपादनादिति शूलपाणिमहामहोपाध्यायाः।

pp. 854-5 = p. 81 (III. 56-7) —'ब्राह्मणः...गृहात्' इति विश्वरूपलिखितस्य...शूलपाणेर्याज्ञवल्क्यटीकायां शेषवचनानाकराभिधानं हेयम्।
(D.K. reads यत्तु 'ब्राह्मणः....गृहात्' इति विश्वरूपेण लिखितं तदृषिनामशून्यमनाकरम्।)

6. Saṁskāratattva

Sm.T. D.K.

p. 903 = p. 5 (I. 26-7) —ततश्च...शूलपाण्युपाध्यायप्रभृतिभिः स्वनामादावभिवादय इति लिखितं युक्तम्।...ततश्चाभिवादये...भो इत्यादिकं प्रयोज्यम्।

7. Ekādaśītattva

E.T. D.K.

p. 22 = p. 11 (I. 79) —शूलपाणिस्तु 'ब्रह्मचार्य्येव....पुत्रोत्पत्तिपर्य्यन्तम्'।

8. Udvāhatattva

U.T. D.K.

p. 108 = p. 7 (I. 52) —असपिण्डा च या मातुरित्यत्र मातुरुपादानं व्यर्थं स्यात्। एवमेव विवेककृतः।

pp. 108-9 = pp. 7-8 (I. 53) —पूर्वोक्तविष्णुपुराण-विष्णुसूत्राभ्याम् 'असमानार्षेयीं....पञ्च पितृतो वा' इति पैठीनसिवचनैकवाक्यत्वात्.....क्षत्रियादिविवाहविषयं वा इति विवेककृतः।

p. 110 = pp. 7-8 (I. 52-4) —अतएव याज्ञवल्क्यटीकायां शूलपाणिमहामहोपाध्यायैर्मातामहस्य...पञ्चमी परिहरणीयेत्युक्तम्।
(Cf. D.K. (I. 52) मातृपदेन मातामहो लक्षणीयः।)

U.T. D.K.

p. 113 = p. 10 (I. 69) —याज्ञवल्क्यटीकायां बृहस्पतिः कलावित्यधिकृत्य 'अनेकधा. . . . . . शक्तिहीनेरिदन्तनैः' ।

p. 115 = —एष एवार्थो याज्ञवल्क्यटीकायां शूलपाणिमहामहोपाध्यायैः एतेन. . . . . .न विवाह इत्यनेन निर्दिष्टः इति ।

p. 138 = p. 9 (I. 58) —ब्रह्मचारिणे अजातस्त्रीसम्पर्कायेति कल्पतरु-याज्ञवल्क्यदीपकलिके ।

9. Dāyatattva

D.T. D.K.

p. 175 = p. 55 (II. 123) —पुत्रदुहित्रोर्यदलङ्कारादि दत्तं तत्तस्यैवेति शूलपाण्युपाध्यायाः । (D.K. reads पुत्रदुहितृभार्यादिः° ।)

pp. 194-5 = p. 58 (II.-139) —याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां शूलपाणिमहामहोपाध्यायास्तु. . . . . .न पुनरुक्तिरित्याहुः ।

10. Vyavahāratattva

Vy.T. D.K.

p. 197 = p. 36 (II. 5) —आवेदयति चेदित्यनेन. . .न कर्तव्यमिति शूलपाणिमहामहोपाध्यायाः ।

pp. 202-3 = p. 38 (II. 12)—साहसं. . . .उत्तरं दापयेदिति शूलपाणिः ।

p. 224 = p. 41 (II. 27) —तथा च नारदः । 'विद्यमानेऽपि. . .न तत् स्थिरम्' इति दीपकलिका ।

p. 225 = p. 41 (II. 28) —आगमः साक्षिपत्रादिकमिति दीपकलिका ।

p. 226 = p. 39 (II. 21) —अन्यायेनेत्यत्र अनागममिति शूलपाणिधृतपाठः ।

,, = p. 39 (II. 21) —'यत्र. . . . .धर्मशास्त्रार्थमाचरेत्' । एवमेव शूलपाण्युपाध्यायाः ।

11. Śuddhitattva

S.T. D.K.

p. 292 = p. 78 (III. 29) —. . .शूलपाणिप्रभृतिभिः. . . .मरकपीड़ायां. . . .विधीयते इत्युक्तम् । (D.K. reads नरक or मरण (footnote) for मरक ।)

p. 296 = p. 24 (I. 191) —वाचेति उपघातशङ्कायां. . .शूलपाणिमहामहोपाध्यायः. . . । (The same as the quot. on p. 454 of A.T.)

p. 298 = p. 77 (III. 18) —एवमेव. . . . .दीपकलिके ।

p. 312 = p. 75 (III. 3) —ॐ अपनः. . . .अप आलोड्य स्नातव्यमिति. . .याज्ञवल्क्यदीपकलिका. . .प्रभृतयः । (D.K. reads °जलमालोड्य निमज्जेयः ।)

S.T. D.K.

pp. 318-9 = pp. 75-6 (III. 7–14) —स्नातानिति......प्राणायामादिति दीपकलिका ।

p. 361 = p. 25 (I. 214) —एतद्वचनं...मनोरिति शूलपाणिः ।

12. Divyatattva

Div.T. D.K.

p. 577 = p. 50 (II. 98) —स्त्र्यादीनां......तण्डुलेतरविषयमिति शूलपाणिः । (D.K. reads °तत्तु नेतरद्विषयम्)

pp. 588-9 = p. 51 (II. 103) —क्षतिनं प्रति याज्ञवल्क्यदीपकलिकायां नारदः । 'हस्तक्षतेषु ...विचित्रितौ' ।...ज्ञातव्यमिति ।

pp. 601-2 = p. 52 (II. 109) —अत्र...गमनं शूलपाण्युक्तमयुक्तम्...प्रमाणशून्यम् ।

(*b*) *Prāyaścittaviveka*

1. Tithitattva

T.T. P.V.

p. 10 = p. 300 —एतेन द्वितीयाब्दीय....शूलपाण्युक्तप्रायश्चित्तं हेयमिति ।

p. 28 = p. 295 —व्याधित...सुमन्तुः । 'लशुन.....शिरसि पातयेदिति प्रायश्चित्तविवेकः ।

pp. 90-91 = p. 283 —प्रायश्चित्तविवेककृतां मते तु....रविवारादौ मांसनिषेधः ।

p. 91 = p. 279 —एवं मांसाशन...वर्जनीयमाह प्रायश्चित्तविवेके यमः । 'भक्षयेत्...विवर्जयेत्' ।

p. 182 = p. 290 —घृतपक्वापक्वतया....अम्लतां गतमिति प्रायश्चित्तविवेकः ।

2. Āhnikatattva

A.T. P.V.

p. 341 = p. 508 —उपवासेन हेतुनेति दानसागरप्रायश्चित्तविवेकौ ।

pp. 349-50 = p. 420 —अशीतिभागं....आपदि तु स्वयं करणे नियमातिक्रमे च न दोष इति प्रायश्चित्तविवेकः ।

p. 431 = p. 301 —सान्तपनं....एतज्ज्ञानकृतः सकृदिति प्रायश्चित्तविवेकः ।

p. 450 = p. 279 —अतएव नियुक्तस्त्विति मनुवचनं (V. 35*a*) तत्कालीनानिषिद्धमांसाभुग्विषयमिति प्रायश्चित्तविवेकः ।

3. Prāyaścittatattva

P.T. P.V.

p. 470 = p. 389 —यथा वा दण्डनिपात.....सम्पद्यत इति प्रायश्चित्तविवेकोक्तम् ।

P.T.	P.V.	
p. 477 =	p. 24	—प्रायश्चित्तविवेकेऽपि पापवत् पुण्येऽपि अज्ञानात् ज्ञाने द्वैगुण्य-माहापस्तम्बः। 'यः प्रमत्तो...पुण्यक्रियासु च'।
pp. 478-9 =	p. 389	—तथा च प्रायश्चित्तविवेके दण्डनिपात.....सम्पद्यते इत्युक्तम्। (The same as the quot. on p. 470 of P.T.)
p. 481 =	p. 389	—किन्तु प्रचारिणो गुरुदारगमनप्रायश्चित्तेनैव....कृतं भवेदिति प्रायश्चित्तविवेककृदुक्तं कथं सङ्गच्छते।
p. 485 =	p. 170	—व्रतन्तु द्वादशवार्षिकाद्....प्रायश्चित्तकल्पनानध्यवसाया-पत्तेरेवमेव प्रायश्चित्तविवेकः।
p. 486 =	p. 242	—तथा प्रायश्चित्तविवेककृद्भिरप्यन्नादिजातप्राणिवधे...इति वदद्भिः...परिसंख्या (परिसंख्योक्ता ?)।
p. 488 =	pp. 85-6	—अतएव अविज्ञाते गर्भवधे...यथा वशिष्ठः 'ब्राह्मणं.... जुह्वती'ति प्रायश्चित्तविवेकः।
pp. 510-11 =	p. 28	—यथा हारीतः....अतएव 'पादं....कल्पयेत्' इति प्राय-श्चित्तविवेकः।
p. 513 =	p. 407	—प्रतिग्रहस्त्वदृष्टार्थत्यक्तद्रव्यस्वीकार इति प्रायश्चित्तविवेकः।
p. 517 =	p. 530	—अत्र पुराणत्रयलभ्यं.....स्यात् इति प्रायश्चित्तविवेकः तच्चिन्त्यम्।
p. 521 =	p. 215	—एवञ्च यत् प्रायश्चित्तविवेके मासयावकपानं......इत्य-विरोधः।
" =	p. 198	—मासद्वयचतुर्थकालभोजने......शूलपाणिमहामहोपाध्यायैः ....मासोपवासधेनुसङ्कलने उक्ताः।
p. 523 =	p. 202	—शूद्रसम्बन्धिन्या गोर्वधे तु विश्वामित्रः।....स्वामिकृत-विशेषस्तु प्रायश्चित्तविवेकानुसारादुक्तः।
p. 526 =		—अतएव प्रायश्चित्तविवेके एकं घ्नतां बहूनामिति मनुष्यवधे उक्तं बहुभिरित्युपादानात् द्वाभ्यां हनने तु प्रत्येकं सम्पूर्ण-प्रायश्चित्तम्।
" =	p. 206	—इदमपि प्रायश्चित्तलाघवेन अबुद्धि...विषयमिति प्रायश्चित्तविवेकः तेन...द्विगुणमित्यर्थः।
p. 528 =		—यथा हारीतः। 'नासा.....चरेत्'। हत्वेति...व्रत-मित्यर्थः। इति शूलपाणिमहामहोपाध्यायाः।
" =	p. 200	—'शस्त्रादिना...चे'ति बृहस्पत्युक्तस्य प्रथमादि-पदान्मुष्टि ...बन्धादेरिति शूलपाणिव्याख्यान्तराच्च।
p. 531 =	p. 210	—शूलपाणिप्रभृतिभिस्तु इतिकर्तव्यतायां विशेषो नादृतः।

P.T. P.V.

p. 538 = pp. 427-8 —तथा च गोतमः। 'पशवश्च हिंसासंयोग' इति। अस्यार्थः यत्र विक्रीताः सन्तः पशवो हिंस्यन्ते तत्र तेषामपण्यत्वमिति प्रायश्चित्तविवेकः।

" = p. 540 —तत्पादोनधेनुचतुष्टयेन सङ्कलितं प्रायश्चित्तविवेकेन।

p. 540 = pp. 48 and 73 —विवेककृतापि प्रागुक्तं चरेद्व्रतमहत्वापीत्यत्र तथा च व्यवस्थापितम्।

p. 541 = p. 258 —अतएव प्रमादतः सकृदित्यर्थः इति प्रायश्चित्तविवेकः।

" = p. 255 —अस्य प्रायश्चित्तविवेके कैवर्तादितुल्यत्वाभिधानात्।

p. 544 = —'गोघ्न.....अवाप्नुयात्'। इति यमवचनात्..... पातित्यमिति प्रायश्चित्तविवेकः।

" = p. 65 —ततश्चावभृथस्नानं क्षत्रियविषयमिति प्रायश्चित्तविवेकोक्तं हेयम्।

pp. 545-6 = p. 153 —अज्ञानतस्तु.....प्रायश्चित्तविवेककृद्भिरुक्तं तदत्याज्यापरम्। अतएव तैरेव.....उक्तम्....वत्सरार्धेनेति।

p. 546 = p. 258 —यत्तु विष्णुवचनम् 'चाण्डालान्नं.....पराकः' इति तद्बलाद्भोजनविषयमिति प्रायश्चित्तविवेकः।

p. 547 = p. 169 —अत्र तृतीयसंसर्गिण एव प्रायश्चित्तदर्शनात् तुर्य्यसंसर्गजदोषो नास्ति। प्रायश्चित्तविवेकोऽप्येवम्।

" = p. 253 —व्रती यावकेनेति प्रायश्चित्तविवेकः।

p. 548 = p. 265 —त्रिरात्रोपवासविधायकं.....वृत्तिहीनद्विजपरमिति प्रायश्चित्तविवेकः।

" = p. 162 —सर्वत्रानुच्छिष्टादुच्छिष्टे द्वैगुण्यं बोध्यम् प्रायश्चित्तविवेके संसर्गप्रकरणेऽप्येवम्।

p. 549 = p. 163 —अतएव ब्रह्महत्यादि....प्रायश्चित्तविवेककृद्भिः संसर्गिप्रकरणे उक्तम्।

p. 550 = —तदूर्द्ध्वं....मरणमिति यत् प्रायश्चित्तविवेकोक्तं तत्... बालविषयम्।

pp. 550-1 = pp. 104-5 —यत्तु कुमारवचनम्....प्रायश्चित्तविवेकेऽपि। 'सुरापान ...चापरम्' इति...मद्येतरपरम् इत्युक्तम्।

p. 551 = p. 271 —अतएव सप्ताहोदकवासोऽपि धेनुद्वयेन सङ्कलितः प्रायश्चित्तविवेककृतेति।

" = p. 72 —यत्तु प्रायश्चित्तविवेककृताप्यत्र 'ब्रह्महा....दद्यात्' इति सुमन्तूक्तप्रायश्चित्तमुक्तं...संसर्गेऽप्येवम्।

P.T. P.V.	
pp. 551-2 = p. 375	—'वृत्यन्वेषी...स्मृतः' इति ब्रह्मपुराणोक्तम् इति प्रायश्चित्त-विवेकः।
p. 553 = p. 258	—चाण्डालान्नभक्षणप्रकरणे उपनयनं चान्द्रायणसममिति शूलपाणिमहामहोपाध्यायसङ्कलनात्....वा देयाः।
p. 555 = pp. 541-2	—सप्ताहसाध्यमहासान्तपनो धेनुद्वयसमान इति प्रायश्चित्त-विवेकः।
p. 556 = p. 304 and p. 258	—चान्द्रायणतप्तकृच्छ्र...चान्द्रायणे धेन्वष्टकं...प्रायश्चित्त-विवेककृतापि...तथा सङ्कलनात्। (Partly the same as the quot. on p. 553 of P.T.)
,, = p. 304	—संवर्तः। 'विण्मूत्रभक्षणे....समाचरेत्'। एतद्बलात्-कारविषय इति प्रायश्चित्तविवेकः।
p. 557 = pp. 477-8	—अनुच्छिष्टब्राह्मणस्य नक्तमिति प्रायश्चित्तविवेकः।

4. Malamāsatattva

M.T. P.V.	
p. 748 = p. 385	—शूलपाणिरपि...किन्तु प्रायश्चित्तविवेके मर्य्यादार्थकतामाह यमवचनात्। यथा 'पतिता....वदतां वरः'।
p. 813 = p. 89	—अभिलापवाक्ये नवान्नागमननिमित्तमिति...विकारविशेष इति प्रायश्चित्तविवेकः।
p. 814 = p. 233	—पशूनाह प्रायश्चित्तविवेके पैठीनसिः। 'ग्राम्यारण्या-श्चतुर्दश......सप्तारण्याः पशवः'। इति।
p. 855 = p. 445	—तत्कृतप्रायश्चित्तविवेकधृतपूर्वोक्तकात्यायनवचनविरोधः स्यात्।

5. Ekādaśītattva

E.T. P.V.	
p. 8 = p. 462	—पद्मपुराणम्। 'लोभान्मोहात्...कुर्य्याद्वा केशमुण्डनम्। ...व्रती भवेत्'। वा शब्दः समुच्चये तेन मुण्डनञ्च कर्तव्यमिति प्रायश्चित्तविवेकः।
p. 11 = p. 86	—अङ्गिराः। 'यो यदर्थं..........प्रेत्य प्राप्नुयान्मनु-रब्रवीत्'। प्रेत्य परलोके। प्रायश्चित्तविवेकोऽप्येवम्।
p. 15 =	—यत्तु व्रतपदं नियतसङ्कल्पविशेषवाचकमिति प्रायश्चित्तविवेक-कृद्भिरुक्तं तदपि.....वाचकमित्येतत्परम्।
p. 21 = p. 508	—अतएव प्रायश्चित्तविवेककृद्भिः सुष्ठूक्तमुपवासेन हेतुनेति। (The same as the quot. on p. 341 of A.T.)
,, = p. 508	—संप्रेक्षणात्...सरागत्वं संशब्दस्यार्थः (साहचर्य्यात् स्पर्शोऽपि तथे)-ति प्रायश्चित्तविवेकः।

6. Udvāhatattva

U.T. P.V.	
p. 112 = p. 390	—अतो गोत्रप्रवरयोः पृथङ्निषेध इति सगोत्रा . . . लक्षणमिति प्रायश्चित्तविवेकः ।
p. 122 = pp. 379-80	—गोतमश्च । 'द्वादशवर्षाणि . . . . क्षपणमिति प्रायश्चित्तविवेकः ।
pp. 122-3 = p. 383	—वशिष्ठः । 'अग्रजोऽस्य . . . . . . यथाविधि' । एतेन विवाहस्त्वनुमत्यापि दोषायेति प्रायश्चित्तविवेकः ।

7. Vratatattva

Vr.T. P.V.	
pp. 152-3 = p. 86 and p. 462	—अङ्गिराः । 'यो यदर्थं . . . . . प्रेत्य प्राप्नुयान्मनुरब्रवीत्' । प्रेत्य परलोके । पद्मपुराणम् । 'लोभान्मोहात् . . . . मुण्डमण्डनमादिशेत्' । (इति गोवधप्रकरणे विवेचितम् ।) 'प्रायश्चित्त . . . . . व्रती भवेत्' । 'पूर्वं गृहीत्वा . . . . . चाभिजायते' । इति प्रायश्चित्तविवेकधृतवचनम् । (Partly the same as the quotations on pp. 8 and 11 of E.T. Cf. p. 516 of P.T. for a part of the above quotation from Padmapurāṇa as from Bhavadeva Bhaṭṭa, i.e. Prāyaścitta-prakaraṇa.)

8. Dāyatattva

D.T. P.V.	
p. 178 = p. 49	—अनुमतिस्त्वप्रतिषेधादपि भवति । 'स्वं द्रव्यं . . . तद्भृगुः' इति प्रायश्चित्तविवेकधृतकात्यायनवचनात् । अतएव परमत . . . . न्यायविदः । (Diff. reading in P.V.)
pp. 182-3 = pp. 114-5	—अतएव परकीयत्वेन विशेषतो जानतस्तदपहारे स्तैन्यं न तु . . . परद्रव्यव्यवहर्तुरपीति . . . प्रायश्चित्तविवेककृन्मतम् . . . यत्तु अनेकेषाम् . . . न स्तेयत्वम् . . . तेन परमात्रस्वत्वावच्छिन्नद्रव्ये परानुमतिमन्तरेण ममेदं यथेष्टविनियोज्यमिति कृत्वा व्यवहारः स्तेयम् । . . . विशेषानिश्चयात् ।

9. Śuddhitattva

S.T. · P.V.	
p. 283 = p. 314	—अतएव ह्यशुचिः सूतकादिनेत्यर्थः इति प्रायश्चित्तविवेकः ।
p. 286 = p. 453	—ये च वै ब्राह्मणैर्हताः . . . . शस्त्रादिना वा इति प्रायश्चित्तविवेकोक्तम् । (P.V. reads ब्राह्मणेन च घातितमिति for ये . . . हताः ।)

S.T. P.V.

p. 293 = p. 485 —ज्ञानतोऽत्यन्ताभ्यासे तु वशिष्ठः 'मानुषास्थि . . . त्वहोरात्रम्' इति प्रायश्चित्तविवेकः । (P.V. reads कामतो for ज्ञानतो ।)

pp. 294-5 = p. 488 —अत्रैव वृद्धशातातपः । 'उदक्या . . . . शातातपोऽब्रवीत्' । . . . . . कर्त्तव्यमिति प्रायश्चित्तविवेकः ।

p. 351 = p. 114 —पार्श्विकः पात्रतया योऽर्जयतीति प्रायश्चित्तविवेकः ।

p. 385 = p. 469 —तथा च वृद्धशातातपः । 'चाण्डालं . . . व्यङ्गमुन्मत्तं . . । . . . सूयिकां . . . शुध्यति' । व्यङ्गः पाण्यादिविकलः । व्यङ्गोन्मत्तयोः सदाचारहीनत्वात् अस्पृश्यतेति प्रायश्चित्तविवेकः । . . . सूयिकां प्रसवकारयित्रीम् ।

(c) *Śrāddhaviveka*

1. Tithitattva

T.T. S.V.

p. 12 = pp. 366-7 —एकं प्रेतपात्रं वामेन . . . . मिश्रीभाव इति श्राद्धविवेकः ।

p. 18 = pp. 358-9 —न दद्यात् . . . . . स चाप्राप्तप्रेतभावविषय इति श्राद्धविवेकोक्तवत् ।

„ = pp. 194-5 —अतएव श्राद्धविवेके अपाटवाद्यशौचाभ्यामपि . . . . . मलमासाव्याप्तकृष्णैकादश्यामेवेत्युक्तम् ।

p. 19 = p. 389 —अविज्ञाते मृते . . . . . और्द्ध्वदेहिकाभावादिति श्राद्धविवेकः ।

p. 154 = p. 190 —ग्रहणनिमित्तश्राद्धादि मलमासेऽपि कार्य्यं 'नित्यनैमित्तिके कुर्य्यात् . . . . तथैव च' । इति बृहस्पतिवचनात् । श्राद्धविवेकेऽप्येवम् ।

p. 167 = pp. 195-6 —यत्तु 'पितृयज्ञन्तु . . . मासानुमासिकम् ॥' इति मनुवचनम् (III. 112) . . . . चन्द्रक्षयेऽमावास्यायां . . . . . एवमेव श्राद्धविवेकः ।

p. 168 = p. 146 —सर्वकर्मसु . . . . . अनापदीत्यर्थं इति श्राद्धविवेकः ।

p. 170 = pp. 202-3 —दृश्यमानेऽप्येकदेति . . . . चतुर्दशीविषयमिति श्राद्धविवेकः ।

„ = p. 205 —ततश्चान्त्यकलावयव . . . . . विनाशेऽप्यस्तीति श्राद्धविवेकः ।

p. 172 = p. 206 —अत्र त्रिमुहूर्तेत्युपादानात् . . . . उभयत्रापराह्णालाभेऽपीयं व्यवस्थेति श्राद्धविवेकः ।

p. 173 = p. 90 —अतएव शक्तेस्तारतम्येन . . . गोतमः । 'अथ . . . शक्तितः' इति । योऽयममावास्यादिकालनियमः . . . . बोद्धव्य इति श्राद्धविवेकः ।

T.T. S.V.	
p. 174 = p. 61	—अत्र च.....ध्यातव्यत्वं श्राद्धविवेकोक्तम्।
p. 177 = p. 263	—यथा वनिक्तं पिण्डं....इति श्राद्धविवेकधृतपिण्डपितृयज्ञीय-कात्यायनवचने।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. S.V.	
p. 190 = p. 61	—न तु..........भावनापरमिति श्राद्धविवेकप्रभृतयः। (The same as the quot. on p. 174 of T.T.)
p. 191 = p. 90	—अन्यतिथावपि श्राद्धमाह गोतमः। 'तथा...शक्तितः' इति। योऽयमावास्यादिकालनियमः.....वोद्धव्य इति श्राद्धविवेकः। (The same as the quot. on p. 173 of T.T.)
p. 194 = pp. 227-8	—ब्राह्मणासम्पत्तौ कुशमयब्राह्मणे श्राद्धमुक्तं श्राद्धविवेके 'निधायाथ....प्रतिपादयेत्'। इति तद्धृतवचनात्।
p. 204 = p. 268	—न तु.....श्राद्धविवेकोक्तं गोत्रपर्य्यायिकमपि सगोत्रपदम्।
„ = p. 58	—अतएव श्राद्धविवेके नामाज्ञाने...इति कृत्वा दद्यादित्युक्तम्।
p. 206 = p. 57	—अतएव तुभ्यमिति पदेन...स्वधापदसम्वन्ध इति श्राद्ध-विवेकः।
p. 214 =	—एवं कर्तुर्दक्षिणामुखस्य वामपार्श्वमुत्तरा दिग्भवति ततश्च... श्राद्धविवेकाभ्याम् एकस्थानं भङ्ग्या द्वितयेनाभिहितम्।
pp. 219-220 = p. 262	—तथा च छन्दोगपरिशिष्टम्। 'पित्र्ये यः.....मन्त्र-वदन्येषां तूष्णीं पात्रेषु निक्षिपेत्'। अन्येषामिति ग्रहणात् तत्पात्रे हुतशेषं न देयमति श्राद्धविवेकः।
pp. 222-3 = p. 436	—मधु मध्विति यस्तत्र....मन्त्रवर्जित इति श्राद्धविवेक-व्याख्यानात्।
p. 224 =	—कोविदारः श्वेतकाञ्चनसदृश इति श्राद्धविवेकः।
p. 244 = p. 315	—ततश्च..शूलपाणिप्रभृतिभिर्यदर्घ्यसम्वन्धिपवित्रमात्रास्तरण-मुक्तं तत्प्रमाणशून्यम्।
p. 246 = p. 225	—श्राद्धकर्मणोऽप्यन्तकर्मत्वेन प्राप्तस्य दक्षिणादानस्य दैवान्तता-नुरोधेन पित्रादित्वमुक्तं श्राद्धविवेकोऽप्येवम्।
p. 252 = p. 90	—योऽयममावास्यादिकालनियमः....वोद्धव्य इति श्राद्ध-विवेकः। (The same as the quotations on p. 173 of T.T. and p. 191 of Sr.T.)
„ = p. 188	—श्राद्धमेव श्राद्धिकं स्वार्थे ठक् इति श्राद्धविवेकः।

Sr.T. S.V.	
p. 270 = pp. 202-3	—दृश्यमानेऽप्येकदेति. . . . चतुर्दशीविषयमिति श्राद्धविवेकः। (The same as the first quotation on p. 170 of T.T.)
p. 271 = p. 205	—ततश्चान्त्यकलावयव. . . . विनाशेऽप्यस्तीति श्राद्धविवेकः। (The same as the second quotation on p. 170 of T.T.)
p. 271 = pp. 199 and 205	—अत्र विशेषमाह स एव आग्रहायण्यमावास्या. . . ज्योतिर्विदः।
pp. 271-2 = p. 199	—. . . इत्यत्राह स एव. . . विशेषान्तरमाह स एव. . . उपसंहरति स एव. . . . . . स्तम्भितायां विशेषमाह स एव. . . चापरे।
p. 273 = p. 206	—अत्र त्रिमुहूर्तेत्युपादानात्. . . . . . उभयत्रापराह्णलाभेऽपीयं व्यवस्थेति श्राद्धविवेकः। (The same as the quot. on p. 172 of T.T.)
p. 282 = p. 182	—अतएव श्राद्धविवेके मीनादिस्थ. . . . चैत्रादिरिति।
p. 285 = pp. 194-5	—अतएव श्राद्धविवेके अपाटवाद्यशौचाभ्यामपि. . . मलमासाव्याप्तकृष्णैकादश्यामेवेत्युक्तम्। (The same as the second quot. on p. 18 of T.T.)
p. 286 = p. 389	—अविज्ञातमृते. . . . . . और्द्ध्वदेहिकाभावादिति श्राद्धविवेकः। (The same as the quot. on p. 19 of T.T.)
p. 290 = pp. 355-6	—कुलधर्माणामिति. . . . षोडशश्राद्धापकर्षकाल इति शूलपाण्युपाध्यायव्याख्यानात्।
„ = pp. 346-7	—अतएव एकाहापेक्षया. . . . सपिण्डीकरणकाल इति श्राद्धविवेकः।
p. 293 = pp. 366-7	—एकं प्रेतपात्रं वामेन. . . मिश्रीभाव इति श्राद्धविवेकः। (The same as the quot. on p. 12 of T.T.)
p. 297 = pp. 408 and 410	—मार्कण्डेयपुराणम्। 'सर्वाभावे स्त्रियः. . . यद्वदिहोदितम्'। स्त्रियोऽत्र असवर्णोढा अपरिणीता वेति श्राद्धविवेकः।
„ = p. 410	—एवमेवामन्त्रकमित्यर्थ इति श्राद्धविवेकः।
p. 299 = p. 360	—'महागुरौ. . . न युज्यते' इति शूलपाणिलिखितवचनेन।
p. 301 = pp. 396–8	—अत्र विशेषयति मरीचिः। 'मृते पितरि. . . . . . . कृतं भवेत्'। . . . . . न तु तेन श्राद्धान्तरं कर्तव्यमिति श्राद्धविवेकोक्तं युक्तम्।
p. 302 = pp. 356-7	—अतएव लघुहारीतेन 'तथैव काम्यं. . . प्रथमादृते'. . . . . . कर्तव्यमिति। श्राद्धविवेकोऽप्येवम्।

Sr.T.	S.V.	
pp. 305-6	= pp. 285-6	—एकोद्दिष्टं नान्यद्वारा.....तथेति श्राद्धविवेकः ।
p. 307	= p. 62	—एवञ्च श्राद्धविवेकादौ श्राद्धभेदगणने....यदुभयत्वमुक्तम् ।
p. 317	= pp. 436-7	—मधु मध्विति.......न स्यादिति श्राद्धविवेकः । पितृसंहितामिति......मात्रोपलक्षणार्थम् । (Partly the same as the quot. on pp. 222-3 of Sr.T.)
p. 321	= pp. 151-2	—न चास्य......भविष्यतीति श्राद्धविवेकः ।
,,	= p. 446	—एषु विवाहादि-गर्भाधानान्त-कर्मस्वेकमेव श्राद्धं कर्त्तव्यम् ।

3. Āhnikatattva

A.T.	S.V.	
p. 427	= p. 451	—अर्घ्यादि.....दर्शपौर्णमासातिदेशवत् इति श्राद्धविवेकः ।
,,	= p. 451	—लिखितजातूकर्णौ । 'नित्यश्राद्धं....पात्रालम्भनवाच इति श्राद्धविवेकादयः ।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	S.V.	
pp. 471-2	= p. 67	—श्राद्धविवेककारास्तु आरम्भ इत्यर्द्धानन्तरम् 'आज्येनैव... पृथक्' इत्यर्द्धमधिकं लिखितवन्तः...व्याख्यातवन्तश्चेति ।

5. Malamāsatattva

M.T.	S.V.	
p. 761	= pp. 185-6	—यत्नस्तत्र विधानेन....इत्याद्युक्तमेवेति श्राद्धविवेककृत् तन्न मनोरमम् ।
p. 769	= pp. 169-70	—श्राद्धविवेकेऽपि 'अमावास्याद्वयं...वर्जितम्'...सम्भवतीत्युक्तम् ।
p. 781	=	—अतएवात्र....श्राद्धविवेक....न किञ्चिदभिहितम् ।
p. 801	= p. 263	—श्राद्धविवेककृता......वाक्यं लिखितम् ।
p. 816	=	—अतएव श्राद्धविवेककृता.....ऐन्द्रं ज्येष्ठेति लिखितम् ।
,,	= p. 148	—प्रौष्ठपदा.......इति श्राद्धविवेककृत् ।
p. 834	= p. 175	—प्रागुक्तज्योतिःपराशरवचने...दानपदं महादानपरमिति शूलपाणिः ।
p. 845	= pp. 126-7	—श्राद्धविवेकेऽपि ब्रह्मपुराणे प्रायोऽनशनेत्यादिना...... तच्छस्त्रहतभ्रात्रादिविषयमित्यन्तेनोक्तम् ।
p. 850	= pp. 163, 168, 172, 175, 178, 194.	—श्राद्धविवेककृद्भिरपि मलमासे पार्वणाभावो बहुप्रबन्धैरुक्तः

6. Saṁskāratattva

Sm.T. S.V.	
p. 921 = pp. 443-4	—श्राद्धविवेकोऽप्येवम् ।

7. Ekādaśītattva

E.T. S.V.	
p. 33 = p. 417	—अतएव मुखदर्शनावृत्तौ. . . . विवाहवदिति श्राद्धविवेकः ।
p. 85 = p. 24	—तथा च श्राद्धविवेकः 'देवतोद्देश्यकद्रव्यत्यागो. . . आरोपविषयत्वमि'ति ।

8. Udvāhatattva

U.T. S.V.	
p. 130 = p. 372	—पाणिग्रहणादपि पितृगोत्रापहारमाह श्राद्धविवेके बृहस्पतिः । 'पाणिग्रहणिका. . . ततः' ।
p. 131 = p. 446	—एषु. . . . . कार्य्यमिति श्राद्धविवेकः । (The same as the 2nd quot. on p. 321 of Sr.T.)

9. Dāyatattva

D.T. S.V.	
p. 179 = p. 49	—दम्पत्योर्मध्यगं धनमित्युक्तम् इति श्राद्धविवेकः ।

10. Śuddhitattva

S.T. S.V.	
p. 253 = pp. 309-10	—अशुद्धौ चतुर्थाहादौ. . . . स पुनरशुद्ध एव कर्मान्तर इति श्राद्धविवेकः ।
pp. 281-2 = p. 300	—अरिक्थभाजः. . . . . पिण्डदा इति श्राद्धविवेकः ।
p. 292 = p. 124	—'विषशस्त्र. . . . यच्चात्र ये च वै ब्राह्मणैर्हता' इति. . . . श्राद्धविवेके तच्चिन्त्यम् ।
p. 313 =	—अतएव प्रेतपिण्डोऽप्यस्य विषय इति श्राद्धविवेकः ।
p. 316 = p. 268	—न तु. . . . श्राद्धविवेकोक्तं गोत्रपर्य्यायकमपि सगोत्रपदम् । (The same as the 1st quot. on p. 204 of Sr.T.)
p. 318 = p. 379	—'पितृयज्ञन्तु. . . . अहरहः क्रियमाणेऽम्बुघटश्राद्ध इति श्राद्धविवेककृतादिभिर्व्याख्यातत्वाच्च ।
p. 322 = p. 149	—'राहुदर्शन. . . व्रतेषु च' इति देवलवचने अत्यये. . . विधानात् एवमेव श्राद्धविवेकः ।
p. 326 = pp. 327-8	—दशाहपदम्. . . . . . चतुर्दशाहविधेयमित्यर्थः इति श्राद्धविवेकः ।
" = p. 398	—न च यत्र. . . . . . . न स्यादिति श्राद्धविवेकोक्तं युक्तमिति वाच्यम् । (Part of the quot. on p. 301 of Sr.T.)

S.T. S.V.	
p. 377 = p. 324	—श्राद्धविवेकोऽप्येवम् ।
pp. 383-4 = p. 404	—'अपुत्रा स्त्री...पुत्रिणी' इति निर्मूलं समूलत्वेऽपि.... सद्भावविषयमिति श्राद्धविवेकप्रभृतयः ।
p. 386 = p. 404	—अतएव श्राद्धविवेके पितुरभावे तुल्यन्यायतया मातापीत्युक्तमिति ।
p. 390 = p. 407	—समानोदकसन्ततिरिति वक्ष्यमाणात् श्राद्धविवेकेऽप्येवम् ।
p. 392 = pp. 408-9	—आदाहेति...श्राद्धविवेकेऽप्येवम्.....स्त्रीणामधिकारः ।
pp. 392-3 = pp. 408 and 410	—मार्कण्डेयपुराणम् । 'सर्वाभावे स्त्रियः...यद्वदिहोदितम्'। स्त्रियोऽत्र....वेति श्राद्धविवेकः । (The same as the first quot. on p. 297 of Sr.T.)
p. 393 = p. 410	—एवमेवामन्त्रकमिति श्राद्धविवेकः । (The same as the second quot. on p. 297 of Sr.T.)
pp. 394-5 = pp. 285-6	—एकोद्दिष्टं नान्यद्वारा....तथेति श्राद्धविवेकः । (The same as the quot. on pp. 305-6 of Sr.T.)
p. 397 =	—यथा श्राद्धविवेकेऽपि पार्वणश्राद्धानन्तरं नित्यश्राद्धे विकल्प उक्तः ।
p. 399 = pp. 407-8	—मातृपक्षस्य मातामहपक्षस्य..समानोदका इति श्राद्धविवेकेऽपि व्याख्यातम् ।

11. Divyatattva

Div.T. S.V.	
p. 586 = pp. 54-5	—अतएव देवतैक्ये.....भवत्यमावास्यायामित्यत्रेति श्राद्धविवेकः ।

12. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. S.V.	
p. 638 = p. 253	—एवमेव श्राद्धविवेक-हरिशर्मप्रभृतयः ।

(*d*) *Saṁbandhaviveka*

1. Udvāhatattva

U.T. Sm.V.	
p. 108 = p. 19	—शूलपाणिमहामहोपाध्यायैस्तु क्षेत्रमात्रगोत्रस्य...पितुरित्युक्तम् ।
p. 111 = p. 20	—अतएवासमानार्षगोत्रजामिति ब्राह्मणादिवर्णत्रयविषयमिति सम्बन्धविवेकः ।

2. Śuddhitattva

S.T. Sm.V.

p. 279 = —सम्बन्धविवेके पितृबन्धूनामप्यशौचमुक्तञ्च सङ्गच्छते ।

p. 397 = —यथा 'सपिण्डता तु....त्रिपौरुषी'। अत्र कन्यानामनूढानाम्।........कन्यानामिति शूलपाणि-महामहोपाध्यायाः।

VIII. Rāyamukuṭa

1. Tithitattva

T.T. Rāy.

p. 103 = —अत्रोक्तविरुद्धवचनानि भोजदेव......रायमुकुटकृत्यमहार्णवप्रभृतिभिः अनादृतानि ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Rāy.

p. 200 = f. 240*b* (S.R.H.) —रायमुकुटप्रभृतिभिरेव पुरोरूयन्त इति स्वकपोलरचितव्युत्पत्त्या ओकारयुक्तः पाठः कृतः। (स तु राजविशेषवाचकः।)

p. 213 = —अतएव गोभिलीय...लिखितमिति **नव्यवर्धमान**...रायमुकुटपद्धतिष्वपि तथा लिखितम् ।

3. Malamāsatattva

M.T. Rāy.

p. 828 = f. 24*a* (S.R.H.) —रायमुकुटज्योतिःकालकौमुद्यां यत्तु 'मकरस्थं...गृहेषु च' इत्यादिदेवलवचनम् ।
(Rāy. reads the above text a bit differently and as a quot. from the Devīpurāṇa.)

4. Dāyatattva

D.T. Rāy.

p. 186 = —'यदेतत् हृदयन्तव...तवे 'ति मन्त्रलिङ्गात् 'यौतुकं तदि 'ति वाचस्पतिमिश्र-रायमुकुटधृतात् यौतुकं यौतकमपि साधु ।

5. Śuddhitattva

S.T. Rāy.

p. 281 = —मातृवन्धौ....तदधिकं युक्तं रायमुकुटप्रभृतयोऽप्येवम् ।

p. 283 = —अत्रानूढकन्यायाः पित्रादिमरणे सम्पूर्णाशौचं कार्य्यमिति रायमुकुटप्रभृतयः तन्न ।

6. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. Rāy.

p. 487 = ff. 249*b*-250*a* (S.R.H.) —अत्र च......यवप्रक्षेप इति रायमुकुटप्रभृतयः ।

Y.Sr.T. Rāy.

p. 488 = —एवमेव......रायमुकुटाचार्य्यचूडामण्यादयः ।

p. 498 = —एतेन दक्षिणत आरभ्य आसनादिसम्प्रदानं.....राय-मुकुटाद्युक्तं युक्तम् ।

" = —एवमेवापिपाल...रायमुकुटप्रभृतिपद्धतिषु ।

IX. Śrīnātha Ācāryacūḍāmaṇi (Guru of Raghunandana)

(a) *Kṛtyatattvārṇava*

1. Tithitattva

T.T. K.Tr.

p. 86 = p. 98 —कृत्यतत्त्वार्णवे राजमार्तण्डः। 'मूलेन....सम्प्रेषयेत्'। (K.Tr. reads 'अतएव कात्यायनवचनं जीमूतवाहनेन लिखितम्' for राजमार्तण्डः।)

p. 161 = p. 34 —'मेघमाला.....स्नानपूर्वकम्'। इति कृत्यतत्त्वार्णव-धृतवचनात् ।

2. Āhnikatattva

A.T. K.Tr.

p. 357 = cf. p. 146 —येन वाससा स्नानं कृतं जलस्यस्य तेनैव तर्पणमिति कृत्य-तत्त्वार्णवः ।

3. Prāyaścittatattva

P.T. K.Tr.

p. 498 = pp. 74-5 —यव्यद्वयं...त्र्याहिकरजोयोगस्तु नीराजनाद्यर्थं इति शङ्खधर इति कृत्यतत्त्वार्णवः ।

p. 509 = —कृत्यतत्त्वार्णवेऽपि स्कन्दपुराणम्। 'विशेषतस्तु...सर्व-कर्मसु'।

4. Malamāsatattva

M.T. K.Tr.

p. 813 = —एवमेव श्राद्धचिन्तामणि-कृत्यतत्त्वार्णवौ ।

5. Udvāhatattva

U.T. K.Tr.

p. 132 = —श्राद्धचिन्तामणि-कृत्यतत्त्वार्णवयोः । 'एवमागामि..... कर्मणः'।

6. Śuddhitattva

S.T. K.Tr.

p. 236 = p. 147 —कृत्यतत्त्वार्णवे वृहन्नारदीयम् । 'बालापत्याश्च...... चितां शुभे'।

(*b*) *Śuddhitattvārṇava*

S.T. S.Tr.
p. 257 = —एवमेव शुद्धितत्त्वार्णवे ।

(*c*) *Vivāhatattvārṇava*

U.T. V.Tr.
p. 117 = p. 336 (A.B.O.R.I.) Vol. XXXII —'आसप्तमात्....पितृमातृतः' इति नारदवचने..... विवक्षितत्वात् एवमेव विवाहतत्त्वार्णवः ।

(*d*) *Gurucaraṇāḥ*

1 Tithitattva

T.T.
p. 31 = p. 44 (K.Tr.) —यत्तु 'चतुर्थी.....क्वचित्' इति ब्रह्मवैवर्तवचनं...... तद्विनायकव्रतपरमिति गुरुचरणाः ।

p. 85 = —गुरुचरणा अप्येवम् ।

p. 150 = —एवमेव गुरुचरणाः ।

2. Malamāsatattva

M.T.
pp. 769-70 = p. 14 (K.Tr.) —गुरुचरणास्तु 'द्वे ह वै...राश्यन्तरसंयोगरूपफलपरत्वमाहुः । (K.Tr. reads क्षण for फल ।)

p. 815 = —प्रागुक्तत्रयोदशीं.....त्रिजन्मनक्षत्रमिति व्याख्यानं गुरुचरणानामपि प्रामाणिकम् ।

3. Saṁskāratattva

Sm.T.
p. 873 = —एवमेव गुरुचरणाः ।

4. Ekādaśītattva

E.T.
p. 5 = —एवमेव गुरुचरणाः ।

p. 103 = p. 115 (K.Tr.) —तदेवं द्वादश्याम्......कारयेदिति गुरुचरणाः ।

5. Śuddhitattva

S.T.
p. 401 = —परजातमरणे तु......पूर्वजननावधिस्थायित्वादिति गुरुचरणाः ।

6. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T.
p. 493 = —एवं श्राद्धचन्द्रिकायां गुरुचरणाः ।

Y.Sr.T.
p. 500 = —पितृब्राह्मणकरे....चिन्त्यमिति श्राद्धचन्द्रिकायां गुरुचरणाः।

7. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T.
p. 547 = —एवमेव गुरुचरणाः।

(e) *Bhaṭṭācāryacaraṇāḥ*

1. Śuddhitattva

S.T.
p. 336 = —तदाशुच्यं...इति रत्नमाला(?)भट्टाचार्य्यचरणाः।

(f) *Ācāryacūḍāmaṇi*

1. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T.
p. 488 = —एवमेव हरिहर....रायमुकुटाचार्य्यचूडामण्यादयः।

2. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T.
p. 640 = —एवमेव हरिशर्म-पशुपति-रामदत्ताचार्य्यचूडामणिप्रभृतयः।

B—Mithilā

I. Śrīdatta

(a) *Samaya-pradīpa*

1. Tithitattva

T.T. S.Pr.	
p. 40 = f. 53*b*	—अत्र अमावास्याष्टमीव्यतिरिक्ताः...चैत्रतृतीयैव ग्राह्या। श्रीदत्तोऽप्येवम् । (S.Pr. reads अमावास्यामष्टमीं च विहाय सर्वाः, etc.)
p. 58 = f. 48*a*	—असवर्णजलदाननिषेधस्तु प्रकरणादपि श्रात्रादिविषय इति श्रीदत्तः ।
p. 85 = f. 42*a*	—न तु श्रीदत्त....वाचस्पतिमिश्रोक्ता शतभिषा ।

2. Malamāsatattva

M.T. S.Pr.	
p. 839 = f. 33*b*	—समयप्रदीपे श्रीदत्तः । 'दासीं....चक्रिणः' ॥.... स्वर्गवदधिकारिविशेषणत्वेन तत्सत्त्वप्रसाधनादित्याह । (S.Pr. reads °स्वर्गवदधिकरविशेषणसत्वे प्रमाणाभावात् ।)

3. Ekādaśītattva

E.T. S.Pr.	
p. 7 = f. 3*a*	—स्वकर्तव्यविषयो...व्रतमिति श्रीदत्त....प्रभृतयः ।
pp. 8–9–11 = ff. 1*b* and 2*a-b*	—गृहीतव्रताकरणे दोषमाह छागलेयः 'पूर्वं व्रतं...चैव जायते'।...प्रमादस्य...देवलः 'सर्वभूतमयं...... शास्त्रतः'.......एकभक्तत्वमायाति। ....मैथिलास्तु अद्य भगवन्...अद्यारभ्येति विशेष इत्याह (°हुः ?) ।
p. 15 = f. 3*a*	—श्रीदत्तादीनां मतेऽपि स्वकर्तव्यविषयो...व्रतमिति लक्षणे । (The same as the quot. on p. 7 of E.T.)
pp. 44-5 = f. 7*b*	—समयप्रदीपोऽपि यत्र पूर्वदिने.....'द्वादश्येकादशीमिश्रा ...सदा तिथिः' । (S.Pr. reads 'एकादशीदशायुक्ता....महाफले'ति.)
pp. 45-46 = f. 7*a*	—तथा च समयप्रदीपे श्रीदत्तोपाध्यायाः यदि तु 'एकादशीम् ...न दशम्या युतां क्वचित्'...जितामित्रादिभिरित्याहुः ।

E.T. S.Pr.
p. 105 = ff. 35a- b —हरिनाथोपाध्यायास्तु यमः 'क्षीराब्धौ...केशवः'।... एवमेव श्रीदत्तोपाध्यायाः।..........श्रीभगवद्वाक्यम् 'मच्छयने....फलमूलजलाहारी हृदि शल्यं ममार्पयेत्' ....तेन सर्वथा अनशनपरत्वम्।

(b) *Acārādarśa*

1. Āhnikatattva

A.T. Ācār.
p. 419 = f. 57(2)b —तेन.....सर्वथैव इति। एवमेव श्रीदत्तोपाध्यायाः।

(c) *Pitṛbhakti*

1. Śrāddhatattva

Sr.T. P.B.
p. 275 = f. 16b —एतेन 'प्रेतश्राद्धेषु...प्रणववर्जितम्'.....सांवत्सरिकविषयमिति कल्पतरुश्रीदत्त-वाचस्पतिमिश्राद्युक्तं निरस्तम्।

2. Malamāsatattva

M.T. P.B.
p. 790 = f. 40a —एतेन सपिण्डीकरणापकर्षपक्षे वर्षान्ते सांवत्सरिकं कार्य्यं बाधकाभावादिति श्रीदत्तवाचस्पतिमिश्रोक्तं हेयम्। (P.B. reads सपिण्डीकरणापकर्षपक्षे सांवत्सरिकश्राद्धं कर्तव्यं।)

3. Yajurvedi-śrāddhatattva

Y.Sr.T. P.B.
p. 495 = ff. 35a-b —नावाहनमिति अत्र कात्यायनेन आवाहने...निवर्तते इति श्रीदत्तः। तन्न।

pp. 495-6 = f. 16b —एकोद्दिष्टे प्रणववर्जितं....प्रेतश्राद्धविषयकमिति श्रीदत्तवाचस्पतिमिश्रप्रभृतयः। तन्न।

p. 500 = f. 22a —पितृब्राह्मणकरे जलं दद्यादिति श्रीदत्तादिलिखितं चिन्त्यमिति श्राद्धचन्द्रिकायां गुरुचरणाः।

II. Caṇḍeśvara

(a) *Kṛtyaratnākara*

1. Tithitattva

T.T. K.R.
p. 34 = p. 233 —रत्नाकरे—'पिचुमर्दस्य पत्राणि....भोजयेत्'। पिचुमर्दस्य निम्बस्य।

T.T. K.R.	
p. 38 = p. 489	—अतएव कल्पतरुरत्नाकरयोः। 'य इच्छेद्विपुलान्.... माघफाल्गुनौ' इति विष्णुस्मृतौ।
p. 66 = p. 361	—अतएव 'कन्यासंस्थे...सर्वकामप्रदायिनी'.....षष्ठ्यां प्रातः सङ्कल्प इति रत्नाकरः।
pp. 85-6 = p. 351	—कृत्यरत्नाकरे तु 'नक्षत्रे वारुणेऽपि वा' इत्यत्र पुनर्देवीपुराणे 'रक्षर्क्षे वारिभेऽपि वा' इति पाठः व्याख्यातञ्च रक्षर्क्षे मूलानक्षत्रे वारिभे पूर्वाषाढानक्षत्रे इति।
p. 123 = p. 294	—पूजाडोरकबन्धनमन्त्रस्तु रत्नाकरे। 'अनन्तसंसारमहासमुद्रे ....नमो नमस्ते'।
p. 146 = pp. 295–8	—गन्धादिकन्तु....प्रयोगाङ्गकर्तृधर्मत्वादिति रत्नाकरः।

2. Jyotistattva

J.T. K.R.	
p. 688 = pp. 532–4	—कृत्यरत्नाकरे ब्रह्मपुराणम्। 'चैत्रे च....बान्धवैः सह'।

3. Malamāsatattva

M.T. K.R.	
p. 743 = pp. 295–8	—गन्धादिकन्तु....प्रयोगाङ्गकर्तृधर्मत्वादिति रत्नाकरः। (The same as the quot. on p. 146 of T.T.)
p. 768 = p. 81	—कृत्यरत्नाकरेऽप्येवम्।

4. Kṛtyatattva

K.T. K.R.	
p. 437 = p. 233	—रत्नाकरे—'पिचुमर्दस्य पत्राणि.........भोजयेत्'। पिचुमर्दस्य निम्बस्य। (The same as the quot. on p. 34 of T.T.)

(*b*) *Gṛhastharatnākara*

1. Tithitattva

T.T. Gr.R.	
p. 38 = p. 181	—अतएव कल्पतरुरत्नाकरयोः—'य इच्छेद्विपुलान्...माघफाल्गुनौ' इति विष्णुस्मृतौ। (Also quoted on p. 489 of K.R.)
p. 120 = p. 189	—गृहस्थरत्नाकरे देवलः। 'महानिशा .... काम्यनैमित्तिकादृते'।

2. Āhnikatattva

A.T. Gr.R.	
p. 336 = p. 151	—क्रमन् कम्पमान इति रत्नाकरः। (Gr.R. reads ज्वलन् for क्रमन् here and also in the text of Devala, preceding this comment.)

A.T. Gr.R.

p. 339 = p. 155 —घ्राणान् इन्द्रियाणीति रत्नाकरः।
(Gr.R. reads प्राणान् for घ्राणान् here and also in the text of Paiṭhinasi, preceding this comment.)

p. 367 = pp. 197-8 —यव्यो मासः......सम्प्रदायोऽप्येवमिति रत्नाकरः।

p. 380 = p. 223 —सर्वावस्थो नित्यं सेवकादिकर्मरतोऽपि यथोचितशौचेऽप्यशक्तोऽपीति रत्नाकरः।
(Gr.R. reads सर्वावस्थोऽपि निन्द्यसेवादिकर्मरतोऽपि यथोचितशौचे अप्रसक्तोऽपि चेत्यर्थः।)

p. 401 = p. 270 —लघुहारीतः। 'स्नानं कृत्वा तु ये केचित् पुष्पं गृह्णन्ति वै द्विजाः। देवतास्तन्न गृह्णन्ति भस्मीभवति काष्ठवत्'। एतत्तु द्वितीयस्नानाभिप्रायकमति रत्नाकरः।
(Gr.R. reads चिन्वन्ति for the first गृह्णन्ति।)

p. 424 = p. 286 —वायसवलिदानमन्त्रे तु....रत्नाकर....**नव्यवर्धमान**-वृत-'सौम्या' इति लिखनात्।

3. Prāyaścittatattva

P.T. Gr.R.

p. 505 = p. 168 —'दन्तलग्नमसंहार्य्यं.....व्रणे कृते'॥ रत्नाकरादयोऽप्येवम्।

p. 509 = p. 189 —गृहस्थरत्नाकरे देवलः। 'महानिशा.......काम्यनैमित्तिकादृते'।
(The same as the quot. on p. 120 of T.T.)

p. 520 = p. 294 —'दीर्घकालं....द्विजातिभिः'। इति....गृहस्थरत्नाकरवृत-ब्रह्मपुराणवचनात्।

4. Saṁskāratattva

Sm.T. Gr.R.

p. 890 = p. 58 —कल्पतरुरत्नाकरयोर्गृह्यपरिशिष्टम्। 'कन्यां ...... प्राङ्मुखाः'।

p. 893 = p. 54 —तथा च रत्नाकरः। 'पाणिग्रहणिका मन्त्रा विवाहकर्माङ्गभूताः' इति।

5. Ekādaśītattva

E.T. Gr.R.

p. 69 = p. 270 —लघुहारीतः। 'स्नानं कृत्वा....काष्ठवत्'। एतत्तु द्वितीयस्नानाभिप्रायकमिति रत्नाकरः।
(The same as the quot. on p. 401 of A.T.)

6. Udvāhatattva

U.T. Gr.R.	
p. 107 = p. 54	—तथा च रत्नाकरः । 'पाणिग्रहणिका मन्त्रा विवाहकर्माङ्गभूता' इति । (The same as the quot. on p. 893 of Sm.T.)
„ = p. 56	—व्यक्तमाह रत्नाकरधृतो लघुहारीतः । 'तत्रापि पाणिग्रहणे न जायात्वं.......सप्तमे पदे' इति ।
p. 109 = p. 10	—असमानजातीयाविवाहे त्रीणित्यादिव्यवस्थितविकल्पित इति रत्नाकरादयः ।
pp. 118-9 = p. 11	—अन्यथैताः कन्यकाः....सङ्करकारित्वमेवेत्यर्थः इति रत्नाकरः ।
p. 119 = p. 28	—कृतकौतुकमङ्गला....दत्तेति रत्नाकरः ।
p. 121 = p. 90	—एकवृषण एकाण्डः पण्डविशेष इति रत्नाकरः ।
„ = p. 88	—धनवार्द्धुषिकादित्रयं देशान्तरस्थितञ्च ज्येष्ठं त्वरन्नपि वर्षत्रयं प्रतीक्षेत । अशृण्वान इति पाठस्तु रत्नाकरे । प्रोषितस्य.. ..कृच्छ्रपादं चरेत् । (But Gr.R. reads अशृण्वानम् as U.T. does in the text of the Chandoga-pariśiṣṭa, quoted above.)
p. 122 = p. 88	—रत्नाकरकृद्भिस्तु श्रूयमाणे...निवृत्तिरिति व्याख्यातम् ।
„ = p. 90	—योगशास्त्राभियुक्ते विषयात्यन्तविरक्ते इति रत्नाकरः । (Gr. R. reads °विमुक्ते for °विरक्ते.)
p. 127 = pp. 40-41	—बान्धवः पितामहः........एवमेव रत्नाकरः ।
p. 130 = p. 55	—रत्नाकरकृतापि प्रदानेनैव...निवर्त्तते इति व्याख्यातम्.. ..कन्यायामिति बोध्यम् ।
p. 138 = p. 58	—उदककरणकमेव ब्राह्मणानां कन्यादानं प्रशस्यते । क्षत्रियादीनां पुनर्दातृप्रतिग्रहीत्रोर्दानग्रहणेच्छाकरणेन जलं विनापि दानं प्रशस्यते । न तु जलकरणकत्वं तेषां निषिद्धयते । व्यवहारोऽपि यथा (तथा?) । रत्नाकरकृद्भिस्तु कन्यावरयोः परस्परानुरागेण इति । (Gr.R. reads:—इतरेतरकाम्यया कन्यावरयोः परस्परानुरागेण । एवञ्च अद्भिरेवेत्येवकारेण ब्राह्मणानां कन्याया वरस्य परस्परानुरागो नावश्यं दृश्यते (or मृग्यते according to a diff. reading in the footnote). अद्भिरेवेति वचनं ब्राह्मणे प्राशस्त्यतात्पर्य्यकमिति । शूद्रेणापि कन्यादाने कर्त्तव्ये जलस्य विनियोग एवेति ज्ञेयम् । तथैव सम्प्रदायः ।)

U.T. Gr.R.

p. 143 = p. 58 —कल्पतरुरत्नाकरयोर्गृह्यपरिशिष्टम् । 'कन्यां...... प्राङ्मुखाः' ।
(The same as the quot. on p. 890 of Sm.T.)

pp. 146-7 = p. 80 —तथा च गृहस्थरत्नाकरे वृद्धयाज्ञवल्क्यः । 'विवाहे वितते ...ततस्तन्त्रं प्रवर्तयेत्' ।
(Gr.R. reads याज्ञवल्क्यः for वृद्धयाज्ञवल्क्यः ।)

7. Śuddhitattva

S.T. Gr.R.

p. 351 = p. 126 —तामसी वृद्धिः म्लेच्छाविपत्यरूपा इति रत्नाकरः ।
(Gr.R. reads तामसी ऋद्धिः म्लेच्छाविपत्यादिरूपोक्ता ।)

pp. 351-2 = pp. 126 and 472 —आर्त्त्या परपीडया, प्रतिरूपकेण कृत्रिमरत्नादिना, साहसेन समुद्रयान-गिर्य्यारोहणादिना, व्याजेन ब्राह्मणवेशेन शूद्रादिना, कृच्छ्रं तामसमिति रत्नाकरः ।
(Gr.R. reads:—आर्त्तिः परपीडा, प्रतिरूपकं द्रव्याभासः, साहसः चौर्य्यम्, व्याजः वहित्रयात्रादिव्याप्तोपद्रव्यमिश्रीकरणम् । तामसं कृष्णम् । S.T. and Gr.R. read कृच्छ्रं and कृष्णं respectively in the preceding text of Nārada, quoted by both of them.)

(c) *Vivādaratnākara*

1. Tithitattva

T.T. V.R.

p. 68 = p. 122 —तथा च....रत्नाकरशान्तिदीपिकासु नारदः । 'ऋत्विक् ......प्रीतिपूर्वकम्' ।

2. Saṁskāratattva

Sm.T. V.R.

p. 896 = p. 430 —शङ्खलिखितौ । 'न नाभिं दर्शयेत्....विवृतौ कुर्य्यात्' इति ।....रत्नाकरोऽप्येवम् ।

3. Udvāhatattva

U.T. V.R.

p. 128 = p. 133 —गोतमः । 'प्रतिश्रुत्याप्यधर्मसंयुक्ताय न दद्यादिति' अधर्मोऽत्र दानानर्हताप्रयोजक इति विवादरत्नाकरः ।

p. 150 = p. 145 —भक्तेनान्नेन दासः....कृतदास्य इत्यर्थ इति रत्नाकरः ।
(V.R. reads भक्तार्थमेवाङ्गीकृतदास्यः for भक्तेनान्नेन दासः ।)

p. 150 = p. 142 —व्यक्तमाह वृहस्पतिः । 'यो...वडवाकृतः ।...नरः' ॥ ...रत्नाकरादयोऽप्येवम् ।
(V.R. reads वनिताभृतः for वडवाकृतः ।)

4. Dāyatattva

D.T. V.R.

p. 165 = p. 507 —देशादिभेदेनापि विभागमाह कल्पतरुरत्नाकरयोः कात्यायनः। 'देशस्य....प्रकल्पयेत्'।

p. 167 = p. 484 —अतएव व्यक्तमाह रत्नाकरधृतकात्यायनः। 'अविभक्ते ...पित्र्यञ्च....सुतात्'।
(V.R. reads पित्र्यन्तु for पित्र्यञ्च।)

p. 172 = p. 489 —अगुणवान् गुणविरुद्धदोषवान् अगुणवद्ग्रासाच्छादनदातार इति रत्नाकरः।
(V.R. reads :— अगुणवान् अग्रिमवाक्यखण्डे व्यक्तः। तत्पिण्डदाः अगुणवद्ग्रासाच्छादनदातारः।)

p. 174 = p. 509 —कुले सकुले........तद्विभजनीयमिति कल्पतरु-रत्नाकरौ।

p. 175 = p. 626 —अतएव रत्नाकरादिधृतस्मृतिः। 'न्यासं कृत्वा.... बलवत्तरा'।

p. 177 = p. 501 —भूमौ.......शङ्खः। 'पूर्वनष्टाञ्च....तुरीयकम्' एतद्वचनं स्मृतिमहार्णव......प्रभृतिषु अलिखनादयुक्त-मेवेति रत्नाकरः। (तन्न दायभागमिताक्षराप्रभृति धृतत्वात्।)

p. 178 = p. 59 —प्रभोरिति कर्तरि षष्ठी तेन प्रभुणा दातव्यमिति रत्नाकरः।

p. 182 = p. 615 —'येनांशो......अनुबन्धकृत्' इति रत्नाकरधृत-बृहस्पति-वचनेऽपि स्वेच्छाकृतपदोपादानात्....इत्यवगम्यते।

p. 184 = p. 516 —कल्पतरुरत्नाकरयोः कात्यायनः। 'अपकारक्रियायुक्ता... न च सार्हति'।

p. 190 = p. 484 —पुत्रादिविभागक्रमं व्यक्तमाह रत्नाकरधृतकात्यायनः। 'अविभक्ते.....परतो भवेत्'।
(Partly the same as the quot. on p. 167 of D.T.)

p. 195 = p. 610 (f.n. 6) —रत्नाकरप्रभृतयस्तु 'यस्तु कल्पतरौ नान्योदर्य्यधनं हरेदिति पाठो दृश्यते....लिपिकरप्रमाद' इत्याहुः।

5. Vyavahāratattva

Vy.T. V.R.

p. 233 = p. 59 —प्रभोरिति.....दातव्यमिति रत्नाकरः।
(The same as the quot. on p. 178 of D.T.)

6. Śuddhitattva

S.T. V.R.

p. 236 = p. 443 —ऋग्वेदवादात्.......विवादकल्पतरुरत्नाकरौ।

S.T. V.R.

p. 236 = p. 443 —कल्पतरुरत्नाकरशुद्धिचिन्तामणिषु पादुकाद्वयमिति दर्शनात् पादुकादिकमित्यपपाठः किन्तु पादुकाद्वयमित्युपलक्षणम् ।

p. 306 = p. 430 —शङ्खलिखितौ । 'न नाभिं दर्शयेत्....विवृतौ कुर्य्यात्' इति ।......रत्नाकरोऽप्येवम् ।
(The same as the quot. on p. 896 of Sm.T.)

„ = p. 430 —गृहमेध्या.....नित्यस्नानानन्तरकृतामिति रत्नाकरः ।

p. 327 = p. 59 —प्रभोरिति.....दातव्यमित्यर्थ इति रत्नाकरव्याख्यानात् ।
(The same as the quotations on p. 178 of D.T. and p. 233 of Vy.T.)

p. 328 = p. 122 —'ऋत्विक्......प्रीतिपूर्वकम्' इति विवादरत्नाकर...धृत-नारदयज्ञपार्श्ववचने ।
(The same as the quot. on p. 68 of T.T.)

p. 385 = p. 490 —निरिन्द्रियाः पङ्ग्वादयः.....गृह्यन्ते इति रत्नाकरः ।

p. 390 = p. 592 —एवमेव.......रत्नाकरवाचस्पतिमिश्रादयः ।

7. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. V.R.

p. 627 = p. 136 —'सुस्थेनार्तेन.....नात्र संशयः'। इति विवादरत्नाकर-धृतकात्यायनवचनात् ।

(d) *Śuddhiratnākara*

1. Śuddhitattva

S.T. S.R.

p. 265 = p. 61 —न च 'अप्रत्तानां......साप्तपौरुषम्' इति रत्नाकरधृत-कूर्मपुराणवचनात्....रुद्रधरोक्तं युक्तम् ।

p. 265 = p. 30 —रत्नाकरादौ शङ्खः विष्णुधर्मोत्तरञ्च । 'पितृवेश्मनि...शाम्यति' ।

p. 266 = p. 29 —न चैतत् सगुणशूद्रस्य जातदन्तविषयमिति रत्नाकराद्युक्तं युक्तम् ।

pp. 266-7 = p. 24 —'बाले चाजातदन्ते च त्रिरात्रं शावाशौच'मिति गोतम-रत्नाकरधृतवैवस्वतवचनेन चैकमूलत्वात् ।

p. 272 = p. 2 —अन्यज्जननमरणाद्भिन्नं मरणान्तं दशममिति रत्नाकरः ।
(S.R. omits अन्य....भिन्नं ।)

p. 280 = p. 41 —मिताक्षरारत्नाकरयोर्वृहन्मनुवचनञ्च । 'मातुले......यदि' इति ।

S.T. S.R.

p. 288 = p. 34 —मनुः। 'शस्त्रेणाभिमुखो....क्षत्रधर्मणा। यज्ञः सन्तिष्ठते ....विधीयते'। क्षत्रधर्मेण......समाप्तिमेतीति रत्नाकरः।

p. 301 = p. 57 —तथा च शुद्धिरत्नाकरे दक्षः। 'सुस्थकाले....सूतकम्'।

p. 321 = p. 79 —अशक्तविषये रत्नाकरे विशेषमाहापस्तम्बः। 'भार्य्याः... कुर्व्वीरन्निति'। संस्था.....तत्कालपर्य्यन्तम्।

p. 341 = p. 41 —अतएव दिवामृते......रात्रिमात्रमिति हारलतारत्नाकरादयः।

p. 397 = p. 61 —यत्तु कूर्मपुराणम्। 'अप्रत्तानां.....पितामहः'। इति रत्नाकरधृतम् तद्विवाहे पितृपक्षविषयम्।
(The first line of the above quotation from the Kūrmapurāṇa quoted as from Ratnākara on p. 265 of S.T.)

(e) *Dānaratnākara*

1. Prāyaścittatattva

P.T. D.R.

p. 478 = f. 5*b* —तथा च दानरत्नाकरे। 'सर्वत्र गुणवद्दानं...... विशेषतः'।

pp. 535-6 = f. 41*b* —तिलधेनुमाह रत्नार्णवे (रत्नाकरे?) वराहपुराणम्। 'तिलधेनुं....कामभाग्भवेत्'।

2. Jyotistattva

J.T. D.R.

p. 663 = f. 17*b* —'मध्यमाङ्गुलि.........कर' इत्यभियुक्तस्मरणादिति कल्पतरुरत्नाकरौ।

p. 689 = f. 80*b* —दानरत्नाकरे देवीपुराणम्। 'ये च पापा....श्रीफलभेदिनः'।

3. Malamāsatattva

M.T. D.R.

p. 793 = f. 2*a* —शूद्रस्य पूर्ताधिकारमाह जातूकर्णः। 'वापीकूप.... न वैदिके'।....अग्निहोत्रादाविति रत्नाकरः।

4. Udvāhatattva

U.T. D.R.

p. 140 = f. 11*b* —एवञ्च रत्नाकरधृतयमवचने....तद्यथा 'शूद्रे.... स्मृतम्'।

5. Vyavahāratattva

Vy.T. D.R.	
p.214 = f. 10*a*	—दानरत्नाकरे श्रोत्रियमाह देवलः। 'एकां शाखां.... धर्मवित्'।

6. Śuddhitattva

S.T. D.R.	
p. 284 = f. 73*a*	—तत्र फलान्याह दानरत्नाकरे नरसिंहपुराणम्। 'जलप्रवेशी ....त्रिपिष्टपम्'।
p. 345 = ff. 2*b*-3*a*	—देवलः। 'अर्थानामुदिते......वक्ष्यते'। उदिते... ..निवर्त्तते इति रत्नाकरप्रभृतयः।
p. 350 = f. 9*b*	—शूद्रस्वत्वाश्रयान्नाभोजीति रत्नाकरः।
p. 354 = f. 6*a*	—अवोक्ष्य प्रोक्ष्येति रत्नाकरः।
p. 354 = f. 6*a*	—अन्वाहार्य्यदानादौ.....नियमः इति कल्पतरुरत्नाकरौ।

7. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. D.R.	
p. 514 = f. 17*b*	—तथा च कल्पतरुरत्नाकरयोः। 'मध्यमाङ्गुलि..... करः'। (The same as the quot. on p. 663 of J.T.)
pp. 517-8 = f. 2*a*	—वापीदानादीनां पूर्त्तत्वात् स्त्री-शूद्राधिकारे जातूकर्णः। 'वापीकूप.....न वैदिके'।......अग्निहोत्रादाविति रत्नाकरः। (The same as the quot. on p. 793 of M.T.)
p. 519 = f. 78*a*	—'कुलशील....द्विजोत्तमः'। स्थापक आचार्य्य इति रत्नाकरः।
pp. 522-3 = ff. 79*b*-80*a*	—दानकल्पतरुरत्नाकरयोर्बह्वृचगृह्यपरिशिष्टम्। 'अथातो .....स्वस्ति वाचयतीति'।
p. 525 = f. 79*a*	—अत्र विशेषमाह रत्नाकरधृतं मत्स्यपुराणम्। 'फलानि... जलाशयम्'।

8. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. D.R.	
p. 630 = f. 64*a*	—तत्प्रतिपत्तिमाह दानरत्नाकरे स्कन्दपुराणम्। 'यत्-किञ्चिद्...स्मृतम्'।
pp. 631-2 = f. 2*a*	—पूर्त्तमाह रत्नाकरे जातूकर्णः। 'वापीकूप.....वैदिके'। ...अग्निहोत्रादाविति रत्नाकरः। (The same as the quotations on p. 793 of M.T. and pp. 517-8 of J.L.T.)

III. VIDYĀPATI

(a) Gaṅgāvākyāvalī

1. Tithitattva

T.T. G.V.	
p. 39 =	—अतएव गङ्गावाक्यावली-तीर्थचिन्तामण्योः। यत्तु प्रयागे.. ..तदानन्त्यापत्तेरित्युक्तम्।
p. 79 =	—एवञ्च गङ्गावाक्यावल्यां 'त्रैवर्णिकेन......द्विज-शुश्रूषारतेन च'।
p. 142 =	—'अर्द्धरात्राद्......पुण्यदे' इति संवत्सरप्रदीप-गङ्गा-वाक्यावलीधृत....वचनैकवाक्यत्वात्।
p. 157 = p. 178	—तथा च संवत्सरप्रदीप-गङ्गावाक्यावल्योः स्मृतिः। 'सूतके ....विवर्जितम्'।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. G.V.	
p. 259 = p. 301	—गङ्गावाक्यावल्याम्। 'संवत्सरं.......कारयेत्'।
p. 324 = p. 116	—'गच्छन्....न संशयः' इति भविष्यपुराणादिति गङ्गा-वाक्यावली।
p. 325 = p. 301	—गङ्गावाक्यावल्याम्। 'संवत्सरं......कारयेत्'। (The same as the quot. on p. 259 of Sr.T.)

3. Prāyaścittatattva

P.T. G.V.	
pp. 486-7 = pp. 263-4	—'स्वल्पसाध्ये.....विमुच्यते'। इति गङ्गावाक्यावली-धृतस्कन्दपुराणवचनात्।
p. 489 = p. 116	—'गच्छन्....न संशयः' इति भविष्यपुराणादिति गङ्गा-वाक्यावली। (The same as the quot. on p. 324 of Sr.T.)
pp. 492-3 = p. 301	—गङ्गावाक्यावल्याम्। 'संवत्सरं.....कारयेत्'। (The same as the quot. on pp. 259 and 325 of Sr.T.)
p. 496 = p. 166	—व्यतीपातेन चन्द्रमा इति गङ्गावाक्यावल्युक्तपाठोऽनन्वित-त्वाद्धेयः।
p. 499 = p. 207	—गङ्गावाक्यावल्याम्। 'गङ्गातीरे......भवेत्'।
„ = p. 207	—गङ्गायामिति तीरपरमिति गङ्गावाक्यावली।
p. 501 = p. 190	—एतेन गङ्गावाक्यावल्योक्तं पृथक्तर्पणं निषिद्धम्।
p. 502 = p. 212	—'तस्मात्......कनकदक्षिणाम्' इति नन्दिपुराणादिति गङ्गावाक्यावली।

4. Malamāsatattva

M.T.	G.V.	
p. 749 =	p. 158	—गङ्गावाक्यावल्यां दक्षः । 'चान्द्रेण.....आचरेत्'।
p. 753 =	p. 179	—गङ्गावाक्यावल्यामपि वारुणीस्नाने मधुकृष्णात्रयोदश्यामिति वाक्यरचना ।
p. 764 =	p. 180	—गङ्गावाक्यावल्यामपि ज्यैष्ठे संवत्सरे इत्येव पाठः।

5. Śuddhitattva

S.T.	G.V.	
p. 348 =	p. 207	—गङ्गायामिति गङ्गातीरपरमिति गङ्गावाक्यावली। (The same as the 2nd quot. on p. 499 of P.T.)
p. 361 =	p. 137	—गङ्गावाक्यावल्यप्येवम् ।
p. 376 =		—यत्तु 'त्रिषु.......वरानने' इति गङ्गावाक्यावल्याम्.. ..तदपि कलीतरपरम् ।

(b) *Durgābhaktitaraṅgiṇī*

1. Durgotsavatattva (within Tithitattva)

Durgo.T.	D.bh.	
p. 66 =	p. 16	—न च नन्दिकाप्रतिपदिति दुर्गाभक्तितरङ्गिण्युक्तं युक्तमिति वाच्यम् ।
pp. 81-2 =	p. 33	—अतएव दुर्गाभक्तितरङ्गिणी...धृतेन देवीपुराणेन...... अभिहितम् । यथा 'देवीं ध्यात्वा......कल्पन्तु शाङ्करम्'।
p. 86 =	p. 22	—दुर्गाभक्तितरङ्गिण्याम् । 'मूलं प्राप्य......जह्यात्'।
p. 93 =	p. 66	—अत्र दुर्गाभक्तितरङ्गिण्यां स्वधापूजानन्तरं स्वाहापूजालिखनात् स्वाहान्तपाठनिर्णय इति तन्न मत्स्यसूक्तविरोधात् ।
p. 101 =	p. 126	—न च देवीविसर्जनानन्तरं दक्षिणेति दुर्गाभक्तितरङ्गिण्युक्तं युक्तम् ।
p. 102 =	p. 65	—अत्र कल्पे प्रतिपदि कलसस्थापनं यजमानस्नानार्थं दुर्गाभक्ति-तरङ्गिण्यां यदुक्तं तन्न युक्तम् ।
p. 103 =		—अत्रोक्तविरुद्धवचनानि ..... दुर्गाभक्तितरङ्गिणी .... प्रभृतिभिः अनादृतानि ।

(c) *Dānavākyāvalī*

1. Udvāhatattva

U.T.	D.V.	
p. 138 =		—विष्णुधर्मोत्तरे । 'विवाहादिक्रियाकाले....लभेत्'। आदिशब्दात् यज्ञोपनयनप्रतिष्ठादिग्रहणमिति दान-वाक्यावली ।

(*d*) *Varṣakṛtya*

1. Malamāsatattva

M.T.	V.K.	
p. 822 =		—निष्पावः श्वेतशिम्बिरिति वर्षकृत्यम् ।
p. 823 =		—विद्यापतिकृतवर्षकृत्ये कल्पलतायाञ्च गार्ग्यः । 'जीवादित्यं ....कुर्य्यात्' ।

IV. Rudradhara

1. Tithitattva

T.T.	Rudra.	
p. 136 =		—ततः कुवेरः पूज्य इति रुद्रधरः ।
p. 137 =		—अत्र सर्वेषां प्रदोषे पूजेति रुद्रधरः ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	Rudra.	
p. 226 =		—किङ्किणी......द्राक्षा इति रुद्रधरः ।

3. Prāyaścittatattva

P.T.	Rudra.	
p. 542 =		—पुष्टिर्व्रतफलमिति रुद्रधरः ।

4. Śuddhitattva

S.T.	Rudra. (Śuddhiviveka)	
p. 265 =	f. 39*b*	—न च 'अप्रत्तानां...साप्तपौरुषं' इति...वचनात्.... वाग्दानोत्तरविषयमिति रुद्रधरोक्तं युक्तम् ।
p. 287 =	f. 7*b*	—(क्रियाहीनस्य नित्यनैमित्तिकक्रियाननुष्ठायिनः) मूर्खस्य गायत्रीरहितस्य । सार्थगायत्रीरहितस्येति रुद्रधरः । (But the Śuddhiviveka reads मूर्खस्य गायत्रीरहितस्य ।)

5. Kṛtyatattva

K.T.	Rudra.	
p. 471 =		—षट्कृत्तिकापूजा रुद्रधरधृताः । 'शिवा.....मताः' ॥
p. 474 =		—ततो वरं प्रार्थयेत् । 'रूपं देहि....कामांश्च देहि मे' । इति रुद्रधरः ।

V. VĀCASPATI MIŚRA

(a) *Dvaitanirṇaya*

1. Tithitattva

T.T. D.N.	
p. 42 = p. 42	—एतेन द्वादशमासेषु.....जयन्तीव्रतमिति द्वैतनिर्णयोक्तं निरस्तम् उक्तवचनविरोधात् ।
p. 66 = p. 14	—ततश्च श्वो यियक्षुणा....इति द्वैतनिर्णयोक्तवद् ।
p. 166 = p. 76	—अतएव द्वैतनिर्णयेऽपि साग्निकौरसेन.....प्रयोजकत्वादित्युक्तम् ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. D.N.	
p. 314 = pp. 50-1	—निरामिषश्राद्धशेषघटितपिण्डानां पिण्डांस्तु ...... मधुप्राप्तिरिति द्वैतनिर्णयोक्तञ्च तदयुक्तम् ।

3. Jyotistattva

J.T. D.N.	
pp. 606-7 = pp. 97-8	—यत्तु 'कन्यावृश्चिकमेषेषु मिथुने च झषे वृषे ।....बुधैः सदा'। इत्येतदमूलं द्वैतनिर्णयेऽप्युक्तम् । (D.N. reads °मन्मथे च वृषे झषे, which reading is closer to the same quot. on p. 826 of M.T.)

4. Malamāsatattva

M.T. D.N.	
p. 753 = p. 48	—तथा च द्वैतनिर्णये दर्शश्राद्धादौ.....स्पर्शादित्युक्तम् ।
p. 794 = pp. 20-21	—एतेन जलाशयोत्सर्गे....विशेषोपदेशविरहादिति द्वैतनिर्णयोक्तं निरस्तम् ।
p. 802 = p. 76	—द्वैतनिर्णयेऽपि साग्निकौरसेन....प्रयोजकत्वादिति । (The same as the quot. on p. 166 of T.T.)
p. 826 = pp. 97-8	—द्वैतनिर्णये 'कन्या....बुधैः सदा' इति अमूलकमित्युक्तम् । (The same as the quot. on pp. 606-7 of J.T.)
pp. 844-5 = p. 81	—यत्तु 'आहवेषु.....कामिकी' इति.....तच्चिन्त्यम् । ....द्वैतनिर्णयेऽपि इदं हि वाक्यम्....वाक्यभेदापत्तेरित्युक्तम् ।
p. 850 = cf. p. 92 for a quot. from Viṣṇu, similar in import.	—अतएव द्वैतनिर्णये एतद्विषये विष्णुधर्मोत्तरेण त्रयोदशे मासिकश्राद्धमुक्तम् । यथा । 'संवत्सरस्य मध्ये......... प्रेतस्य वार्षिकी'। (= V.D. 2/77/9b-10a.)

5. Ekādaśītattva

E.T. D.N.

p. 42 = p. 41 —अत्र द्वैतनिर्णयः। एकादशी....वैयर्थ्यादिति तन्न।

p. 43 = p. 40 —अतएव द्वैतनिर्णये स्कन्दपुराणे। 'सम्पूर्णैकादशी.... गृही'।

p. 91 = p. 57 —यत्तु द्वैतनिर्णये......वाक्यप्रवृत्तेरिति तन्न।

6. Udvāhatattva

U.T. D.N.

p. 116 = —अतएव द्वैतनिर्णयेऽपि.....वीजिनमारभ्येत्युक्तम्।

7. Śuddhitattva

S.T. D.N.

p. 316 = p. 2 —यत्तु 'शर्मेति......वैश्यशूद्रयोः'...नामावगम्यते इति द्वैतनिर्णये....वचनस्यानभिज्ञानात्।

p. 372 = p. 65 —द्वैतनिर्णयेऽपि आभ्युदयिकञ्च.....सिद्धिरित्युक्तम्।

8. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. D.N.

p. 513 = p. 13 —अथ जलाशयाः।....कूपोऽद्धारको...वापीति द्वैतनिर्णयः।

p. 518 = pp. 20-21 —एतेन जलाशयोत्सर्गे....विशेषोपदेशविरहादिति द्वैत-निर्णयोक्तं निरस्तम्।
(The same as the quot. on p. 794 of M.T.)

9. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. D.N.

p. 529 = p. 61 —तथा च 'आत्मानञ्च......सुतान्' इत्यादि-कार्ष्णाजिनिवाक्यात्....वृषोत्सर्ग इति द्वैतनिर्णये मिश्राः।

(b) *Tīrthacintāmaṇi*

1. Tithitattva

T.T. T.C.

p. 39 = p. 29 —अतएव गङ्गावाक्यावली-तीर्थचिन्तामण्योः। यत्तु प्रयागे ...तदानन्त्यापत्तेरित्युक्तम्।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. T.C.

p. 313 = p. 298 —'श्राद्धं सपिण्डकं......गयायां पितृपूर्वकम्'। इति तीर्थचिन्तामणिधृतवायुपुराणीयेन।

3. Prāyaścittatattva

P.T. T.C.

p. 499 = p. 263 —तीर्थचिन्तामणौ ब्रह्मपुराणम्। 'अत्र दूरे....विचारणा'।

P.T. T.C.

p. 500 = p. 223 —अतएव महाभारते। 'त्रिपु....शुभैः'। भविष्ये। 'ये नराः...विचारणा'। आभ्यां वचनाभ्यां तीर्थचिन्तामणौ केवलगङ्गाजलेन सतिल-(गङ्गा ?)-जलेन च वाक्यभेदो लिखितः।

p. 503 = p. 266 —'उत्थाय...दद्यात्'। एतदर्द्धं तीर्थचिन्तामणौ अन्यथा पठितम्। तद् यथा 'स्नात्वा...दक्षिणान्तु' इति।

4. Malamāsatattva

M.T. T.C.

p. 810 = pp. 285-6 —तीर्थचिन्तामणौ गयायां प्रतिप्रसवमाह वायुपुराणम्। 'गयायां....वृहस्पतौ'।
(T.C. reads the third line as न त्यजेत गयाश्राद्धं सिंहस्थेऽपि वृहस्पतौ।)

5. Udvāhatattva

U.T. T.C.

p. 135 = p. 298 —'श्राद्धं सपिण्डकं.....गयायां पितृपूर्वकम्'। इति तीर्थचिन्तामणिधृतवायुपुराणवचनात्।
(The same as the quot. on p. 313 of Sr.T.)

6. Śuddhitattva

S.T. T.C.

p. 300 = p. 263 —तीर्थचिन्तामणौ ब्रह्मपुराणम्। 'अत्र दूरे..... विचारणा'।
(The same as the quot. on p. 499 of P.T.)

(c) *Śrāddhacintāmaṇi*

1. Tithitattva

T.T. Sr.C.

p. 20 = p. 139 —ननु अशौचे....प्रयोगे वक्तव्यमिति श्राद्धचिन्तामणिः। मैवम्।

pp. 38-9 = p. 186 —अतएव......तन्त्रेणैव सिद्धिरिति श्राद्धचिन्तामणिः।

p. 118 = —अविभक्तानामप्यत्र पृथक्श्राद्धमावश्यकम्। यथा श्राद्धचिन्तामणौ स्मृतिः। 'विभक्ता...पृथग्विना'।

pp. 161-2 = p. 145 —अतएव स्मृतिः। 'प्रेतश्राद्धे.....कदाचन'। उच्छिष्टं ....पाकस्याल्यामवशिष्टमिति श्राद्धचिन्तामणिः।

p. 178 = p. 115 —अत्र श्राद्धचिन्तामणिः। त्रिः पिबेत्....आचारप्रदीपोऽप्येवमिति। तन्न।

p. 179 = p. 89 —श्राद्धचिन्तामणावप्येवम्।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Sr.C.

p. 192 = —वराहपुराणम्। 'वस्त्र......विसृजेत् ब्रह्मचारी शुचिर्भवेत्'। विसृजेत् श्राद्धीयब्राह्मणेभ्यो दद्यादिति श्राद्धचिन्तामणिः।

p. 258 = —अत्राविभक्तानामपि पृथक्श्राद्धमाह श्राद्धचिन्तामणौ स्मृतिः। 'विभक्ता...पृथग्विना'।
(The same as the quot. on p. 118 of T.T.)

" = p. 28 —एतेन पूर्वदिने मघात्रयोदशीश्राद्धं कृत्वा....कार्य्यमिति मिश्रोक्तं हेयम्।

p. 264 = p. 187 —श्राद्धचिन्तामणावप्येवम्।

p. 278 = p. 145 —स्मृतिः। 'प्रेतश्राद्धे.....कदाचन'। उच्छिष्टं.....पाकस्थाल्यामवशिष्टमिति श्राद्धचिन्तामणिः।
(The same as the quot. on pp. 161-2 of T.T.)

p. 288 = p. 139 —नन्वशौचे.....प्रयोक्तव्यमिति श्राद्धचिन्तामणिः। मैवम्।
(The same as the quot. on p. 20 of T.T.)

p. 290 = p. 153 —अजहत्स्वार्थलक्षणया.....श्राद्धचिन्तामणौ। तद्द्वयमप्ययुक्तम्।

p. 305 = pp. 128-9 —यत्तु श्राद्धचिन्तामणौ। एकोद्दिष्टं....नैकादश्यामनुष्ठानमिति। तन्न।

3. Prāyaścittatattva

P.T. Sr.C.

p. 471 = p. 8 —यत्तु शुद्धये इति प्रायश्चित्तादौ....इति वाचस्पतिमिश्र आह। तन्न।

p. 475 = p. 186 —अतएव.......तन्त्रेणैव सिद्धिरिति श्राद्धचिन्तामणिः।
(The same as the quot. on pp. 38-9 of T.T.)

4. Malamāsatattva

M.T. Sr.C.

p. 753 = —श्राद्धचिन्तामणावपि.....निबन्धृभिरादरणादित्युक्तम्।

p. 799 = p. 28 —ततश्च मघात्रयोदशीश्राद्धं कृत्वा.........कार्य्यमिति वाचस्पतिमिश्रोक्तं हेयम्।
(The same as the 2nd quot. on p. 258 of Sr.T.)

p. 800 = —अविभक्तानामपि.......कल्पचिन्तामणौ (श्राद्धचिन्तामणौ ?) 'विभक्ता....पृथग्विना'।
(The same as the quot. on p. 118 of T.T.)

p. 813 = —एवमेव श्राद्धचिन्तामणि-कल्पतरुरत्नार्णवौ।

M.T. Sr.C.

pp. 814-5 = —श्राद्धचिन्तामणौ च हारीतः। 'गृहमेधी....पुरातनैर्वा' इति।

p. 844 = p. 22 —न च तत एव......नित्यत्वादिति श्राद्धचिन्तामणिः। तन्न।

p. 845 = p. 23 —'कन्यां गते......विधीयते' इति। न चैतल्लक्ष्मीधराद्यलिखितत्वादमूलमिति वाचस्पतिमिश्रोक्तं युक्तम्। भोजदेव....लिखितम्।

5. Udvāhatattva

U.T. Sr.C.

p. 132 = p. 19 —श्राद्धचिन्तामणि-कृत्यतत्त्वार्णवयोः। 'एवमागामि.....पूर्वस्य कर्मणः'।

6. Śuddhitattva

S.T. Sr.C.

p. 306 = —एतेन स्त्रियास्तु.......लिखनादिति श्राद्धचिन्तामण्युक्तं निरस्तम्।

p. 327 = pp. 188-9 —श्राद्धचिन्तामणौ एतच्च विदेशस्यज्येष्ठे.........कर्म कर्तव्यमिति।

pp. 338-9 = p. 144 —ततः शय्यादान....कर्मपञ्चकाभिधानं मैथिलानां हेयम्।

p. 394 = pp. 128-9 —यत्तु श्राद्धचिन्तामणौ 'एकोद्दिष्टन्तु...श्राद्धस्थानीयमित्यर्थः. नैकादश्यामनुष्ठानमिति। तन्न।
(The same as the quot. on p. 305 of Sr.T.)

7. Śūdrakṛtyavicāraṇatattva

S.K.V.T. Sr.C.

p. 634 = —'दिन.....वर्जितः'। इति श्राद्धचिन्तामणिधृतवराहपुराणवचनमपि कन्दुपक्वपरम् एवन्तु एतद्वचनं सच्छूद्रपरं मैथिलोक्तं हेयम्।

(d) *Śuddhicintāmaṇi*

1. Udvāhatattva

U.T. S.C.

p. 120 = —मुनिद्वयवचनोक्त.........वैदेश्यमिति शुद्धिचिन्तामणिः।

2. Śuddhitattva

S.T.	S.C.	
p. 256 =	p. 19	—अतएव वाचस्पतिमिश्रेण प्रथमजनिताघसत्त्वे....प्रकृतमशौचद्वयमित्युक्तम् ।
p. 265 =	p. 29	—'पितृवेश्मनि......शाम्यति'। पितुर्यावज्जीवमशौचमिति वाचस्पतिमिश्राः ।
p. 275 =	p. 22	—श्रुत्वा चोर्द्ध्वं दशम्याः पक्षिणीमित्यत्र........प्राचां मैथिलानां चतुर्मासोपरि अर्वाचान्च षण्मासोपरि यत्पक्षिण्यशौचाभिधानं तद्धेयम् ।
p. 282 =	p. 16	—हीनवर्णात्र शूद्रा...तेन यद्यपरिणीतशूद्रा...तस्याः प्रसवमरणजमशौचं तद्गर्भजनकस्य यावज्जीवं भवतीत्यर्थं इति शुद्धिचिन्तामणिः ।
p. 292 =	pp. 31-2	—एतेनोपसृजन्तीति......त्र्यहमिति दर्शनस्मृतिसारप्रदीपा इति वाचस्पतिमिश्रोक्तं हेयम् ।

C—Orissa

VIDYĀKARA VĀJAPEYIN

Nityācārapaddhati

1. Āhnikatattva

A.T. N.P.	
pp. 355-6 = p. 167	—विद्याकरवाजपेयिधृतं 'पवित्रन्तु......कुत्रचित्'।
p. 357 = p. 194	—विद्याकरधृतं 'तर्जनी....सर्वदा'।
p. 361 = p. 114	—तत्र गङ्गायां विशेषमन्त्रौ विद्याकरधृतौ। 'विष्णुपादार्घ्यसम्भूते....पुनीहि माम्'।
p. 368 = pp. 203-4	—एवञ्च यद्यपि स्नानाङ्गं तर्पणं.......सन्ध्यानुष्ठानं युक्तमिति विद्याकरः।
p. 375 = p. 210	—विद्याकरधृतं 'यथा यज्ञोपवीतम्' इत्यादि वाक्यात्।
p. 377 = p. 212	—'तीर्थे तिथिविशेषे च....तिलमिश्रितम्'। इति......विद्याकरवाजपेयिधृतमरीचिवचनात्।
p. 401 = p. 192	—अत्र द्विजोत्तमपदं...अपतितत्रैवर्णिकपरमिति विद्याकरः। वस्तुतस्तु विप्र......परमिति।
p. 415 = p. 191	—विद्याकरधृतम्। 'सहस्रं वा....विधिः स्मृतः'।

2. Prāyaścittatattva

P.T. N.P.	
p. 502 = p. 114	—तस्यां स्नाने मन्त्रौ विद्याकरलिखितौ। 'विष्णुपादार्घ्यसम्भूते....पुनीहि माम्'। (The same as the quot. on p. 361 of A.T.)

3. Malamāsatattva

M.T. N.P.	
pp. 751-2 = pp. 203-4	—अतएव यद्यपि स्नानाङ्गं तर्पणं....सन्ध्यानुष्ठानं युक्तमिति विद्याकरवाजपेयी। (The same as the quot. on p. 368 of A.T.)
p. 847 = p. 212	—विद्याकरधृतम्। 'तीर्थे तिथिविशेषे च........तिलमिश्रितम्'। (The same as the quot. on p. 377 of A.T.)

4. Saṁskāratattva

Sm.T. N.P.
pp. 865-6 = p. 66 —चरुविधौ तु विद्याकरवाजपेयी। यत्र प्रयोजनाभावनिश्चयस्तत्रैव....प्रयोगानुष्ठानमाह।

5. Ekādaśītattva

E.T. N.P.
pp. 24–8 = pp. 2–4 —एवञ्चैकादशीव्रतस्य नित्यत्वात्...यावज्जीवाधिकरणन्यायात्....वाक्यान्तरश्रुतस्य......इति स्कन्दपुराणात्।
(N.P. has got additional matter from other authorities, interspersed within it.)

p. 61 = p. 194 —विद्याकरधृतम्। 'तर्जनी.....सर्वदा'।
(The same as the quot. on p. 357 of A.T.)

p. 68 = p. 192 —अत्र द्विजोत्तमपदं.......अपतितत्रैवर्णिकपरमिति विद्याकरः। वस्तुतस्तु विप्र.....परम्।
(The same as the quotation on p. 401 of A.T.)

p. 75 = p. 191 —विद्याकरधृतम्। 'सहस्रं वा.....विधिः स्मृतः'।
(The same as the quot. on p. 415 of A.T.)

p. 81 = pp. 157–9 —विद्याकरधृतानि। 'यः कश्चिद्वैष्णवो....निष्फल भवेत्'।

p. 89 = p. 66 —अतएव विद्याकरः। शास्त्रावधारणवेलायां यत्र हि प्रयोजनाभावनिश्चयस्तत्रैव....प्रयोगानुष्ठानमाह।
(The same as the quot. on pp. 865-6 of Sm.T.)

6. Vratatattva

Vr.T. N.P.
pp. 155-6 = p. 66 —आलस्यादिपुरुषदोषेण........'घाते न्यूने....यज्ञार्थसाधकाः' इत्युक्तेः.....मन्त्राः प्रयोक्तव्याः।
(Almost the same as the quot. on pp. 865-6 of Sm.T. and on p. 89 of E.T.)

7. Śuddhitattva

S.T. N.P.
p. 305 = p. 210 —तथा च विद्याकरधृतम् 'यथा यज्ञोपवीतञ्च....शुभम्'।
(Partly the same as the quot. on p. 375 of A.T.)

p. 312 = pp. 139-40 —विद्याकरवाजपेयिनापि यज्ञोपवीतस्यैव....इत्युक्तम्।

p. 314 = p. 213 —'वामहस्ते.....दर्शयेत्' इति विद्याकरधृतवामहस्त इति सप्तम्यन्तश्रवणात्.......अभिधानाच्च।

pp. 374-5 = p. 66 —चरुविधौ विद्याकरवाजपेयी। शास्त्रावधारणवेलायां.....प्रयोगानुष्ठानमित्याह।
(The same as the quot. on pp. 865-6 of Sm.T. and on p. 89 of E.T.)

8. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. N.P.
p. 540 = p. 66

—अत्र विद्याकरवाजपेयी तु शास्त्रावधारणवेलायां..... प्रयोगानुष्ठानमित्याह ।
(The same as the quot. just above.)

9. Śrīpuruṣottama-tattva

S.P.T. N.P.
p. 570 = p. 110

—अत्र च 'पिप्पल्याद....परिकल्पय' इति मन्त्रेण पाषाण-प्रक्षेपः सदाचारसिद्ध इति विद्याकरः ।

10. Maṭha-pratiṣṭhādi-tattva

M.P.T. N.P.
p. 622 = p. 66

—अत्र च आलस्यादिना...'घाते न्यूने...यज्ञार्थसाधकाः'। इत्युक्तेः...मन्त्राः प्रयोक्तव्या इति ।
(The same as the quot. on pp. 155-6 of Vr.T. and partly the same as the quot. on pp. 865-6 of Sm.T.)

D—South India

MĀDHAVĀCĀRYA

Kālanirṇaya or Kālamādhavīya or Kālamādhava

1. Tithitattva

T.T. K.M.	
p. 1 = pp. 98-9	—तत्र तिथिस्वरूपमाह हेमाद्रि-कालमाधवीययोः स्कान्दे प्रभासखण्डम् । 'अमा....वरानने'। चन्द्रमण्डलस्य......कलास्तिथय इति ।
p. 6 = p. 103	—तदाह कालमाधवीये वृद्धगार्ग्यः । 'निमित्तं कालमादाय ....कालमात्रमपेक्षते'।
p. 9 = pp. 149-50	—अत्र कालमाधवीयधृतेन 'षाण्मासिकाब्दिके...द्वादशेऽपि च'। इति पैठीनसिवचनैकवाक्यत्वात् एकाहन्यूनपदेन मृततिथिपूर्वतिथेर्ग्रहणम् ।
pp. 16-7 = p. 153	—यथा कालमाधवीयधृतो व्यासः। 'कुतपप्रथमे....नियतात्मवान्'।.....गौतमोऽपि 'आरभ्य कुतपे.....न लङ्घयेत्'।
pp. 18-19 = p. 88	—'मलमासमृतानाञ्च...कदाचन' इति कालमाधवीयधृतपैठीनसिवचनैकवाक्यतया...न दोषः ।
p. 25 = cf. p. 147	—कालमाधवीयोऽप्येवम् ।
pp. 32-3 = p. 188	—अत्र 'पञ्चमी तु प्रकर्तव्या षष्ठ्या युक्ता तु नारद इति'...ब्रह्मवैवर्तवचनन्तु स्कन्दोपवासविषयकमिति माधवाचार्य्यः।
p. 33 = p. 186	—'चतुर्थी.....तथासिते' इति कालमाधवीयधृतहारीतवचनात् ।
p. 38 = cf. p. 241	—'चतस्रो......संज्ञिते' इति कालमाधवीयधृतब्रह्मवैवर्तीयेन ।
p. 48 = p. 205	—माधवाचार्य्योऽप्येवम् ।
p. 50 = pp. 223-4	—तथा च कालमाधवीये स्कन्दपुराण-ब्रह्मवैवर्तयोः। 'सप्तमी ....मुक्तिदा'।
p. 51 = p. 218	—तथा च माधवाचार्य्यधृतपराशरवचनम् । 'दिवा......संयुताम्'।

T.T. K.M.	
pp. 87-8 = p. 104	—'आदित्योदयवेलाया...सा हि शुद्धा....ह्ययं विधिः'। इति कालमाधवीयधृतनारदीयात् ('सा हि शुद्धा' सैव शुद्धा नान्येत्यर्थः।)
p. 89 = p. 194	—कालमाधवीये निगमः। 'शुक्लपक्षे.....सनातनः'।
pp. 106-7 = p. 246	—तथा कालमाधवीये गारुडम्। 'आदित्योदयवेलायाम्.....कर्मफलेप्सुभिः'। (अत्रापि.....इत्यववेयम्।)
p. 110 = p. 268	—कालमाधवीयधृतस्कान्दे 'उपवासन्तु......पिवेत्'। मन्त्रमाह कात्यायनः। 'अष्टाक्षरेण...जलम्'। (The 1st quotation not found in K.M.)
p. 120 = p. 104	—तथा च कालमाधवीये नारदीयम्। 'आदित्योदयवेलाया ....ह्ययं विधिः'। (अत्र पूर्वतिथेः शुद्धत्वाभिधानात् तत्परतिथेरशुद्धत्वाभिधानं प्रतीयते।) (The same as the quot. on pp. 87-8 of T.T.)
p. 123 = p. 279	—कालमाधवीयोऽप्येवम्।
p. 141 = p. 340	—एतयोर्व्यवस्थामाह कालमाधवीये भविष्योत्तरम्। 'मिथुनात् .....परेऽहनि'।
p. 144 = p. 335	—कालमाधवीयेऽपि अह्नीत्यभिधाय प्राशस्त्यतारतम्यमुक्तम्।
p. 154 = p. 85	—(ग्रहणनिमित्तश्राद्धादि मलमासेऽपि कार्य्यं).....'चन्द्र-सूर्य्यग्रहे....तथा'। इति कालमाधवीयधृतवचनाच्च।
p. 155 = p. 355	—माधवाचार्य्योऽपि ग्रस्तास्त.........भवतीत्याह।
p. 161 = pp. 356-7	—कालमाधवीये भृगुः। 'ग्रस्तावेवा.....नरः'।
p. 170 = p. 304	—अत्रैव विषये साग्निनिरग्न्योर्विशेषमाह कालमाधवीये जावालिः। 'अपराह्णद्वयाव्यापी.....कुहुर्मता'।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. K.M.	
p. 255 =	—अतएव पाश्चात्यनिर्णयामृतकालमाधवीययोः कार्ष्णाजिनिः। 'नभस्य...चतुर्दशी'।
p. 267 = p. 153	—मध्याह्ने तु विशेषमाह कालमाधवीये व्यासः। 'कुतप-प्रथमे....नियतात्मवान्'।....गोतमः। 'आरभ्य......न लङ्घयेत्' इति। (The same as the quot. on pp. 16-7 of T.T.)
p. 271 = p. 304	—अत्रैव विषये साग्निनिरग्न्योर्विशेषमाह कालमाधवीये जावालिः। 'अपराह्णद्वयाव्यापी....कुहुर्मता'। (The same as the quot. on p. 170 of T.T.)

Sr.T. K.M.

p. 283 = p. 85 —सामान्यतो निषेधेऽपि मघाश्राद्धादेः प्रतिप्रसवमाह माधवाचार्य्यधृतो व्यासः । 'जात.....तथा'।
(K.M. and M.T., p. 789, cite the above as texts of Yama.)

p. 286 = p. 88 —'मलमास.......कदाचन' इति कालमाधवीयधृतपैठीनसिवचनस्य मलमासमृतविषयत्वाच्च ।
(The same as the quot. on pp. 18-19 of T.T.)

p. 303 = p. 87 —पितृपक्षं विशेषयति हेमाद्रि-माधवाचार्य्यधृतं नागरखण्डम् । 'नभो.....पञ्चमः'।

p. 306 = pp. 157-8 —एवञ्च भविष्यपुराण-प्रभासखण्डयोः । 'मृताहनि.....नो हरिः'। मरीचिः । 'पतिताज्ञानिनो...चाण्डालेष्वभिजायते'। इत्याभ्यां कालमाधवीयधृताभ्यां वचनाभ्यां ....प्रतिनिधीयते ।
(K.M. reads पण्डिता° for पतिता° ।)

3. Malamāsatattva

M.T. K.M.

p. 740 = p. 317 —तथा....कालमाधवीयप्रभृतिदाक्षिणात्यवैदिकग्रन्थेषु गर्गः । 'प्रतिपद्यप्रविष्टायां..........योगवित्तमैः'।
(K.M. reads गार्ग्यः for गर्गः ।)

pp. 756-7 = pp. 98-9 —तथा च हेमाद्रिकालमाधवीययोः स्कान्दे प्रभासखण्डम् । 'अमा......वरानने'। चन्द्रमण्डलस्य.........कलास्तिथय इति ।
(The same as the quot. on p. 1 of T.T.)

p. 758 = pp. 149-50 —'षाण्मासिकाब्दिके....द्वादशापि (द्वादशेऽपि ?) च' इति हेमाद्रि-माधवाचार्य्यधृतपैठीनस्युक्तवचनस्य च विषये गौणमासपरिचायकः ।
(The same as the quot. on p. 9 of T.T.)

p. 771 = p. 50 —अत्र सोमयोगे......सावनमिति माधवाचार्य्यः ।

p. 776 = p. 76 —कालमाधवीये जावालिः । 'एकस्मिन्नपि....प्रकृतस्तत्र ....मलिम्लुचः'। प्रकृतः शुद्धः कर्माह इति यावत् ।
(K.M. reads प्राकृतः for प्रकृतः in both the places.)

p. 781 = p. 72 —न च 'मेषादिस्थे.....अधिमासोऽन्त्यः' इति माधवाचार्य्यधृतज्योतिःशास्त्रोक्तलक्षणमादरणीयम् । (तथात्वे.....लोपः स्यात् ।)

p. 782 = pp. 76-7 —तथा च बार्हस्पत्यज्योतिर्ग्रन्थे । 'एकत्र वर्षे.......निन्दितः'। अत्र संसर्पो.....सम्यक् सर्पतीति माधवाचार्य्यः ।

M.T. K.M.

p. 783 = p. 82 —तथा च कालमाधवीये काठकगृह्यपरिशिष्टम् । 'महालया ....मते' ।

p. 789 = p. 85 —जातकर्मापि मलमासे कार्यम् 'जात.......तथा' हेमाद्रिमाधवाचार्यधृतवचनात् ।
(The same as the quot. on p. 283 of Sr.T.)

,, = p. 85 —स्मृतिः । 'आद्यजातकर्मादीनि ये च संस्कारसाधिताः । मलिम्लुचेऽपि कर्तव्या काम्या इष्टीश्च वर्जयेत्' । संस्कार-साधिताः अन्नप्राशननिष्क्रमणादयः इति माधवाचार्यः ।

p. 794 = —अनियुक्तानां मन्त्रोऽयमिति समाख्यानं मन्त्रलक्षणमिति माधवाचार्यः ।

p. 799 = p. 124 —तथा च कालमाधवीये व्यासः । 'द्वितीयादिकल्पानां... ह्रासवृद्ध्यादिदेवता' ॥......कलातिथ्यर्थं इत्युक्तम् ।

p. 804 = p. 157 —'यत्रौ....उभयोस्तथा' इति मदनपारिजाते (काल-माधवीये ?) माधवाचार्यधृतयाज्ञवल्क्यवचनाच्च ।

pp. 841-2 = p. 87 —हेमाद्रिकालमाधवीयधृतयोगीश्वरवचनम् । 'आषाढ्याः ....पञ्चमः' ।
(Partly the same as the quot. on p. 303 of Sr.T.)

p. 845 = —माधवाचार्यनिबन्धधृतकालमाधवीययोरेतद्वाक्यानुक्तं काम्या-निमित्तकम् । 'नभस्यस्यापरे....चतुर्दशी' ।
(The same as the quot. on p. 255 of Sr.T.)

pp. 855-6 = p. 88 —'नभमासि......कथाचन' । इति कालमाधवीयधृत-पैठीनसिवचनैकवाक्यत्वात् ।
(The same as the quot. on pp. 18-19 of T.T. and on p. 286 of Sr.T.)

4. Ekādaśītattva

E.T. K.M.

p. 5 = p. 103 —कालमाधवीये वृद्धगार्ग्यः । 'निमित्तं कालमादाय...काल-मानमपेक्षते' ।
(K.M. reads गार्ग्यः for वृद्धगार्ग्यः and the same as the quot. on p. 6 of T.T.)

p. 8 = p. 267 —तथा च कालमाधवीये वसिष्ठवचनम् । 'गृहीत्वौदुम्बरं... काष्ठेन खादेत्' । (यद्यपि व्रतं....उपवासादिकम-नियमः ।)
(K.M. reads खादय्° and °दुम्बरं ।)

p. 9 = —'अभुक्त्वा....नियमः' ।.....संध्या न विवक्षि-तेति माधवाचार्यः ।

E.T. K.M.	
p. 18 = p. 271	—कालमाधवीये ब्रह्मवैवर्तः। 'इति विज्ञाय......नात्र संशयः'।...'जह्याद्...भक्तचतुष्टयम्' इत्युक्तम्।
p. 23 = pp. 233-5	—विष्णुधर्मोत्तरे। 'एकादश्यां न भुञ्जीत पक्षयोरुभयोरपि। ...विष्णुलोकाच्च्युतोभवेत्'॥ तथा। 'प्रतिग्रासं... मनाक्'॥.........अतएव माधवाचार्य्येणात्रैवोपवासे सर्वमुदाहृतम्।
p. 35 = pp. 256-7	—'अष्टाब्दादधिको मर्त्यो....यो मानवो....स पापकृत्' इति कालमाधवीयधृतनारदवचने (मर्त्यमानवपदयोः श्रवणात् मनुष्यमात्रस्याधिकारो न जात्याश्रमविचारः।)
p. 39 = p. 236	—कालमाधवीये नारदः। 'नित्यं.....उपोषणम्'। अत्र....नित्यताप्रतीतेः।
p. 41 = p. 104	—तथा च कालमाधवीये नारदीयम्। 'आदित्योदयवेलाया ....ह्ययं विधिः'। (The same as the quot. on pp. 87-8 of T.T.)
p. 46 = p. 251	—'पक्षमार्गस्थिते सोमे कुर्वीत दशमीयुताम्' इति कालमाधवीयपाठे व्यक्त एवार्थः। (K.M. reads क्षयमार्ग°।)
p. 47 =	—हेमाद्रिमाधवाचार्य्यप्रभृतिधृतवचनान्तरसंवादि-शिष्टाचार-परिगृहीतञ्च।
p. 48 = p. 246	—तथा कालमाधवीये गारुडम्। 'आदित्योदयवेलाया.... धर्मफलेप्सुभिः'। (अत्रापि....इत्यवधेयम्।) (The same as the quot. on pp. 106-7 of T.T. with some diff. readings in the text of Garuḍa.)
p. 52 = p. 252	—पाश्चात्यनिर्णयामृते भविष्योत्तरीयम्। 'अरुणोदयकाले ...सा विद्धैकादशी तत्र पापमूलमुपोषणम्'॥ भविष्यपुराणीयमेतदिति माधवाचार्य्यः। (K.M. reads the second line of the verse quoted above as तत्र नैकादशी कार्य्या धर्मकर्मार्थनाशिनी।)
„ = p. 243	—'दशम्याः....दिवाकरः। तेन दुष्टं हरिदिनं तद्दत्तमसुराय हि' इति स्मृतेः। अत्र 'दत्तं जम्भासुराय तु' इति माधवाचार्य्यः पठति। (K.M. also reads स्पृष्टं for दुष्टं।)
pp. 52-3 = pp. 241-6	—कालमाधवीये माधवाचार्य्योऽपि ब्रह्मवैवर्तः...इत्यादिवचनजातात्...वैष्णवैर्नोपोष्या इत्याह।
p. 54 = pp. 128-9	—कालमाधवीये 'यस्मिन् देशे....मुख्यत्व'मिति।.... अकुर्वाणा इत्यर्थः।

E.T. K.M.

p. 57 = p. 268 —(यथा स्कान्दे। 'रात्रिं...समाहितः। उपवासन्तु... ...पिबेत्'।) मन्त्रस्तु कात्यायनोक्तः कालमाधवीये 'अष्टाक्षरेण...जलम्'।
(The same as the quot. on p. 110 of T.T.)

p. 95 = pp. 263-4 —कालमाधवीये 'काम्ये.....प्रतिनिधिं विदुः'।..... प्रतिनिधिनापि कारयेत्।

5. Śuddhitattva

S.T. K.M.

p. 291 = p. 269 —कालमाधवीय-(धृत ?)-कूर्मपुराणम्। 'काम्योपवासे... विवर्जितम्'।

p. 342 = p. 103 —'निमित्तं कालमादाय वृत्तिर्विधिनिषेधयोः' इति कालमाधवीय-धृतवृद्धगार्ग्यवचनम्।
(Part of the quot. on p. 6 of T.T. and on p. 5 of E.T.)

p. 343 = pp. 85-6 —'रोगे चालभ्ययोगे...पूर्वत्रापि न दुष्यति' इति काल-माधवीये मरीचिना प्रतिप्रसवात्।

p. 344 = p. 84 —कालमाधवीयधृतकालादर्शवाक्यं ... 'आश्रमस्वीकृतिः... निष्क्रमः'।

6. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T. K.M.

p. 530 = p. 103 —'निमित्तं....निषेधयोः' इति कालमाधवीयधृतवृद्धगार्ग्य-वचनम्।
(The same as the quot. on p. 342 of S.T. and a part of the quot. on p. 6 of T.T. and on p. 5 of E.T.)

E—West India

I. VIJÑĀNEŚVARA

Mitākṣarā, a com. on the Yāj. Smṛti

1. Tithitattva

T.T. Mit.	
p. 19 = I. 255	—अत्रामावास्यायामिति गमनमाससम्बन्धिन्यां 'प्रवासवासरे ज्ञेयं तन्मासेन्दुक्षयेऽथवा' इति स्मरणादिति मिताक्षरा ।
p. 159 = I. 146	—'त्र्यहं....सूतके' इति मनुवचने (IV. 110) सामान्यतो निषेधात् एष त्र्यहानध्यायो ग्रस्तास्तविषय इति मिताक्षरा ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Mit.	
p. 223 = I. 238	—'गायत्रीं....त्रिकं जपेत्' इति मिताक्षराधृतपारस्कर-वचनात् ।
p. 278 = III. 28	—(कृतक्रियः ?) अशौचकालोत्तरं कृतस्नान इति मिताक्षरा।
p. 286 = I. 255	—अत्रामा........स्मरणादिति मिताक्षरा। (The same as the quot. on p. 19 of T.T.)

3. Āhnikatattva

A.T. Mit.	
p. 334 = I. 18	—पिबेदित्यत्रान्तर्जानु इत्याह याज्ञवल्क्यः । 'अन्तर्जानु.... द्विजो नित्यमुपस्पृशेत्'।......द्विजो न शूद्रादिरिति मिताक्षरा।
p. 335 = I. 21	—मिताक्षरादयोऽप्येवम् ।
p. 457 = II. 114	—यथा गोतमः (2/1/39–42)। 'स्वामी..परिग्रहाधिगमेषु। .....वैश्यशूद्रयोः' इति। परिग्रहोऽनन्यपूर्वस्य जलतृण-काष्ठादेः स्वीकार इति मिताक्षरा।
p. 461 = I. 79	—याज्ञवल्क्यः। 'षोडशर्तुर्निशा...वर्जयेत्'। स्त्रीणां षोडशनिशा....ब्रह्मचर्य्यस्खलनदोषो नास्तीति मिताक्षरा।
pp. 461-2 = III. 20	—मिताक्षरा-मदनपारिजातयोः स्नानानन्तरं पुनरपि रजोदर्शने विशेषमाह हारीतः। 'रजस्वला...त्रिरात्रमशुचिर्भवेत्'।
p. 463 = I. 79	—एवञ्च श्राद्धदिने यदभिगमनं प्रागुक्तयाज्ञवल्क्यवचनादुक्तं मिताक्षरायां तद्धेयम् ।

4. Prāyaścittatattva

P.T.	Mit.	
pp. 469-70	= I. 18	—तथा याज्ञवल्क्यः । 'प्राग् वा...द्विजो नित्यमुपस्पृशेत्' । प्राक् प्राङ्मुख उपस्पृशेत् आचामेत् द्विजो न स्त्रीशूद्राविति मिताक्षरा । (The second half of the quot. from Yāj. I. 18 and a lengthier quot. from Mit. on the same—partly the same as the quot. on p. 334 of A.T.)
p. 470	=	—यथा वा काम्ययागनिष्पत्त्यर्थमनुष्ठितैराग्नेयादिभिर्नित्ययाग-सिद्धिरिति मिताक्षरोक्तम् ।.....(तथा....सिद्धिः ।)
p. 472	= III. 300	—यथा चरितव्रतविधौ याज्ञवल्क्यः । 'घटे....गोभिः सत्कृतस्य हि सत्क्रिया' ।....गवां सत्कारस्त्व..... नेत्यभिप्रेतमिति मिताक्षरा ।
p. 473	= III. 220-21	—तथा च प्रायश्चित्तस्य नैमित्तिकत्वं निमित्तत्वञ्च मिताक्षरा-कृदाह । नैमित्तिकोऽयं....प्राप्नुवन्ति इत्यन्तेन ।
p. 481	= III. 320	—कल्पतरुमिताक्षरयोर्गौतमः । 'अथातः...त्र्यहमुपवसेत्' इति ।
p. 504	= III. 6	—मिताक्षरायां स्मृतिः । 'आत्मनस्त्यागिनां....संस्थापनं हितम्' ।
p. 510	= III. 243	—यथा मिताक्षरायाम् । 'अर्वाक्...तुरीयन्तत्र योषिताम्' ।
p. 512	= III. 301	—यथा मिताक्षरायां पराशरः । 'पापं....वृषम्' ।
p. 514	= III. 274	—द्रोण उक्तौ मिताक्षरायाम् । 'अष्टमुष्टि....मान-लक्षणम्' ।
p. 516	= III. 326	—(विद्वद्विप्रादीनान्तु महापातकादिदोष एव मुण्डनम् ।) 'विद्वद्विप्र....स्त्र्यवकीर्णिनः' । इति मिताक्षरावृत-वचनात् ।
„	= III. 263-4	—'वपनं नैव....मुण्डनं स्मृतम्' । पराशरस्यैतदिति मिताक्षरा । (The 2nd verse is Par. II. 9. 54b–55a.)
p. 518	= III. 327	—यत्तु मिताक्षरायाम् 'गवामभावे निष्कः स्यात्तदर्द्धं पाद एव च' इति स्मरणान्निष्कादिकमुक्तम् (तच्छक्ततमाद्यपेक्षया)।
p. 523	= III. 326	—मन्त्राज्ञाने मिताक्षरायां षट्त्रिंशन्मतम् । 'जपहोमादि... प्रणवेन च' ।
pp. 524-5	= III. 263-4	—मिताक्षरायान्तु गर्भिणीवधे.....षट्त्रिंशन्मते विशेष उक्तः । 'पाद.....गोघ्नस्य निष्कृतिः' ।

P.T. Mit.	
p. 525 = III. 263-4	—तयोर्गोवध....संवर्तापस्तम्बौ । 'एका चेद्..... पृथक्' ।....अतो बहुभिर्द्वयोर्बहूनाञ्च...कल्पनीयमिति मिताक्षरा ।
p. 526 = III. 263-4	—एतच्चाकामतो वधे....समवायात् । 'एकं...द्विगुणो दमः' । इति प्रत्येकं दण्डद्वैगुण्यदर्शनाच्चेति मिताक्षरा ।
p. 527 = III. 263-4	—एतद्विषय एव मिताक्षराधृतं संवर्तवचनम् इत्येकवाक्यत्वात् । तद् यथा । 'पादे....निपातने' ।
p. 528 = III. 263-4	—बन्धने मिताक्षरायां विशेषमाह व्यासः । 'न नारिकेलैर्न ...दोषविवर्जिते' ।
p. 535 = III. 263-4	—मिताक्षरायां पराशरः । 'कूपे खाते...प्रायश्चित्तं न विद्यते' । इदन्तु....इति ज्ञेयम् ।
p. 538 = III. 309	—तथा च मिताक्षरायां गायत्रीमधिकृत्य शङ्खेनोक्तम् । 'शतं जप्त्वा.....महापातकनाशिनी' ।
p. 539 = III. 227	—मिताक्षरायाम् 'आक्रोशादि.....तदा न दोषः' ।
p. 540 = III. 254	—यथा याज्ञवल्क्यः । 'चरेद्व्रतम्...समागतः' । अत्र... प्रायश्चित्तं मिताक्षरायामप्येवम् ।
p. 543 = II. 114	—मिताक्षरायां यमः । 'योऽदत्तादायिनो...स्तेनस्तथैव सः' ।
pp. 544-5 = III. 226	—पापस्य द्वे शक्ती...भावः । तथा च मिताक्षरायामापस्तम्बः (1/9/24/25) । 'नास्यास्मिन्...निहन्यते' इति ।
p. 545 = III. 299	—एतेन यद्यपि....व्यवहारप्रतिषेध इति मिताक्षरोक्तं न युक्तिसहम् ('केवलं...स्वायम्भुवादयः' । इति बृहस्पतिवचनात् ।)
p. 548 = III. 290	—यत्तु मिताक्षरायामापस्तम्बः । 'अन्त्यानां...विधिः' । चान्द्रं चान्द्रायणम् ।
p. 554 = III. 290	—मिताक्षरायां स्मृतिः । 'काले...नाद्यादहर्निशम्' ।

5. Jyotistattva

J.T. Mit.	
p. 683 =	—देवलः । 'सिन्धु.......मर्हति' । तीर्थयात्राव्यतिरेकेणेति द्रष्टव्यमिति मिताक्षरा ।

6. Malamāsatattva

M.T. Mit.	
p. 748 = I. 37	—एवमेव.....मिताक्षरा...प्रभृतयः ।

M.T. Mit.

p. 791 = III. 293 —ब्राह्मण इत्यनुवृत्तौ मिताक्षरायां हारीतः। 'क्षत्रियस्याभिवादने.....त्रिरात्रमुपवसेत्' इति।

p. 800 = I. 260 —याज्ञवल्क्येनापि। 'यद्ददाति.....तथा वर्षात्रयोदश्यां मघासु च विशेषतः' इति। तथा वर्षात्रयोदश्यां...... तत्सर्वमानन्त्यमश्नुते इति मिताक्षरा।

p. 855 = III. 56-7 —मिताक्षरायान्तु ब्राह्मणाः प्रव्रजन्तीति...द्विजातिमात्रस्यावृत्तिरिति लिखितम्।

7. Saṁskāratattva

Sm.T. Mit.

p. 915 = III. 20 —मिताक्षरायां पितामहः। 'अशौचे..अशुद्धः पुनरेव सः'। (Mit. reads the above text as of Prajāpati and the last foot as पूर्वशौचेन शुद्ध्यति।)

8. Ekādaśītattva

E.T. Mit.

p. 13 = I. 132 —अतएव मिताक्षरायां स्मृतिः। 'गुरुणापि....कुटिलं विना'।

p. 21 = III. 326 —मिताक्षरायां 'गात्राभ्यङ्गं....बलरागकृत्' इत्यनेनानुलेपनरागकृन्निषेधाच्च।

p. 22 = I. 79 —याज्ञवल्क्यः। 'षोडशर्तुर्निशा स्त्रीणां......वर्जयेत्'। स्त्रीणां....वर्जयेदिति मिताक्षरा। (अत्र श्राद्धवासरे यदभिगमनुक्तं तदयुक्तं कल्पतरुधृतवचनविरोधात्।)
(Almost the same as the quotations on pp. 461 and 463 of A.T. taken together.)

pp. 85-6 = II. 114 —तथा च गोतमः। 'स्वामी....परिग्रहाधिगमेषु।.... वैश्यशूद्रयोः' इति। परिग्रहोऽनन्यपूर्वस्य जलतृणकाष्ठादेः स्वीकार इति मिताक्षरा।
(The same as the quot. on p. 457 of A.T.)

9. Udvāhatattva

U.T. Mit.

p. 106 = I. 58 —अतएव 'ब्राह्मो.....शक्त्यलङ्कृता' इति याज्ञवल्क्यवचने स ब्राह्माभिधानो विवाहो.....दीयते इति मिताक्षरा।

p. 111 = I. 53 —यद्यपि राजन्यविशां........'पौरहित्यान् राजन्यविशां प्रवृणीतेति' आश्वलायन इति मिताक्षरा।

U.T. Mit.	
p. 121 = II. 143	—जडो विकलान्तःकरणः......यावदिति मिताक्षरा।
p. 150 = III. 265	—विशेषयति मिताक्षरायां स्मृतिः। 'ब्राह्मणक्षत्रियविशां... नेतराः'।

10. Dāyatattva

D.T. Mit.	
p. 162 = I. 114	—यत्तु मिताक्षरायाम् 'उत्पत्त्यैवार्थं...इत्याचार्य्याः' इति गौतमवचनं (तदपि ...... नान्यसम्वन्धीत्याचार्य्या मन्यन्ते।)
p. 167 = II. 114	—'पितुः........पैतृके' इति मिताक्षराधृतवचनमपि पितामहधनपरम्।
p. 174 = II. 120	—कल्पतरु-मिताक्षरा-दीपकलिकासु कात्यायनः। 'परभक्तोपयोगेन.....तदुच्यते'।
p. 176 = II. 114	—(वस्तुतस्तु ...... ग्रहणवत्त)-दुक्तं मिताक्षरायाम्। 'स्वग्राम...हिरण्योदकदानेन....मेदिनी' इति।
pp. 176-7 = II. 114	—हिरण्योदकदानेनेति....स्थावरविक्रय इति विज्ञानेश्वरः।
p. 177 = II. 119-20	—(भूमौ....शङ्खः। 'पूर्वनष्ठाञ्च....तुरीयकम्'। एतद्वचनं........अलिखनादयुक्तमेवेति रत्नाकरः। तन्न) दायभागमिताक्षराप्रभृतिधृतत्वात्।
„ = II. 114	—पूर्वपुरुषार्जितनष्टोद्धारे विशेषयति मिताक्षरायाम्। 'स्थावरं ......धर्मार्थे च विशेषतः'।
p. 194 = II. 142	—(दायभागकारास्तु........गृहीतव्यमित्याहुः।) मिताक्षरादयोऽप्येवम्।
p. 195 = II. 142	—....मिताक्षरा....ग्रन्थेषु नान्योदर्य्यो धनं हरेदिति पाठदर्शनात् तदनुसारव्याख्यादर्शनाच्च।
p. 196 = II. 137–39	—अतएव मिताक्षरायां पितामह....कारिण इत्युक्तम्।

11. Vyavahāratattva

Vy.T. Mit.	
p. 204 = II. 6	—मिताक्षरायान्तु भाषाप्रतिज्ञापक्ष इति नार्थान्तरमित्युक्तम्।
p. 221 = II. 22	—मिताक्षरायां स्मृतिः। 'पूर्गश्रेणी....न च साक्षिणः'।
p. 224 = II. 22	—मिताक्षरायां स्मृतिः। 'द्वारमार्गं.....न च साक्षिणः'।
pp. 224-5 =	—यत्र वादिनौ...... न तु अन्यस्येत्यर्थं इति मिताक्षरा।
p. 232 = II. 31	—उपाधिर्भयादिरिति विज्ञानेश्वरः।

12. Śuddhitattva

S.T. Mit.	
p. 236 = I. 86	—तथा च मिताक्षरायां. . . .गोतमः । 'पृथक्चितिं. . . . गन्तुमर्हति'।
p. 248 = cf. III. 326	—यथा मिताक्षरायां 'मुण्डयेत् सर्वगात्राणि कक्षवक्षःशिखावहिः'। (Mit. reads °कुक्षिरोमशिखावर्जमिति।)
p. 253 = III. 20	—तथा च मिताक्षरायां परिशेषखण्डे प्रजापतिः। 'अशौचे . . . .पूर्वशौचाद् विशुद्ध्यति'। (Mit. reads °पूर्वशौचेन शुद्ध्यति and almost the same as the quot. on p. 915 of Sm.T.)
p. 258 = III. 20	—तथा च. . . .शुद्धिमाह मिताक्षरायाम् उशनाः। 'स्वल्पाशौचस्य. . . .शुद्ध्यति' इति।
„ = III. 20	—'दशाहाभ्यन्तरे. . . . .विधीयते' इति मिताक्षराधृतबृहन्मनुवचनात्।
p. 260 = III. 20	—तथा मिताक्षरायां पारस्करः। 'गर्भे. . . .सूतकं भवेत्'।
p. 262 = III. 79	—मिताक्षरायां गर्भधारणञ्च श्रमादिभिर्लिङ्गैरवगन्तव्यम्। तथा च श्रुतिः। 'सद्योगृहीतगर्भायाः. . . .योन्याः' इति।
p. 266 = III. 20	—तथा च मिताक्षरायां बृहन्मनुः। 'दशाहाभ्यन्तरे. . . . विधीयते'। (The same as the second quotation from Mit. on p. 258 of S.T.)
„ = III. 20	—(दशाहादिजननाशौचं) 'गर्भे यदि विपत्तिः स्यादि'ति मिताक्षरोक्तप्रागुक्तेः। (The same as the quot. on p. 260 of S.T.)
„ = III. 23	—'बालानामजातदन्तानां त्रिरात्रेण शुद्धि'रिति मिताक्षराधृतकाश्यपवचनेन।
pp. 271-2 = III. 23	—(यत्तु पैठीनसिवचनमकृतचूडानां' त्रिरात्रमिति तद्. . . . मन्तव्यं) मिताक्षराप्येवम्।
p. 273 = III. 28	—तस्मात् सगुणानां. . . .दशाहाद्यूर्द्धमिति. . .मिताक्षरा. . . युक्तं साधीयः।
p. 274 = III. 21	—तथा च मिताक्षरायां व्याघ्रपादः। 'तुल्यं. . .तस्मिन्नेवातिकालजम्'।
p. 276 = III. 21	—यत्तु 'मासत्रये. . . . .शुद्ध्यति' इति मिताक्षरायां बृहन्मनुवशिष्ठवचनाद्व्यवस्थेति तद्दाक्षिणात्यानाम्।

S.T. Mit.	
p. 276 = III. 21	—यत्तु मिताक्षरायां 'पितरौ...भवेत्' इति पैठीनस्युक्तं तत् कलिङ्गौढ्रादिदेशव्यवस्थितम् तेषां तथाचरणात्। (Cf. p. 276 of S.T. एवमन्यानि तद्धृतवचनानि देशविशेषविषयतया व्यवस्थेयानि।)
p. 278 = III. 17	—मिताक्षरायामङ्गिराः। 'अतिक्रान्ते.....कर्हिचित्'।
p. 280 = III. 24	—मिताक्षरारत्नाकरयोर्बृहन्मनुवचनञ्च। 'मातुले...यदि'।
p. 281 = II. 137-39	—स्वबान्धवाश्च मिताक्षरायाम्। 'आत्मपितुः....आत्मबान्धवाः'।
p. 282 = III. 24	—मिताक्षरायां वृद्धयाज्ञवल्क्यः। 'संस्थिते...भगवान्मनुः'।
p. 290 = III. 28	—तथा च मिताक्षरायां क्रतुः। 'पूर्वसङ्कल्पितं...दुष्यति' इति।
p. 293 = III. 30	—मिताक्षरायान्तु मनुवचनं द्विजात्यस्थिपरम् अन्यत्र तु वशिष्ठोक्तमित्युक्तम्।
p. 295 = III. 290	—मिताक्षरायां स्मृतिः। 'काले...नाद्यादहर्निशम्'। (The same as the quot. on p. 554 of P.T.)
p. 298 = III. 18	—एवमेव मिताक्षरा-दीपकलिके।
„ = III. 18	—न च शावाशौचपदम्....अशौचमात्रपरमिति मिताक्षरोक्तं युक्तमिति वाच्यम्। ('आदन्त.....परम्' इति याज्ञवल्क्यीयेन पौनरुक्त्यापत्तेः।)
p. 308 = III. 20	—मिताक्षरायां 'सूतिकायां......विधिपूर्वकम्'।
p. 323 = I. 254	—पुत्राद्यसन्निधाने....कर्तव्यम् प्रागुक्ता'सगोत्रः सगोत्रो वे'ति वचनादिति प्रथमाध्याये मिताक्षरा।
p. 326 =	—'ज्यैष्ठं गुणवयःकृतम्' इति मिताक्षराधृतदक्षवचनाच्च।
„ = I. 254	—अतएव 'नवश्राद्धं.....संविभक्तधनेष्वपि' इति मिताक्षराधृतदक्षवचनेऽविशेषादेकेनैवेत्युक्तम्।
p. 332 = III. 3	—अतएव मिताक्षरायां प्रचेताः। 'दिने....समाप्यते'। प्रतिदिनम्.....समाप्यते इति।
„ =	—तथा च प्रचेताः। 'गृहद्वारे....दीपञ्चोपलिप्ताया'मिति सद्यस्त्र्यहाशौचयोस्त्वगत्या....यद्यप्युक्तं...तन्न।
p. 337 = III. 28	—कृतक्रियोऽशौचकालोत्तरं कृतस्नान इति मिताक्षरा। (The same as the quot. on p. 278 of Sr.T.)
p. 347 = II. 178	—तथा च नारदः (7/1)। 'दत्त्वा.....। दत्ताप्रदानिकं नाम व्यवहारपदं हि तत्'।....दत्तस्याप्रदानं पुनर्हरणं यस्मिन् व्यवहारपदे तत्तथेति विज्ञानेश्वरः।

4. Āhnikatattva

A.T. S.S.
p. 434 = —स्मृत्यर्थसारे। 'प्राणाहुतौ घृताभावे पश्चाद्भुञ्जीत नो घृतम्'।

5. Malamāsatattva

M.T. S.S.
p. 791 = p. 8 —स्मृत्यर्थसारे। 'स्त्रियो......पत्युरेव ताः'...कनिष्ठा अपि नमस्याः।

6. Ekādaśītattva

E.T. S.S.
pp. 96-7 = pp. 38–41 —स्मृत्यर्थसारे। 'नाभावस्य प्रतिनिधिरभावान्तरमिष्यते'। ....'नापि......हुत्वा कर्म समाचरेत्'।

7. Śuddhitattva

S.T. S.S.
p. 308 = p. 89 —'पुण्यर्ग्भिरापोहिष्ठीयवामदेव्यादिभिरि'ति स्मृत्यर्थसारः। (S.T. reads °स्मृत्यर्थानुसारः and S.S. reads 'आपोहिष्ठीयवामदेव्यादिपुण्याभिर्ऋग्भि'रामन्त्र्य।)

8. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. S.S.
pp. 642-3 = p. 34 —स्मृत्यर्थसार-मदनपारिजातयोः। 'सन्निधौ....विना'। (The same as the quot. on p. 100 of Durgo.T.)

III. Hemādri

Caturvargacintāmaṇi

1. Tithitattva

T.T. C.C.
p. 1 = III. 2. p. 9 —तत्र तिथिस्वरूपमाह हेमाद्रि-कालमाधवीययोः स्कान्दे प्रभासखण्डम्। 'अमा....वरानने'।

p. 11 = III. 2. p. 57 —छन्दोगपरिशिष्टेन साङ्करणाभिधानात् हेमाद्रिधृतम्। 'पूर्णे....मिष्यते'।

p. 16 = III. 2. p. 564 —एतन्न्यायमूलं हेमाद्रिधृतदेवलवचनम्। 'एकोद्दिष्टे.... प्रयत्नतः'।

p. 18 = III. 2. p. 565 —यथा हेमाद्रिधृतं षट्त्रिंशन्मतम्। 'मासिके...विचक्षणैः'।

pp. 19-20 = III. 2. pp. 559–61 —तथा च हेमाद्रि.....**नव्यवर्धमान** धृतानि वचनानि। बृहस्पतिः 'न ज्ञायते...मृताहनि'।....प्रभासखण्डम्। 'मृतस्याहो....माघेऽथ मार्गके'।....केनाप्यज्ञाने।

T.T.	C.C.	
p. 25	= III. 2. p. 54 = III. 1. p. 223	—मानवृद्धावित्यत्र मासवृद्धाविति हेमाद्रिणा धृतम् ।
p. 32	= III. 2. p. 758	—प्रदोपशब्दोऽत्र प्रथमप्रहर इति हेमाद्रिः ।
p. 39	= III. 2. p. 465	—'पक्षान्तरेऽपि.....कारयेत्'। इति हेमाद्रिधृतादित्य-पुराणोक्तवत् ।
p. 48	= III. 2. pp. 133-4	—हेमाद्रिरपि यदा....पञ्चातिगः ।....नार्कगतस्यागम-स्येत्यन्तेनाह ।
p. 120	= III. 2. p. 706	—'भोगाय क्रियते....न तु' इति हेमाद्रिधृतवचनेन ।
p. 155	= III. 2. pp. 387–9	—हेमाद्रिस्तु यावद्दर्शनगोचरस्तावत् पुण्यकालो...'सूर्यग्रहो.....कुर्वन्ति'। इत्याह ।
p. 160	=	—अष्टम्यादिषु विशेषमाह हेमाद्रिधृतापस्तम्बः । 'इन्द्वे...विदुः ।....न तन्निश्चदिनान्तरे' ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	C.C.	
p. 285	= III. 2. p. 565	—यथा हेमाद्रिधृतं षट्त्रिंशन्मतम् । 'मासिकं...विचक्षणैः' । (The same as the quot. on p. 18 of T.T.)
pp. 286-7	= III. 2. pp. 559-61	—तथा च हेमाद्रि.....**नव्यवर्धमान**-धृतानि वचनानि । वृहस्पतिः 'न ज्ञायते........केनाप्यज्ञाने' । (The same as the quot. on pp. 19-20 of T.T.)
p. 287	= III. 2. p. 564	—पतितैकादशाहादिश्राद्धानां....कर्तव्यतामाह हेमाद्रिधृतो देवलः । 'एकोद्दिष्टे.....प्रयत्नतः' । (The same as the quot. on p. 16 of T.T.)
p. 292	= III. 2. p. 57	—छन्दोगपरिशिष्टेन साङ्गकरणाभिधानात् हेमाद्रिधृतम् । 'पूर्णे.....मिष्यते' । (The same as the quot. on p. 11 of T.T.)
p. 303	= III. 2. 49	—पितृपक्षं विशेषयति हेमाद्रिमाधवाचार्य्यधृतं नागरखण्डम् । 'नभो.....पञ्चमः' ।
p. 304	= III. 2. 490	—तथा च हेमाद्रिधृतकात्यायनवचनम् । 'सपिण्डीकरणादूर्द्ध्वं ...सदैव तु' ।

3. Jyotistattva

J.T.	C.C.	
p. 678	= I. p. 897	—अतएव हेमाद्रिकृतदानखण्डे...भगवद्वाक्यम् । 'सुवर्णदानं ....कमलोद्भव' ।

4. Malamāsatattva

M.T.	C.C.	
p. 749 =		—अत्रोदितानुदितहोमवद्विकल्पेनानुष्ठानमिति हेमाद्रिः ।
p. 755 =	III. 2. p, 9	—तथा च हेमाद्रि-सारसंग्रहयोर्विष्णुधर्मोत्तरे । 'त्रिंशांशक . . . त्यभिधीयते' । (= V.D. 1/72/11b–12b.)
pp. 756-7 =	III. 2. p. 9	—तथा च हेमाद्रि-कालमाधवीययोः स्कान्दे प्रभासखण्डम् । 'अमा . . . वरानने' । (The same as the quot. on p. 1 of T.T.)
p. 758 =	III. 2. pp. 532-3	—'षाण्मासिकाब्दिके . . . द्वादशापि (द्वादशेऽपि ?) च' इति हेमाद्रिमाधवाचार्य्यधृतपैठीनस्युक्तवचनस्य . . . . ।
p. 789 =	III. 2. p. 52	—जातकर्माद्यपि मलमासे कार्य्यम् 'जातकर्म . . . . . नैमित्तिकं तथा' । हेमाद्रिमाधवाचार्य्यधृतयमवचनात् । (Cf. notes on p. 54 of III. 2 of C.C.)
p. 790 =	III. 2. p. 57	—(ननु मलमासे . . . . क्रियते इति चेन्न) 'पूर्ण . . . . मिष्यते' इति हेमाद्रिधृतवचनात् । (The same as the quot. on p. 11 of T.T.)
p. 801 =	III. 2. p. 590	—अतएव हेमाद्रि-**नव्यवर्धमान**-धृतशातातपवचनम् । 'पिण्डनिर्वापरहितं . . . . . तथास्त्विति' । इति ।
p. 825 =	III. 2. p. 689 (a slightly diff. reading)	—तत्रैव हेमाद्रिधृतमाण्डव्यवचनम् । 'श्रुतिवेध . . . . . . विवाहस्तु' ।
p. 836 =	I. p. 897	—अतएव हेमाद्रिकृतदानखण्डे . . . भगवद्वाक्यम् । 'सुवर्णदानं . . . . कमलोद्भव' । (The same as the quot. on p. 678 of J.T.)
pp. 841-2 =	III. 2. p. 49 (also partly = III. 2. pp. 463-4)	—हेमाद्रि-कालमाधवीयसंग्रहयोर्नागरखण्डम् । 'आषाढ्याः . . . पञ्चमः' । (Partly the same as the quot. on p. 303 of Sr.T.)
pp. 842-3 =	III. 2. p. 490	—तथा हेमाद्रिधृतकात्यायनवचनम् । 'सपिण्डीकरणादूर्द्ध्वं . . . सदैव तु' । (The same as the quot. on p. 304 of Sr.T.)
pp. 848-9 =	III. 2. p. 52	—एतेनापरेत्वेति कृत्वा . . . इति पठित्वा . . . हेमाद्रिणाभिहितं यत् तद्धेयम् ।

5. Ekādaśītattva

E.T.	C.C.	
pp. 5-6 =		—. . . . . हेमाद्रि . . . . धृतदेवीपुराणम् । 'अतीता . . . . . मुखेषु च' ।

E.T. C.C.

p. 36 = III. 2. 155 —हेमाद्रिधृताग्निपुराणवचनेन तयोरप्यधिकारावगमात् ।
= III. 2, p. 172 'गृहस्थो........पक्षयोरुभयोरपि'।

p. 37 = III. 2. 187 —हेमाद्रिरपि.....गृहस्थस्याधिकारमित्याह ।

„ = III. 2. p. 155 —अत्रोच्यते 'गृहस्थो.....पक्षयोरुभयोरपि' इति....
= III. 2. p. 172 हेमाद्रिधृताग्निपुराणवचने...निषेधश्रुतेः ।
(The same as the quot. on p. 36 of E.T. with diff. comment.)

p. 38 = III. 2. pp. 189-90 —हेमाद्रिरपि 'केचित्तु....न नित्ये' इत्याह ।

pp. 38-9 = III. 2. p. 181 —....हेमाद्रिधृत....'यथा शुक्ला....उच्यते'।

p. 44 = III. 2. pp. 241–3 —हेमाद्रिस्तु परिशेषखण्डे स्कान्दम् । 'एकादशी...गृहाश्रमे' ...'एकादशी...विष्णुतत्परः' इत्याह ।

p. 47 = III. 2. p. 239 —हेमाद्रि....धृत....शिष्टाचारपरिगृहीतञ्च ।

pp. 51-2 = III. 2. pp. 238–259 —हेमाद्रिरपि....इति श्रवणादित्याह ।

p. 54 = III. 2. p. 558 —शिष्टाचारप्रामाण्यमाह हेमाद्रिप्रबन्धे व्यासः । 'तर्को...स पन्थाः'।

p. 88 = III. 2. p. 198 —अतएव 'एकभक्तेन....विभो' इत्यादि स्कन्दपुराणादिवचनाद्....इति परिशेषखण्डे हेमाद्रिणा अप्युक्तम् ।

p. 90 = III. 2. p. 198 —तथा समवेतार्थाय एकाहारादिपदं प्रयोज्यमिति हेमाद्रिणा उक्तमपि निरस्तम् ।

6. Udvāhatattva

U.T. C.C.

pp. 112-3 = III. 2. pp. 666–8 —हेमाद्रि-पराशरभाष्ययोरादित्यपुराणम् । 'दीर्घकालं....वेदवद्भवेत्'। इति । (= Par. com. portion, vol. I, pp. 123–7)

p. 145 = I. p. 686 —यथा हेमाद्रिधृतम् ऋष्यशृङ्गवचनम् । 'वरगोत्रं.....चैवमेव हि'।

p. 146 = I. p. 81 —विवाहे दानान्तरमप्याह हेमाद्रिधृतं व्यासवचनं 'ग्रहणोद्वाह....न दुष्यति'।
(C.C. reads the above quot. a bit differently and as a *text* of Vṛddhavaśiṣṭha.)

p. 147 = —हेमाद्रिधृताग्निपुराणम् । 'अप्रजायान्तु...अवाप्स्यसि'।

7. Śuddhitattva

S.T. C.C.

pp. 273-4 = III. 2. pp. 666–8 —वस्तुतस्तु हेमाद्रिपराशरधृतादित्यपुराणेन वृत्तादिनिमित्ताशौचसङ्कोचश्च कलौ निरस्तः । 'कन्या.....बुधैः'।
(Part. of the quot. on pp. 112-3 of U.T.)

S.T.	C.C.	
pp. 339-40 =		—परिशेषखण्डे हेमाद्रिरपि वृषोत्सर्ग....प्रेतोपकारकत्वादित्याह ।
p. 346 =	I. p. 93	—अतएव...प्रतिपत्तिमाह हेमाद्रिधृतधौम्यः । 'परोक्षे...बन्धुषु' ।
„ =	cf. I. p. 187	—संप्रोक्षितं पात्रमुद्दिश्य त्यक्तमिति हेमाद्रिः ।
p. 356 =	I. p. 103	—देवकीर्तनादित्यत्र देवकीर्तनात्.....पाठः व्याख्यातश्च हेमाद्रिणा.....दत्त्वेत्यर्थः ।

IV. <u>Alladanatha</u>

Nirnayāmṛta

1. Tithitattva

T.T.	N.A.	
p. 19 =	pp. 178–9 (वृहस्पति verses only)	—तथा च हेमाद्रि-कालादर्श-निर्णयामृत-**नव्यवर्धमान**-धृतानि वचनानि ।
„ =	p. 179	—कालादर्श-निर्णयामृतयोर्नागौजिर इत्यत्र आषाढक इति पाठः ।
p. 32 =		—प्रदोषव्यापिनोऽत्र....रात्रिपर इति निर्णयामृतधृत **भोज-देवः** ।
p. 52 =		—निर्णयामृते तु प्रतिकुर्वीत पारणमिति पाठः ।
p. 124 =		—अत्र निर्णयामृतधृतम् । 'कोलं.......मूते तिथौ' ।
p. 160 =		—यत्तु निर्णयामृतधृतम् । 'प्रतिपत्सेव....गव्यवट् यथा' ।
p. 187 =		—यथा पाश्चात्यनिर्णयामृते । 'अनर्कपात...ग्रहैः समः' । ....तथा 'दिवैव....कदाचन' ।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	N.A.	
p. 255 =	p. 185 of MS.	—अतएव पाश्चात्यनिर्णयामृत-कालमाधवीययोः कार्ष्णाजिनिः । 'नभस्य.....चतुर्दशी' ।
p. 286 =	pp. 178-9 (वृहस्पति verses only)	—तथा च हेमाद्रि-कालादर्श-निर्णयामृत-**नव्यवर्धमान**-धृतानि वचनानि । (The same as the first quotation on p. 19 of T.T.)
pp. 286-7 =	p. 179	—कालादर्श-निर्णयामृतयोर्नागौजिर इत्यत्राषाढक इति पाठः । (The same as the second quotation on p. 19 of T.T.)
p. 324 =		—निर्णयामृते मत्स्यपुराणम् । 'अश्वाये....प्रकीर्तितम्' ।

3. Āhnikatattva

A.T. N.A.

pp. 326-7 = —**भवदेवीय**-निर्णयामृते सुमन्तुः। 'रात्रेश्च....सम्प्रबोधने'।....'प्रातः....संज्ञकम्'।...'अहं.....स्वभाववान्'।...'लोकेश...तथा करोमि'।

4. Malamāsatattva

M.T. N.A.

p. 845 = p. 185 of MS. —पाश्चात्यनिर्णयामृत-कालमाधवीययोरेतन्न्यायमूलं कार्ष्णाजिनि वचनम्। 'नभस्य....चतुर्दशी'।
(The same as the quot. on p. 255 of Sr.T.)

p. 853 = cf. 193 of MS. —अतएव निर्णयामृते अन्नप्राशनाद्यर्थः सपिण्डीकरणापकर्ष इत्यभिहितम्।

5. Ekādaśītattva

E.T. N.A.

p. 29 = p. 86 = p. 49 of MS. —पाश्चात्यनिर्णयामृते स्मृतिः। 'नाद्याद् भक्तद्वयं नित्ये काम्ये भक्तचतुष्टयम्'।...('शक्तिमांस्तु...सविशेषणम्'।)
(The MS. of N.A. reads जह्याद् for नाद्याद् and the printed edition reads the whole line as जह्याद्भुक्तद्वयं नित्ये काम्ये भुक्त्वा चतुष्टयम्।)

p. 52 = p. 102 —पाश्चात्यनिर्णयामृते भविष्योत्तरीयम्। 'अरुणोदय....उपोषणम्'।

p. 243 = pp. 174-5 —पाश्चात्यनिर्णयामृते स्मृतिः। 'एकचित्यां....पृथक्'।

6. Śuddhitattva

S.T. N.A.

p. 339 = p. 193 —निर्णयामृतेऽपि मासिकानां मृततिथौ विधानात् (त्रिपक्षश्राद्धमपि मृताहे कार्य्यम्।)

p. 340 = p. 212 —मलमासे वृषोत्सर्गनिषेधस्तु काम्य एव च न तु एकादशाहे क्रियमाणे इति पाश्चात्यनिर्णयामृतेऽपि।

7. Kṛtyatattva

K.T. N.A.

pp. 450-1 = —तत्र निर्णयामृतधृतवचनम्। 'ओलं....भूते तिथौ'।
(The same as the quot. on p. 124 of T.T.)

F—North India

I. Lakṣmīdhara Bhaṭṭa

Kṛtyakalpataru

(i) Brahmacārikāṇḍa

1. Tithitattva

T.T.	B.K.	
p. 71	= pp. 25 and 208	—ब्रह्मचारिकाण्डे भविष्यपुराणम् । 'अष्टादशपुराणानि. . . . मनीषिणः' ।
p. 159	= p. 254	—'चैत्रश्रावण. . .नित्या' इति ब्रह्मचारिकाण्ड-धृत-हारीत-वचने. . . . .शुक्लप्रतिपदः ।

2. Jyotistattva

J.T.	B.K.	
p. 651	= p. 89	—'कुलदेवता. . . . .कुलवृद्धः' इति कल्पतरुधृतशङ्खलिखित-वचने ।

3. Saṁskāratattva

Sm.T.	B.K.	
p. 871	= p. 84	—गर्भपात्रयोरयं. . . .स्त्रिया इति कल्पतरुः ।
p. 930	= p. 106	—तथा च ब्रह्मचारिकाण्डे कल्पतरुधृतशङ्खलिखितौ । 'पयो. . . .द्विजातीनाम्' ।

4. Ekādaśītattva

E.T.	B.K.	
p. 30	= pp. 102–4 (corrupt text in B.K.)	—कल्पतरुकृतापि ब्रह्मचारिकाण्डे पञ्चमादिषु. . . .नित्याः काम्याश्च ।
p. 31	= p. 84	—गर्भपात्रयोरयं. . . . .स्त्रिया इति कल्पतरुः । (The same as the quot. on p. 871 of Sm.T.)

5. Chandoga-vṛṣotsargatattva

C.V.T.	B.K.	
p. 545	= p. 84	—गर्भपात्रयोरयं. . . . .स्त्रिया इति कल्पतरुः । (The same as the quot. on p. 871 of Sm.T. and on p. 31 of E.T.)

(ii) Gṛhasthakāṇḍa

1. Saṁskāratattva

Sm.T. G.K.	
p. 890 = p. 69	—कल्पतरुरत्नाकरयोर्गृह्यपरिशिष्टम् । 'कन्यां...... प्राङ्मुखाः'।

2. Udvāhatattva

U.T. G.K.	
p. 138 = pp. 78-9	—ब्रह्मचारिणे अजातस्त्रीसम्पर्कायेति कल्पतरु-याज्ञवल्क्यदीपकलिके।
p. 143 = p. 69	—कल्पतरु-रत्नाकरयोर्गृह्यपरिशिष्टम् । 'कन्यां...... प्राङ्मुखाः'। (The same as the quot. on p. 890 of Sm.T.)
p. 149 = p. 5	—गृहस्थ......अधिक्रियते इति यज्ञपार्श्वे इति कल्पतरुः ।

(iii) Dānakāṇḍa

1. Śrāddhatattva

Sr.T. Dan.K.	
pp. 247-8 = p. 12	—'ब्राह्मणस्य च यद्देयं....निक्षिपेत्'। इति दानकाण्ड-कल्पतरुधृतनारदवचनेन (ब्राह्मणदेयस्य ब्राह्मणाभावे जल-प्रक्षेपोक्तत्वाच्च ।)

2. Śuddhitattva

S.T. Dan.K.	
p. 346 = p. 12	—दानकल्पतरौ नारदः । 'ब्राह्मणस्य च यद्दत्तं...... निक्षिपेत्'। (अतएव श्राद्धीयान्नस्य पात्राभावे जले प्रक्षेपः ।) (The same as the quot. on pp. 247-8 of Sr.T.)

3. Jalāśayotsargatattva

J.L.T. Dan.K.	
pp. 522-3 = pp. 287-8	—दानकल्पतरु-रत्नाकरयोर्बह्वृचगृह्यपरिशिष्टम् । 'अथातो... स्वस्ति वाचयतीति'।

(iv) Tīrthakāṇḍa

1. Śuddhitattva

S.T. T.K.	
p. 284 = p. 264	—तीर्थकाण्डकल्पतरौ आदित्यपुराणञ्च । 'कीदृशंस्तु.... पुण्यकर्मिणः'। (एतच्च प्रमादवैधान्यतरकृतमरण-विषयम् ।)

2. Śrīpuruṣottama-tattva

S.P.T. T.K.

p. 563 = p. 235 —तीर्थकाण्डकल्पतरौ वामनपुराणम्। 'उपोष्य...सतिला देया माहेन्द्रं दक्षिणं ययौ'।
(T.K. reads षड्दिनान्येष for सतिला देया, which latter reading is wrong.)

(v) Niyatakālakāṇḍa

1. Tithitattva

T.T. N.K.

p. 27 = p. 358 —कल्पतरौ वामनपुराणम्। 'नन्दासु....समाचरेच्च'।

p. 28 = cf. p. 279 —तथा नालिका......कल्पतरुः।

" = p. 358 —कल्पतरौ। 'नाभ्यङ्गमर्के....सोत्तरासु'॥
(Diff. readings in N.K.)

p. 38 = p. 21 —अतएव कल्पतरुरत्नाकरयोः। 'य इच्छेद्....माघ-फाल्गुनौ' इति विष्णुस्मृतौ।

p. 72 = pp. 473–76 —नैयतकालिककल्पतरौ भविष्यपुराणम्। 'इतिहासपुराणानि ....वाचको नृप'।
(10 among 19 quoted lines found in N.K.)

p. 84 = p. 332 —अनिर्ग्राह्यमस्वीकार्य्यमिति कल्पतरुः।

p. 135 = pp. 411-2 —कल्पतरौ ब्रह्मपुराणम्। 'आश्वयुज्यां पौर्णमास्यां.... क्रीडाः पृथग्विधाः'।
(T.T. omits the last but one line.)

2. Śrāddhatattva

Sr.T. N.K.

p. 225 = 290 —वशिष्ठः। 'अन्नं पर्य्युषितं....उपभुञ्जीतेति'। आमन्तण्डुलादि....भुञ्जीतेति नैयतकालिककल्पतरुणा व्याख्यातम्।

3. Āhnikatattva

A.T. N.K.

p. 362 = p. 358 —कल्पतरौ। 'नाभ्यङ्गमर्के....सोत्तरासु'।
(The same as the 2nd quot. on p. 28 of T.T.)

p. 376 = p. 132 —अतएव मरीचिः। 'मुक्तहस्तञ्च दातव्यं न मुद्रां.... मुक्तहस्तञ्च दक्षिणम्'।....मुद्रा....' मुक्तहस्तञ्च दक्षिणम्' इति दक्षिणहस्तं तिलरहितं कुर्य्यात् इति नैयतकालीन-कल्पतरुः।

A.T. N.K.	
p. 463 = p. 348	—श्राद्धानन्तरन्तु निषेधमाहतुः शङ्खलिखितौ। 'ऋतुस्नातां ...प्रजया तिष्ठति'। नोशब्दो निषेधः।...यतितव्यमिति कल्पतरुः। (Diff. readings in N.K.)

4. Ekādaśītattva

E.T. N.K.	
pp. 5-6 = pp. 360-1	—..... नैयतकालिककल्पतरु .... धृतदेवीपुराणम्। 'अतीता....मुखेषु च'। भोगो व्याप्तिः....... यावदिति कल्पतरुः।
p. 62 = pp. 56-7	—कल्पतरौ तु दक्षिणावर्त्ते विशेषमाह। 'दक्षिणावर्त्तशङ्खेन ....नश्यति'। औडुम्बरे ताम्रमये।
p. 93 = pp. 143-4	—अतएव हारीतः। 'अथ सूनां....पावयन्तीति'। एषामर्थः कल्पतरुकृता कृतः। सूदयन्ति...पावयन्तीत्यर्थः।
p. 101 = p. 391	—कल्पतरौ ब्रह्मपुराणम्। 'उपवासः....सर्वदा'। (Diff. readings in N.K.)
p. 105 = p. 392	—कल्पतरुकृतस्तु 'एकादश्यामेव....प्रवृत्ते'रित्याहुः। (Diff. readings in N.K.)

5. Śuddhitattva

S.T. N.K.	
p. 312 = p. 80	—अतएव सांख्यायनगृह्यम्। 'सवस्त्रो...च्छादयेत्' इति। सवस्त्र इति....प्राप्तत्वादिति ब्रह्मदत्तभाष्यमिति कल्पतरुः।

(vi) Śrāddhakāṇḍa

1. Tithitattva

T.T. Sr.K.	
p. 179 = p. 116	—कल्पतरौ देवलः। 'तथैवामन्त्रितो....सबान्धवः'। (Sr.K. reads तथैव यन्त्रितो and च बान्धवैः.)

2. Śrāddhatattva

Sr.T. Sr.K.	
p. 207 = p. 140	—प्रदानार्थं....न नियोज्यमिति कल्पतरुः। (Sr.K. reads प्रधानार्थं etc.)
p. 217 = p. 180	—तत्र हारीतः। 'काञ्चनेन तु पात्रेण...खड्गेनार्घ्यकृतेन च'। औडुम्बरेण ताम्रेण....अभिमतमिति कल्पतरुः।
,, = pp. 159-60	—कल्पतरौ। 'राजतं....शस्यते'। (Sr.K. reads a bit differe[illegible]

Sr.T. Sr.K.

p. 222 = p. 167 —अन्नविधाम् अन्नप्रकारमिति कल्पतरुः। (Sr.K. reads अन्नविधिः etc.)

p. 231 = pp. 196-7 —कल्पतरौ मत्स्यपुराणम्। 'ब्रह्म...समुदीरयेत्'।

p. 297 = p. 267 —कल्पतरौ तु स्त्रीणामप्येवमिति...कर्त्तव्यमिति।

p. 306 = p. 266 —कल्पतरुरत्नाकरयोस्तु स्वगोत्रायेति पठितं...व्याख्यातञ्च।

p. 317 = p. 275 —कल्पतरुस्तु विपरीतको देवतीर्थादिदानेनेत्याह तदयुक्तम्।

3. Śuddhitattva

S.T. Sr.K.

p. 392 = p. 265 —आदाहेति....पुत्रिकापुत्रविषयमिति कल्पतरुः।

p. 393 = p. 267 —कल्पतरौ तु स्त्रीणामपि एवमिति....कर्त्तव्यमिति। (The same as the quot. on p. 297 of Sr.T.)

p. 395 = p. 266 —कल्पतरुरत्नाकरयोस्तु स्वगोत्रायेति पठितं...व्याख्यातञ्च। (The same as the quot. on p. 306 of Sr.T.)

II. Viśveśvara Bhaṭṭa

Madanapārijāta

1. Tithitattva

T.T. M.P.

p. 17 = p. 185 —अतएव मदनपारिजाते लोकाक्षिः। 'गणिताज्....लक्षकोटयः'।

p. 90 = p. 127 —'नाग्निब्राह्मणयोरन्तरा....तु व्यपेयात्' इति मदनपारिजातधृतवशिष्ठवचनात्।

p. 100 = pp. 177-8 —स्मृत्यर्थसार-मदनपारिजातयोः। 'सन्निधौ यजमानः.... कुर्वीतानुज्ञया विना'।

p. 103 = —क्षुते च मदनपारिजातधृतम्। 'जीवेति क्षुवतो...अन्यथा ब्रह्महा भवेत्'।

p. 147 = p. 265 —मदनपारिजातधृतविष्णुवचनम्। 'दर्शं वा...दिवाकरे'।

p. 153 = pp. 251-2 —अत्र विशेषो मदनपारिजाते निगमः। 'न दुष्येत्तीरवासिनामिति'।....'अभावे...दुष्यति'।

p. 174 = p. 293 —'वसुरुद्रादित्यरूपान्....तिलैस्तीर्थेषु संयतः' इति स्मृत्यर्थसार-मदनपारिजातधृतवचनमिति।

2. Śrāddhatattva

Sr.T.	M.P.	
p. 190	= p. 293	—व्यक्तं स्मृत्यर्थसार-मदनपारिजातयोः । 'वसु...... संयतः'। (The same as the quot. on p. 174 of T.T.)
p. 268	= p. 185	—अतएव मदनपारिजाते लोकाक्षिः । 'गणिताज्....लक्ष-कोटयः'। (The same as the quot. on p. 17 of T.T.)

3. Āhnikatattva

A.T.	M.P.	
p. 326	= p. 41	—शेषार्द्धप्रहरे ब्राह्मयो मुहूर्त इति मदनपारिजातात् ।
p. 336	=	—मदनपारिजाते हारीतः । 'ग्रन्थिर्यस्य पवित्रस्य न तेनाच-मनञ्चरेत्'।
p. 339	= p. 54	—शेषा आचमनावशिष्टाः इति मदनपारिजातः ।
p. 364	= p. 275	—मदनपारिजाते पारस्करः । 'एकञ्चेद्वासो...... प्रच्छादयतीति'।
p. 367	= pp. 251-2	—अत्र विशेषो मदनपारिजाते निगमः । 'न दुष्येत्तीर-वासिनामिति'।....'अभावे...दुष्यति'। (The same as the quot. on p. 153 of T.T.)
p. 376	= p. 287	—जलतर्पणे रोमरहितप्रदेशे वामवाहौ......स्थापयित्वा तर्पयेदिति मदनपारिजातः ।
,,	= p. 286	—अत्र शेषार्द्धं मदनपारिजाते लिखितम् 'अन्यथा वामहस्तेन तत-स्तर्पणमाचरेदि'ति ।
p. 377	= p. 295	—'तीर्थे तिथिविशेषे च....तिलमिश्रितम्'। इति मदन-पारिजात....धृतमरीचिवचनात् ।
p. 384	= p. 65	—मदनपारिजाते संवर्तः । 'नत्वा तु......वामकरे स्थितैः'।
p. 390	= p. 81	—मदनपारिजातेऽपि । 'मध्यमाया....निष्फलं भवेत्'।
p. 419	= p. 316	—यत्तु मदनपारिजाते 'धर्मवित्....न चाचरेत्' इति.... निषेधयति ।
p. 421	= p. 314	—'उत्तानेन.......जुहुयाद्धविः'। एतद्वचनं परिशिष्ट-स्येति पराशर-मदनपारिजातयोः ।
p. 422	= p. 317	—आचारमाधवीय-मदनपारिजातयोरनग्निकस्य विशेषमाह वशिष्ठः । 'अनग्निकस्तु........हरेत्'।
pp. 461-2	= p. 348	—मिताक्षरा-मदनपारिजातयोः स्नानानन्तरं पुनरपि रजोदर्शने विशेषमाह हारीतः । 'रजस्वला......त्रिरात्रमशुचि-र्भवेत्'।....एवमुत्तरत्रापि ।

4. Prāyaścittatattva

P.T. M.P.	
p. 492 = p. 248	—मदनपारिजाते मार्कण्डेयपुराणम् । 'मातरं..... लभेत सः' ।

5. Jyotistattva

J.T. M.P.	
p. 656 =	—मदनपारिजाते । 'विद्यारम्भे......बुधसोमयोः' ।

6. Malamāsatattva

M.T. M.P.	
p. 804 =	—'रात्रौ श्राद्धं.....रुभयोस्तथा'। इति मदनपारिजाते.. ..वचनाच्च ।
p. 814 = p. 127	—'नाग्निब्राह्मणयोरन्तरे.....तु व्यपेयात्' इति मदनपारिजातधृतवशिष्ठवचनात् । (The same as the quot. on p. 90 of T.T.)

7. Udvāhatattva

U.T. M.P.	
p. 112 =	—आचारमाधवीय-मदनपारिजातयोरापस्तम्बः । 'समान... हीयते' ।
p. 140 = p. 214	—अतएव मदनपारिजाते भरद्वाजः । 'साधारणं...त्रिविधं धनम्' ।

8. Dāyatattva

D.T. M.P.	
pp. 174-5 =	—पुनः कात्यायनः ।.......एवमेव दायभाग-मदनपारिजातादयः ।
p. 190 = p. 203	—मदनपारिजातधृता स्मृतिः । 'यद्यदिष्टतमं....पतिप्रीणनकाम्यया' ।

9. Śuddhitattva

S.T. M.P.	
p. 235 = p. 202	—स्मृतिः । 'एकाहारः......तर्पणं प्रत्यहं कार्य्यं भर्तुस्तिलकुशोदकैः' । एतत्तु तर्पणं पुत्रपौत्राद्यभावविषयमिति मदनपारिजातः ।
p. 236 = p. 197	—यथोशनाः । 'पृथक् चितिं.....परः स्मृतः' । मदनपारिजातोऽप्येवम् ।
p. 314 = p. 295	—व्यक्तमाह मदनपारिजातधृता स्मृतिः । 'अयने....तिलतर्पणे'....'तीर्थे....सर्वदा' ।

10. Yajurvedi-vṛṣotsargatattva

Y.V.T. M.P.	
pp. 642-3 = pp. 177-8	—स्मृत्यर्थसार-मदनपारिजातयोः । 'सन्निधौ....विना' (The same as the quot. on p. 100 of T.T.)